Articol I. Agatha Christie

Articol I. Agatha Christie

Articol II. Misterul Listerdale

CUPRINS:

I. Misterul Listerdale 7
II. Fapte neelucidate 26
III. Suspecţi de crimă 38
IV. Floarea ciudată 53
V. Cazul domnişoarelor Skinner 70
VI. Vasul naufragiat 84
VII. Crima din Barnchester 97
VIII. Drama unei moşteniri 107
IX. Bijuteriile rajahului 122
X. Picăturile de sânge 144
XI. Presupuneri justificate 154
XII. Mister şi soluţie 169
XIII. Substituire de persoane 190

Doamna St. Vincent făcea socoteli. Oftă o dată, de două ori, şi-şi duse mâna la capul care o durea. Nu-i plăcuse niciodată aritmetica. Din nefericire, în prezent, viaţa ei părea compusă în întregime dintr-o anumită sumă de bani, adunarea neîncetată a unui număr mic de cheltuieli necesare dând un total care o surprindea şi o speria totodată.

Sigur că nu putea să se ridice la atâta! Se uită din nou peste cifre. Făcuse o mică eroare la penny, altfel erau corecte.

Doamna St. Vincent oftă din nou. Acum o durea capul şi mai tare. Ridică privirea spre uşa care se deschidea şi fiica

ei, Barbara, intră în cameră. Barbara St. Vincent era o fată foarte drăguţă; avea trăsăturile delicate ale mamei sale, acelaşi fel mândru de a-şi ţine capul, dar ochii erau negri în loc de albaştri şi gura o avea altfel.

— Gură roşie, îmbufnată, morocănoasă, dar nu lipsită de atracţie.

— O, mamă! Strigă ea. Iar jonglezi cu socotelile alea groaznice? Aruncă-le pe toate în foc!

— Trebuie să ştim cum stăm, îi răspunse nesigur doamna St. Vincent.

Fata ridică din umeri.

— Suntem întotdeauna în aceeaşi barcă, zise ea înţepat. Al dracului de strâmtoraţi. Ca de obicei, până la ultimul penny.

Doamna St. Vincent oftă.

— Aş vrea… Începu ea şi apoi se opri.

— Trebuie să găsesc să fac ceva, spuse Barbara pe un ton hotărât. Şi să găsesc repede. În fond, am urmat cursul acela de stenografie şi dactilografie. După câte îmi pot da seama, aşa au făcut un milion de alte fete! „Aveţi experienţă? Nu, dar… O! Vă mulţumim, bună dimineaţa. O să vă anunţăm”. Dar ei nu te cheamă niciodată! Trebuie să găsesc un alt gen de slujbă, orice slujbă.

— Nu încă, dragă, o imploră mama sa. Mai aşteaptă puţin.

Barbara se duse la fereastră şi se uită afară, dar ochii ei nu vedeau siluetele posomorâte ale caselor de vizavi.

— Câteodată, zise ea încet., îmi pare rău că verişoara Amy m-a luat cu ea în Egipt iarna trecută! O! Ştiu că m-am distrat, aproape singura distracţie pe care am avut-o vreodată şi, probabil, singura din viaţa mea. Mi-a plăcut foarte mult, mi-a plăcut enorm. Dar a fost foarte deprimant. Vreau să zic… Să mă întorc aici.

Şi arată cu mâna spre cameră. Doamna St. Vincent o urmări cu privirea şi clipi. Încăperea era tipică pentru locuinţe ieftine, mobilate. O aspidistra1 prăfuită, mobilă: aparent ornamentală, un tapet de prost gust, decolorat pe alocuri. Erau semne că personalitatea chiriaşilor se luptase

cu cea a proprietarului; vreo două piese de porţelan bun, foarte crăpate şi reparate, aşa încât valoarea de vânzare era nulă, o broderie. Aruncată pe spătarul sofalei, acuarela unei tinere îmbrăcate ca în urmă cu 20 de ani înfăţişând-o, fără îndoială, pe doamna St. Vincent.

— N-ar fi contat, continuă Barbara, dacă n-am fi cunoscut o altfel de viaţă. Dar când mă gândesc la Ansteys…

Se opri, nemaiputând să vorbească de casa aceea atât de mult îndrăgită care aparţinuse de secole familiei St. Vincent şi care s& afla acum în,mâinile unor străini.

— Numai dacă tata… N-ar fi făcut speculaţii şi nu s-ar fi împrumutat…

— Draga mea, spuse doamna St. Vincent, tatăl tău n-a fost niciodată, în nici un sens al cuvântului, un om de afaceri.

Rostise aceste vorbe ca un omagiu plin de atâta consideraţie încât Barbara se apropie şi-o sărută în timp ce murmura:

— Mămică dragă, mămică dragă, tu nu te plângi niciodată.

Doamna St. Vincent luă stiloul din nou şi se aplecă peste masa ei. Barbara se întoarse la fereastră. Deodată, fata spuse:

— Mamă, am vorbit cu Jim Masterton în dimineaţa aceasta. Vrea să vină să mă vadă.

Doamna St. Vincent lăsă jos stiloul şi ridică privirea speriată.

— Aici? Exclamă ea.

— Bine, dar nu prea putem să-l invităm să luăm masa la Ritz, şuieră Barbara.

Mama se arătă nefericită. Se uită din nou împrejur cu un dispreţ nedisimulat.

— Ai dreptate, spuse Bafbara. Este un loc dezgustător. Sărăcie de nobili! Sună bine – o casă albă la ţară, cretoane prăpădite cu desen frumos, vaza cu trandafiri, un servici de ceai de Derby pe care-l speli singură. Este ca în cărţi. În viaţa adevărată, cu un fiu care porneşte în carieră de la postul cel mai jos de funcţionar, asta înseamnă Londra.

Proprietărese încruntate, copii murdari pe scară, haddok2 pentru micul dejun, care nu eate chiar aşa de, de… Etc.

— Numai dacă… Începu doamna St. Vincent. Dar, vorbesc serios, încep să mă tem că n-o să ne mai permitem multă vreme nici măcar această cameră.

— Asta înseamnă o sufragerie – dormitor, groaznic! Pentru tine şi pentru mine, spuse Barbara. Şi o mansardă pentru Rupert. Şi când Jim o să vină să mă vadă, am să-l primesc în camera aceea îngrozitoare de jos, cu bătrâne cicălitoare stând roată şi tricotând, uitându-se la noi şi tuşind în chipul ăla groaznic!

Urmă un moment de linişte.

— Barbara, spuse doamna Vincent în cele din urmă, te-ai… Vreau să zic, ai vrea…?

Se opri, înroşindu-se puţin.

— Nu trebuie să fii stânjenită, mamă, spuse Barbara. Astăzi nimeni nu este. Să mă. Căsătoresc cu Jim, cred că la asta te gândeşti! Aş face-o imediat dacă mi-ar cere mâna. Dar mi-e atât de groaznic de teamă că nu o s-o facă.

— O, Barbara dragă.

— Vezi, una e să mă vadă acolo, cu verişoara Amy, mişcându-mă (cum se spune prin povestiri) în înalta societate. S-a îndrăgostit de mine. Şi alta e să vină aici şi să mă vadă aşa! Şi trebuie să ştii că e o fiinţă nostimă, plină de aere şi demodată. Cred că tocmai asta îmi place la el. Îmi reaminteşte de Ansteys şi de sat, de tot ce era acum o sută de ani în urmă, dar aşa, aşa… Nu ştiu. E atât de delicat! Ca lavanda!

Fata râse, pe jumătate ruşinată de nerăbdarea ei. Doamna St. Vincent vorbi simplu şi serios.

— Aş vrea să te căsătoreşti cu Jim Masterton. El este unul de-ai noştri. Este şi foarte bo^at, dar nu prea îmi pasă de chestia asta.

— Ba mie, da, spuse Barbara. M-am săturat de sărăcie!

— Dar, Barbara, nu doar…

— Nu doar pentru asta? Nu. Ţin la el cu adevărat. O, mamă, nu-ţi dai seama că ţin?

Doamna St. Vincent arăta foarte nefericită.

— Aş vrea să te poată vedea în ambianţa ta naturală, dragă, spuse ea necăjită.

— Bine, spuse Barbara. De ce să ne facem griji? Am putea foarte bine să încercăm să fim vesele în privinţa lucrurilor astea. Îmi pare rău că am fost atât de morocănoasă, înveseleşte-te, dragă.

Se aplecă spre mama sa, o sărută uşor pe frunte şi plecă. Doamna St. Vincent, renunţând la toate încercările sale financiare, se aşeză pe sofaua neconfortabilă. Gândurile i se învălmăşau.

Poate oricine să spună ce-i place, aparenţele îl îndepărtează pe un bărbat. Nu mai târziu, nu când ar fi cu adevărat logodiţi. Până atunci şi-ar da seama ce fată bună şi drăgălaşă. E! Dar aşa de uşor tinerii se adaptează la mediul lor! Uite, Rupert s-a cam schimbat faţă de cum era înainte. Nu că aş vrea să-mi izolez copiii. Câtuşi de puţin. Dar n-aş suporta ca Rupert să se logodească cu fata aia groaznică de la tutungerie. S-ar putea să fie chiar o fată foarte drăguţă. Dar, nu e dintre ai noştri. Totul e atât de greu… Biata mea micuţă Babs. Dacă aş putea face ceva… Ceva. Dar de unde să iau banii? Am vândut totul ca Rupert să poată porni în viaţă. Cu adevărat nu ne mai putem permite altceva.

Ca să-şi schimbe gândurile, doamna St. Vincent apucă The Morning Post şi parcurse reclamele de pe prima pagină. Pe majoritatea le ştia pe dinafară… Oameni care căutau capital, oameni care aveau capital şi erau dispuşi să-l împrumute numai cu chitanţe scrise de mână, alţii care vroiau să cumpere dinţi (se întreba întotdeauna de ce?), alţii care vindeau blănuri, rochii de seară şi aveau idei optimiste în privinţa preţului.

Deodată îşi concentră atenţia. Citi de mai multe ori cuvintele tipărite. „Numai pentru nobili. Căsuţă la Westminster, excelent mobilată, oferită celor care ar avea

cu adevărat grijă de ea. Chirie plătită personal. Fără intermediari.”

Un anunţ foarte obişnuit. Citise multe la fel, sau aproape la fel. Chirie plătită personal, în asta consta cursa.

Dar pentru că era neliniştită şi dornică să scape de gândurile ei, îşi puse imediat pălăria şi luă autobuzul corespunzător spre adresa indicată în anunţ.

Aceasta se dovedi a fi firma unor agenţi imobiliari. Nu era o firmă nouă, impunătoare, ci, mai degrabă, un loc vechi, dărăpănat. Puţin timidă, ea arătă anunţul pe care-l rupsese şi ceru amănunte.

Bătrânul cu părul alb, care se ocupa de ea, îşi mângâie bărbia gânditor.

— Perfect. Da, perfect, doamnă. Casa aceea, casa menţionată în anunţ este Cheviot Placé, numărul 7. Aţi dori un contract?

— Întâi aş dori să ştiu chiria? Întrebă doamna St Vincent.

— Ah! Chiria exactă nu este stabilită, dar pot să vă asigur că se achită numai personal.

— Ceea ce se înţelege prin asta poate diferi, comentă doamna St. Vincent.

Bătrânul domn chicoti uşor.

— Da, e un truc vechi, un truc vechi. Mă puteţi crede pe cuvânt că în acest caz nu este aşa. Poate două, trei guinee pe săptămână, nu mai mult.

Doamna St. Vincent se hotărî să viziteze casa. Bineînţeles, nu că şi-ar fi permis într-adevăr să o închirieze. În fond, putea măcar s-u vadă. Trebuie să aibă vreo defecţiune gravă ca să fie oferită la asemenea preţ.

Dar inima îi tresări când văzu exteriorul de la Cheviot 7. O bijuterie de casă. O splendoare, şi în stare perfectă! Un majordom deschise uşa. Avea părul cărunt, mustăţi în fur- ^ culiţă şi calmul meditativ al unui arhiepiscop. Ca un arhiepiscop, se gândi doamna St. Vincent.

Acceptă hârtia din partea agenţilor cu un aer binevoitor.

— Desigur, doamnă, am să vă conduc. Casa poate fi oricând ocupată.

O luă înaintè, deschizând uşi, anunţând camere.

— Sufrageria, biroul alb, buduarul, pe aici, doamnă.

Era perfectă, un vis. Mobilă stil, fiecare piesă cu semne că fusese folosită, dar lustruită cu multă grijă. Covoarele aveau frumoase culori vechi, şterse. În fiecare cameră se aflau vaze cu flori proaspete. În spate, casa dădea spre Green Park. Întreaga clădire radia farmecul lumii vechi.

Pe doamna St. Vincent o trecură lacrimile şi se strădui cu greu să şi le reţină. Aşa arătase Ansteys…

Se întrebă dacă majordomul observase emoţia ei. Dacă da, atunci el era un servitor perfect format ca să n-o arate. Îi plăceau aceşti servitori bătrâni, te simţeai în siguranţă cu ei, în linişte. Îţi erau ca nişte prieteni.

— E o casă frumoasă, spuse ea încet. Foarte frumoasă, îmi pare bine că am văzut-o.

— E numai pentru dumneavoastră, doamnă?

— Pentru mine, fiul şi fiica mea. Dar mă tem…

Se întrerupse. O dorea atât de mult, atât de mult!

Instinctiv, simţi că majordomul înţelese. Nu se uită la ea când spuse pe un ton detaşat, impersonal:

— Din întâmplare, ştiu, doamnă, că proprietarul pretinde, înainte de toate, chiriaşi corespunzători. Chiria n-are nici-o importanţă pentru el. Vrea să închirieze casa cuiva care va avea grijă şi o va aprecia cu adevărat.

— Eu aş aprecia-o, spuse doamna St. Vincent încet.

Se întoarse să plece.

— Mulţumesc că mi-aţi arătat-o, îi spuse ea cu amabilitate.

— Nu aveţi pentru ce, doamnă.

El rămase în cadrul uşii, drept şi corect în timp ce ea se îndepărta. Se gândi în sinea ei: „Îşi dă seama. Îi pare rău pentru mine. Şi el este unul dintre ai noştri. Ar vrea ca s-o am eu, nu vreun laburist sau vreun fabricant de nasturi! Noi dispărem, clasa nostră, dar ţinem unii la alţii.”

În cele din urmă, se hotărî să nu se întoarcă la agenţii imobiliari. Ce rost avea? Îşi permitea chiria, dar trebuia să ţină seama că erau servitorii. Trebuie să fi fost servitori într-o casă ca aceea.

A doua zi dimineaţă, o scrisoare se afla lângă farfuria ei. Era de la agenţii imobiliari. I se oferea închirierea casei Cheviot Place, 7, pentru şase luni cu două guinee pe săptămână şi mai scria: „Presupunem că aţi luat în considerare faptul că servitorii vor fi remuneraţi de proprietar! Este, cu adevărat, o ofertă unică!”

Asta scria. Surprinsă, citi scrisoarea din nou cu glas tare. Urmă o furtună de întrebări şi povesti vizita pe care o făcuse ieri.

— Ce secretoasă e mămica! Casa e chiar atât de frumoasă?

Rupert tuşi şi începu să pună întrebări încuietoare.

— Se ascunde ceva în spatele afacerii acesteia. E dubios, dacă vreţi să ştiţi, cu totul dubios.

— Aşa-i şi oul meu, spuse Barbara, strâmbând din nas. Oh, de ce să fie ceva în spatele afacerii? Aşa eşti tu, Rupert, întotdeauna îţi închipui mistere unde nu-i nimic. Asta din cauza povestirilor detective pe care le citeşti tot timpul.

— Chiria e o glumă, zise Rupert. În City, adăugă el cu importanţă, te obişnuieşti cu tot felul de lucruri stranii. Vă asigur, e ceya foarte dubios în legătură cu treaba asta.

— Prostii, se repezi Barbara. Casa aparţine unui om putred de bogat, e ataşat de ea şi vrea ca acolo să locuiască oameni educaţi cât timp e plecat. Ceva cam de genul acesta. Probabil că banii nu-l interesează.

— Care-ai zis că e adresa? O întrebă Rupert pe mama sa.

— Cheviot Place, 7.

— Aoleu! Se dădu cu scaunul înapoi. Zău că e interesant. Aceea e casa de unde a dispărut lordul Listerdale.

— Eşti sigur? Întrebă doamna St. Vincent cu îndoială în glas.

— Absolut. Mai are o mulţime de alte case în toată Londra, dar în asta a locuit el. A plecat într-o seară spunând că se duce la club şi nimeni nu l-a mai văzut vreodată. S-a presupus că a şters-o în Africa de Est sau pe undeva pe, acolo, dar nimeni nu ştie de ce. S-ar fi putut să fi fost ucis în casa aceea. Spui că sunt o mulţime de lambriuri?

— Da,răspunse doamna St. Vincent încet, dar…

Rupert nu o lăsă să continue. Adăugă cu imensă euforie:

— Lambriuri! Asta e. Precis că e o nişă secretă pe undeva. Cadavrul a fost băgat acolo şi a rămas încă de atunci, întâi, probabil, a fost îmbălsămat.

— Dragă Rupert, nu mai spune atâtea prostii, îl mustră mama sa.

— Este complet idiot, spuse şi Barbara. O duci pe blonda aia oxigenată prea mult la filme.

Rupert se ridică demn, atât de demn cât îi permiteau statura sa subţire şi vârsta tânără, şi proferă un ultimatum:

— Să iei casa, mlamă. Eu am să dezleg misterul. O să vedeţi dacă nu este aşa.

Rupert plecă în grabă, de teamă să nu întârzie la ' serviciu.

Cele două femei se uitară una la alta.

— Am putea, mamă? Murmură Barbara pe un ton tremurat. O, dacă am putea!

— Servitorii, spuse doamna St. Vincent înfierbântată, ştii cât mănâncă. Sigur că am avea nevoie de ei, dar asta-i deficienţa. Am putea atât de uşor sa ne descurcăm dacă am fi singuri!

Se uită stânjenită la Barbara şi fata îi dădu dreptate.

— Trebuie să reflectăm, spuse mama.

Dar, în realitate, ea se hotărâse. Văzuse strălucireadin ochii fetei. Se gândi în sinea ei: „Jim Masterton trebuie s-o vadă într-un mediu corespunzător. Asta e o şansă, o şansă minunată. Nu trebuie s-o pierd”.

Se aşează şi le scrise agenţilor că acceptă oferta.

II

— Quentin, de unde primim crinii? Nu prea pot să – cumpăr flori scumpe.

— Au fost trimise de la Kingls Cheviot, doamnă. Aşa a fost întotdeauna obiceiul aici.

Majordomul se retrase. Doamna Şt. Vincent răsuflă uşurată. Ce s-ar face fără Quentin? El reuşea ca totul să pară atât de lesne! Se gândi în sinea ei: „E prea frumos ca sa dureze. Ştiu că am să mă trezesc curând şi am să descopăr că totul a fost vis. Mă simt atât de fericită aici; au trecut deja două luni şi aşa de repede”.

Q ducëau într-adevăr uimitor de bine. Quentin, majordomul, îşi oferise toate serviciile la Cheviot Place, numărul 7: „Dacă veţi lăsa totul în seama mea, doamnă, spuse el respectuos, vă veţi da seama că este cea mai bună soluţie”.

În fiecare săptămână el îi aducea socotelile gospodăreşti, totalul acestora fiind uimitor de scăzut. Mai erau încă alte două servitoare, o bucătăreasă şi o femeie de serviciu. Aveau un comportament plăcut şi erau foarte, harnice, dar Quentin conducea casa.

— Vânat şi carne de pasăre apăreau câteodată pe masă, îngrijorând-o pe St. Vincent. Quentin o linişti. Erau trimise de la reşedinţa de ţară a lordului Listerdale, King's Cheviot, sau de la moşia sa din Yorkshire: „întotdeauna a fost obiceiul, doamnă.”

În sinea ei, doamna St. Vincent se îndoia că lordul Listerdale, care lipsea, ar fi fost de acord cu aceste explicaţii. Era înclinată să-l suspecteze pe Quentine că ar uzurpa autoritatea stăpânului său. Era clar că lui îi căzuseră cu tronc şi că, după părerea sa, nimic nu era suficient de bun pentru ei.

Cum declaraţia lui Rupert îi stârnise curiozitatea, doamna St. Vincent încercase să facă o referire la lordul Listerdale, când îi întâlnise pe agenţii imobiliari. Domnul în vârstă, cu părul cărunt, îi răspunse imediat.

— Da, lordul Listerdale era în Africa de Est de 18 luni. Clientul nostru este un om excentric, spusese el zâmbind. El a părăsit Londra într-o manieră cât se poate” de neobişnuită, după cum, probabil, vă amintiţi? N-a spus nici un cuvânt nimănui. Ziarele s-au referit la asta. A fost întrebat şi Scotland Yard-ul. Din fericire, ne-au parvenit ştiri din Africa de Est de la însuşi lordul Listerdale. El l-a investit pe vărul său, colonelul Carfax, cu puteri juridice. Acesta se ocupă de toate afacerile lordului Listerdale. Da, mă tem că e cam excentric, întotdeauna fusese un pasionat călător în locuri sălbatice şi s-ar putea, foarte bine, să nu se întoarcă mulţi ani în Anglia, deşi înaintează în vârstă.

— Dar nu e chiar atât de bătrân,/spuse doamna St. Vincent, amintindu-şi deodată de o faţă prelungă cu barbă, semănând cu cea a unui marinar elizabethan, pe care o observase odată într-o revistă ilustrată.

— Între două vârste, precizã domnul cu părul cărunt. 53 de ani după Debrett3.

Doamna St. Vincent îi relatase această conversaţie lui Rupert cu intenţia de a-i da peste nas tânărului.

Cu toate acestea, Rupert rămase neclintit.

— Mi se pare şi mai dubios, declarase el. Cine e acest colonel Carfax? Probabil, moşteneşte titlul dacă ceva i se întâmplă lui Listerdale. Scrisoarea din Africa de Est a fost, se pare, falsificată. În trei ani de zile, sau mai ştiu eu cât, acest Carfax îi va anunţa decesul şi-şi ya asuma titlul. Între timp, a pus mâna pe toată averea. Mi se pare foarte dubios.

Consimţise cu bună voinţă să se mute. În momentele sale libere, îşi luase obiceiul să bată în lambriuri şi să facă măsurători complicate pentru posibila localizare a unei camere secrete, dar, treptat, interesul său pentru misterul lordului Listerdale îi scăzu. Totodată era mai reţinut în privinţa fetei tutungiului. Atmosfera îşi spunea cuvântul.

Casa îi adusese mare satisfacţie Barbarei. Jim Masterton îi vizitase şi venea frecvent. El şi cu doamna St. Vincent se

împăcau de minune şi, într-o zi, îi spuse ceva Barbarei care o emoţionă.

— Casa asta i se potriveşte de minune mamei tale, să ştii.

— Mamei?

— Da, e făcută pentru ea! Face parte din mediul ăsta într-un mod extraordinar. E ceva ciudat, în general, la casa asta, ceva straniu, parcă ar fi bântuită.

— Nu fă ca Rupert, îl imploră Barbara. El e convins că răul colonel Carfax l-a ucis pe lordul Listerdale şi i-a ascuns cadavrul sub duşumea.

Masterton râse.

— Admir zelul detectiv al lui Rupert. Nu, nu m-am gândit la ceva de genul ăsta. Dar, pluteşte în aer o anume atmosferă pe care n-o înţelegi.

Se aflau de trei luni la Cheviot Place când Barbara veni la mama ei cu o faţă radioasă.

— Jim şi cu mine ne-am logodit. Da, aseară. O, mamă! Totul pare ca într-un basm care se adevereşte.

— O, draga mea! Îmi pare atât de bine, atât de bine!

Mama şi fiica_se îmbrăţişară.

— Să ştii că Jim te iubeşte tot atât de mult pe tine ca şi pe mine, spuse Barbara, în cele din urmă, râzând răutăcios.

Doamna St. Vincent se înroşi fără să vrea.

— Să ştii că aşa e, insistă fata. Te gândeai că această casă va reprezenta un mediu frumos pentru mine şi tot timpul ea a fost unul adevărat pentru „tine. Rupert şi cu mine nu prea îi aparţinem. Pe când tu, da.

— Nu vorbi prostii, dragă.

— Nu-i nici o prostie. E un parfum de castel vrăjit la ea, tu fiind prinţesa fermecată şi Quentin ă… ă… o! un magician binevoitor.

Doamna St. Vincent râse şi-i plăcu ultima formulă.

Rupert primi foarte calm ştirea despre logodna surorii sale.

— Mi s-a părut că plutea ceva în atmosferă, observă el cu înţelepciune.

El şi cu mama erau singuri la cină. Barbara plecase cu Jim.

Quentin îi aşează în faţă vinul de Porto şi se retrase fără zgomot.

— E o pasăre bătrână, stranie, spuse Rupert, indicând cu capul spre uşa închisă. Ştii, e ceva ciudat la el, ceva…

— Nu e dubios? Îl întrerupse'doamna St Vincent, cu un uşor zâmbet.

— Dar cum de-ai ştiut, mamă, ce aveam de gând să spun? Întrebă Rupert foarte serios.

— E unul dintre cuvintele tale preferate, dragă. Totul ţi se pare dubios. Cred că ai impresia că Quentin a fost cel care i-a făcut felul lordului Listerdale şi l-a băgat sub duşumea.

— După lambriu, o corectă Rupert. Întotdeauna interpretezi lucrurile puţin diferit, mamă. Nu, am făcut cercetări. La vremea aceea, Quentin se afla la King's Cheviot.

Doamna St. Vincent îi zâmbi, se ridică de la masă şi se duse în salon. În anumite privinţe, Rupert mai trebuia să se maturizeze.

Totuşi, pentru prima dată, se întrebă deodată ce motive l-au determinat pe lordul Listerdale să părăsească aşa brusc Anglia. Trebuie să fie ceva necunoscut care să explice o decizie atât de neaşteptată. Încă mai medita asupra acestei probleme când Quentin aduse tava cu cafea şi atunci ea îl întrebă direct.

— Te-ai aflat mult timp în preajma lordului Listerdale, nu-i aşa, Quentin?

— Da, doamnă, de când eram un flăcău de 21 de ani. Asta era pe vremea tatălui lordului. Am început ca al treilea valet.

— Trebuie să-l cunoşti pe lordul Listerdale foarte bine. Ce fel de om e?

Majordomul răsuci tava puţin, ca ea să se poată servi mai uşor cu zahăr, şi răspunse pe un ton egal, lipsit de orice umbră de emoţie:

— Lordul Listerdale a fost un domn foarte egoist, doamnă, fără nici o consideraţie pentru alţii.

Luă tava şi ieşi din cameră. Doamna St. Vincent rămase cu ceaşca de cafea în mână, cu faţa încruntată de uimire. Ceva o izbi ca neavenit în răspuns, pe lângă părerile pe care le conţinea. În clipa următoare îşi dădu seama ce era.

Quentin folosise cuvântul „a fost” şi nu „este”. Atunci el trebuie să creadă… Să considere… Încercă să îndepărteze gândurile astea. Era la fel de răutăcioasă ca Rupert! Dar o nelinişte foarte bine definită puse stăpânire pe ea. Apoi îşi aminti că primele suspiciuni datau din acel moment. Cu fericirea şi viitorul Barbarei asigurate, avea timp să se gândească şi la ea şi, împotriva voinţei sale, începu s-o preocupe misterul lordului Listerdale. Care era povestea adevărată? Oricare ar fi fost, Quentin ştia ceva despre ea, rostise cuvinte ciudate „un domn foarte egoist…, fără consideraţie pentru alţii”. Ce se ascundea în spatele lor? Vorbise asemenea unui judecător, cu detaşare şi imparţialitate.

Era oare Quentin implicat în dispariţia lordului Listerdale? Luase el parte activă la vreo tragedie care s-ar fi putut întâmpla? În fond, ridicolă aşa cum păruse, la un moment dat, afirmaţia lui Rupert, acea unică scrisoare de împuternicire juridică ce sosise din Africa de Est trezea, ei bine, destule bănuieli.

Dar oricât ar fi încercat, nu-l putea crede capabil pe Quentin de ceva rău. Quentin, îşi tot repeta în sinea sa, era bun – folosea cuvântul aşa simplu, asemenea unui copil. Quentin era bun, dar el ştia ceva!

Nu-i mai vorbi niciodată de stăpânul său. Aparent, subiectul fusese dat uitării. Rupert şi Barbara se gândeau la alte lucruri şi nu mai reveniră la subiectul acesta.

Abia spre sfârşitul lui august, vagile sale presupuneri se cristalizară în realitate. Rupert plecase pentru o vacanţă de două săptămâni cu un prieten care avea o motocicletă cu ataş. După vreo zece zile de la plecarea lui, doamna St.

Vincent fu surprinsă văzându-l cum dă buzna în camera în care stătea şi scria.

— Rupert! Exclamă ea.

— Am aflat, mamă. Nu te aşteptai să mă vezi decât peste trei zile. Dar s-a întâmplat ceva. Anderson, prietenul meu, pe care îl ştii, nu avea o ţintă precisă încotro s-o ia. Aşa că i-am sugerat să dăm o raită pe la King's Cheviot.

— King's Cheviot? Dar, de ce?

— Ştii foarte bine, mamă, că eu am simţit întotdeauna că e ceva dubios pe aici. Aşa că am văzut locul acela vechi… E închiriat, ştii… Nu-i nimic acolo. Nu că m-aş fi aşteptat chiar să găsesc ceva, la drept vorbind, inspectam locul.

Da, se gândi ea. Rupert arăta în clipa asta ca un câine care mirosea mergând în cercuri după ceva vag nedefinit, dus de instinct, ocupat şi fericiţi.

— S-a întâmplat când treceam printr-un sat situat la vreo opt-nouă mile depărtare: atunci l-am văzut.

— Pe cine l-ai văzut?

— Pe Quentin tocmai intrând într-o căsuţă. E ceva dubios aici, mi-am spus, aşa că am oprit şi m-am întors. Am bătut la uşă şi el însuşi mi-a deschis.

— Dar nu înţeleg. Quentin n-a fost plecat.

— Ajung şi la asta, mamă. Numai dacă ai vrea să asculţi şi să nu mă întrerupi. Ala era Quentin cel adevărat şi ăsta nu e Quentin, înţelegi ce vreau să spun.

Doamna St. Vincent nu înţelegea prea clar, aşa că el îi elucidă lucrurile mai departe.

— Era Quentin cel adevărat, dar nu era Quentin al nostru. Acela este omul adevărat.

— Rupert!

— Ascultă, mi-am făcut curaj şi l-am întrebat: „Sunteţi Quentin, nu-i aşa?” Şi bătrânul a răspuns: „Exact, domnule, aşa mă cheamă. Cu ce pot să vă ajut?” Şi atunci mi-am dat seama că nu era omul nostru, deşi era la fel de afectat ca el, în voce şi purtare. I-am pus câteva întrebări şi totul a ieşit la iveală. Individul n-avea nici o idee că se întâmpla ceva

dubios. Fusese, într-adevăr, majordom la lordul Listerdale, ieşise la pensie şi i se dăduse căsuţa exact în momentul când lordul Listerdale s-a presupus c-a plecat în Africa. Înţelegi la ce duc toate astea. Omul de aici e un impostor, care joacă rolul lui Quentin pentru propriile sale scopuri. Potrivit teoriei mele, el a venit la Londra în seara aceea, pretinzând că este majordomul de la King's Cheviot, s-a întâlnit cu Listerdale, l-a omorât şi i-a ascuns cadavrul după un lambriu. E o casă veche, sigur trebuie să existe o cămăruţă secretă.

— O, hai să nu începem din nou, îl întrerupse doamna St. Vincent, supărată. Nu mai pot să suport. De ce s-o fi făcut, asta aş vrea să ştiu, de ce? Dacă a săvârşit un asemenea lucru, ceea ce nu cred deloc, fii atent, care ar fi fost raţiunea?

— Ai dreptate, interveni Rupert. Motivul, ăsta-i important. Am făcut cercetări. Lordul Listerdale avea o mulţime de case. În aceste zile am descoperit că toate casele sale au fost închiriate, în ultimele 18 luni, unor oameni ca noi cu chirie plătită personal şi cu condiţia ca servitorii să-şi păstreze slujbele. Şi, în toate cazurile, Quentin însuşi, adică ' omul care îşi spune Quentin, a jucat o vreme rolul de majordom. Asta ca şi cum ar exista ceva bijuterii sau documente ascunse în vreuna din casele lordului Listerdale şi banda nu ştie în care. Presupun că e o bandă dar, desigur, acest tip, Quentin, ar putea lucra şi pe cont propriu. Este o…

Doamna St. Vincent îl întrerupse destul de hotărâtă:

— Rupert! Opreşte-te o clipă. Mi se învârte capul. Oricum, ceea ce spui e o prostie… Despre bande şi documente ascunse.

— Mai este şi o altă teorie, admise Rupert. Quentin de aici ar putea fi cineva pe care lordul Listerdale l-a jignit. Adevăratul majordom mi-a spus o poveste lungă despre un om pe nume Samuel Lowe, care era ajutor de grădinar, de

aceeaşi înălţime şi înfăţişare precum Quentin. Acela avea pică pe Listerdale…

Doamna St. Vincent tresări.

„Fără nici o consideraţie pentru alţii”. Cuvintele îi reveniră în minte, pronunţate fără pasiune, în mod liniştit. Cuvinte nepotrivite, dar câte nu se înţelegeau prin ele?

Cum era absorbită de propriile ei gânduri, abia dacă îl mai auzea pe Rupert. Acesta îi explicase rapid ceva ce nu reţinuse şi ieşise în fugă din cameră.

Atunci îşi reveni. Unde plecase Rupert? Ce avea de gând să facă? Nu-şi amintea ultimele sale cuvinte. Poate se ducea la poliţie. În cazul acesta…

Se ridică brusc şi sună din clopoţel. Cu promptitudinea sa obişnuită, Quentin apăru.

— Aţi sunat, doamnă?

— Da. Intră, te rog, şi închide uşa.

Majordomul ascultă şi doamna St. Vincent rămase tăcută pentru o clipă, în timp ce-l studia în mod serios.

Ea se gândea: „A fost bun cu mine, nimeni nu ştie cât de bun. Copiii nu înţeleg. Povestea asta aiurită a lui Rupert ar putea fi o prostie… Pe de altă parte, s-ar putea, da, ar putea să fie ceva în ea. De ce să-l judeci? Când nu ştii. Mă gândesc la aspectele bune şi rele… Aş jura pe viaţa mea, da, aş jura că e un om bun”.

Roşie la faţă şi pe un ton nesigur, ea îi vorbi.

— Quentin, domnul Rupert tocmai s-a întors. A fost la Bang's Cheviot, într-un sat din apropiere.

Se opri, observând tresărirea pe care celălalt nu fusese capabil să şi-o ascundă.

— A văzut pe cineva, continuă ea, vorbind rar.

Se gândi în sinea ei: „Asta-i, este avertizat. În orice caz, l-am avertizat”.

După acea primă tresărire, Quentin îşi reluă purtarea sa ireproşabilă, dar ochii o fixau cu intensitate, cu atenţie şi interes, într-un fel pe care nu-l văzuse mai înainte. Pentru prima dată erau ochii unui stăpân, nu ai unui servitor.

Ezită o clipă, apoi spuse pe un ton care şi el se schimbase uşor:

— De ce-mi spuneţi asta, doamnă St. Vincent?

Înainte ca ea să poată răspunde, uşa se dădu la perete şi Rupert intră în cameră. Cu el era un bărbat de vârstă mijlocie, demn, cu mustăţi în furculiţă şi cu aerul unui arhiepiscop binevoitor. Quentin!

— Iată-l, zise Rupert, pe adevăratul Quentin. L-am ţinut afară în taxiu. Acum, Quentin, uită-te la omul acesta şi spune-mi: el este Samuel Lowe?

Pentru Rupert era un moment de trimf. Dar, de scurtă durată; aproape imediat, simţi că ceva nu era în regulă. Pentru că, în timp ce adevăratul Quentin privea abătut şi părea că nu e deloc în apele lui, cel de al doilea Quentin zâmbea cu plăcere nedisimulată.

Îl bătu pe spate pe duplicatul său pus în încurcătură.

— E-n regulă, Quentin. Trebuiau să ne prindă o dată cu mâţa în sac, cred. Poţi să le spui cine sunt.

Străinul cel demn îşi luă o atitudine protocolară.

— Domnule, anunţă el pe un ton plin de reproş, acesta este stăpânul meu, lordul Listerdale!

În clipele următoare se petrecură multe lucruri. În primul rând, ruinarea completă a împăunării lui Rupert, înainte să-şi dea seama ce se întâmpla, cu gura căscată încă de şocul descoperirii, se trezi încet împins spre uşă de o voce care era şi nu prea familiară auzului său.

— E-n regulă, băiete, fără victime. Dar vreau să vorbesc ceva cu mama ta. Ai făcut o treabă bună să mă descoperi în felul acesta.

Se trezi afară, în hol, uitându-se la uşa închisă. Adevăratul Quentin stătea lângă el, din gură curgându-i şiroaie de explicaţii. În cameră, lordul Listerdale îi spunea doamnei St. Vincent.

— Să vă explic, dacă pot! Am fost un om al dracului de egoist toată viaţa mea, lucru de care mi-am dat seama într-o zi. M-am gândit să încerc puţin altruism ca să mă schimb

şi, fiind un tip grozav de prost, mi-am început cariera asta în mod fantastic. Am trimis subscripţii în toate părţile, dar am simţit nevoia de a face ceva, ei bine, ceva personal, întotdeauna mi-a părut rău pentru clasa care nu poate să cerşească, ce trebuie să sufere în tăcere – nobilimea săracă. Posedam o mulţime de case. Mi-a venit ideea să le închiriez oamenilor care aveau nevoie şi ştiau să le aprecieze. Cupluri tinere ce trebuiau să-şi croiască un drum, văduve cu fii şi fiice, care trebuiau să-şi facă un rost în lume. Pentru mine, Quentin este mai mult decât un majordom; îmi e prieten. Cu consimţământul şi ajutorul său i-am împrumutat personalitatea. Am avut întotdeauna un talent pentru actorie. Ideea mi-a venit, într-o seară, în drumul meu spre club şi m-am dus direct să discut asta cu Quentin. Când am descoperit că se făcea mult caz în legătură cu dispariţia mea, am aranjat ca o scrisoare să sosească din Africa de Est. În ea îi dădeam instrucţiuni complete vărului meu, Maurice Carfax. Asta-i toată povestea.

Se întrerupse cam stingherit, cu o privire rugătoare spre doamna St. Vincent. Ea stătea ţeapănă şi ochii ei îi întâlniră pe-ai lui.

— A fost un plan bun, zise ea. Unul foarte neobişnuit, dar care vă onorează. Vă sunt foarte recunoscătoare. Dar, desigur, înţelegeţi că noi nu putem rămâne.

— M-am aşteptat la asta, spuse el. Mândria dumneavoastră nu vă permite să acceptaţi ceea ce probabil numiţi „caritate”.

— Dar asta şi este, nu-i aşa? Întrebă ea direct.

— Nu, răspunse el, pentru că vă cer ceva în schimb.

— Ceva?

— Totul. Vocea lui răsuna ca vocea unui obişnuit să domine. Când aveam 23 de ani, continuă el, m-am căsătorit cu fata pe care o iubeam. A murit după un an. De atunci am fost foarte singur. Mi-am dorit foarte mult să găsesc o anumită doamnă – doamna visurilor mele…

— Sunt eu aceea? Întrebă ea foarte încet. Sunt aşa bătrână, aşa de veştejită!

El râse.

— Bătrână? Sunteţi mai tânără decât copiii dumneavoastră. Eu sunt bătrân, dacă vreţi.

Dar, râsul ei răsună plin de amuzament.

— Dumneata? Eşti încă un băiat. Un băiat căruia îi place să se deghizeze!

Ea îşi întinse mâinile şi el i le cuprinse în ale sale.

II. Fapte neelucidate

— Mistere nerezolvate…

Raymond West scoase un nor de fum şi repetă cuvintele cu un soi de plăcere deliberată.

— Mistere nerezolvate…

Privi în jur cu mulţumire. Camera era veche, cu traverse late, negre, de-a lungul tavanului şi mobilată cu piese vechi care-i aparţinuseră de la început. De aici privirea mulţumită a lui Raymond West. De profesiune era scriitor şi-i plăcea ca atmosfera să n-aibă hibe. Casa mătuşii sale, Jane, fusese întotdeauna un cadru potrivit pentru personalitatea ei. Privi spre cămin, unde ea stătea dreaptă în marele fotoliu al bunicului. Miss Marple purta o rochie de brocard, foarte strâmtă în talie. Dantela „Mechlin” era aranjată în cascadă în faţă. Avea un şal de dantelă neagră, şi o bonetă neagră, tot din dantelă, care îi acoperea părul argintiu strâns sus. Tricota ceva alb, moale, din lână aurie. Ochii săi de un albastru pal, binevoitori şi tandri îl priveau pe nepot şi pe musafirii acestuia cu plăcere nedisimulată. Ei se opriră întâi asupra lui Raymond, evident bine dispus, apoi asupra pictoriţei Joyce Lemprière, cu părul ei negru strâns şi ochii verzi, ciudaţi, apoi asupra acelui bărbat de lume, manierat, sir Hanry Clithering. Mai erau două persoane în cameră, doctorul Pender, reverendul în vârstă al parohiei, şi domnul Petherick, avocat, un bărbat mic de statură, uscăţiv, cu ochelari, pe deasupra cărora se uita, nu prin ei. Miss

Marple le acordă un moment de atenţie tuturora, după care se reîntoarse la tricotat, zâmbind uşor.

Domnul Petherick tuşi ca de obicei, când îşi prefaţa remarcile.

— Ce spuneai, Raymond? Mistere nerezolvate? Ha.

— Şi ce-i cu ele?

— Nu-i nimic cu ele, zise Joyce Lemprière. Lui Raymond îi place doar sunetul cuvintelor şi felul cum le pronunţă el.

Raymond West îi aruncă o privire de reproş, la care ea îşi dădu capul pe spate şi începu să râdă.

— Este un farsor, nu-i aşa, Miss Marple? Întrebă ea. Sunt sigură că ştiţi asta.

Miss Marple îi zâmbi cu blândeţe, dar nu-i răspunse.

— Viaţa însăşi este un mister nerezolvat, comentă clericul pe un ton grav.

Raymond se ridică în scaun şi-şi dădu la o parte ţigara cu un gest impulsiv.

— Nu la asta mă refer. Nu vorbeam despre filosofie. Mă gândeam la fapte adevărate, clare, prozaice, lucruri care s-au întâmplat şi nimeni nu le-a explicat vreodată.

— Ştiu la ce fel de lucruri te referi, dragă, zise Miss Marple. De exemplu, doamna Carruthers a trăit o experienţă foarte ciudată ieri dimineaţă. A cumpărat aproape trei sute de grame de creveţi curăţaţi de la magazinul „Elliot”. S-a mai dus la alte două magazine, şi când a ajuns acasă a descoperit că nu avea creveţii la ea. S-a întors la cele două magazine pe la care fusese, dar creveţii ăştia dispăruseră complet. Asta mi se pare cu totul ieşit din comun.

— O poveste foarte dubioasă, zise sir Henry Clithering, grav.

— Există, desigur, tot felul de explicaţii posibile, continuă Miss Marple, obrajii îmbujorându-i-se de emoţie. De exemplu, altcineva…

— Dragă mătuşă, zise Raymond West, oarecum amuzat, nu m-am referit la tipul de lucruri despre care sir Henry ne-ar

putea povesti acum dacă ar vrea.

— Dar eu nu vorbesc niciodată despre meseria mea, zise sir Henry cu modestie. Nu, nu vorbesc niciodată despre cazurile mele.

Sir Henry Clithering fusese până nu de mult inspector la Scotland Yard.

— Îmi închipui că rămân o mulţime de crime şi alte chestii de astea nerezolvate de poliţie, interveni Joyce Lemprière.

— Cred că e un lucru subînţeles, opină domnul Petherick.

— Mă întreb, continuă Raymond West, ce tip de minte îţi trebuie ca să reuşeşti să rezolvi cel mai bine un mister? Ne gândim cel mai adesea că obişnuiţii detectivi de la poliţie duc lipsă de imaginaţie.

— Ăsta e punctul de vedere al unui profan, zise sir Henry pe un ton rece.

— Cred că aveţi nevoie de un comitet, zâmbi Joyce. Pentru psihologie şi imaginaţie trebuie să vă adresaţi scriitorului…

Făcu un semn ironic din cap către Raymond, dar acesta rămase serios.

— Arta de a scrie îţi oferă posibilitatea de introspecţie în natura umană, spuse el grav. Descoperi, câteodată, motive pe care omul obişnuit le ignoră.

— Ştiu, dragă, că volumele tale sunt foarte ingenioase, îl lăudă Miss Marple. Dar chiar eşti convins că oamenii sunt atât de nesuferiţi după cum îi înfăţişezi?

— Dragă mătuşă, rămâi la părerile dumitale. Să mă ierte Cel de Sus dacă aş putea să le zdruncin în vreun fel.

— Am vrut să zic, se încruntă puţin Miss Marple, în timp ce-şi număra ochiurile de pe andrea, că mulţi oameni nu ni se par nici răi, nici buni, ci doar foarte proşti.

Domnul Petherick tuşi ca de obicei:

— Nu crezi, Raymond, că acorzi multă importanţă imaginaţiei? Acesta este un lucru foarte primejdios, pe care noi, avocaţii, îl cunoaştem prea bine. Pentru a putea păstra dovezile în mod nepărtinitor, pentru a privi faptele, simple, cum sunt – acestea compun singura metodă logică de a

ajunge la adevăr. Din propria mea experienţă mai confirm că e şi singura care dă rezultate.

— Ei, nu spune! Exclamă Joyce, dând din cap indignată. Pariez că v-aş putea întrece pe toţi. Sunt nu numai femeie şi puteţi spune ce vreţi, dar femeile au intuiţie – care le lipseşte bărbaţilor – dar şi pictoriţă. Văd lucruri pe care voi nu le vedeţi. Şi apoi, în această ultimă calitate, am dat peste tot felul de tipuri şi personaje. Cunosc viaţa aşa cum draga noastră Miss Marple nu a avut posibilitatea s-o înfrunte aici.

— E adevărat, dragă. Dar câteodată în sate se întâmplă lucruri foarte dureroase şi triste.

— Îmi daţi voie? Le întrerupse dr. Pender zâmbind. Ştiu că e la modă astăzi să-i minimalizezi pe oamenii bisericii, dar nouă ni se spun intimităţi, cunoaştem o parte a caracterului care rămâne ca o carte inaccesibilă celor din jur.

— De fapt, îmi dau seama că formăm un grup destul de reprezentativ, fu de părere Joyce. Ce-ar fi dacă am forma un club? Ce este astăzi? Marţi? O să-l numim „Clubul de marţi seară”. Să ne întâlnim în fiecare săptămână şi, fiecare, pe rând, să expună un caz, o problemă. Un mister pe care îl cunoaşte personal şi îi ştie, desigur, şi soluţia. Câţi suntem? Unu, doi, trei, patru, cinci. Ar trebui să fim şase.

— Pe mine m-ai uitat, dragă, zâmbi senină Miss Marple.

Joyce fu uşor surprinsă, dar îşi ascunse repede uimirea:

— Ar fi minunat, Miss Marple. N-am ştiut că vrei să intri în joc.

— Cred c-ar fi foarte interesant, continuă Miss Marple, mai ales cu atâţia gentlemeni inteligenţi de faţă. Mă tem că nu sunt prea deşteaptă, dar trăind atâţia ani în St. Mary Mead am început să cunosc firea omenească.

— Sunt sigur că aportul dumneavoastră va fi foarte valoros, spuse sir Henry plin de curtoazie.

— Cine începe? Întrebă Joyce.

— Nici nu se pune problema, răspunse dr. Pender, când avem marele noroc de a ne afla în preajma unui om distins de clasa lui sir Henry…

Nu-şi termină fraza, înclinând politicos capul în direcţia acestuia.

Sir Henry rămase o vreme tăcut. În cele din urmă, oftă, se aşeză picior peste picior şi începu.

— Mi-e puţin cam greu să aleg problema pe care o doriţi, dar dacă stau şi mă gândesc bine, cunosc o întâmplare ce ar satisface condiţiile impuse. Trebuie să fi observat câte ceva în legătură -cu acest caz în ziarele de acum un an. Atunci a fost trecut în categoria misterelor nerezolvate, dar s-a întâmplat ca soluţia să-mi pice pe birou acum câteva zile. Faptele sunt foarte simple. Trei oameni au servit la cină, printre alte feluri, langustă conservată. În timpul nopţii, toţi trei s-au simţit rău, aşa încât un doctor a fost chemat în grabă. Doi şi-au revenit, al treilea a murit.

— Aha! Exclamă Raymond, ca şi cum se edificase asupra subiectului.

— Cum vă spuneam, la prima vedere, lucrurile păreau foarte simple. S-a considerat că decesul s-a datorat otrăvirii cu ptomaină, Un certificat a fost eliberat în acest sens şi victima îngropată. Dar lucrurile nu s-au rezumat la asta.

Miss Marple încuviinţă din cap.

— Bineînţeles că a început să se vorbească, aşa se întâmplă de obicei.

— Şi acum trebuie să vi-i descriu pe actorii acestei mici drame. Am să-i numesc pe soţi, domnul şi doamna Jones. Şi pe însoţitoarea soţiei, domnişoara Clark. Domnul Jones era comis-voiajor pentru o firmă de medicamente. Era un bărbat arătos, de felul lui nerafinat, cu tendinţă de îngrăşare, în jur de cincizeci de ani. Soţia era o femeie cu o înfăţişare ştearsă, de vreo patruzeci şi cinci de ani. Însoţitoarea, domnişoara Clark, de şaizeci de ani, o femeie voinică şi veselă, cu o faţă rotunjoară şi îmbujorată. Niciunul, aţi zice, prea interesant. Necazurile au fost stârnite într-un mod foarte curios. Domnul Jones locuise, în noaptea anterioară, într-un mic hotel frecventat de negustori din Birmingham. S-a întâmplat ca sugativa de la

tampon să fie schimbată a doua zi şi ca femeia de serviciu, neavând altceva mai bun de făcut, să se amuze studiind sugativa în oglindă, exact după ce domnul Jones terminase o scrisoare. După câteva zile a apărut în, ziare ştirea despre decesul doamnei Jones, ca urmare a ingerării langustei conservate, şi atunci camerista le-â povestit celorlalţi servitori cuvintele pe care le descifrase pe sugativă. Sunau astfel:”Depind în întregime de soţia mea… Când va muri, eu voi… Sute şi mii”. Poate vă aduceţi aminte că mai fusese un caz al unei soţii otrăvite de bărbatul ei. N-a trebuit prea mult ca imaginaţia fetelor să se aprindă. Domnul Jones plănuise, aşadar, să-i facă de petrecanie nevestei şi să moştenească sute de mii de lire! Una dintre servitoare avea nişte rude care locuiau în târguşorul din care provenea familia Jones. Ea le-a scris şi acestea i-au răspuns. Se pare că domnul Jones fusese foarte atent cu fiica doctorului din localitate, o tânără frumoasă de 33 de ani. Scandalul a început să mocnească. Ministrul de interne a primit o depeşă. Numeroase scrisori anonime au început să curgă la Scotland Yard, prin care domnul Jones era acuzat că şi-ar fi ucis soţia. Fireşte, ne-am zis că nu-i altceva decât pălăvrăgeală şi bârfă ieftină de la ţară. Totuşi, pentru a calma opinia publică, s-a dat ordinul de exhumare a cadavrului. Ştiţi, era unul din acele cazuri de superstiţie populară crasă, fără nici o bază solidă, dar care s-a. Dovedit, în mod cu totul surprinzător, adevărat. Rezultatul autopsiei a indicat suficient arsenic care să convingă că acesta provocase moartea doamnei. A căzut în sarcina Scotland Yard-ului să colaboreze cu autorităţile locale pentru a se dovedi cum a fost administrat arsenicul şi de către cine.

— Îmi place! Asta zic şi eu problemă! Exclamă Joyce.

— Normal, bănuiala a căzut asupra soţului. El beneficia de pe urma morţii soţiei sale. Nu o sumă de sute de mii de lire, cum şi-a imaginat romanţioasa cameristă de la hotel, totuşi o sumă frumuşică de opt mii de lire. El nu avea alţi bani

proprii în afară de ceea ce câştiga, şi era un bărbat cu obiceiuri cam extravagante, cu o predilecţie spre compania femeilor. Am cercetat cât se poate de discret zvonul privitor la ataşamentul său faţă de fiica doctorului; deşi părea clar că existase, într-o vreme, o prietenie foarte strânsă între cei doi, avusese loc o ruptură totală cu două luni mai înainte şi de atunci nu mai fuseseră văzuţi împreună. Chiar şi doctorul, un om în vârstă, sincer şi deschis, a rămas consternat de rezultatul autopsiei. El fusese cel chemat noaptea la căpătâiul persoanelor suferinde. Îşi dăduse imediat seama de starea gravă a doamnei Jones şi trimisese la dispensar după nişte pastile cu opium, pentru a-i alina suferinţa. În pofida eforturilor sale, ea sucombă, dar nici o clipă nu a bănuit că ceva era în neregulă. Era convins că moartea se datora unei forme de botulism. Cina din seara aceea constase din langustă conservată şi salată, papanaşi, pâine şi brânză. Din nefericire, nu rămăsese nici urmă de langustă – totul fusese mâncat şi cutia aruncată. Doctorul o întrebase pe fata de serviciu din casă, Gladys Linch. Ea era grozav de răvăşită, plânsă şi agitată, şi lui i-a fost greu să obţină ceva de la ea, dar aceasta susţinea hotărâtă că, în nici un fel, cutia nu fusese umflată şi că langusta i se păruse cât se poate de bine conservată. Acestea erau faptele pe care trebuia să ne bazăm. Dacă Jones îi administrase în mod criminal arsenic soţiei, era clar că n-ar fi putut-o face în vreunul din felurile servite la cină, întrucât toate cele trei persoane mâncaseră împreună. Şi încă un amănunt – Jones se întorsese de la Birmingham tocmai când cina era pe punctul de a fi servită, aşa încât nu avusese timpul să otrăvească ceva în prealabil.

— Dar însoţitoarea, femeia cea voinică cu faţa veselă? Întrebă Joyce.

Sir Henry înclină din cap.

— Nu am trecut-o cu vederea pe domnişoara Clark, vă asigur. Dar părea fără noimă ca ea să fi avut vreun motiv pentru crimă. Doamna Jones nu i-a lăsat nimic, şi ca urmare

a decesului stăpânei sale, ea a trebuit să-şi caute o altă slujbă.

— Asta pare s-o excludă, sublinie Joyce adâncită în gânduri.

— Unul dintre inspectorii mei a descoperit curând un element semnificativ, continuă sir Henry. După cina din seara aceea, domnul Jones coborâse în bucătărie şi ceruse un bol cu mucilagiu din orez pentru că soţia se plângea că nu se simte bine. A aşteptat în bucătărie până când Gladys Linch l-a preparat şi apoi l-a dus sus în camera soţiei. Recunosc că asta părea să facă lumină în problemă.

Avocatul îl susţinu aprobând din cap:

— Motivul – să-şi însuşească banii ajutându-se singur. Prilejul – în calitate de comis-voiajor pentru o firmă de farmacişti avea acces uşor la otravă.

— Şi un bărbat de o moralitate anemică, sublinie prelatul.

Raymond West se uită ţintă la sir Henry:

— E o cursă pe undeva. De ce nu l-aţi arestat?

Sir Henry zâmbi cam stânjenit.

— Asta e partea nefericită a cazului. Totul mersese ca pe roate când ne-am împotmolit. Jones n-a fost arestat pentru că atunci când am anchetat-o pe domnişoara Clark, acesta ne-a povestit că ea băuse tot conţinutul bolului şi nu doamna Jones. Da, se pare că s-a dus în camera doamnei Jones aşa cum îi era obiceiul. Aceasta stătea în pat, în capul oaselor şi bolul se afla lângă ea.

— Nu mă simt deloc, bine, Milly. Aşa îmi trebuie dacă mănânc langustă seara. L-am rugat pe Albert să-mi aducă un bol cu mucilagiu, dar acum nu mai am chef de el.

— E păcat, a comentat domnişoara Clark, e aşa de bine făcut, fără gogoloaşe. Gladys e într-adevăr o bună bucătăreasă. În zilele noastre, puţine fete mai sunt în stare să facă un bol cu mucilagiu aşa de reuşit. Vă spun că îmi face poftă, sunt o pofticioasă.

— Nu cred că o scapi de metehnele tale, spuse doamna Jones.

— Trebuie să vă explic, se întrerupse sir Henry, că domnişoara Clark, îngrijorată că lua în greutate, ţinea o cură de slăbire.

— N-are nici un rost Milly, îi zise doamna Jones. Dacă Domnul te-a făcut voinică înseamnă că aşa a vrut El – să fii voinică. Bea bolul ăla. O să-ţi facă cât se poate de bine.

Şi imediat, domnişoara Clark se aşeză şi bău bolul.

— Aşa că, după cum vedeţi, asta a zdrobit toată acuzaţia împotriva soţului. Întrebat în legătură cu semnificaţia cuvintelor de pe sugativă, Jones ne-a oferit pe dată explicaţia. Scrisoarea era un răspuns către fratele său din Australia care-i ceruse nişte bani. El îi arăta că era cu totul dependent de soţia sa. Când aceasta avea să moară, el ar fi intrat în posesia banilor şi, dacă ar fi putut, şi-ar fi ajutat fratele. Regreta incapacitatea sa de-ai fi de folos, dar sublinia că se aflau sute şi mii de persoane în lume în aceeaşi situaţie nefericită.

— Aşa că acuzaţia a căzut? Remarcă dr. Pender.

— Aşa că acuzaţia a căzut, confirmă sir Henry pe un ton grav. Nu ne-am putut asuma riscul de a-l aresta pe Jones fără nici un temei legal.

Se lăsă tăcere şi atunci Joyce spuse:

— Şi asta-i tot?

— Aşa arăta cazul anul trecut. Rezolvarea se află acum în mâinile Scotland Yard-ului şi peste două-trei zile veţi afla amănunte din ziare.

— Rezolvarea, repetă Joyce pe gânduri. Ştiu eu? Haideţi să ne gândim cu toţii timp de cinci minute şi apoi să ne spunem părerea.

Raymond West dădu din cap aprobator şi măsură timpul după ceasul său. Când cele cinci minute se scurseră îşi îndreptă privirea spre dr. Pender.

— Vorbiţi dumneavoastră primul?

Bătrânul clătină din cap.

— Mărturisesc, zise el, că sunt cu totul depăşit. Cred doar că soţul trebuie să fie în vreun fel vinovat, dar nu-mi pot

imagina cum a făcut-o. V-aş sugera că el i-a administrat otrava într-un mod care n-a fost încă descoperit, deşi, atunci, nu-mi dau seama cum de au găsit otrava după atâta timp.

— Joyce?

— Însoţitoarea! Răspunse Joyce hotărâtă. Însoţitoarea fără doar şi poate! De unde ştim ce motiv să fi avut? Numai pentru că era bătrână, voinică şi urâtă – asta nu înseamă că nu era îndrăgostită şi ea de Jones. Trebuie să-i fi urât soţia pentru o pricină oarecare. Gândiţi-vă ce înseamnă a fi damă de companie – să fii întotdeauna plăcută şi ascultătoare, să te închizi în tine şi să ascunzi tot ce simţi. Într-o zi n-a mai putut răbda şi atunci a ucis-o. Probabil că a pus arsenic în bolul cu mucilagiu şi a minţit când a povestit că l-a mâncat ea.

— Domnul Petherick?

Avocatul îşi strânse vârfurile degetelor ca un profesionist ce era:

— Nu prea am ce comenta. Pe baza acestor fapte nu prea am ce zice.

— Dar trebuie, domnule Petherick, insistă Joyce. Nu puteţi rămâne imparţial şi afirma „fără a vătăma vreo parte”, asta pentru că sunteţi avocat. Aţi intrat în joc.

— Luând în considerare faptele, se conformă domnul Petherick, se pare ca nu-i nimic de zis. Asta e părerea mea personală, după ce am văzut o mulţime de cazuri de acest tip în care soţul era vinovat. Singura explicaţie convenabilă ar fi aceea că domnişoara Clark îl apără în mod deliberat pentru-' un motiv oarecare. Trebuie să existe vreo înţelegere între ei privind nişte fonduri. El şi-a dat seama c-ar fi putut fi suspectat şi ea, văzând deschizându-i-se în faţă perspectiva sărăciei, a fost de acord să afirme că a mâncat mucilagiul în schimbul unei sume substanţiale pe care avea s-o încaseze. Dacă aşa s-a întâmplat e cât se poate de incorect. Cât se poate de incorect!

— Nu sunt de acord cu dumneavoastră, spuse Raymond. Aţi uitat un element important din acest caz: fata doctorului. Am să vă înfăţişez cum văd eu cazul. Langusta conservată era alterată. Asta explică simptomele de otrăvire. A fost chemat doctorul. Acesta o găseşte pe doamna Jones, care mâncase mai multă langustă decât ceilalţi doi, într-o stare foarte gravă şi trimite, aşa cum ne-aţi spus, după nişte pastile cu opium. Nu se duce el, ci trimite pe altcineva. Cine îi dă mesagerului pastilele? Evident, propria sa fiică. E foarte probabil ca ea să-i ţină evidenţa medicamentelor. E îndrăgostită de Jones şi, în acest moment, toate instinctele ei rele ies la suprafaţă când îşi dă seama că mijloacele de a-l elibera se găsesc în mâinile ei. Pastilele pe care le dă conţin arsenic pur, alb. Asta este rezolvarea pe care o văd eu.

— Spuneţi-ne acum, sir Henry, sări Joyce nerăbdătoare.

— O clipă, protestă acesta, Miss Marple încă nu şi-a spus părerea.

Miss Marple dădea trist din cap:

— Vai, dragă, iar mi-a scăpat un ochi. Am fost atât de intens adâncită în povestire. Un caz trist. Foarte trist. Îmi aduce aminte de bătrânul Hargraves care locuia în localitatea vecină, Mount. Soţia lui nu a avut niciodată nici cea mai mică bănuială, până când el a murit lăsându-şi toată averea unei femei cu care trăise şi cu care avea cinci copii. Aceasta fusese într-o vreme servitoarea lor. O fată aşa de drăguţă, obişnuia să spună doamna Hargraves – în care puteai avea încredere deplină că întoarce saltelele, în fiecare zi, cu excepţia zilelor de vineri, bineînţeles. Şi bătrânul Hargraves a întreţinut-o pe femeia asta într-o casă din orăşelul învecinat, continuând să fie „un stâlp al bisericii” şi să stea în capul mesei în fiecare duminică.

— Dragă mătuşă Jane, o întrerupse Raymond cu oarecare nerăbdare. Ce are de-a face acest Hargraves, numai oale şi ulcele, cu acest caz?

— Biată fata aia, Gladys Linch – cea care era atât de teribil de agitată când doctorul a stat de vorbă cu ea – avea, şi de ce să fie, săraca. Sper ca banditul acela de Jones să fie spânzurat pentru că a făcut din fata asta o ucigaşă. Dar cred că o s-o spânzure şi pe ea, sărmana.

— Mi se pare, Miss Marple, că încurci puţin lucrurile, începu domnul Petherick.

Dar Miss Marple respinse cu hotărâre acuzaţia şi se uită spre sir Henry

— Am dreptate, nu-i aşa? Sute şi mii – şi papanaşii – ăştia nu pot fi trecuţi cu vederea.

— Ce-i cu papanaşii, cu sutele şi miile? Se repezi Raymond.

Mătuşa sa se întoarse spre el.

— Bucătăresele pun, aproape întotdeauna, sute şi mii pe panaşi: garniturile acelea mici din zahăr roz şi alb. De îndată ce am auzit c-au servit papanaşi la cină şi că soţul scrisese cuiva despre sute şi mii, am şi făcut legătura dintre cele două lucruri. Acolo s-a aflat arsenicul – în garnitura de unu urmat de zerouri. I l-a dat fetei şi i-a spus să-l pună pe papanaşi.

— Dar e imposibil, spuse Joyce repede. Au mâncat cu toţii papanaşi.

— O, nu, o contrazise Miss Marple. Însoţitoarea ţinea cură de slăbire, vă amintiţi. Niciodată nu mănânci ceva asemănător papanaşilor dacă vrei să nu te îngraşi. Şi cred că Jones a dat doar la o parte garnitura, aşezând-o pe marginea farfuriei sale. A fost o idee inteligentă, dar cât se poate de odioasă.

Ochii celorlalţi se fixaseră asupra lui sir Henry.

— E un lucru foarte curios, spuse el încet, dar Miss Marple s-a întâmplat să descopere adevărul. Jones a lăsat-o grea pe Gladys Linch, cum se spune. Ea era aproape disperată. El vroia să scape de nevastă-sa şi i-a promis celeilalte că o ia în căsătorie, după moartea soţiei. El a pus arsenicul în garnitură şi a învăţat-o cum s-o folosească. Gladys Linch a

murit acum o săptămână. Copilul a murit la naştere şi Jones o părăsise pentru o altă femeie. Pe patul de moarte ea a mărturisit totul.

Se aşternu din nou tăcerea, apoi Raymond spuse:

— Ei bine, mătuşă Jane, e unu la zero pentru dumneata. Nu-mi dau seama cum naiba de i-ai dat de capăt. Nu m-aş fi gândit niciodată că mica bucătăreasă e implicată în acest caz.

— Sigur că nu, pentru că nu cunoşti la fel de bine viaţa ca mine. Un bărbat de tipul lui Jones – bădăran şi jovial. Cum am auzit că era o fată drăguţă în casă am şi fost sigură că el n-avea s-o lase în pace. Totul e foarte trist şi dureros şi n-ai pe cine să vorbeşti de bine. Nu pot să vă spun ce şoc a fost pentru doamna Hargraves şi cât timp s-au mai minunat cei din sat.

III. Suspecţi de crimă.

Discuţia se învârtea în jurul unor crime nedescoperite şi rămase nepedepsite. Fiecare îşi spunea părerea: colonelul Bantry, soţia lui grăsuţă şi blajină, doctorul Lloyd şi chiar bătrâna Miss Marple. Singurul care nu vorbea, deşi cel mai îndreptăţit s-o facă, după cum credeau cu toţii, era sir Henry Clithering, fost inspector la Scotland Yard. Acesta tăcea şi îşi răsucea mustaţa zâmbind uşor de parcă se gândea la ceva şi-i venea să râdă.

— Sir Henry, zise doamna Bantry, de ce nu spuneţi nimic, zău, îmi vine să urlu, rămân atâtea crime nepedepsite, ce ziceţi despre asta?

— Vă referiţi la titlurile de o.şchioapă din ziare, de felul acesta: SCOTLAND YARD AT FAULT AGAIN urmată de o listă de misterioase cazuri nerezolvate?

— Şi care alcătuiesc doar un mic procentaj faţă de cele petrecute în întreaga lume, zise dr. Lloyd.

— Asta cam aşa este. Sutele de crime rezolvate şi sutele de făptaşi pedepsiţi rareori sunt trâmbiţate în ziare. Dar nu despre asta vorbeam. Când vorbim de crime nedescoperite şi nepédepsite, avem în vedere două lucruri total diferite. În

prima categorie intră toate crimele despre care Scotland Yard-ul n-a auzit niciodată şi nimeni nu ştie că s-au întâmplat.

— Cred că nu sunt prea multe de felul acesta, zise doamna Bantry.

— Nu sunt?

— Sir Henry, doar nu vreţi să spuneţi că sunt atât de multe?

— Cred că trebuie să fie un număr foarte mare de astfel de cazuri, zise Miss Marple gânditoare.

Bătrâna domnişoară, de modă veche, cu un farmec aparte, cu un aer imperturbabil, spuse acest lucru pe un ton cât se poate de calm.

— Draga mea Miss Marple, zise colonelul Bantry…

— Bineînţeles, zise aceasta, o bună parte dintre oameni sunt proşti şi se dau în vileag, dar o mare parte nu sunt proşti şi te cutremuri când te gândeşti ce pot înfăptui dacă nu au puternice principii morale.

— Da, zise Sir Henry, sunt mulţi isteţi. Adeseori, când o crimă e descoperită datorită faptului că ai lucrat prost, îţi zici tot timpul: dacă nu mi-ar fi scăpat asta, nimeni n-ar fi ştiut niciodată.

— Dar, e într-adevăr ceva serios, Clithering, zise colonelul Bantry. Chiar foarte serios!

— Aşa crezi?

— Ce vrei să spui? Sigur că e ceva foarte serios.

— Spuneţi că rămân crime nepedepsite, dar oare aşa să fie? Nepedepsite de lege se poate, dar cauza şi efectul lucrează în afara legii. Credeţi că după faptă urmează răsplată. A spune lucru acesta e o nerozie, după părerea mea, lucrurile nu stau chiar aşa.

— Se poate, se poate, zise colonelul Bantry, dar asta nu schimbă gravitatea problemei. A făcut o pauză.

Sir Henry Clithering zâmbi.

— Nouăzeci şi nouă la sută dintre oameni gândesc, fără îndoială, ca dumneavoastră. Dar dumneavoastră nu ştiţi că

cel mai important e să dovedeşti nevinovăţia, nu vina. La lucrul acesta nu se gândeşte nimeni.

— Eu nu înţeleg, spuse Jane Helier.

— Eu înţeleg, zise Miss Marple. Când doamna Trent a observat că-i lipsea o jumătate de coroană din poşetă, cea suspectă a fost femeia de serviciu, doamna Arthur. Soţii Trent erau convinşi că ea a fost, dar fiind oameni cumsecade şi ştiind că are o familie mare şi că soţul ei era beţiv, n-au făcut mare scandal din asta. Dar s-au purtat altfel cu ea de atunci, n-au mai lăsat-o singură în casă când erau plecaţi, ceea… Ce o făcea să fie foarte nedumerită; şi alţii au început să aibă o rezervă faţă de ea. Şi deodată au descoperit că vinovată era guvernanta, doamna Trent o văzuse în oglindă prin uşa întredeschisă. Norocul, mai bine zis providenţa. Iată ce vrea sir Henry să spună. Mulţi cred că cel mai condamnabil lucru e să fure cineva bani, asta se vede şi în povestirile cu detectivi! Dar pentru doamna Arthur adevărul era o problemă de viaţă şi de moarte, ea nu era vinovată cu nimic. Asta voiaţi să spuneţi, sir Henry, nu-i aşa?

— Miss Marple, aţi ghicit exact ceea ce voiam să spun. Menajera despre care vorbiţi a avut noroc, nevinovăţia ei a ieşit la iveală. Dar mulţi oameni trăiesc toată viaţa sub apăsarea unei suspiciuni care, în realitate, nu se bazează pe nimic.

— Vă gândiţi la o anumită întâmplare, sir Henry, întrebă doamna Bantry insinuant.

— La drept vorbind, mă gândesc la un caz foarte ciudat. E un caz în care presupun că s-a comis o crimă, dar n-am nici o şansă să o dovedesc vreodată.

— Bănuiesc că e vorba de otrăvire, şopti Jane, ceva care e foarte greu de descoperit. Dr. Lloyd se foi pe scaun. Sir Henry dădu din cap:

— Nu, scumpă doamnă, nu e vorba de săgeata otrăvită a indienilor din America de Sud. Aş fi dorit să fie aşa ceva. E mult mai prozaic şi nu-i nici o speranţă să descoperim

făptaşul. Un bătrân a căzut din capul scărilor şi şi-a frânt gâtul; unul din acele regretabile accidente care se întâmplă zilnic.

— Dar ce s-a întâmplat în realitate?

— Cine poate ştii? Sir Henry ridică din umeri. Să-l fi împins cineva? O sfoară întinsă chiar în capul scărilor şi luată apoi cu o mare grijă? Nu vom putea şti niciodată.

— Dumneavoastră nu credeţi că a fost un accident? De ce? Întrebă doctorul.

— E o poveste lungă, dar… Sunt sigur că nu avem nici o şansă să găsim pe cineva vinovat, ar fi neîntemeiat. Dar există o altă faţă a lucrurilor despre care aş vrea să vorbesc.

Vedeţi, sunt patru oameni care i-ar fi putut juca această festă bătrânului. Numai unul dintre ei e vinovat, iar ceilalţi trei au mâinile curate. Dar, chiar dacă adevărul ar ieşi la lumină, toţi trei ar rămâne acoperiţi de o umbră de suspiciune.

— Ar fi bine să ne spuneţi toată istoria, zise doamna Bantry.

— Nu vreau s-o lungesc prea mult, dar nu pot trece peste începutul acestei poveşti. E vorba despre o afacere legată de o organizaţie germană secretă – Schwarţze hand – ceva asemănător cu organizaţia teroristă italiană, camorra4. Contrabandişti şi terorişti. A apărut imediat după primul război şi luase mare amploare. Mulţi oameni au fost victimele acestei organizaţii. Autorităţile n-au reuşit să intre în legătură cu ei pentru că îşi păstrau cu străşnicie secretele, a fost imposibil să găsească printre ei un trădător. În Anglia nu s-a auzit nimic despre această organizaţie, dar în Germania a avut urmări groaznice. Până la urmă au fost descoperiţi şi obligaţi să se împrăştie, graţie efortului unui bărbat, doctorul Rosen, care era pe atunci o figură bine cunoscută în serviciul secret. El a devenit membru al organizaţiei, a pătruns în cele mai secrete cercuri şi a fost cel care a contribuit la prăbuşirea lor. În

urma acestui fapt, era mai înţelept să plece din Germania, o vreme, pentru că se găsea chiar sub ochii lor. A venit în Anglia, adusese şi recomandări de la poliţia din Berlin. Chiar eu am avut o întrevedere personală cu el. Era descurajat şi resemnat, nu se îndoia de ceea ce îl aştepta. „Mă vor găsi, sir Henry, fără îndoială”. Era un bărbat impunător, cu un cap frumos, o voce profundă, uşor guturală, care îi trăda originea. „Totul e dinadins prevăzut, dar nu-i nimic, eu mă aştept la orice. Mi-am asumat acest risc atunci când m-am vârât în afacere. Am făcut tot ce am putut. Organizaţia nu se va mai reface niciodată, dar mulţi dintre membrii ei sunt în libertate şi singura revanşă ar fi pentru ei viaţa mea. E doar o chestiune de timp, dar aş vrea ca acest timp să fie cât mai lung cu putinţă. Ştiţi, eu am adunat şi am publicat unele materiale foarte interesante, rezultatul muncii mele de o viaţă. Mi-ar plăcea să pot să-mi închei munca”. Vorbea simplu, cu oarecare grandilocvenţă pe care nu puteam să n-o. Admir. I-am spus că vom lua toate precauţiile, dar el n-a dat atenţie cuvintelor mele. „Într-o zi, mai devreme ori mai târziu, mă vor prinde, a repetat el. Când ziua aceea va veni, nu trebuie să vă faceţi reproşuri. Nu mă îndoiesc că veţi face tot ce vă stă în putinţă”. Apoi a început să-mi înşire planurile sale. Care erau cât se poate de simple. Şi-a propus să-şi cumpere o căsuţă la ţară unde ar fi putut să trăiască liniştit şi să-şi continue munca. A ales pentru asta un sat în Somerset, King's Gnaton, cam la zece kilometri de calea ferată şi nu era atins de civilizaţie. A cumpărat o căsuţă splendidă, i-a adus unele modificări şi îmbunătăţiri şi s-a stabilit acolo foarte mulţumit. În casa lui locuiau: nepoata sa, Greta, secretarul său, o bătrână servitoare din Germania, care îl slujise cu credinţă aproape patruzeci de ani şi un servitor foarte îndemânatic pentru curte şi grădină, care era din King's Gnaton.

— Cei patru suspecţi, zise încet dr. Lloyd.

— Exact. Patru suspecţi. Atât şi nimic mai mult… Timp, de cinci luni viaţa a decurs paşnic la King's Gnaton, până când

s-a întâmplat nenorocirea. Într-o dimineaţă, dr. Rosen s-a prăbuşit de pe scări şi l-au găsit mort după o jumătate de oră. Când a avut loc accidentul, Gertrud era în bucătărie, cu uşa închisă, şi n-a auzit nimic – cel puţin aşa susţinea ea. Frăulein Greta era în grădină ocupată cu plantatul florilor, cum spusese chiar ea. Grădinarul Dobbs era în seră, unde tocmai îşi lua gustarea de la ora unsprezece, după cum zicea el. Secretarul era la plimbare. Deci nu avea cum să spună o vorbă despre cele întâmplate. Niciunul nu avea un alibi şi nu putea compara povestea sa cu a altuia. Un lucru e sigur: nimeni din afară n-ar fi putut face lucrul acesta, pentru că un străin, în sat, n-ar fi trecut neobservat. Ambele uşi, din faţă şi din spate, erau închise, fiecare dintre ai casei avea cheia lui. Cum vedeţi, lucrurile sunt împotriva celor patru. Fiecare pare. Să fie dincolo de orice bănuială. Greta era fiica unicului său frate; Gertrud îl slujise cu credinţă timp de patruzeci de ani; Dobbs nu ieşise niciodată din sat, iar Charles Templeton, secretarul…

— Da, zise colonelul Bantry, ce-i cu el? Îmi pare suspect. Ce ştiţi despre el?

— Ceea ce ştiu despre el îl disculpă de orice acuzare. Ştiţi, Charles Templeton a fost unul dintre oamenii mei.

— Oh! Exclamă colonelul Bantry, dând vădit înapoi.

— Da, aveam nevoie de unul, dar nu voiam să se ştie în sat. Lui Rosen îi trebuia un secretar, aşa că i l-am recomandat pe Templeton. E un gentleman, un tip foarte priceput şi vorbeşte germana curent.

— Dar atunci pe cine bănuiţi? Întrebă doamna Bantry foarte încurcată. Toţi par nevinovaţi, ceea ce e imposibil.

— Da, aşa se pare, dar să privim lucrurile şi din alt unghi. Frăulein Greta era o fată încântătoare, dar războiul ne-a demonstrat mereu că poate întoarce pe frate contra fratelui, pe tată contra fiului şi aşa mai departe, ne-a demonstrat că cele mai simpatice şi mai încântătoarre fete au făcut lucrurile cele mai uimitoare. Lucrul acesta s-ar potrivi şi lui Gertrud, cine ştie ce alte forţe s-au declanşat în

cazul ei? Poate o ceartă cu stăpânul sau poate un resentiment mocnit, născut din lunga ei servitute. Femeile de teapa ei pot fi, uneori, uimitor de înverşunate. Dar Dobbs? Ar putea fi exclus că nu avea legături cu cei din familie? Banii pot face multe. Dobbs ar fi putut fi atras şi cumpărat cu bani. Un lucru e sigur: un mesaj sau un ordin a venit dinafară, pentru că altfel nu s-ar explica cele cinci luni de imunitate. Agenţii organizaţiei lucrau. Nu erau încă siguri de trădarea lui Rosen, au amânat lucrurile până când n-au mai avut nici o îndoială cu privire Îşi trădarea lui. Când toate îndoielile au fost date la o parte, au triffiis un mesaj spionului din casă, un mesaj care spunea: Moarte!

— Ce mârşăvie! Zise Jane Helier îngrozită.

— Dar cum a ajuns mesajul? E o treabă pe care încerc s-a clarific şi care e singura speranţă de a descoperi vinovatul. Unul dintre cei patru a intrat în legătură cu ei şi comunica într-un anumit fel cu aceştia. Nu era timp de pierdut şi, sigur, în momentul în care a primit ordinul a trecut la fapte. E grăitor pentru organizaţia Schwartze Hand. Mă apropii de problemă pe o cale care vi se va părea ridicol de meticuloasă. Cine a fost pe la ei în dimineaţa aceea? Am aici lista, nu mi-a scăpat niciunul.

Scoase un plic din buzunar, luă o hârtie şi o citi:

— Măcelarul a adus carne de oaie, am cercetat şi corespunde realităţii; băiatul de la prăvălie i-a adus făină de porumb, două livre de zahăr, o livră de unt şi o livră de cafea, am cercetat şi corespunde realităţii. Poştaşul i-a adus două prospecte lui Frăulein Rosen, o scrisoare din localitate pentru Gertrud, trei scrisori pentru dr. Rosen, una cu timbru străin şi două scrisori pentru domnul Templeton, una tot cu ştampilă din străinătate.

Sir Henry se opri şi scoase un teanc de hârtii din plic.

— Ar fi interesant de văzut. Mi le-au dat diverşi tipi care le-au descoperit şi cules de la coşul de gunoi. Vă spun drept, au fost cercetate de specialişti în scrisul cu cerneală

simpatică şi aşa mai departe. N-am nici o îndoială asupra acestui fapt.

Toţi se adunară în jurul lui să se uite. Prospectele veneau de la un grădinar şi de la o cunoscută firmă de blănuri din Londra. Cele două facturi adresate doctorului Rosen erau una din localitate, în legătură cu seminţele pentru grădină, şi alta de la o firmă de papetărie din Londra. Scrisoarea, care îi era adresată, suna astfel:

Dragul meu Rosen, Abia m-am întors de la Dr. Helmuth Spath's. L-am văzut pe Edgar Jackson alaltăieri. El şi Amos Perry abia s-au întors de la Tsingtau. Îţi spun cu toată Onestitatea că nu-i invidiez pentru călătorie. Dă-mi veşti despre tine cât se poate de repede. Şi cum ţi-am mai spus: păzeşte-te de un anumit tip. Ştii ce vreau să spun, chiar dacă nu eşti de acord.

A dumitale, Georgina

— Corespondenţa lui Templeton constă din această factură de la croitoul său şi o scrisoare venită de la un prieten din Germania, continuă sir Henry. Scrisoarea, din nefericire, a rupt-o pe când se plimba. În sfârşit, iată scrisoarea primită de Gertrud:

Dragă doamnă Schwartz, Sperăm că puteţi veni la întrunirea de vineri seara, vicarul speră să veniţi cu toţii, veţi fi bine veniţi. Reţeta pentru şuncă a fost foarte bună, vă mulţumesc pentru ea. Sper că sunteţi sănătoasă şi, până la revederea de vineri seara, rămân a dumeavoastă, Emma Greene.

Dr. Lloyd zâmbi uşor, la fel făcu şi doamna Bantry.

— Cred că ultima scrisoare nu pôate fi luată în considerare, zise dr. Lloyd.

— Aşa cred şi eu, zise sir Henry, dar cu o rezervă: am luat toate măsurile de precauţie să văd dacă era vorba de o întrunire religioasă şi doamna Greene există, trebuie să fim foarte atenţi.

— Aşa cum spune mereu prietena noastră, Miss Marple, zise dr. Lloyd zâmbind. Ai căzut în reverie, Miss Marple, la

ce te gândeşti?

Miss Marple tresări.

— Ce prostie! Tocmai mă întrebam de ce cuvântul Onestitate e scris cu literă mare în scrisoarea adresată doctorului Rosen.

Doamna Bantry întări ideea:

— Aşa e, zise ea, oh!

— Da, dragii mei, zise Miss Marple, cred că aţi observat.

— În scrisoare îl previne de ceva, zise colonelul Bantry. E primul lucru care mi-a atras>atenţia. Am băgat de seamă mai mult decât credeţi. Da, îl previne clar… Împotriva cui?

— E ceva curios cu scrisoarea aceasta, zise sir Henry. După cum spune Templeton, dr. Rosen a deschis scrisoarea la micul dejun şi a azvârlit-o, zicând că nu ştie cine e tipul care i-a scris.

— Nu era un „tip”, zise Jane Helier, era semnată de una Georgina.

— E greu de spus asta, poate fi Georgey, tot aşa de bine, zise dr. Lloyd, deşi pare să fie mai repedé Georgina. Ceea ce mă izbeşte, însă, e că scrisul aparţine unui bărbat.

— Să ştiţi că lucrul acesta e foarte interesant, zise colonelul Bantry. A azvâlit scrisoarea pretinzând că nu ştie de la cine era. Voia să citească ceva pe chipul cuiva. Al cui? Al fetei ori al bărbatului?

— Ori pe al menajerei, îşi spuse părerea doamna Bantry. Poate tocmai intrase în cameră aducând dejunul. E ceva foarte deosebit aici, nu ştiu ce poate fi…

Apoi se uită peste scrisoare. Miss Marple veni mai aproape de ea, pipăi hârtia cu degetul şi începură să vorbească în şoaptă.

— Dar de ce secretarul a rupt cealaltă scrisoare? Întrebă deodată Jane Helier. Lucrul acesta pare foarte, foarte curios. De ce a primit o scrisoare din Germania? Deşi, după cum spuneţi, el e în afară de orice bănuială…

— Dar sir Henry n-a spus aşa ceva, zise repede Miss Marple, întrerupând discuţia şoptită cu doamna Bantry. El

ne-a spus că sunt patru suspecţi, aşa că în piesa aceasta joacă şi Templeton. Nu-i aşa, sir Henry?

— Aşa e, Miss Marple. Am învăţat un lucru dintr-o amară experienţă: să nu te grăbeşti să spui că cineva e în afară de orice bănuială. Până acum v-am dat motive să credeţi că trei dintre ei pot fi vinovaţi, deşi e puţin probabil să fie. N-ar trebui ca acest lucru să fie valabil şi în cazul Templeton. Dar, urmând cele spuse mai înainte, am fost forţat să recunosc că în fiecare armată, în marină şi în poliţie există un număr de trădători din rândurile acestora, chiar dacă nu ne convine să admitem această idee. Am examinat la rece cazul lui Charles Templeton. M-am întrebat adeseori, ceea ce domnişoara Helier a întrebat adineaori. De ce el a fost singurul dintre cei din casă care nu î putut arăta scrisoarea pe care o primise, scrisoarea care, pe deasupra, mai avea şi un timbru german? De ce să primească scrisori din Germania? Ultima întrebare e naivă, fără îndoială, dar i-am pus-o lui. Mi-a răspuns destul de simplu: mama lui avea o soră măritată cu un german, scrisoarea era de la verişoara lui. Am aflat ceva ce nu ştiusem înainte – că Templeton avea rude în Germania, ceea ce m-a făcut să-l pun hotărât pe lista celor suspecţi. Era omul meu, aveam mare încredere şi ţineam la el; dar urmând calea justiţiei şi a cinstei, trebuie să admit că el e cap de listă. Dar e ceva aici, nu ştiu ce, nu ştiu… Şi, după toate probabilităţile, n-o să ştiu niciodată. Nu problema pedepsirii ucigaşului, o altă problemă mi se pare de o mie de ori mai importantă: a distruge întreaga carieră a unui om cinstit din cauza unei suspiciuni de care nu pot să nu ţin seama.

Miss Marple îşi drese glasul şi zise cu blândeţe:

— Sir Henry, dacă am înţeles exact, tânărul Templeton e singurul la care Vă gândiţi atât de mult?

— Într-un fel, da. Teoretic aş putea să mă gândesc la toţi patru, dar nu e cazul. De pildă, Dobbs. Îl pot bănui cât vreau, asta nu i-ar afecta cu nimic cariera. Tot satul ştie că moartea doctorului Rosen a fost un accident. Gertrud e

afectată ceva mai mult. Ar putea duce la o schimbare în atitudinea domnişoarei Rosen faţă de ea, lucru care n-ar avea cine ştie ce importanţă pentru ea. În legătură cu Greta Rosen, ei bine, aici e greutatea problemei. Greta e o fată foarte frumoasă şi Charles Templeton e un tânăr foarte atrăgător şi vreme de cinci luni au stat împreună, fără alte distracţii din afară. Ceea ce era de aşteptat, s-a întâmplat. S-au îndrăgostit unul de altul, chiar dacă nu şi-au mărturisit acest lucru. Apoi a venit nenorocirea. Acum trei luni, după vreo două zile de la întoarcerea mea, m-a căutat Greta Rosen. Vânduse căsuţa şi voia să se întoarcă în Germania, încheiase toate afacerile unchiului său. A ţinut să vină neapărat la mine, deşi ştia că mă retrăsesem din poliţie… Voia să mă vadă într-o chestiune absolut personală. Mai întâi m-a luat pe departe, apoi a revenit la subiect. Ce părere aveam? Scrisoarea cu marcă din Germania, aceea pe care Charles a rupt-o, era în regulă? Ar fi vrut să fie în regulă, ea credea tot ce-i spusese el, dar dacă ar putea să ştie sigur! Vedeţi? Acelaşi lucru: să poţi avea încredere, dar bănuiala oribilă stă la pândă, ţi se înfige în creier, nu te lasă în pace. I-am vorbit absolut deschis şi am rugat-o să facă la fel. Am întrebat-o până unde au ajuns, dacă ţineau unul la altul. „Eu aşa cred, mi-a spus ea, din,câte ştiu eram foarte fericiţi, fiecare zi trecea atât de plăcut. Amândoi ştiam asta, dar nu ne grăbeam, aveam destul timp înainte. Într-o bună zi mi-ar fi spus că mă iubeşte şi eu i-aş fi spus la fel. Oh, vă puteţi închipui că acum totul s-a schimbat. Nori negri plutesc între noi, când ne întâlnim nu ştim ce să ne spunem. Amândoi gândim acelaşi lucru: o, dacă aş fi sigur! Iată de ce vă rog, sir Henry, să-mi spuneţi: Fii sigură că cel care l-a ucis pe unchiul tău nu e Charles Templeton. Spuneţi-mi lucrul acesta, vă rog, spuneţi-mi asta!” Nu putea să-i spun aşa ceva. Şi ei se vor îndepărta unul de celălalt cu bănuiala între ei ca o fantomă pe care n-o vor putea alunga niciodată.

Se lăsă pe spatele scaunului; arăta obosit şi palid şi dădea din cap descurajat.

— Nu mai e nimic de făcut, afară de cazul în care Miss Marple ar putea să né ajute. Aţi putea, Miss Marple? Am presimţirea că scrisoarea vă spune ceva, aceea despre întrunirea religioasă. Nu vă aminteşte de cineva sau de ceva limpede ca lumina zilei? Aţi putea să ajutaţi doi tineri disperaţi să fie iar fericiţi?

Dincolo de aspectul bizar al lucrurilor, era ceva cinstit în apelul său. Ajunsese să aibă o impresie foarte bună despre posibilităţile mentale ale acestei domnişoare bătrâne, fragile şi demodate. Se uită la ea cu un fel de speranţă în priviri.

Miss Marple începu să tuşească, în timp ce îşi netezea dantelele rochiei.

— Îmi aminteşte, recunoscu ea, întrucâtva de Annie Poultny. Scrisoarea e cât se poate de limpede pentru mine şi doamna Bantry. Nu vorbesc despre scrisoarea referitoare la întrunirea religioasă, ci despre alta. Trăind atâta timp la Londra şi neocupându-vă cu grădinăritul, sir-Henry, nu aţi putut observa ceva?

— Ei, zise sir Henry, ce să observ?

Doamna Bantry se întinse şi luă un prospect. Îl deschise şi începu să citească cu glas tare şi răspicat:

— Dr. Helmuth Soarth. Liliac, flori splendide, susţinute de o tulpină foarte lungă şi dură. Efect decorator în grădină. O noutate foarte frapantă”; „Edgar Jackson. Splendide crizanteme de culoare cărămizie”; „Amos Perry. Roşu aprins, efect decorativ deosebit”; „Tsingtau. Roşu-portocaliu strălucitor, plantă de grădină de mare efect, florile tăiate rezistă mult timp proaspete”; „Honesty5, cu literă mare în scrisoare, vă amintiţi? Flori roz şi albe, bogate, enorme”.

Doamna Bantry azvârli catalogul şi zise cu o voce care parcă tună: Dalii!

— Dalii!

— Şi litera iniţială înseamnă moarte6, adăugă Miss Marple. Acesta era şi avertismentul. Ce putea să facă el cu o scrisoare primită de la cineva pe care nu-l cunoştea, încărca-' tă de nume pe care nu le ştia? A aruncat-o pur şi simplu secretarului său.

— Aşadar…

— Oh, nu, zise Miss Marple, nu secretarul, lucrurile sunt clare, el nu e vinovat. Dacă ar fi vinovat n-ar fi lăsat să fie găsită această scrisoare şi n-ar fi rupt niciodată scrisoarea primită de el din Germania. Într-adevăr, nevinovăţia lui, daţi-mi voie s-o spun – e bătătoare la ochi.

— Atunci, cine?

— Ei bine, e sigur, atât cât poate fi sigur un lucru pe lumea aceasta, că mai era cineva la micul dejun care ar fi putut, în anumite împrejurări, să pună mâna pe scrisoare şi s-o citească. Numai aşa poate să fie. Vă amintiţi că a primit prospectul pentru flori de la acelaşi poştaş.

— Greta Rosen, zise Sir Henry încet. Atunci vizita pe care mi-a făcu t-o…

— Bărbaţii nu înţeleg niciodată lucrurile astea, zise Miss Marple. Mă tem că ei cred, adeseori, că noi femeile bătrâne suntem ca pisicile care văd pe întuneric. Asta aşa e! Din nefericire ştim foarte multe despre semenele noastre. Nu mă îndoiesc că ceva stătea între ei. Tânărul a simţit brusc'o repulsie inexplicabilă, o suspecta fără să vrea şi nu-şi putea ascunde suspiciunea. Şi cred că vizita fetei la dumneata arată o curată duşmănie. Se simte destul de sigură pe ea, dar s-a băgat la apă inutil, încercând să te facă să-ţi îndrepţi bănuiala definitiv asupra bietului Templeton. Niciodată n-ai fost atât de sigur de asta, ca după vizita fetei.

— Sunt sigur că nu s-a trădat cu nimic… Începu sir Henry.

— Bărbaţii, zise Miss Marple calmă, nu înţeleg niciodată lucrurile astea.

— Şi fata asta…, zise el şi se opri. A comis o crimă cu sânge rece şi mai vrea să iasă basma curată!

— Nu, sir Henry, spuse Miss Marple, nu va ieşi basma curată. Niciunul dintre noi nu crede asta. Aminteşte-ţi ce ai spus mai înainte. Nu, Greta Rosen îşi va primi răsplata. A intrat în horă, trebuie să joace şi va juca cu oameni foarte suspecţi, cu contrabandişti şi terorişti, o tovărăşie care n-o va duce la bine şi care îi rezervă un sfârşit amar. Aşa cum spuneaţi, trebuie să ne pese de cel nevinovat, nu de cel vinovat. Templeton se va căsători, cred eu, cu verişoara sa din Germania, gestul de a rupe scrisoarea, ei bine, deşi pare suspect, are cu totul alt înţeles decât cel pe care i l-am. Atribuit în seara asta. A rupt-o de teamă că cealaltă fată o va vedea şi îi va cere să i-o arate. Da, pentru că eu cred că între ei s-a înfiripat o idilă. Cu Dobbs nu-i nici o problemă, el nu avea altceva în cap decât gustarea de la ora unsprezece. Mai rămâne biata Gertrud – cea care îmi aminteşte de Annie Poultny. După ce a slujit-o cu credinţă vreme de cincizeci de ani, a fost suspectată că a furat testamentul domnişoarei Lamb, deşi nu aveau nici o dovadă împotriva ei. Cât pe ce să moară de inimă rea. Numai după ce a murit, adevărul a ieşit la iveală din cutia în care ţinea ceaiul, unde bătrâna domnişoară Lamb îl pusese bine. Dar era prea târziu pentru biata Annie. De aceea sunt îngrijorată în cazul bătrânei nemţoaice. Când eşti bătrân, eşti uşor de lovit. Mi-e mai mare mila de ea, mai mult decât de Templeton care e tânăr, arătos şi, după cum se vede, favoritul femeilor. Vă rog să-i scrieţi, sir Hennry,. Şi să-i spuneţi că nevinovăţia ei e în afară de orice îndoială. Stăpânul ei a murit şi ea trăieşte şi se gândeşte tot timpul că e suspectă de… Oh! Nu suport nici să mă gândesc la aşa ceva.

— O să-i scriu, Miss Marple, o să-i scriu, zise sir Henry şi se uită la ea într-un fel foarte curios. Ştiţi, nu vă pot înţelege. Punctul dumneavoastră de vedere e întotdeauna cu totul altul decât m-aş aştepta.

— Mă tem că punctul meu de vedere e fără importanţă, zise Miss Marple cu modestie. Rareori plec din St. Mary Mead.

— Şi totuşi aţi rezolvat un caz care putea să constituie un mister de ordin internaţional, zise sir Henry. Am convingerea că dumneavoastră l-aţi rezolvat.

Miss Marple se înroşi toată, apoi se porni iar:

— Cred că am primit o educaţie potrivită pentru ziua de azi. Eu şi sora mea am avut o guvernantă din Germania – o Frăulein, o fiinţă sentimentală. Ne-a învăţat limbajul florilor – ceva care azi nu se mai învaţă nicăieri, dar care e ceva foarte interesant. De pildă, o lalea galbenă înseamnă „iubire fără speranţă”, pe când în China înseamnă „mor de gelozie la picioarele tale”. Scrisoarea era semnată „Georgian”, cuvânt care în germană înseamnă „dalie”, ceea ce face totul foarte limpede. Încerc să-mi amintesc ce înseamnă dalie, dar îmi scapă. Memoria mea nu mai e ca mai demult. Dar, oricum, nu înseamnă moarte. Sigur nu înseamnă moarte. Ce lucruri triste se petrec pe lume!

— Aşa e, zise doamna Bantry suspinând. Noroc cu florile şi cu prietenii!

— Ne-a pus pe locul doi, observaţi, zise dr. Lloyd.

— Pe vremuri cineva îmi trimitea în fiecare seară la teatru orhidee mov, zise Jane visătoare.

— Aş vrea să intru în graţiile tale”, zise Miss Marple, asta înseamnă orhidee.

Sir Henry tuşi într-un fel aparte şi întoarse capul. Miss Marple strigă deodată:

— Îmi amintesc! Dalie înseamnă „trădare şi inducere în eroare”.

IV. Floarea ciudată.

Când am venit aici anul trecut… Spuse Henry Clithering şi se opri.

Gazda sa, doamna Bantry, se uită la el curioasă.

Fostul inspector al Scotland Yard-ului stătea la vechii săi prieteni, colonelul şi doamna Bantry, care locuiau lângă St. Mary Mead.

Doamna Bantry, cu stiloul în mână, tocmai îi ceruse sfatul pe cine să invite în calitate de al şaselea musafir la cina din

seara aceea.
— Da, spuse doamna Bantry încurajatoare. Deci, când ai fost aici anul trecut...?
— Spune-mi, reluă Henry, cunoşti o Miss Marple?
Doamna Bantry rămase surprinsă. Era ultima persoană la care s-ar fi aşteptat.
— Dacă o cunosc pe Miss Marple? Dar cine n-o cunoaşte! Fata bătrână tipică din romane. Adorabilă, dar cu totul demodată. Ai vrea s-o invit pe ea la cină?
— Te surprinde?
— Trebuie să mărturisesc că, puţin, da. Nici nu m-aş fi gândit că tu... Dar poate că există vreo explicaţie?
— Explicaţia e cât se poate de simplă. Când am fost aici anul trecut, aveam obiceiul să discutăm mistere nerezolvate – eram cinci sau şase, Raymond West, romancierul, a început. Fiecare dintre noi spunea o poveste al cărui deznodământ îl ştia, dar ceilalţi nu. L-am considerat un exerciţiu al capacităţii noastre de deducţie ca să vedem cine s-ar putea apropia cel mai mult de adevăr.
— Şi?
— Exact ca în basme, nu ne dădeam seama că Miss Marple se distra; dar eram cu toţii foarte politicoşi pentru, că nu doream să-i rănim sentimentele dragei noastre bătrânici. Şi-acum vine poanta glumei. Bătrâna doamnă ne-a întrecut de fiecare dată!
— Poftim?
— Vă asigur, merge drept la adevăr ca un porumbel acasă.
— Dar e cu totul extraordinar! Cum, bătrâna Miss Marple care abia a ieşit de câteva ori din St. Mary Mead?
— Ah! După părerea ei, asta i-a oferit prilejuri nelimitate de a observa natura umană, ca şi cum ar fi pus-o sub microscop.
— Cred că trebuie să fie ceva la mijloc, conchise doamna Bantry. S-ar putea să cunoască cel puţin partea meschină a oamenilor. Dar, nu cred că avem printre noi chiar criminali adevăraţi. Ar trebui s-o punem la încercare, după cină, cu

povestea fantomei lui Arthur. I-aş fi recunoscătoare dacă i-ar găsi o soluţie.

— Nu ştiam că Arthur crede în fantome!

— O, nu! Asta-l îngrijorează aşa de mult! Şi i s-a întâmplat unui prieten de-al său, George Pritchard, o persoană cât se poate de obişnuită. Este o adevărată tragedie pentru bietul George. Ori povestea asta extraordinară este adevărată, ori…

— Ori?

Doamna Bantry nu răspunse. După vreun minut, două, spuse la modul general:

— Ştiţi, mie îmi place George, toţi îl plac. N-ai putea crede că el… Dar oamenii fac câteodată asemenea lucruri extraordinare.

Sir Henry dădu din cap afirmativ. El ştia mai bine decât doamna Bantry ce lucruri extraordinare sunt în stare să facă oamenii.

Aşa că se întâmplă ca în seara aceea doamna Bantry să se uite în jurul mesei sale (tremurând puţin în timpul ăsta, pentru că sufrageria, ca majoritatea sufrageriilor englezeşti, era extrem de rece) şi să-şi fixeze privirea asupra bătrânei doamne foarte rigide care stătea la dreapta soţului ei. Miss Marple purta mitenă de mătase neagră; un vechi şal de mătase îi acoperea umerii şi o altă bucată de mătase se ridica deasupra părului ei alb. Vorbea animată cu doctorul bătrâior, Lloyd, despre azilul de săraci şi despre defectele pe care le suspectau la sora medicală a districtului.

Doamna Bantry se minună din nou. Ea chiar se întrebă dacă sir Henry făcuse o glumă straşnică, dar nu prea-i dădea de căpătâi. Incredibil ca ceea ce spusese să poată fi chiar adevărat.

Privirea ei se deplasă şi se opri plină de afecţiune la soţul ei roşu la faţă, lat în umeri, care-i povestea despre cai frumoasei şi popularei actriţe, Jane Helier. Jane, mai frumoasă (dacă asta-i posibil) în realitate decât pe scenă,

făcea ochii mari şi murmura la anumite intervale: „Chiar?” „Ei zău!” „Extraordinar!” Nu ştia absolut nimic despre cai şi nu-i păsa deloc.

— Arthur, îi sări în ajutor doamna Bantry, o plictiseşti pe biata Jane la nebunie. Lasă caii ăia şi povesteşte-i, în schimb, afacerea cu fantoma. Ştii… George Pritchard.

— Ce, Dolly? O, dar nu ştiu…

— Şi sir Henry doreşte s-o audă. I-am povestit ceva despre ea azi dimineaţă. Ar fi interesant să vedem ce părere are fiecare despre ea.

— O, povestiţi-o! Spuse Jane. Ador poveştile cu fantome.

— Bine… Colonelul Bantry ezita. Niciodată n-am crezut în supranatural, dar asta… Nu ştiu dacă vreunul dintre dumneavoastră îl cunoaşte pe George Pritchard. Este unul dintre cei mai buni. Soţia sa, ei bine, ea a murit, biata femeie. Aş zice doar atât: nu prea-i făcea viaţa uşoară lui George cât a trăit. Ea era una dintre acei invalizi… Cred că avea ceva cu adevărat, dar indiferent de ce suferea se folosea de asta la maximum. Era capricioasă, închipuită, nerezonabilă. Se plângea de dimineaţă până seara. George trebuia s-o servească în toate împrejurările şi, indiferent ce făcea, ieşea întotdeauna pe dos şi era făcut de două parale. Cei mai mulţi bărbaţi, sunt cu totul convins, ar fi decapitat-o de mult. Spune, Dolly, nu-i aşa?

— Era o femeie îngrozitoare, confirmă doamna Bantry cu convingere. Dacă George Pritchard ar fi decapitat-o şi în juriu s-ar fi aflat vreo femeie ar fi fost achitat în mod triumfal.

— Nu prea ştiu cum a început toată povestea. George a fost cam vag în legătură cu asta. Dar mi se pare că doamna Pritchard a avut întotdeauna o slăbiciune pentru cei care ghicesc viitorul, ghicesc în palmă, povestesc lucruri şi chestii de soiul ăsta. Lui George nu-i păsa. Dacă ea se amuza aşa, totul era în regulă. Dar el refuza să se implice în poveşti de genul ăsta şi acest lucru era la originea altor necazuri. Mai multe surori de spital au trecut prin casă,

deoarece doamna Pritchard, de obicei; devenea nemulţumită de ele după câteva săptămâni. O soră tânără fusese foarte atentă în privinţa acestei slăbiciuni de a ghici viitorul şi, pentru o vreme, doamna Pritchard fusese foarte ataşată de ea. Apoi, deodată, se supără şi insistă ca ea să plece. Aduse înapoi o altă soră care mai fusese la ea, o femeie mai în vârstă, cu experienţă şi tact în a trata pacienţi psihopaţi. Potrivit lui George, sora Copling era de foarte bună calitate, o femeie cu mult bun simţ. Ea făcea faţă supărărilor şi ieşirilor nervoase ale doamnei Pritchard cu completă indiferenţă. Doamna Pritchard lua întotdeauna prânzul sus şi, de obicei, în acest moment al zilei, George şi sora cădeau la înţelegere în privinţa după-amiezii. În general, sora era liberă între ora două şi patru, dar „din amabilitate", cum se spune, îşi lua, câteodată, timpul liber după ceai, dacă George dorea să plece după-amiaza. Cu una din aceste ocazii, ea menţionă că se duce să-şi viziteze o soră la Golders Green şi că ar putea să întârzie puţin. George se întristă, întrucât aranjase să joace o partidă de golf. Sora Copling îi dădu toate asigurările:

— Nu se va simţi lipsa nici unuia dintre noi, domnule Pritchard. O luminiţă se aprinse în ochii ei. Doamna Pritchard va avea o companie mult mai excitantă decât a noastră.

— Pe cine?

— Aşteptaţi o clipă. Ochii sorei Copling străluceau mai tare decât oricând. Să vă spun exact: Zarida, prezicătoare a viitorului.

— O, Doamne! Mormăi George. Asta-i una nouă, nu-i aşa?

— Absolut. Cred că sora Carstairs, care a fost înaintea mea, a trimis-o aici. Doamna Pritchard n-a văzut-o încă. Mi-a spus să-i scriu pentru a-i fixa o întâlnire în această dupăamiază.

— Bine, oricum, am să mă duc la golf, spuse George, plecând cu cele mai afectuoase sentimente faţă de Zarida, prezicătoarea viitorului.

Când s-a întors acasă a găsit-o pe doamna Pritchard într-o stare de mare agitaţie. Zăcea, ca de obicei, pe sofaua ei cu o sticluţă de săruri din care inhala destul de des.

— George, exclamă ea, ce ţi-am spus eu despre casa asta? Din momentul în care am intrat am simţit că ceva nu era în ordine! Nu ţi-am spus-o atunci?

Reprimându-şi dorinţa de a răspunde: „O spui întotdeauna”, George zise:

— Nu, nu-mi amintesc.

— Tu nu-ţi aminteşti niciodată nimic din ce are legătură cu mine. Bărbaţii sunt extraordinar de duri, dar cred că tu eşti chiar mai insensibil decât majoritatea.

— Ei, bine, Mary dragă, nu-i frumos să vorbeşti aşa!

— După cum îţi spuneam, femeia asta şi-a dat seama imediat! Ea… Ëa pur şi simplu a tresărit de frică – înţelegi ce vreau să spun – de cum a ajuns la uşă, s-a dat înapoi şi a spus: „Aici e ceva rău, rău şi periculos. Îl simt”.

George râse, ceea ce nu a fost prea înţelept din partea sa.

— Bine, a meritat să dai banii în după-amiaza aceasta.

Soţia îşi închise ochii şi trase îndelung pe nas din sticluţa cu săruri.

— Cât mă urăşti! Ai glumi şi ai râde chiar dacă aş fi pe moarte.

George o contrazise, dar după câteva minute ea continuă:

— N-ai decât să râzi, dar îţi voi povesti totul, casa asta este, în mod clar, periculoasă pentru mine, femeia a spus-o.

Sentimentele bune de mai înainte pe care le simţise George faţă de Zarida se schimbară în mod radical. Ştia că soţia sa era în stare să insiste pentru a se muta într-o casă nouă, dacă-i venea capriciul ăsta.

— Altceva ce a mai spus? Întrebă el.

— N-a putut să-mi spună foarte multe. Era atât de neliniştită! Un lucru mi-a zis. Aveam nişte violete într-un vas. A arătat cu degetul spre ele şi a strigat:

— Luaţi-le de aici! Nici o floare albastră, niciodată, niciodată să nu ţineţi flori albastre. Florile albastre vă sunt

fatale, ţineţi minte asta.
— Doar ştii, adăugă doamna Pritchard, întotdeauna ţi-am spus că albastrul e o culoare care-mi repugnă. Simt ceva instinctiv împotriva ei.
George era prea înţelept ca să comenteze că n-o auzise niciodată până atunci spunând aşa ceva. În schimb, întrebă cum arată misterioasa Zarida. Doamna Pritchard se lansă cu plăcere în descrierea acesteia:
— Păr negru, cu bucle pe urechi, ochii îi erau pe jumătate închişi, mari cearcăne negre în jurul lor, avea un văl negru pe gură şi bărbie şi vorbea ca şi cum ar fi cântat cu un accentuat aer străin, spaniol, cred…
— De fapt, ca toţi cei ce practică meseria asta, conchise George vesel.
Soţia sa îşi închise imediat ochii.
— Mă simt extrem de rău, spuse ea. Sună după soră. Răutatea mă deprimă, după cum o ştii prea bine.
Două,zile mai târziu, sora Copling se duse la George cu o faţă gravă.
— Vreţi să veniţi la doamna Pritchard, vă rog? A primit o scrisoare care o nelinişteşte foarte mult.
Îşi găsi soţia cu scrisoarea în mână. I-o întinse.
— Citeşte-o, spuse ea.
George o citi. Era o hârtie foarte parfumată, cu un scris mare şi negru.
„Am citit viitorul. Vă avertizez înainte de a fi prea târziu. Fiţi atentă la luna plină. Primula albastră înseamnă avertisment; nalba albastră de grădină înseamnă pericol; muşcată albastră înseamnă moarte…”
Tocmai când era pe punctul de a izbucni în râs, George observă că sora Copling îi face un gest iute ca să-l împiedice. Spuse oarecum nesigur:
— Probabil că femeia încearcă să te sperie, Mary. Oricum, nu există asemenea lucruri ca primule albastre şi muşcate albastre.

Dar doamna Pritchard începu să plângă şi să spună că zilele îi sunt numărate. Sora Copling ieşi cu George pe palier.

— Atâtea idioţenii la un loc! Izbucni el.

— Cred că aşa e.

Ceva din tonul sorei îl surprinse şi o privi Uimit.

— Soră, doar nu crezi…

— Nu, nu, domnule Pritchard. Nu cred în prezicerea viitorului – e o prostie. Ceea ce mă uluieşte pe mine este înţelesul scrisorii. Ghicitoarele pun mâna de obicei pe ce pot.

Dar femeia asta pare să o sperie pe doamna Pritchard, fără să tragă nici un folos pentru ea. Asta nu înţeleg. Şi mai e un lucru…

— Da?

— Doamna Pritchard susţine că'ceva la Zarida îi e oarecum familiar.

— Chiar?

— Ei bine, nu-mi place, domnule Pritchard, asta-i tot.

— Soră, nu ştiam că eşti atât de superstiţioasă.

— Nu sunt superstiţioasă, dar ştiu când un lucru este straniu.

După vreo patru zile avu loc primul incident. Ca să vi-l explic, va trebui să descriu camera doamnei Pritchard…

— Mai bine lasă-mă pe mine s-o fac, îl întrerupse doamna Bantry. Era tapetată cu material nou peste care poţi să aplici buchete de flori ca să-i faci un fel de bordură de verdeaţă. Efectul este asemănător cu acela dintr-o grădină, numai că, bineînţeles, ceva nu-i în regulă cu florile. Mă refer la faptul că ele nu pot fi toate înflorite în acelaşi timp.

— Lasă-ţi pasiunea ta pentru acurateţe horticolă, Dolly, i se adresă soţul. Ştim cu toţii că eşti un grădinar entuziast.

— Bine, dar este absurd, protestă doamna Bantry. Să ai narcise, zambile, nalbe de grădină, lupinus albuş şi margarete de toamnă, toate grupate laolaltă.

— Cât se poate de neştiinţific, remarcă sir Henry. Dar să continuăm povestirea.

— Ei bine, printre aceste flori îngrămădite se ' aflau primule, buchete de primule galbene şi roşii şi… O, continuă Arthur, asta-i povestirea ta…

Colonelul Bantry reluă firul acţiunii:

— Într-o dimineaţă, doamna Pritchard sună violent din clopoţelul ei. Toată casa veni în fugă, crezând că îşi dădea duhul; câtuşi de puţin. Ea era extrem de agitată şi arăta cu degetul spre tapet; acolo se vedea destul de clar o singură primulă albastră în mijlocul celorlalte…

— O, îmi dă fiori! Exclamă domnişoara Helier.

— Problema era dacă primula cea albastră fusese tot timpul acolo? Aşa au fost de părere George şi sora. Dar doamna Pritchard n-a vrut în ruptul capului să accepte sugestia asta. Ea nu o observase niciodată până în dimineaţa aceea şi cu o noapte înainte fusese lună plină. Era foarte înnebunită din cauza asta.

— L-am întâlnit pe George Pritchard în aceeaşi zi şi el mi-a povestit, interveni doamna Bantry. M-am dus s-o vizitez pe doamna Pritchard şi mi-am dat toată osteneala să ridiculizez întreaga afacere, dar fără succes. Am plecat serios preocupată şi îmi amintesc că m-am întâlnit cu Jean Instow şi i-am spus şi ei. Jean este o fată ciudată. Ea a zis: „Deci, chiar este afectată de asta?” Am asigurat-o că începusem să cred că femeia era pur şi simplu capabilă să moară de frică, era superstiţioasă din cale – afară. 'âmi reamintesc că Jean m-a cam surprins cu ceea ce a declarat apoi: „Ei bine, asta ar putea să fie spre binele tuturor, nu-i aşa?” Tonul era aşa de rece, atât de indiferent încât m-a şocat cu adevărat. Sigur că ştiu cum se întâmplă în zilele noastre – să fii brutal şi direct, dar nu mă pot deloc obişnui cu asta. Jean îmi zâmbi cam ciudat şi adăugă: 'Nu vă place că spun asta, dar e adevărat. La ce-i mai foloseşte viaţa doamnei Pritchard? La nimic, şi e un iad pentru George Pritchard. Să-i moară soţia de frică – ăsta ar fi lucrul cel mai

bun care i s-ar putea întâmpla”. Eu i-am răspuns: „George a fost întotdeauna extrem de bun cu ea”. Jean a răspuns: „Da, el merită o recompensă, bietul de el. Este un bărbat foarte atractiv, George Pritchard. Aşa credea ultima soră, cea drăguţă, cum o chema? Carstairs. Asta a fost cauza certei dintre ea şi doamna Pi”. Ştiţi, nu mi-a plăcut s-o aud pe Jean vorbind astfel. Sigur că m-am întrebat…

Doamna Bantry se opri în mod intenţionat.

— Da, dragă, spuse Miss Marple liniştită. Întotdeauna te întrebi. Domnişoara Instow e o fată drăguţă? Joacă cumva şi golf?

— Da. E bună la toate jocurile. Şi arată bine, atractivă, foarte blondă, cu o piele sănătoasă şi ochii mari, frumoşi, albaştri. Sigur că noi întotdeauna am simţit că ea şi George Pritchard – vreau să spun că dacă lucrurile ar, fi stat altfel – sunt foarte potriviţi.

— Sunt prieteni? Întrebă Miss Marple.

— O, da. Prieteni foarte buni.

— Dolly, întrebă colonelul Bantry pe un ton mieros, crezi că aş putea să-mi continui povestirea?

— Arthur, spuse doamna Bantry resemnată, vrea să se întoarcă la fantomele sale.

— Restul povestirii am aflat-o de la însuşi George, continuă colonelul. Nu e nici o umbră de îndoială că doamna Pritchard o luase razna rău de tot spre sfârşitul lumii următoare. Însemnă pe un calendar când era lună plină şi în noaptea aceea i-a ţinut pe soră şi pe George în camera ei şi i-a pus să studieze tapetul cu grijă. Erau nalbe de grădină roz ş'i roşii, dar niciuna albastră printre ele. Apoi, după ce George a plecat din cameră, ea a închis uşa…

— Şi dimineaţa a apărut o mare nalbă albastră de grădină, spuse veselă domnişoara Helier.

— Exact, confirmă colonelul Bantry. Sau, în orice caz, cam aşa ceva. O floare de nalbă, chiar deasupra capului ei, se făcuse albastră. Asta îl impresionă pe George şi, bineînţeles, cu cât îl intriga mai mult, cu atât refuza să ia lucrurile în

serios. A insistat că toată afacerea era un fel de glumă. A ignorat dovada că uşa fusese închisă şi faptul că doamna Pritchard a descoperit schimbarea înaintea tuturor, chiar înainte ca sora Copling să intre în cameră. Lucrul acesta îl ului pe George şi-l făcu să se piardă cu firea. Soţia sa dorea să părăsească locuinţa şi el nu vroia. Pentru prima dată, era înclinat să creadă în supranatural, dar îi era ruşine s-o recunoască. De obicei, ceda în favoarea soţiei sale, dar, de data asta, refuză. Spunea că Mary n-o să-şi bată joc de el. Întreaga afacere era o prostie infernală.

Şi aşa se scurse luna următoare. Doamna Pritchard protesta mai puţin decât şi-ar fi imaginat cineva. Cred că era aşa de superstiţioasă încât se convinsese că nu poate scăpa de ceea ce îi era scris. Repeta tot timpul: „Primula albastră – avertisment. Nalba albastră de grădină – pericol. Muşcata albastră – moarte.” Şi stătea uitându-se la buchetul de muşcate roşii de lângă patul ei. Întreaga atmosferă era tensionată. Chiar şi sora s-a molipsit. Cu două zile înainte de luna plină îl rugă pe George s-o ducă pe doamna Pritchard în altă parte. George s-a enervat.

— Chiar dacă toate florile de pe tapetul ăla al naibii s-ar transforma în draci albaştri tot n-ar putea omorî pe cineva! Strigă el.

— S-ar putea. De şoc au murit mulţi oameni până acum.

— Prostii, susţinu George.

Întotdeauna, George a fost puţin încăpăţânat. Nu-l poţi urni dacă nu vrea. Cred că avea impresia că însăşi' soţia sa le colora şi că totul se rezuma la un plan isteric şi morbid de-al ei. Ei bine, noaptea fatală sosi. Doamna Pritchard închise uşa ca de obicei. Era foarte calmă, într-o stare de spirit apatică. Sora părea îngrijorată de aceasta şi a vrut să-i dea un stimulent, să-i facă o injecţie cu stricnină, dar doamna Pritchard refuză. Într-un fel, cred, se amuza. Aşa spunea şi George.

— Ar putea fi destul de posibil, zise doamna Bantry. Trebuie să fi fost un soi de ciudată fascinaţie care

cuprinsese toată casa.

— A doua zi dimineaţa, nu se mai auzi sunetul violent al clopoţelului. Doamna Pritchard se trezea, în mod obişnuit, pe la opt. Când, la ora opt şi jumătate, nu primi nici un semn de la ea, sora bătu tare la uşă. Pentru că nu-i răspunse nimeni, se duse, îl aduse pe George şi insistă să spargă împreună uşa. Aşa şi făcură cu ajutorul unei dalte. O privire spre silueta nemişcată din pat a fost suficientă pentru sora Copling. Îl trimise pe George să telefoneze după doctor, dar era prea târziu. Doamna Pritchard, spuse acesta, trebuie să fi murit de vreo opt ore. Sticluţa cu săruri se afla pe pat lângă ea şi, pe peretele de alături, una dintre muşcatele roşii era de un albastru viu.

— Oribil! Exclamă domnişoara Helier cu un fior.

Sir Henry se încruntase.

— Alte detalii suplimentare?

Colonelul dădu neputincios din cap, dar doamna Bantry interveni iute:

— Gazul.

— Ce-i cu gazul? Întrebă sir Henry.

— Când doctorul a sosit, mirosea uşor a gaz şi el descoperi imediat că la cămin, conducta fusese puţin deschisă, dar într-o măsură atât de mică, că n-ar fi putut conta.

— Domnul Pritchard şi sora n-au observat lucrul acesta când au intrat prima dată?

— Sora a declarat că ei i-a mirosit uşor a gaz. George a spus că n-a sesizat vreo urmă de gaz, dar că ceva îl făcea să se simtă copleşit şi foarte ciudat; el a pus aceasta pe seama şocului şi probabil că asta şi era. În orice caz, nu se ridica problema axfisierii cu gaz. Mirosul era abia perceptibil.

— Şi ăsta-i sfârşitul povestirii?

— Nu, nu-i ăsta. Într-un fel sau altul, s-au vrute şi nevrute. Ştiţi, servitorii auziseră unele lucruri, ca de exemplu, pe doamna Pritchard spunându-i soţului că el o ura, că avea să-şi bată joc când ea va fi pe moarte. Ca şi remarci mai recente. Ea afirmase într-o zi, apropo de refuzul lui de a

părăsi casa: „Foarte bine, când voi muri sper ca toată lumea să-şi dea seama că tu m-ai ucis”. Şi ghinionul a făcut ca el să fi amestecat cu o zi mai înainte nişte substanţe otrăvitoare împotriva buruienilor pentru a s,tropi cărările în grădină. Unul dintre servitorii mai tineri îl văzuse, şi apoi mai observase că-i dusese sus, soţiei, un pahar cu lapte fierbinte. Speculaţiile s-au răspândit şi au crescut în intensitate. Doctorul dăduse un certificat – nu ştiu exact în ce termeni – şoc, sincopă, infarct, probabil nişte termeni medicali care nu însemnau nimic mai mult. Totuşi, biata femeie abia fusese îngropată de o lună, când s-a cerut şi aprobat exhumarea.

— Îmi amintesc că rezultatul autopsiei a fost nul, spuse sir Henry, pe un ton grav. Deocamdată, un caz despre care s-a făcut vâlvă fără motiv.

— Toată întâmplarea este cu adevărat foarte curioasă, spuse doamna Bantry. De exemplu, ghicitoarea – Zarida. La adresa unde se presupunea că s-ar găsi, nimeni nu auzise vreodată de o asemenea persoană!

— Ea a apărut aşa, deodată, din neant, adăugă soţul, şi apoi, pur şi simplu, a dispărut în zarea albastră, albastră – asta chiar că-i bună!

— Şi ceea ce-i culmea, continuă doamna Bantry, sora Carstairs care s-a presupus că ar fi recomandat-o, n-a auzit niciodată de ea.

Se uitară unul la altul.

— E o povestire misterioasă, spuse doctorul Lloyd. Poţi face presupuneri, dar să ştii ce s-a întâmplat…

Dădu din cap că nu ştia.

— Domnul Pritchard s-a căsătorit cu domnişoara Instow? Întrebă Miss Marple pe tonul ei blând.

— De ce întrebaţi tocmai asta? Se interesă sir Henry.

Miss Marple îl privi cu ochii ei mari, albaştrii şi calzi.

— Mi se pare atât de important! Insistă ea. S-au căsătorit?

-

Colonelul Bantry dădu negativ din cap.

— Ei bine, noi ne-am cam aşteptat la aşa ceva, dar au trecut 18 luni. Nici nu cred că se mai întâlnesc.

— Asta-i important, spuse Miss Marple. Foarte important!

— Atunci credeţi la fel ca mine, zise doamna Bantry. Credeţi.,.

— Hai, Dollly, o întrerupse soţul. N-are nici o justificare ceea ce ai de. Gând să spui. Nu poţi să acuzi oamenii, fără să ai nici o umbră de dovadă.

— Nu fă acum pe circumspectul, Arthur! Bărbaţilor le e teamă întotdeauna să nu zică ceva care… Oricum, totul rămâne aici, între noi. E doar o idee fantastic de îndrăzneaţă din partea mea, dar e posibil – doar posibil – ca Jean Instow să se fi deghizat într-o prezicătoare. Gândiţi-vă că ar fi fost o glumă. Nu cred, nici o clipă, că a vrut să facă vreun rău; dar dacă aşa s-a întâmplat şi doamna Pritchard a fost aşa de proastă să moară de fricâ, ei bine, asta aţi vrut să spuneţi Miss Marple, nu-i aşa?

— Nu dragă, nu tocmai, o contrazise Miss Marple. Ştiţi, dacă aş avea de gând să omor pe cineva – ceea ce, bineînţeles, nu m-am gândit nici o clipă să fac, deoarece ar fi un lucru foarte rău şi, apoi, nu-mi plac crimele.

— Nici chiar de viespi nu m-aş atinge, deşi trebuie şi sunt sigură că grădinarul o face cât se poate de omenos… Dar, ia să văd, ce spuneam?

— Dacă aţi dori să omorâţi pe cineva, o susţinu sir Henry.

— O, da. Ei bine, dacă aş face-o, nu m-aş mulţumi să mă încred în fricâ. Citim despre oameni care au murit de groază, dar pare un soi de lucru nesigur şi oamenii cei mai nervoşi sunt cu mult mai curajoşi decât se crede, în general, despre ei. Mi-ar place ceva clar şi precis şi aş pune la punct un plan bun în scopul ăsta.

— Miss Marple, o opri sir Henry, mă băgaţi în sperieţi. Sper că n-o să vreţi niciodată să trimiteţi pe lumea cealaltă pe cineva. Planurile dumneavoastră s-ar dovedi prea bune.

Miss Marple îl privi cu reproş.

— Credeam că m-am exprimat clar că nu m-aş deda vreodată la o asemenea ticăloşie, spuse ea. Nu, încercam să mă pun în situaţia… Unei anumite persoane.

— Vă referiţi la George Pritchard? Întrebă colonelul Bantry. N-aş crede niciodată aşa ceva despre George, deşi, trebuie să ştiţi că însăşi sora îl suspectează. M-am dus şi i-am făcut o vizită după vreo lună, cam în jurul momentului exhumării. Nu ştia cum s-a întâmplat, de fapt, nu avea nimic de spus, dar părea destul de clar că ea credea că George era, într-un anumit fel, responsabil pentru moartea soţiei. Era convins de asta.

— Da, interveni doctorul Lloyd, poate că nu greşea în totalitate. Şi apoi, vă daţi seama că o soră adesea ştie. Ea nu poate spune, n-are nici o dovadă, dar ştie.

Sir Henry se aplecă în faţă;

— Haideţi, Miss Marple, i se adresă el convingător. Visaţi cu ochii deschişi. Nu ne spuneţi şi nouă ceva despre lucrurile astea?

Miss Marple tresări şi se înroşi.

— Vă cer scuze, spuse ea, mă gândeam doar la sora noastră medicală de district. O problemă cât se poate de dificilă.

— Mai dificilă decât cea cu muşcata albastră?

— Asta depinde foarte mult de primule, declară Miss Marple. Vreau să spun că doamna Bantry le-a descris ca fiind galbene şi roşii. Dacă a existat o primulă roşie care a devenit albastră, atunci, desigur, asta se potriveşte de minune. Dar dacă s-a întâmplat să fie una galbenă…

— A fost roşie, răspunse doamna Bantry.

Se holbară cu toţii la Miss Marple.

— Atunci, asta explică totul, spuse Miss Marple. Dădu din cap plină de regret. Şi sezonul viespilor, totul. Şi, bineînţeles, gazul.

— Cred că vă aduce aminte de nenumărate tragedii de la ţară, spuse sir Henry.

— Nu tragedii, răspunse Miss Marple. Şi, în mod sigur, de nimic criminal. Dar îmi aminteşte puţin de necazul pe care-l avem cu sora medicală. În fond, surorile medicale sunt fiinţe umane şi care trebuie să fie aşa de corecte în comportamentul lor, să poarte gulerele alea incomode, să se ataşeze de familii, ei, vă miră că se întâmplă, uneori, câte ceva?

O luminiţă se aprinse în ochii lui sir Henry.

— Vă gândiţi la sora Carstairs?

— O, nu, nu la sora Carstairs. La sora Copling. Ştiţi, ea fusese acolo mai înainte şi îi era drag de domnul Pritchard, care spuneţi că e un bărbat atrăgător. Aş zice că s-a îndrăgostit, biata de ea, sigur n-ar trebui să ne amestecăm în treaba asta. Cred că nu ştia de domnişoara Instow şi, bineînţeles, după aceea, când a aflat, s-a întors împotriva lui şi a încercat să facă cât de mult rău putea. Desigur, scrisoarea a exclus-o, nu-i aşa?

— Ce scrisoare?

— Bine, dar ea i-a scris ghicitoarei la cererea doamnei Pritchard şi prezicătoare a venit, aparent, ca răspuns la scrisoare. Dar, mai târziu, s-a descoperit că nu existase niciodată o asemenea persoană la adresa aceea. Asta indică un lucru: sora Copling era implicată. Ea doar a pretins că scrie, sau ce ar putea fi mai plauzibil decât faptul că ea însăşi a fost prezicătoarea?

— N-am făcut deloc legătura cu scrisoarea, spuse sir Henry. Acesta e un element cât se poate de important.

— A făcut ceva foarte îndrăzneţ, spuse Miss Marple, întrucât doamna Pritchard ar fi putut s-o recunoască, în pofida deghizării şale, deşi, cu siguranţă, dacă s-ar fi întâmplat aşa, sora ar fi pretins că a fost o glumă.

— Ce aţi vrut să spuneţi, zise sir Henry, când aţi pfârmat că dacă aţi fi fost o anumită persoană nu aţi fi avut încredere în efectul spaimei?

— Nu poţi fi sigur în felul acela, răspunse Miss Marple. Nu, cred că avertismentele şi florile albastre au fost, ca să

folosesc un termen militar, doar un camuflaj… Şi râse de propria ei comparaţie.

— Şi lucrul adevărat?

— Ştiu, se scuză Miss Marple, că mi-e gândul la viespile alea. Bietele de ele, distruse cu miile şi, de obicei, într-o zi frumoasă de vară. Dar mi-am reamintit că l-am văzut pe grădinar amestecând cianura de potasiii într-o sticluţă cu apă care arăta asemenea sticluţelor cu săruri de inhalat. Şi dacă s-ar puneamestecul 'grădinarului într-o asemenea sticluţă şi aceasta în locul celei adevărate… Ei bine, biata femeie avea obiceiul să nu se dezlipească de sticluţa ei cu săruri. Aţi şi spus că a fost găsită lângă mâna ei. Atunci, în mod sigur, când domnul Pritchard s-a dus să telefoneze după doctor, sora a înlocuit-o cu cea adevărată şi a dat puţin drumul la gaze ca să mascheze orice miros de migdale şi, în cazul în care cineva se simţea ciudat, şi eu am auzit că cianura nu lasă nici o urmă dacă aştepţi destul de mult… S-ar putea să mă înşel şi să fi fost ceva cu totul diferit în sticluţă, dar asta nu mai contează, nu-i aşa?

— Miss Marple se opri, trăgându-şi puţin sufletul.

Jane Helier se aplecă spre ea şi întrebă:

— Dar muşcata albastră şi celelalte flori?

— Surorile medicale au întotdeauna hârtie de turnesol, nu-i aşa? Întrebă Miss Marple. Pentru… Pentru teste. Nu-i un subiect prea plăcut. N-o să insistăm asupra lui. Într-o vreme am fost şi eu, pentru puţin timp, soră medicală. Se înroşi uşor. Albastrul devine roşu cu acizi şi roşu devine albastru cu substanţe alcaline. E aşa de uşor să lipeşti o hârtiuţă de turnesol roşie pe o floare roşie de lângă pat, bineînţeles. Şi apoi, când biata femeie şi-a luat „sărurile”, aburii puternici de amoniac au schimbat-o în albastru. Cu totul extrem de ingenios. Desigur, muşcata nu era albastră când ei au intrat, prima dată, în cameră; nimeni n-a observat-o decât mai târziu. Când sora a schimbat sticluţele între ele, a ţinut-o pe cea cu amoniac, timp de un minut, lângă tapet. Aşa cred!

— Trebuie să fi fost de faţă, Miss Marple, rosti admirativ sir Henry.

— Ceea ce mă preocupă, spuse Miss Marple, este bietul domn Pritchard şi fata aceea drăguţă, domnişoara Instow. Probabil, amândoi se suspectează reciproc şi se ţin la distanţă… Şi viaţa e aşa de scurtă!

Dădu tristă din cap.

— Nu trebuie să-ţi faci griji sir, o linişti Henry. De fapt, am un as în mânecă. O soră medicală a fost arestată sub învinuirea de a fi ucis un pacient în vârstă care-i lăsase o moştenire. A folosit cianură de potasiu ca înlocuitor pentru săruri de inhalat- 'Sora Copling a încercat din nou acelaşi truc. Domnişoara Instow şi domnul Pritchard nu trebuie să aibă îndoieli în privinţa adevărului.

— Ei, nu-i aşa că e drăguţ! Exclamă încântată Miss Marple. Nu mă refer la noua crimă, nu! Asta-i foarte trist, dovedeşte câtă răutate domneşte în lume şi dacă te laşi tentată o dată – ceea ce îmi reaminteşte că trebuie să termin scurta mea discuţie cu doctorul Lloyd despre sora medicală din sat.

V. Cazul domnişoarelor Skinner

— Oh, vă rog, doamnă, pot să vă vorbesc o clipă?

S-ar putea crede că era prin natura ei o absurditate, de vreme ce Edna, mica servitoare a lui Miss Marple, stătea de fapt de vorbă cu stăpâna chiar în acel moment.

Recunoscând, totuşi, obişnuinţa, Miss Marple spuse prompt:

— Desigur, Edna. Vino şi închide uşa. Despre ce e vorba?

Închizând ascultătoare uşa, Edna păşi în cameră, împături colţul şorţului ei între degete şi înghiţi de câteva ori.

— Zi, Edna! Spuse Miss Marple încurajatoare.

— Oh, vă rog, doamnă, e vorba de verişoara mea, Gladdie. Ştiţi, şi-a pierdut slujba.

— Vai de mine, îmi pare rău să aud asta. Ea era la conacul cel mare, nu-i aşa, la domnişoara… Doamna. Skinner?

— Da, doamnă, exact, doamnă. Şi Gladdie este foarte necăjită din cauza asta, grozav de necăjită.

— Gladys a schimbat slujbele cam des înainte, totuşi, nu-i aşa?

— Aşa e, doamnă. De felul ei, Gladdie este mereu amatoare de schimbare. Nu pare, niciodată, cu totul aşezată, dacă înţelegeţi ce vreu să spun. Dar, întotdeauna, ea a fost cea care a anunţat că pleacă, să ştiţi!

— Şi de data aceasta e invers? Întrebă Miss Marple scurt.

— Da, doamnă, şi asta a supărat-o pe Gladdie de groază.

Miss Marple arăta uşor surprinsă. Îşi amintea de Gladys, care venise câteodată să bea ceai în bucătărie în „zilele ei libere”, ca de o fată solidă, chicotind, cu un temperament foarte echilibrat.

Edna continuă:

— Să vedeţi, doamnă, cum s-a întâmplat – cum consideră domnişoara Skinner.

— Cum consideră domnişoara Skinner? Întrebă Miss Marple cu răbdare.

De data aceasta Edna fu în stare să povestească întreaga tărăşenie.

— Oh, doamnă, a fost aşa un şoc pentru Gladdie! Ştiţi, una din broşele domnişoarei Emily a dispărut şi s-a făcut atâta caz şi zarvă pentru asta ca niciodată, căci, desigur, nimănui nu-i place să i se întâmple aşa ceva; este îngrijorător, doamnă, ştiţi ce vreau să spun. Şi Gladdie a ajutat să se cerceteze peste tot şi domnişoara Lavinia spunea că se duce la poliţie să anunţe şi atunci broşa a apărut: căzuse în spatele sertarului de la toaletă şi Gladdie a fost foarte mulţumită. Chiar a doua zi o farfurie s-a spart şi domnişoarei Lavinia îi sări ţandăra s-o dea afară şi i-a spus lui Gladdie că-i dă un preaviz de o lună. Şi Gladdie crede că nu e vorba de o farfurie, că domnişoara Lavinia se foloseşte de asta ca un pretext şi că trebuie să fie din cauza broşei şi că ele îşi închipuie că ea a luat-o şi a pus-o înapoi când s-a ameninţat cu poliţia, şi Gladdie n-ar face un asemenea lucru, n-ar face niciodată. Şi crede că zvonul se va răspândi

şi va fi împotriva ei şi ăsta-i un lucru foarte serios pentru o fată, după cum ştiţi, doamnă.

Miss Marple încuviinţă. Deşi nu-i plăcea în mod deosebit Gladys, cea dată afară şi care avea propriile ei opinii, era aproape sigură de cinstea perfectă a fetei şi-şi putea prea bine imagina că afacerea trebuie să o fi necăjit.

Edna spuse pe un ton rugător:

— Se poate, doamnă, să faceţi ceva în legătură cu asta?

— Spune-i să nu fie proastă, zise Miss Marple hotărâtă. Dacă nu a luat ea broşa, fapt de care sunt sigură, atunci n-are nici un motiv să fie necăjită.

— Se va răspândi zvonul, zise Edna descurajată.

Domnişoara Marple spuse:

— Am… Am… Să mă duc acolo după-amiază. Am să vorbesc cu domnişoara Skinner.

— Oh, vă mulţumesc, doamnă, spuse Edna.

Vechiul conac era o casă mare în stil victorian, înconjurată de pădure şi de un parc. De când se dovedise de neînchiriat şi de nevândut după cum era, un întreprinzător speculativ îl împărţise în patru apartamente cu un sistem central de încălzire şi cu folosirea „domeniului” în comun de către chiriaşi. Experimentul fusese satisfăcător. O bătrână doamnă bogată şi excentrică împreună cu camerista ei ocupau un apartament. Bătrâna doamnă avea o pasiune pentru păsări şi întreţinea în fiecare zi o adunare a înaripatelor la mese. Un judecător indian la pensie şi soţia sa au închiriat un al doilea. Un cuplu foarte tânăr căsătorit l-a ocupat pe al treilea, şi cel de al patrulea fusese ocupat numai cu două luni în urmă, de două tinere pe nume Skinner. Chiriaşii erau în relaţii foarte distante unii cu alţii, întrucât nu aveau nimic în comun. Proprietarul fusese auzit spunând că acesta era un lucru excelent. El se temea de prietenii, urmate de certuri şi plângeri de rigoare ce i s-ar fi adresat.

Miss Marple îi cunoştea pe toţi chiriaşii, deşi nu ştia pe niciunul dintre ei prea bine. Domnişoara Skinner cea mare,

domnişoara Lavinia, era ceea ce se poate spune membrul conducător al firmei. Domnişoara Emily, cea mică, îşi petrecea majoritatea timpului în pat, suferind de variate boli care, în opinia celor din St. Mary Mead, erau mai mult imaginare. Numai domnişoara Lavinia credea cu toată devoţiunea în martiriul şi răbdarea cu care suferea sora sa şi alerga pe dată, bătând satul de la un capăt la altul, după comisioane şi lucruri pe care „sora mea şi le doreşte deodată”.

În St. Mary Mead se credea că, dacă domnişoara Emily suferea pe jumătate pe cât susţinea, ar fi trimis de mult după doctorul Haydock. Dar domnişoara Emily, când i se sugera acest lucru, îşi închidea ochii cu un aer superior şi murmura că în cazul ei nu era uşor – cei mai buni specialişti în breaslă îi prescriseseră cel mai modern tip de tratament şi ea spera cu adevărat că starea sănătăţii i se va ameliora mulţumită acestuia. Nici un medic generalist nu-i putea deloc înţelege cazul.

— După părerea mea, spunea sinceră domnişoara Hartnell, ea e foarte înţeleaptă că nu-l cheamă. Dragul de el, doctorul Haydock, în maniera aia a sa repezită i-ar putea spune că n-are nimic, să se dea jos din pat şi să nu mai facă atâta caz! I-ar face foarte mult bine!

Scăpând de un asemenea tratament arbitrar, domnişoara Emily continuă, aşadar, să zacă pe sofale, să se înconjoare cu cutiuţe pline de pastile ciudate şi să respingă aproape tot ce i se gătea şi să ceară altceva – de obicei ceva dificil şi care nu era la îndemână de obţinut.

Gladdie i-a deschis uşa domnişoarei Marple, care arăta mai deprimată decât ar fi crezut vreodată aceasta. În sufragerie (un sfert din fostul living, care fusese împărţit în sală de masă, salon, baie şi coşul de rufe pentru servitoare), domnişoara Lavinia se ridică s-o întâmpine pe Miss Marple.

Lavinia Skinner era o femeie înaltă, slăbănoagă, osoasă, de vreo cincizeci de ani. Avea o voce arţăgoasă „şi o purtare repezită.

— Îmi pare bine că vă văd, zise ea. Emily zace în pat… Se simte rău astăzi, biata de ea. Spera să vă vadă, ceea ce ar reconforta-o, dar sunt momente când nu se simte în stare să vadă pe nimeni. Draga de ea, e tare răbdătoare.

Miss Marple îi răspunse politicos. Servitoarele erau principala temă de conversaţie în St. Mary Mead, aşa încât nu-i fu greu să dirijeze discuţia în direcţia asta: Miss Marple spuse că auzise că fata aia drăguţă, Gladys Holmes, urma să plece.

Domnişoara Lavinia îi confirmă spusele.

— De miercuri într-o săptămână. A spart lucruri, ştiţi. Nu putem permite aşa ceva.

Miss Marple oftă şi-şi dădu cu părerea că toţi trebuie să ne obişnuim astăzi cu lucruri de-astea. E atât de greu să faci servitoarele să vină la ţară. Credea domnişoara Skinner că era într-adevăr bine să se despartă de Gladys?

— Ştiu că e greu să găseşti servitoare, încuviinţă domnişoara Lavinia. Familia Devereux n-a găsit pe nimeni – dar nici nu mă mir – se ceartă tot timpul, jazz toată noaptea, se mănâncă la orice oră, fata aia nu ştie cum se ţine o gospodărie. Mi-e milă de bărbatul ei! Şi apoi, familia Larkin tocmai a rămas fără servitoare. Sigur, cu firea judecătorului şi dorinţa lui de a i se pregăti Chota Hazri7, cum îi zice el, la ora şase dimineaţa şi doamna Larkin care e mereu nemulţumită. Nu mă mir nici de asta, de pildă. Janet de la doamna Carmichael este cea mai stabilă, desigur, dar după mine este o femeie foarte dezagreabilă şi o înfruntă pe bătrâna doamnă.

— Atunci, nu credeţi că ar trebui să reveniţi asupra deciziei în privinţa lui Gladys? E o fată tare bună. Îi cunosc întreaga familie; oameni foarte cinstiţi şi de calitate.

Domnişoara Lavinia se împotrivi:

— Am motivele mele, spuse ea dându-şi importanţă.

Miss Marple murmură:

— V-a lipsit o broşă, am auzit…

— Cine-a trăncănit? Îmi închipui că fata. Pe cinstite, sunt aproape sigură că ea a luat-o. Şi apoi s-a speriat şi a pus-o la loc, dar, vedeţi, nu poţi spune nimic dacă nu eşti sigur. Schimbă subiectul. Veniţi s-o vedeţi pe domnişoara Emily, Miss Marple. Sunt sigură c-o să-i facă bine.

Miss Marple o urmă docilă la o uşă, unde domnişoara Lavinia bătu, fu invitată să intre şi-şi introduse musafira în cea mai bună cameră din apartament, în care lumina nu pătrundea mai deloc din cauza jaluzelelor pe jumătate trase. Domnişoara Emily stătea culcată în pat, bucurându-se, după toate aparenţele, de penumbră dar şi de suferinţele sale nedefinite.

Lumina slabă o făcea să pară o fiinţă subţire, cu o alură imprecisă, cu o grămadă de păr blond – cenuşiu neîngrijit în jurul capului, din care se desprindeau cârlionţi, totul arătând ca un cuib de pasăre cu care nici o pasăre, care s-ar fi respectat, nu s-ar fi putut mândri. În cameră era un miros de apă de colonie, biscuiţi râncezi şi camfor.

Cu ochii pe jumătate închişi şi cu o voce slabă, subţirică, Emily Skinner le explică că era „una din zilele ei proaste”.

— Cel mai rău lucru când eşti bolnav e faptul că îţi dai seama ce povară devii pentru cei din jur, zise domnişoara Emily pe un ton melancolic. Lavinia e atât de bună cu mine! Lavie, dragă, îmi e atât de greu că te necăjesc mereu, dar dacă ai umple sticla cu apă fierbinte aşa cum îmi place – dacă e prea plină mă apasă cam mult, pe de altă parte, dacă nu e suficient de plină, se răceşte imediat!

— Îmi pare rău, dragă. Dă-mi-o. O s-o golesc puţin.

— Dacă tot o faci, umple-o din nou. Nu avem ruscus8 în casă, nu-i aşa, nu, nu contează. Pot şi fără asta. Nişte ceai slab şi o feliuţă de lămâie – n-avem lămâi? Chiar? Nu pot să beau ceai fără lămâie. Cred că laptele s-a tăiat puţin azidimineaţă. M-a făcut să nu mai am chef să-mi pun lapte în ceai. Nu contează. Pot să trăiesc şi fără ceaiul meu. Numai că mă simt atât de slăbită! Se spune că stridiile sunt hrănitoare. Mă întreb dacă aş încerca câteva. Nu, nu, prea

multă bătaie de cap să le cumperi la ora asta înaintată. Pot să rabd până mâine.

Lavinia ieşi din cameră murmurând ceva incoerent despre dusul cu bicicleta până în sat.

Domnişoara Emily zâmbi alene musafirei sale şi sublinie că nu-i plăcea deloc să dea cuiva vreo bătaie de cap.

Miss Marple îi spuse Ednei în seara aceea că se temea că misiunea sa eşuase.

Era foarte tulburată de faptul că zvonuri despre necinstea lui Gladys circulau deja în sat.

La poştă, domnişoara Wetherby o abordă:

— Dragă Jane, i-au dat o recomandare scrisă în care se spune că este binevoitoare, sobră şi respectabilă, dar nu se arată nimic despre cinste. Mi se pare foarte semnificativ! Mă tem că e ceva în legătură cu broşa. Cred că trebuie să fie ceva în chestia asta, ştii, deoarece nimeni nu dă drumul azi la o servitoare dacă nu e ceva destul de grav. Le va fi foarte greu să găsească alta. Fetele, pur şi simplu, nu se duc la conacul cel vechi. Sunt nervoase când se întorc acasă în zilele lor libere. O să vezi că surorile Skinner n-o să găsească pe altcineva şi atunci, poate, sora aia teribil de ipohondră se va da jos din pat şi va pune mâna să facă ceva!

Mare a fost supărarea în sat când s-a dovedit că domnişoarele Skinner angajaseră, de la o agenţie, o servitoare nouă, care după toate ' relatările, era un model de cinste şi virtute. I

— O recomandare după trei ani de slujbă, foarte călduroasă, preferă provincia şi cere un salariu mai mic decât Gladys. Cred că am avut un adevărat noroc.

— Chiar, adevărat? Întrebă Miss Marple căreia i se aduseră la cunoştinţă aceste detalii de către domnişoara Lavinia în magazinul negustorului de peşte.

— Pare prea bună ca să fie adevărat.

Apoi, părerea celor din St. Mary Mead a fost că modelul de cinste şi virtute s-a răzgândit în ultima clipă şi nu a mai sosit.

Niciunul dintre aceste pronosticuri nu se adeveri, totuşi, şi satul luă cunoştinţă de comoara domestică pe nume Mary Higgins care trècu prin localitate în taxiu spre conacul cel vechi. Trebuiau să recunoască cu sinceritate că arăta bine. O femeie cu o înfăţişare foarte respectabilă, foarte corect îmbrăcată.

La următoarea vizită pe care Miss Marple o făcu la conacul cel vechi, cu ocazia adunării organizatorilor unei sărbători în parohie (la care cine vroia îşi vindea lucruri), Mary Higgins deschise uşa. Era, cu siguranţă, o servitoare cu un aer superior, cam de vreo pâtruzeci de ani, cu păr negru lins, obraji roşii, o siluetă plinuţă, mascată discret în negru cu un şorţ alb şi bonetă – „exact tipul de servitoare bună, de modă veche”, cum explică mai târziu Miss Marple şi cu vocea potrivită, amabilă, respectoasă, atât de diferită de accentele tari, nazale ale vocii lui Gladys. Domnişoara Lavinia arăta mult mai puţin hărţuită ca de obicei şi, deşi a regretat că n-a putut să-şi ia şi ea un stand, din cauza grijii pe care trebuia să i-o poarte surorii sale, totuşi participă cu o sumă frumuşică şi a promis să contribuie cu seturi de sugative şi şosete pentru bebeluşi.

Miss Marple comentă alura ei de bunăstare.

— Simt că-i datorez foarte mult lui Mary. Sunt atât de mulţumită că m-am hotărât să scap de fata cealaltă. Mary este cu adevărat o comoară. Găteşte bine, serveşte frumos la masă şi păstrează, cu scrupulozitate, curăţenia în micul nostru apartament, întoarce saltelele în fiecare zi. Şi se poartă minunaţ cu Emily!

Miss Marple întrebă imediat de Emily.

— Oh, draga de ea. S-a simţit rău din cauza vremii, în ultimul timp. N-are încotro, câteodată asta face puţin lucrurile să pară mai dificile. Vrea să i se gătească câte ceva şi, apoi, când e servită, spune că nu poate să mănânce acum şi apoi vrea din nou, după jumătate de oră şi totul s-a răcit şi trebuie reîncălzit. Asta cere muncă, nu glumă, dar, din fericire, Mary nu le pune la inimă. Este mare lucru.

— Draga mea, ai avut noroc, spuse Miss Marple.

— Chiar aşa. Simt că Mary ne-a fost trimisă ca un răspuns la o rugăciune.

— Mi se pare aproape prea bine ca să fie adevărat, spuse Miss Marple. Aş fi, aş fi puţin atentă, dacă aş fi în locul tău.

Lavinia Skinner nu prinse nuanţa din această remarcă. Ea spuse:

— Oh, vă asigur că fac tot ce pot să se simtă bine. Nu ştiu ce m-aş face dacă ar pleca.

— Nu cred că va pleca până când nu va fi gata de plecare, adaugă Miss Marple şi o privi cu înţeles pe gazda sa.

Domnişoara Lavinia spuse:

— Când nu ai griji gospodăreşti, asta îţi ia aşa o greutate de pe inimă, nu-i aşa? Cum se poartă micuţa Edna?

— Se descurca destul de bine. Nu ca Mary a voastră. Dar eu ştiu totul despre Edna pentru că e o fată din sat.

Când ieşi în hol auzi vocea bolnavei care spunea pe un ton ridicat:

— Ai lăsat compresa asta să se usuce… Doctorul Allerton a spus în mod deosebit că trebuie să fie tot timpul umedă. Bine, bine, las-o. Vreau o ceaşcă cu ceai şi un ou fiert… Fiert numai trei minute şi jumătate, ţine minte, şi trimite-o pe domnişoara Lavinia la mine.

Mary cea eficientă apăru din dormitor şi îi spuse Laviniei: „Domnişoara Emily vă cheamă, doamnă”, deschise uşa pentru Miss Marple; o ajută să-şi pună haina şi-i înmână umbrela în maniera cea mai ireproşabilă.

Miss Marple luă umbrela, o scăpă, încercă s-o ridice şi îi căzu geanta care se deschise. Maiy, politicoasă, adună diferite flecuşteţe – o batistă, un carneţel cu adrese, un portmoneu de piele demodat, doi şilingi, trei penny şi o bucată de baton dulce de mentă, în dungi. Miss Marple primi ultimul obiect cu oarecare jenă.

— Oh, dragă, ăsta trebuie să fi fost al băieţelului doamnei Clement. El îl sugea şi-mi amintesc că mi-a luat geanta să se

joace cu ea. El trebuie să-l fi pus înăuntru. E teribil de lipicios, aşa?

— Să-l iau, doamnă?

— Oh, dacă vrei? Mulţumesc foarte mult.

Mary ridică ultimul lucru, o oglinjoară, şi după ce o primi, Miss Marple exclamă încântată:

— Ce noroc că nu s-a spart.

După aceea ea plecă, Mary rămase politicoasă la uşă ţinând o bucată de baton de zahăr cu dungi, fără nici o expresie deosebită pe faţă.

Timp de zece zile, St. Mary Meâd a trebuit să îndure, să audă calităţile comorii domnişoarei Lavinia şi „a domnişoarei Emily.

În a unsprezecea zi, satul fu trezit de o veste trăsnet. Mary, modelul de cinste şi virtute dispăruse! Patul ei era neatins şi uşa din faţă a fost găsită dată la perete. Se strecurase în linişte, în timpul nopţii.

Şi nu numai Mary lipsea! Două broşe şi cinci inele ale domnişoarei Lavinia, trei inele, un pandativ, o brăţară şi patru broşe ale domnişoarei Emily lipseau de asemenea!

Era începutul catastrofei.

Tânăra doamnă Devereux îşi pierduse diamantele pe care le ţinea într-un sertar deschis, ca şi nişte blănuri de valoare primite ca dar de nuntă. Judecătorului şi soţiei sale li se luaseră bijuterii, şi o anumită sumă de bani. Doamna Carmichael a suferit cele mai mari pagube. Nu numai că avea nişte bijuterii de foarte mare valoare, dar mai ţinea şi o mare sumă de bani care dispăruse din apartament. Fusese seara liberă a Janettei şi stăpâna sa obişnuia să se plimbe prin grădină pe înserate, chemând păsările şi presărându-le firimituri. Devenise clar că Mary, servitoarea cea perfectă, avusese chei potrivite pentru toate apartamentele!

Trebuie să mărturisim că a fost o anumită satisfacţie cam deplasată în St. Mary Mead. Domnişoara Lavinia se lăudase

atât de mult cu miraculoasa ei Mary. „Şi tot timpul ăsta, dragă, fusese o hoaţă obişnuită!” spuneau oamenii.

Urmă o descoperire interesantă. Nu numai că Mary dispăruse în neant, dar agenţia care o trimisese şi garantase recomandările se. Alertă când descoperi că Mary Higgins, care le ceruse de lucru şi ale cărei recomandări fuseseră acceptate, nu existase niciodată, în ciuda tuturor căutărilor. Era numele unei servitoare care locuise la sora adevărată a unui diacon, dar adevărata Mary Higgins trăia liniştită într-un loc prin Cornwall.

— Inteligentă toată treaba, recunoscu inspectorul Slack. Şi dacă vreţi să ştiţi de la mine, femeia asta lucrează cu o bandă. S-a mai întâmplat un caz de acelaşi fel în Northumberland acum un an. Lucrurile furate n-au fost găsite niciodată şi nici ea n-a fost prinsă. Totuşi, stăm mai bine decât cei din Much Burham!

Inspectorul Slack era întotdeauna un om plin de sine.

Totuşi, săptămânile trecute şi Mary Higgins rămânea triumfătoare în largul ei. În van inspectorul Slack9 îşi dublă energia care-i lipsea numelui său.

Domnişoara Lavinia plângea tot timpul. Domnişoara Emily era aşa de tulburată şi se îngrijoră atât de mult de starea ei, încât trimise imediat după doctorul Haydock.

Întregul sat era teribil de curios să afle ce credea el despre bolile de care pretindea că suferă domnişoara Emily, dar, normal, nu-l putea nimeni întreba. Ştiri satisfăcătoare se răspândiră totuşi în legătură cu asta, prin domnul Meek, asistentul farmacistului care se plimba cu Clara, servitoarea doamnei Price – Ridley. S-a aflat apoi că doctorul Haydock prescrisese un amestec de asafoetidă10 şi valeriană care, potrivit domnului Meek, era remediul universal pentru soldaţii ce simulează boli!

Curând după aceea, s-a aflat că domnişoara Emily, fără să renunţe la îngrijirile medicale pe care le primea, a declarat că în starea de sănătate în care se afla simţea că e de

datoria ei să fie aproape de specialistul din Londra ce înţelegea cazul ei. Era bine şi pentru Lavinia, spunea ea.

Apartamentul a fost subînchiriat.

Câteva zile după aceea, Miss Marple, cam îmbujorată şi agitată, făcu o vizită poliţiei din Much Burham şi întrebă de inspectorul Slack.

Inspectorului Slack nu-i plăcea de Miss Marple. Dar era conştient că şeful poliţiei, colonelul Melchett, nu-i împărtăşea opinia. De aceea, cam bombănind, o primi.

— Bună ziua, Miss Marple. Cu ce vă pot fi de folos?

— Oh, dragă, mă tem că te grăbeşti, spuse Miss Marple.

— Am o groază de treabă, dar îmi puteţi răpi câteva momente, spuse inspectorul Slack.

— Oh, dragă, făcu Miss Marple, sper să-ţi pot explica pe înţeles ce am de zis. E atât de dificil să te explici, nu crezi? Nu, poate pentru dumeata nu e. Dar ştii, nefiind educată în stil modern, am avut o guvernantă care mă învăţa datele despre regii Angliei şi cunoştinţe generale şi cum se fac acele de cusut şi chestii de astea. La grămadă, înţelegi, nu te învăţa să treci la subiect. Ceea ce, de fapt, vreau să fac. Este vorba de fata domnişoarei Skinner, Gladys, pe care o cunoşti.

— Mary Higgins, spuse inspectorul Slack.

— Oh, da, cea de-a doua servitoare. Dar e vorba de Gladys Holmes, o fată cam impertinentă şi cam prea plină de ea, dar, de fapt, foarte cinstită şi este foarte important ca acest lucru să fie recunoscut.

— Nu-i nici o plângere împotriva ei până acum, după câte ştiu, spuse inspectorul.

— Nu, ştiu că nu este nici o plângere, dar asta este partea proastă. Pentru că, vedeţi, oamenii continuă să creadă anumite lucruri. Oh, dragă… Ştiu că mă exprim rău. Ceea ce de fapt vreau să spun e că lucrul important este s-o găsim pe Mary Higgins.

— Desigur, spuse inspectorul Slack. Aveţi vreo idee în privinţa asta?

— Da, de fapt am, spuse Miss Marple. Pot să vă pun o întrebare? Amprentele vă sùnt de vreun folos?

— Ah, făcu inspectorul Slack, aici ea e mult prea abilă pentru noi. Îşi făcea toată treaba cu mânuşi de cauciuc, sau cu mănuşi de servitoare, se pare. Şi ea a fost foarte precaută… A şters toate lucrurile din dormitorul ei şi de pe chiuvetă. Nu s-a putut găsi nici o singură amprentă în toată casa.

— Dacă aţi avea amprentele ei, asta v-ar ajuta?

— S-ar putea, doamnă. Ar putea fi cunoscute la Scotland Yard. Nu e prima ei lovitură, aş zice!

Miss Marple încuviinţă încurajată. Îşi deschise geanta şi scoase o mică cutie de carton. Înăuntru, învelită în vată, era o oglinjoară.

— Din geanta mea, spuse Miss Marple. Amprentele servitoarei sunt pe ea. Cred c-ar fi satisfăcătoare… Ea a atins o substanţă extrem de lipicioasă o clipă mai înainte.

Inspectorul Slack se uită uluit.

— I-aţi luat amprentele în mod intenţionat?

— Desigur.

— Atunci o bănuiaţi?

— Ei bine, ştiţi, m-a uimit că era puţin prea bună ca să fie adevărată. De fapt, i-am şi spus domnişoarei Lavinia. Dar ea, pur şi simplu, nu a reţinut aluzia! Ştii, inspectore, mă tem că nu cred în modele de cinste şi demnitate. Majoritatea dintre noi avem defectele noastre… Şi slujba în gospodărie le scoate la iveală foarte repede.

— Bine, spuse inspectorul Slack revenindu-şi, mă simt obligat faţă de dumneavoastră, cu siguranţă, le vom trimite la Scotland Yard şi vom vedea ce au de spus.

El se opri. Miss Marple îşi lăsase capul puţin pe o parte şi-l privea cu mult subînţeles.

— Ce zici, inspectore, nu crezi c-ar fi cazul să cauţi puţin mai aproape?

— Ce vreţi să spuneţi, Miss Marple?

— E foarte dificil de explicat, dar când dai peste un lucru deosebit îl observi. Deşi, adesea, lucruri deosebite pot fi doar nişte fleacuri. Ştii, am simţit asta tot timpul; vreau să zic, despre Gladys şi broşă. Ea este o fată cinstită; ea nu a luat broşa. Atunci de ce a crezut domnişoara Skinner că a luat-o? Domnişoara Skinner nu e o proastă, nici vorbă de asta! De ce a fost ea atât de nerăbdătoare s-o lase pe faţă să plece când aceasta era o servitoare bună şi servitoarele sunt greu de găsit? Asta a fost ceva deosebit, să ştii. Aşa că m-am întrebat. M-am tot întrebat. Şi am observat un alt lucru deosebit. Domnişoara Emily este ipohondră, dar este prima ipohondră care nu a trimis după vreun doctor imediat. Ipohondrilor le plac doctorii. Domnişoarei Emily nu.

— Unde vreţi să ajungeţi, Miss Marple?

— Ei bine, ştii, vreau să sugerez că domnişoara Lavinia şi domnişoara Emily sunt persoane speciale. Domnişoara Emily îşi petrece aproape tot timpul într-o cameră întunecată şi dacă părul ăla nu-i o perucă, atunci eu îmi înghit propria mea meşă de la spate! Şi ceea ce vreau să spun e asta: Este perfect posibil ca o femeie slabă, palidă, cu părul cărunt, suferindă, să fie una şi aceeaşi cu femeia brunetă, îmbujorată şi plinuţă. Şi nimeni din câte ştiu nu le-a văzut pe domnişoara Emily şi pe Mary Higgins în unul şi acelaşi loc. Au avut o mulţime de timp să facă dubluri după toate cheile,-© mulţime de timp să afle totul despre ceilalţi chiriaşi şi apoi să scape de fata din partea locului. Domnişoara Emily face o plimbare rapidă peste câmp într-o noapte şi soseşte la gară ca Mary Higgins a doua zi. Şi apoi la momentul potrivit, Mary Higgins dispare şi toţi se pun cu surle şi trâmbiţe pe urmele ei. Vă spun unde-o puteţi găsi, inspectore; pe sofaua domnişoarei Emily Skinner. Luaţi-i amprentele, dacă nu mă credeţi, şi veţi descoperi că am dreptate! O pereche de hoaţe deştepte, asta sunt domnişoarele Skinner… Şi, fără îndoială, în legătură cu un complice inteligent care ascunde bunurile furate. Dar, de

data asta, nu le mai merge! N-am de gând să las ca cinstea unei fete de caracter şi sifflet să fie terfelită în halul ăsta! Gladys Holmes este cât se poate de cinstită şi toată lumea trebuie s-o ştie! Bună ziua!

Miss Marple ieşise demnă, înainte ca inspectorul_Slack să-şi revină.

— Pfui! Făcu el. Dacă are dreptate?

Curând descoperi că Miss Marple avea, din nou, dreptate.

Colonelul Mellchett l-a felicitat pe Slack pentru eficienţa sa şi Miss Marple a invitat-o pe Gladys să vină la ceai cu Edna şi i-a vorbit, în mod serios, să nu-şi mai schimbe slujba de îndată ce va obţine una.

VI. Vasul naufragiat

— Nu ştiu dacă povestea pe care vreau să o spun îşi are rolul aici, spuse Raymond West, deoarece nu cunosc rezolvarea ei. Totuşi, faptele au fost atât de interesante şi curioase încât aş vrea să v-o prezint ca pe o problemă şi, poate, cu toţii vom ajunge la vreo concluzie logică. Aceste întâmplări au avut loc cu doi ani în urmă când m-am dus să petrec weekend-ul la un om numit John Newman, în Cornwall.

— Cornwall? Întrebă Joyce Lemprière pe un ton ascuţit.

— Da. De ce?

— Nimic. Numai că e ciudat. Povestea mea este despre un loc tot din Cornwall – un mic sat de pescari numit Rathole. Să nu-mi spui că al tău e acelaşi?

— Nu. Satul meu se numeşte Polperran. Este situat pe coasta de vest a Cornwall-ului; un loc foarte sălbatic şi stâncos. Îl cunoscusem cu câteva săptămâni înainte şi mi s-a părut o persoană cât se poate de interesantă. Un om inteligent şi independent care avea o imaginaţie romantică. Drept urmare a ultimului său hobby, închiriase „Pol House”. Era specialist în epoca elizabethană şi mi-a descris într-un limbaj vioi şi colorat ruta Armadei Spaniole. Era atât de entuziasmat încât ţi-ai fi putut aproape imagina că el ar fi

fost martor ocular al scenei. E ceva adevărat în reîncarnare? Mă întreb… Tare mult mă întreb.

— Eşti aşa de romantic, dragă Raymond! Zise Miss Marple, uitându-se binevoitoare la el.

— Romantic este ultimul lucru care mi se potriveşte, răspunse Raymond West, uşor sâcâit. Dar tipul acesta, Newman, era îmbibat de asta şi el mă interesa pentru acest motiv, ca un curios supravieţuitor al trecutului. Se pare că un anumit vas aparţinând Armadei, ştiut fiind faptul că ducea o imensă cantitate de tezaur sub formă de aur din Spania, a naufragiat pe coastele Cornwall-ului pe faimoasele şi amăgitoarele Serpent Rocks. Timp de câţiva ani, aşa mi-a spus Newman, s-au făcut încercări de salvare a vasului şi recuperare a comorii. Cred că astfel de poveşti nu sunt neobişnuite, deşi numărul miturilor despre vasele cu comori îl depăşeşte cu mult pe cel al vaselor adevărate. Fusese alcătuită o companie care dăduse faliment şi Newman a putut cumpăra drepturile asupra operaţiei – sau cum s-o numi asta – pe un fleac. Vorbea foarte entuziasmat despre toate astea. După el, era doar o chestiune de utilaj modern de ultim răcnet al tehnicii. Aurul se afla acolo şi nu se îndoia câtuşi de puţin că putea fi recuperat. În timp ce-l ascultam, mă gândeam cât de des se întâmplă lucruri în felul acesta. Un om bogat precum Newman reuşeşte, aproape fără efort, ca, după toate probabilităţile, adevărata valoare în bani a descoperirii sale să însemne puţin pentru el. Trebuie să mărturisesc că ardoarea lui m-a cuprins şi pe mine. Vedeam galeoane îndreptându-se spre coastă, luptându-se cu furtuna, naufragiate şi sfărâmate de stâncile negre. Simplu cuvânt galeon are o rezonanţă romantică. Cuvintele „aur spaniol” îl înfioară pe orice elev ca şi pe un om matur. Mai mult, lucram atunci la un roman şi câteva scene din el se petreceau în secolul al XVI-lea, aşa că am văzut perspectiva de a găsi culoare locală veritabilă din partea gazdei mele. Am plecat vineri dimineaţă din Paddington într-o foarte bună dispoziţie, aşteptând cu

nerăbdare excursia. Compartimentul era gol, cu excepţia unui om care stătea cu faţa la mine în colţul opus. Era un bărbat' înalt, cu înfăţişare de ofiţer şi aveam impresia că undeva anume îl mai văzusem.

Mi-am stors creierii degeaba pentru un timp, dar în cele din urmă mi-am reamintit. Tovarăşul meu de călătorie era inspectorul Badgworth şi îl cunoscusem când scrisesem o serie de articole despre cazul dispariţiei lui Everson. I-am reamintit cine sunt şi foarte curând stăteam discutând în mod plăcut. Când i-am spus că mă duceam la Polperran, el a remarcat că era o ciudată coincidenţă, pentru că şi el avea aceeaşi destinaţie. Nu vroiam să par băgăreţ, aşa încât am avut grijă să nu-l întreb ce-l determina să se ducă acolo. În schimb, i-am vorbit despre propriul meu interes pentru locul acela şi am menţionat galeonul spaniol naufragiat. Spre surprinderea mea, inspectorul părea să ştie totul despre el.

— Acela trebuie să fie „Juan Fernandez”, zise el. Prietenul dumitale nu e primul care azvârle cu banii, încercând să scoată bani din el. Este o idee romantică.

— Şi, probabil, întreaga poveste este o legendă, am zis eu. Nici o corabie nu a naufragiat vreodată acolo.

— O, vasul s-a scufundat, bineînţeles, spuse inspectorul, împreună cu multe altele. Aţi fi surprins dacă aţi şti câte epave există lângă coasta aceea. De fapt, asta mă şi determină să mă duc acolo. Cu şase luni în urmă, tot acolo, a naufragiat „Otranto”.

— Îmi amintesc că am citit despre asta, i-am zis. N-a murit nimeni, mi se pare.

— Nu s-ău pierdut vieţi omeneşti, preciză inspectorul; altceva s-a pierdut. În general, nu se cunoaşte, dar „Otranto” ducea lingouri de metale preţioase.

— Chiar? Am întrebat foarte interesant.

— Normal, am pus scafandrii la lucru în operaţiuni de salvare, dar… Aurul a dispărut, domnule West.

— Dispărut! Am exclamat, privindu-l uluit. Cum poate să dispară?

— Asta-i întrebarea, zise inspectorul. Stâncile au făcut o gaură mare în cală. A fost destul de uşor pentru scafandri să intre pe acolo, dar au găsit cala goală. Problema este dacă aurul a fost furat înainte sau după naufragiu? S-a aflat vreodată în cală?

— Pare un caz curios, am zis eu.

— Este un caz foarte curios când te gândeşti cum sunt lingourile din aur. Nu este un colier de diamante pe care l-ai putea vârî în buzunar. Când ştii că sunt atât de voluminoase şi grele, ei bine, totul ţi se pare absolut imposibil. Trebuie să fi fost un hocus-pocus înainte de plecarea vasului; dar, dacă nu-i aşa, ele trebuie să fi fost luate în ultimele şase luni şi eu mă duc acolo să cercetez chestiunea.

L-am găsit pe Newman aşteptându-mă la gară. Şi-a cerut scuze că nu avea maşina sa, pe care o trimisese la Truro pentru nişte reparaţii. În schimb, avea cu el un camion de la fermă care aparţinea moşiei. M-am urcat lângă el şi ne-am strecurat cu grijă printre străzile înguste ale satului de pescari. Am luat-o în sus, pe o pantă abruptă de douăzeci de grade, aş zice, am parcurs o mică distanţă pe un drum sinuos şi am ajuns la porţile cu stâlpi din granit de la „Pol House”. Casa era încântătoare; situată sus pe stânci, cu o privelişte frumoasă spre mare. O parte din ea era de vreo 300-400 de ani vechime şi o aripă modernă îi fusese adăugată. În spate dispunea de pământ fertil de vreo 7-8 acri.

— Bine ai venit la 'Pol House”! Zise Newman. Şi la semnul „Galeonului de aur”.

El m-a îndemnat să privesc deasupra uşii de la intrare, unde atârna o reproducere perfectă a unui galeon spaniol cu toate pânzele ridicate.

Prima mea seară a fost cât se poate de încântătoare şi instructivă. Gazda mi-a arătat vechile manuscrise privitoare

la „Juan Fernandez”. Derulă hărţi, îmi indică pe ele poziţii cu linii punctate, şi scoase planuri ale unui aparat submersibil care, recunosc, m-a uluit complet.

I-am povestit despre întâlnirea mea cu inspectorul Badgworth, care l-a interesat foarte mult.

— Sunt oameni ciudaţi pe coasta asta, zise el dus pe gânduri. Jaful şi căutarea epavelor le stă în sânge. Când un vas se scufundă lângă coasta lor îl consideră aproape ca o pradă legală menită să umple buzunarele lor. Există un tip aici pe care aş vrea să-l vezi. Este un supravieţuitor interesant.

A doua zi, dimineaţa era luminoasă şi clară. Am fost dus jos la Polperran şi prezentat scafandrului lui Newman, un om pe nume Higgins. Era un individ cil faţa ca de piatră, extrem de taciturn şi participarea lui la conversaţie a costat mai mult din monosilabe. După ce-am purtat o discuţie asupra unor aspecte foarte tehnice, ne-am mutat la 'Three Anchors”. O cană mare de bere a mai dezlegat puţin limba valorosului individ.

— Un gentleman detectiv din Londra a sosit, mormăi el. Susţine că vasul care s-a scufundat acolo în noiembrie ducea o grămadă uriaşă de aur. Ei bine, nu e primul care se scufundă şi nici ultimul.

— Aşa, aşa, strigă proprietarul de la 'Three Anchors”. Ai spus-o pe cea dreaptă, Bill Higgins.

— Aşa e, domnule Kelvin, zise Higgins.

L-am privit cu o oarecare curiozitate pe proprietar. Era un bărbat cu o înfăţişare deosebită, brunet şi oacheş, cu umeri curios de laţi. Ochii săi erau injectaţi şi avea un mod ciudat de a evita privirea cuiva. Am bănuit că acesta trebuia să fie omul la care se referise Newman când spusese că era un supravieţuitor interesant.

— Nu avem nevoie ca străinii să se amestece pe coasta asta, zise el, oarecum brutal.

— Te referi la poliţie? Întrebă Newman zâmbind.

— Mă refer la poliţie… Şi la alţii, zise Kelvin în mod semnificativ. Şi nu uita asta, domnule.

— Ştii, Newman, mi s-a părut că sună ca o ameninţare, * i-am spus când urcam iar dealul spre casă.

Prietenul meu râse.

— Prostii, nu le fac oamenilor de aici nici un rău.

Am dat din cap plin de îndoială. Era ceva sinistru şi necivilizat la Kelvin. Simţeam că mintea lui ar putea s-o apuce pe căi ciudate, necunoscute.

Cred că din acel moment am început să nu mă simt în apele mele. Dormisem foarte bine în prima noapte, dar noaptea următoare somnul mi-a fost tulburat şi întrerupt. Dimineaţa de duminică a început întunecoasă şi morocănoasă, cu cerul acoperit şi cu ameninţări de tunete în aer. Nu prea m-am priceput vreodată să-mi ascund sentimentele şi Newman a observat la mine schimbarea.

— Ce-i cu tine, West? Eşti un pachet de nervi în dimineaţa asta.

— Nu ştiu, am mărturisit, dar am sentimentul groaznic că se va întâmpla ceva rău.

— E din cauza vremii.

— Da, poate.

N-am mai spus nimic. După-amiază am plecat cu barca cu motor a lui Newman, dar ne-a prins o ploaie aşa de puternică, încât am fost bucuroşi să ne întoarcem la ţărm şi să ne punem haine uscate.

Şi, în seara aceea, neliniştea mea crescu. Afară furtuna urla şi vâjâia. Către ora zece, vijelia se linişti. Newman se uita pe fereastră.

— Se înseninează, zise el. Nu m-aş mira dacă va fi o noapte extrem de frumoasă peste o jumătate de oră. Dacă e aşa, am să mă duc să fac o scurtă plimbare.

— Mi-e grozav de somn, am căscat eu. Nu prea am „dormit noaptea trecută. Cred că în seara asta am să mă duc devreme la culcare.

Aşa am şi făcut. În noaptea precedentă dormisem puţin. În noaptea aia am dormit greoi ca un buştean. Totuşi, somnul nu a fost odihnitor. Eram încă apăsat de o groaznică presimţire rea. Am avut nişte vise teribile: despre prăpăstii înfricoşătoare şi vaste hăuri, prin care hoinăream, ştiind că un pas greşit însemna moartea. Când m-am trezit, ceasul meu arăta ora opt. Capul mă durea rău şi groaza coşmarurilor încă mă urmărea.

Atât de puternică era aceasta, încât, atunci când m-am dus la fereastră şi am ridicat-o, m-am tras înapoi cu un nou sentiment de spaimă, pentru că primul lucru pe care l-am văzut sau m-am gândit că l-am văzut, era un om care săpa un mormânt.

Mi-au trebuitcâteva minute ca să mă adun; apoi, mi-am dat seama că cioclul era grădinarul lui Newman şi că „mormântul” era destinat să primească trei noi tufe de trandafiri ce zăceau aşteptând momentul să fie plantate în siguranţă în pământ.

Grădinarul ridică privirea, mă văzu şi-şi atinse pălăria.

— Bună dimineaţa, domnule. Frumoasă dimineaţă, domnule.

— Cred că aşa este, i-am răspuns nesigur, fiind încă incapabil să înlătur complet deprimarea mea.

Totuşi, aşa cum spusese grădinarul, era, cu siguranţă o dimineaţă frumoasă. Soarele strălucea şi cerul de un albastru palid, clar, promitea vreme frumoasă toată ziua. Am coborât la micul dejun fluierând o melodie. Newman nu avea servitoare care să locuiască în casă. Două surori, între două vârste, care trăiau într-o casă din apropiëre veneau zilnic ca să aibă grijă de gospodărie. Una dintre ele punea cafetiera pe masă când am intrat în cameră.

— Bună dimineaţa, Elizabeth, am zis. Domnul Newman nu a coborât încă?

— Trebuie să fi plecat foarte devreme, domnule, răspunse ea, Nu era în casă, când noi am sosit.

Instantaneu, neliniştea mă cuprinse din nou. În cele două dimineţi anterioare, Newman coborâse la micul dejun oarecum târziu; şi nu mi-am imaginat niciodată că el era unul care să se scoale devreme. Înboldit de acele presentimente sumbre, am alergat sus la dormitorul său. Era gol şi, mai mult, patul era nedesfăcut. La o sumară examinare a camerei mi-am dat seama de alte două lucruri. Dacă Newman ieşise pentru o scurtă plimbare, trebuie să se fi dus în hainele sale de seară, pentru că ele lipseau.

Acum eram sigur că reaua mea premoniţie a fost îndreptăţită. Newman plecase, aşa cum spusese, să facă o plimbare de seară. Pentru un oarecare motiv nu se întorsese. De ce? Avusese vreun accident? Căzuse de pe stânci? Trebuia căutat imediat. În câteva ore strânsesem un mare grup de ajutoare şi cu toţii am cercetat în toate direcţiile, stâncile şi pe sub ele. Dar n-am dat de nici o urmă a lui Newman.

În cele din urmă, disperat, l-am căutat pe inspectorul Badgworth. Faţa lui deveni foarte gravă.

— Mi se pare că e ceva necurat la mijloc, zise el. Sunt nişte clienţi nu prea scrupuloşi prin părţile acestea. L-ai văzut pe Kelvin, proprietarul de la 'Three Anchors'?

I-am spus că-l văzusem.

— Ştiai că a stat patru ani în închisoare, pentru violenţă?

— Nu mă surprinde, i-am răspuns convins.

— Părerea generală pe aici pare să fie aceea că prietenului dumitale îi place puţin cam mult să se amestece în treburi care nu-l privesc. Sper să nu fi păţit ceva serios.

Am continuat cercetările cu şi mai multă vigoare. Abia târziu în după-amiaza aceea, eforturile ne-au fost răsplătite. L-am descoperit pe Newman într-un şanţ adânc, în colţul propriei sale moşii. Era legat zdravăn la mâini şi la picioare şi îi băgaseră o batistă în gură ca să fie siguri că asta o să-l împiedice să strige.

Era grozav de extenuat şi avea dureri mari; după frecţionarea încheieturilor de la mâini şi picioare, şi după

câteva înghiţituri de whisky, a fost în stare să ne povestească ce i se întâmplase.

Vremea liniştindu-se, ieşise la o plimbare pe la ora unsprezece. Străbătuse ceva drum de-a lungul stâncilor până la un loc cunoscut, în general, sub numele de „Grota tâlharilor”, datorită marelui număr de peşteri care' se găseau acolo. Observase nişte oameni care descărcau ceva dintr-o bărcuţă şi coborâse ca să vadă ce se întâmpla. Indiferent ce marfă era, părea foarte grea Şi era dusă într-una dintre cele mai adânci peşteri.

Fără să bănuiască în mod serios că ceva nu era în regulă, totuşi, Newman era contrariat. Se apropiase chiar foarte mult fără să fie observat. Deodată cineva dădu alarma şi, de îndată, doi marinari puternici se aruncară asupra lui şi-l făcură să-şi piardă cunoştinţa. Când îşi reveni se trezi zăcând într-un vehicul de un anumit fel, care mergea hurducându-se, după cum îşi putea da seama, în sus pe drumul care ducea de la coastă spre sat. Spre marea sa surpriză, camionul intră pe poarta propriei sale case. Acolo, după ce discutară în şoaptă între ei, în cele din urmă, bărbaţii îl dădură jos şi-l aruncară într-un şanţ, într-un loc unde adâncimea acestuia făcea ca el să fie descoperit cu o anumită întârziere. Apoi camionul a plecat şi el s-a gândit c-a ieşit pe o altă poartă cam la vreun sfert de milă mai aproape de sat. Nu putea să-i descrie pe atacatorii săi, cu excepţia faptului că erau, în mod sigur, marinari şi că după limbaj erau din Cornwall. „

Inspectorul Badgworth a fost foarte interesat.

— Depinde de asta unde marfa a fost ascunsă, strigă el. Într-un fel sau altul, ea a fost scoasă din epavă şi depozitată, undeva, într-o peşteră părăsită. Se ştie că noi le-am cercetat pe toate cele de la „Grota tâlharilor” şi nu mai continuăm mai departe, aşa eà ei, evident, mutau marfa, noaptea, într-o peşteră care fusese deja cercetată şi probabil că nu s-ar mai fi umblat la ea din nou. Din nefericire, au avut la dispoziţie un avans de cel puţin

optsprezece ore ca să manevreze marfa. Dacă l-au prins pe domnul Newman aseară; mă îndoiesc că noi vom mai găsi ceva din ea acolo, în momentul acesta.

Inspectorul plecă în grabă să facă cercetări. Obţinu dovezi suficiente: că lingorurile de aur fuseseră ascunse, aşa cum bănuia, dar acestea au fost din nou transferate şi nu există nici un clu în privinţa noii ascunzători.

Totuşi un clu exista şi inspectorul însuşi mi l-a indicat în dimineaţa următoare.

— Drumul acela este foarte puţin folosit de vehicule, observă el şi în vreo două locuri Urmele pneurilor sunt foarte clare. Unuia dintre pneuri îi lipseşte o bucăţică în formă de ţriunghi, ceea ce lasă o urmă absolut inconfundabilă. Se vede că a mers spre poartă; ici şi colo mai e câte o urmă slabă că a ieşit pe poarta cealaltă, aşa încât nu este nici o îndoială că noi căutăm vehicolul adevărat. Acum, de ce au ieşit pe poarta cea îndepărtată? Mi se pare foarte clar că acel camion venea dinspre sat. Şi nu sunt mulţi oameni care posedă un camion, doar vreo doi, trei. Kelvin, proprietarul de la 'Three Anchors", are unul.

— Care a fost prima profesie a lui Kelvin? Întrebă Newman.

— E curios că mă întrebaţi asta, domnule Newman. În tinereţe Kelvin a fost un scafandru profesionist.

Newman şi cu mine ne-am uitat unul la altul. Afacerea părea să se clarifice treptat.

— Nu l-aţi recunoscut pe Kelvin printre oamenii de pe plajă? Întrebă inspectorul.

Newman dădu din cap.

— Mă tem că nu pot să precizez aşa ceva, zise el cu regret. Nu prea am avut timp să văd mare lucru.

Inspectorul, foarte amabil, mi-a permis să-l însoţesc la „Three Anchors". Garajul se afla mai sus pe stradă. Uşile sale mari erau închise, dar luând-o pe o mică alee laterală, am găsit o uşă mică, ce ducea înăuntru, şi aceasta era

deschisă. O foarte scurtă examinare a pneurilor îi fu suficientă inspectorului.

— Pe cinstea mea, l-am prins, exclamă el. Iată semnul mare de-o şchioapă la roata stângă din spate. Ei, domnule Kelvin, nu cred că vei fi destul de isteţ să scapi de asta.

Raymond West se opri.

— Şi? Întrebă Joyce. Până acum nu văd nimic care să facă din asta o problemă, doar daeă n-au găsit niciodată aurul.

— Bineînţeles că n-au găsit niciodată lingourile de aur, anunţă Raymond. Şi nu l-au prins nici pe Kelvin. Cred că el era prea deştept pentru ei, dar nu prea îmi dau seama cum de a scăpat. A fost imediat arestat pe baza dovezii semnului de la pneuri. Dar, se ridică un extraordinar obstacol. Vizavi de marile uşi ale garajului de afla o căsuţă închiriată pentru vară de o doamnă pictoriţă.

— O, aceste doamne pictoriţe! Zise Joyce, râzând.

— Aşa^cum spui. „O, aceste doamne pictoriţe!” Ei bine, aceasta era bolnavă de câteva săptămâni şi, ca urmare, două surori de la spital o îngrijeau. Cea care era de sercviciu noaptea îşi trăsese fotoliul lângă geam, unde oblonul era ridicat. Ea a declarat că acel camion n-ar fi putut părăsi garajul fără ca ea să-l vadă şi a jurat că de, fapt, nu ieşise din garaj în noaptea aceea.

— Nu cred că asta constituie vreo problemă, zise Joyce. Sora, pesemne, adormise. Întotdeauna li se întâmplă.

— Se ştie că… li se întâmplă, inverveni domnul Petherick, convins; mi se pare că acceptăm fapte fără să le examinăm suficient. Înainte de a aproba mărturia sorei de spital, ar trebui să cercetăm foarte amănunţit buna ei credinţă. Alibiul care vine cu o promptitudine atât de mare poate inspira anumite îndoieli.

— Mai este şi mărturia doamnei pictoriţe, adăugă Raymond. Ea a declarat că avea dureri, a stat trează aproape toată noaptea şi că ar fi auzit în mod sigur camionul, ce ar fi făcut un zgomot neobişnuit într-o noapte atât de liniştită după furtună.

— Hm, zise reverendul Pender, acesta este, fără îndoială, un fapt în plus. Avea Kelvin vreun alibi?

— El a declarat că a stat acasă, în pat, după ora zece, dar nu a putut aduce martori care să-i susţină afirmaţia.

— Sora a adormit, repetă Joyce, ca şi pacienta. Oamenii bolnavi întotdeuna cred că n-au închis un ochi toată noaptea.

Raymond West se uita întrebător la dr. Pender.

— Ştiţi, îmi pare foarte rău pentru acel Kelvin. Mi se pare că mergem prea departe în a-l învinovăţi. Kelvin făcuse închisoare… Pe lângă urma de pe pneu, care pare prea ieşită din comun ca să fie o coincidenţă, nu prea sunt elemente împotriva sa, cu excepţia trecutului său nefericit.

— Ce ziceţi, sir Henry?

Sir Henry dădu din cap.

— Se întâmplă, zise el zâmbind, să ştiu ceva despre acest caz. Atât de bine încât nu trebuie să vorbesc.

— Bine, continuă, mătuşă Jane, ce ai de zis?

— Doar o clipă, dragă, zise Miss Marple. Mă tem că am numărat greşit. Două ochiuri pe dos, trei pe faţă, iau unul, două pe dos… Da, e în regulă. Ce spuneai, dragă?

— Ce părere ai?

— Nu o să-ţi cam placă părerea mea, dragul meu. Observ că tinerilor nu le place niciodată. Mai bine nu spun nimic.

— Prostii, mătuşă Jane, hai spune!

— Ei bine, dragă Raymond, zise Miss Marple, lăsându-şi în poală lucrul şi uitându-se aspru la nepotul său, cred c-ar trebui să fii mai grijuliu când îţi alegi prietenii. Eşti atât de credul, dragă, aşa de uşor de păcălit. Îmi imaginez çà asta ţi se întâmplă că eşti scriitor şi ai atât de multă imaginaţie.

Toată povestea aceea cu galeonul spaniol! Dacă ai fi fost mai în vârstă şi ai avea mai multă experienţă de viaţă ai fi fost suspicios imediat. Şi apoi, un bărbat pe care îl cunoşti abia doar de câteva săptămâni!

Sir Henry izbucni deodată într-un hohot mare de. Râs şi se lovi peste genunchi.

— Ţi-a zis-o de data asta, Raymond! Miss Marple sunteţi minunată. Prietenul tău, Newman, băiete, avea un alt nume, de fapt mai multe. În prezent, el nu mai e în Cornwall, ci în Devonshire, la Dartmoor, ca să fiu mai exact, puşcăriaş la închisoare Princetown. Nu l-am prins în legătură cu afacerea lingourilor de aur furate, ci când a vrut să jefuiască o bancă din Londra. Atunci i-am cercetat trecutul şi am descoperit o bună parte din aurul furat, îngropat în grădina de la „Pol House”. A fost o idee destul de isteaţă. De-a lungul întregii coaste din Cornwall se povestesc întâmplări despre galeoane scufundate pline cu aur. Asta l-a acoperit pe scafandru şi mai târziu lingourile. Dar un ţap ispăşitor le trebuia şi Kelvin era ideal în acest scop. Newman şi-a jucat comedioara foarte bine şi, prietenul nostru Raymond, cu celibritatea sa de scriitor, a reprezentat un martor care nu putea fi pus sub acuzare.

— Dar urma pneului? Obiectă Joyce.

— O, mi-am dat seama imediat, dragă, deşi nu ştiu nimic despre maşini, zise Miss Marple. Oamenii schimbă câte o roată, ştiţi i-am văzut adesea făcând asta şi, bineînţeles, puteau Să ia o roată de la camionul lui Kelvin s-o scoată pe poarta mică dinspre alee, s-o pună la camionul domnului Newman, să iasă cu maşina acestuia pe poarta dinspre plajă, s-o umple cu lingourile de aur şi să revină pe cealaltă poartă; după aceea, trebuie să fi adus roata înapoi şi s-o plaseze la camionul domnului Kelvin, în timp ce, cred, altcineva îl lega pe domnul Newman într-un şanţ. Foarte neconfortabil pentru el şi, probabil, a durat mai mult decât se aşteaptă până a fost găsit. Mai cred că omul care se prezentase drept grădinar avea grijă de aspectul acesta al afacerii.

— De ce spui „se prezentase drept grădinar”, mătuşă Jane? O întrebă Raymond curios.

— Ei bine, nu putea să fi fost un grădinar adevărat, nu-i aşa? Zise Miss Marple. Grădinarul nu lucrează în lunea de după Rusalii. Toată lumea ştie asta.

Ea zâmbi şi-şi strânse lucrul de mână.

— De fapt, acest mic amănunt mi-a dat de gândit, zise ea. Se uită aspru la Raymond. Când o să ai o gospodărie, dragă, şi o grădină proprie o să cunoşti aceste mici amănunte.

VII. Crima din Barnchester.

Nu cred că v-am povestit vreodată, dragii mei, ţie, Raymond, şi ţie, Joan, despre micul incident curios care s-a întâmplat cu câţiva ani în urmă. Nu vreau să par vanitoasă în nici un fel – sigur că ştiu că nu sunt deloc deşteaptă în comparaţie cu voi, tinerii. Raymond scrie cărţile acelea foarte moderne despre bărbaţi şi femei cam neplăcute şi Joan pictează tablouri cât se poate de remarcabile cu oamenii pătraţi, având curioase umflături pe ei; foarte inteligent din partea ta, dragă, dar aşa cum spune Raymond întotdeauna (atât de drăguţ, pentru că el este cel mai drăguţ dintre nepoţi) sunt o victimă fără şanse de izbăvire. Îi admir pe Alma-Tadema11 şi pe Frederic Leighton12 şi cred că vouă vi se par şi ei vieux jeu fără şanse de izbăvire. Ia să văd, ce vroiam să zic? O, da, că nu vreau să par vanitoasă, dar nu pot să mă reţin să nu fiu puţintel încântată de mine însămi – măcar în sensul obişnuit al bunului simţ – când cred că am rezolvat într-adevăr o problemă care a încuiat minţi mult mai isteţe decât a mea. Deşi, ar fi trebuit să consider întreaga afacere ca evidentă de la bun început.

Ei bine, am să vă spun o istorioară a mea şi, dacă credeţi că sunt înclinată să fiu prea înfumurată, trebuie să ţineţi minte că cel puţin am ajutat o fiinţă care era la mare ananghie.

Prima dată am aflat de această afacere într-o seară pe la ora nouă, când Gwen (vă amintiţi de Gwen, mica mea servitoare. Cu părul roşu?), ei bine, când Gwen a intrat şi mi-a spus că domnul Petherick, împreună cu un alt bărbat, veniseră în vizită la mine. Gwen îi condusese imediat în salon. Eu stăteam în sufragerie pentru că, la începutul primăverii, mi se pare o risipă să faci două focuri.

I-am spus fetei să aducă coniacul şi nişte pahare şi m-am grăbit spre salon. Nu ştiu dacă vă amintiţi de domnul Petherick? A murit acum doi ani; dar ne-a fost prieten timp de mulţi ani şi s-a ocupat de toate treburile mele juridice. Un avocat foarte dibaci şi într-adevăr inteligent. Fiul său se ocupă de treburile mele acum – un bărbat foarte drăguţ şi foarte modern – dar nu ştiu de ce, nu mai simt aceeaşi încredere pe care o aveam în domnul Petherick.

I-am explicat domnului Petherick despre economia de foc în camere şi mi-a spus imediat că el şi prietenul său vor veni în sufragerie, moment în care mi l-a prezentat pe domnul Rhodes. Era un om încă tânăr, puţin trecut de patruzeci de ani şi mi-am dat seama pe dată că ceva nu era în regulă. Purtarea sa era nefirească. Ai fi zis că este un necioplit dacă nu înţelegeai că bietul om se afla într-o stare mare de tensiune.

Când ne-am aşezat în sufragerie şi Gwen a adus coniacul, domnul Petherick mi-a împărtăşit motivul vizitei sale.

— Miss Marple, a început el, să-mi fie scuzată îndrăzneala pe care mi-am permis-o în calitate de vechi prieten. Dar am venit aici pentru o consultaţie.

N-am înţeles nimic ce vroia să zică şi el a continuat:

— În cazul unei boli sunt preferate două păreri – cea a unui specialist şi cea a doctorului familiei. La modă e să consideri prima mai valoroasă, dar eu nu prea sunt cu totul de acord. Specialistul are experienţă numai în propriul său domeniu, medicul familiei deţine, poate, mai puţine cunoştiinţe, dar dispune de o mai mare experinţă.

Ştiam ce vrea să zică, pentru că o nepoată mai mică de-a mea se grăbise, nu cu mult timp în urmă, să-şi ducă copilul la un foarte renumit dermatolog, fără să-şi consulte propriul ei doctor, pe care îl considera un bătrân ramolit, şi specialistul îi prescrisese un tratament foarte costisitor, ca mai târziu să descopere că era o formă cu totul neobişnuită de pojar de care suferea copilul.

Amintesc asta, deşi am oroare de digresiuni, numai ca să vă arăt că eram de acord cu punctul de vedere al domnului Petherick, dar încă nu avem nici o idee la ce se referea.

— Dacă domnul Rhodes e bolnav… Am zis eu şi m-am oprit, pentru că bietul om a izbucnit în râs, zicând:

— Cred că am să mor frângându-mi gâtul peste câteva luni.

Şi-acum totul a devenit clar. Fusese comisă o crimă recent la Barnchester, un oraş situat la douăzeci de mile depărtare. Mă tém că nu i-am acordat multă atenţie atunci pentru că eram foarte preocupaţi în sat în legătură cu sora noastră de district şi cu nişte evenimente externe ca un cutremur în India, aşa că o crimă la Barnchester, deşi, desigur, mult mai importantă, cedase locul micilor noastre probleme de la ţară. Mă tem că aşa se întâmplă în sate. Totuşi, îmi aminteam să fi citit despre o femeie înjunghiată într-un hotel, dar nu-i reţinusem numele. Acum se părea că femeia fusese soţia domnului Rhodes – şi ca şi cum nu era suficient de rău pentru el, se mai şi bănuia c-ar fi ucis-o el însuşi.

Domnul Petherick mi-a explicat toate astea foarte clar spunând că, deşi juraţii dăduseră un verdict de crimă comisă de o persoană sau persoane necunoscute, domnul Rhodes avea motive să creadă că va fi, probabil, arestat într-o zi, două, fapt pentru care se dusese la domnul Petherick şi-şi încredinţase soarta în mâinile lui. Domnul Petherich continuă povestindu-mi că în după-amiaza aceea îl consultaseră pe Maleom Olde şi că, în eventualitatea ajungerii în faţa tribunalului acesta se oferise să-l apere pe domnul Rhodes.

Maleom Olde era un om tânăr, foarte modern în metodele sale şi care le indicase o anumită cale de apărare. Dar, domnul Petherick mărturisi că nu era în întregime satisfăcut de aceasta.

— Vedeţi, doamnă dragă, este marcată de ceea ce eu numesc punctul de vedere al specialistului. Daţi-i lui

Maleom Olde un caz şi el are o singură părere, cea mai la îndemână metodă de apărare. Dar şi cea mai bună cale de apărare poate ignora complet, după părerea mea, lucrul esenţial. Ea nu ţine seama de ceea ce s-a întâmplat de fapt.

Apoi, a continuat spunând nişte lucruri drăguţe şi flatante despre spiritul meu de observaţie, judecată şi cunoaşterea de către mine a naturii umane şi mi-a cerut permisiunea să povestească întâmplarea în speranţa că aş putea sugera vreo soluţie.

Mi-am putut da seama că domnul Rhodes era cât se poate de sceptic în privinţa capacităţii mele de a fi de vremi folos şi se plictisea că-l adusese aici. Dar domnul Petherick nu-i acordă nici o atenţie şi începu relatarea faptelor petrecute în noaptea de 8 martie.

Domnul şi doamna Rhodes stăteau la hotelul „Crown” din Barnchester. Doamna Rhodes, care (aşa am înţeles din exprimarea grijuliei a domnului Petherick) avea o uşoară înclinaţie spre ipohondrie, se dusese la culcare imediat după cină. Ea şi soţul ocupau două camere alăturate unite printr-o uşă. Domnul Rhodes, câre scria o carte despre epoca preistorică, s-a aşezat la lucru în camera alăturată. La ora unsprezece şi-a strâns lucrurile şi s-a pregătit să se ducă la culcare. Înainte de asta, a aruncat o privire în camera soţiei să vadă dacă ea nu vroia ceva. A descoperit lumina electrică aprinsă şi soţia zăcând în pat înjunghiată în inimă. Murise de cel puţin o oră, poate de mai mult timp. S-au făcut următoarele observaţii: exista încă o uşă care ducea din camera doamnei Rhodes pe coridor; această uşă era închisă şi cu lanţul tras pe dinăuntru; singura fereastră din cameră era şi ea închisă şi blocată. Potrivit domnului Rhodes, nimeni nu a trecut prin camera prin care stătea, cu excepţia cameristei care adusese sticle cu apă fierbinte. Arma găsită era un pumnal gen stilet, care se aflase pe masa de toaletă a doamnei Rhodes. Ea avea obiceiul s-o folosească ca un coup – papier. Nu s-au găsit amprente pe ei. Situaţia s-a învârtit în jurul faptului că nimeni în afara

domnului Rhodes şi a cameristei nu intrase în camera victimei.

Am întrebat cum era camerista.

— Aceasta a fost şi prima noastră pistă de cercetare, zise domnul Petherick. Mary Hill era o femeie din partea locului. Era cameristă la „Crown” de zece ani. Nu părea să aibă absolut nici un motiv pentru care să fi' comis un atac brusc asupra unei cliente. În orice caz, este deosebit de proastă, aproape idioată. Invariabil, a spus acelaşi lucru. I-a adus doamnei Rhodes sticla cu apă fierbinte şi aceasta era pe punctul de a adormi. Sincer să fiu, nu pot să cred şi sunt sigur că nici un jurat nu va crede că ea a comis crima.

Domnul Petherick a mai menţionat câteva amănunte suplimentare. În capul scării din hotelul „Crown” există un hol în miniatură unde oamenii stau câteodată şi-şi servesc cafeaua. De aici, un coridor merge la dreapta şi ultima uşă e cea de la camera ocupată de domnul Rhodes. Apoi coridorul o ia brusc la dreapta din nou şi prima uşă de după colţ e cea de la camera doamnei Rhodes. În felul acesta, ambele iişi au putut fi văzute de martori. Prima uşă, cea de la camera domnului Rhodes, pe care am s-o numesc A, a fost văzută de patru persoane – doi negustori şi un cuplu mai în vârstă care stătea la cafea. Potrivit acestora, nimeni nu a intrat sau a ieşit pe uşa A, cu excepţia domnului Rhodes şi a cameristei, în ceea ce priveşte cealaltă uşă de pe coridorul B, acolo lucra un electrician care jură că nimeni nu a intrat sau nu a ieşit pe uşa B, cu excepţia cameristei.

Era desigur un caz foarte curios şi interesant. În aparenţă, părea că domnul Rhodes trebuie să-şi fi omorât soţia. Dar mi-am dat seama că domnul Petherick era foarte convins de nevinovăţia clientului său şi el era un avocat foarte perspicace.

La anchetă, domnul Rhodes relatase o povesţe incoerentă şi neconvingătoare despre o anumită femeie care-i scrisese bilete de ameninţare soţiei sale. Am priceput că mărturia sa

fusese cât se poate de superfluă. Întrebat de domnul Petherick, el se scuză astfel:

— Sincer să fiu, n-am crezut niciodată. M-am gândit că Any inventase toţul.

Aşa am realizat că doamna Rhodes era una dintre acele mincinoase romantice care trec prin viaţă înflorind tot ce li se întâmplă. Numărul de aventuri care, după socoteala ei proprie, i se întâmpla într-un an, era, pur şi simplu, incredibil. Dacă aluneca pe o bucăţică de coajă de banană devenea un caz că aproape scăpase de la moarte. Dacă abajurul lua foc, ea fusese salvată dintr-o clădire în flăcări şi se aflase la un pas de moarte. Soţul ei se obişnuise să nu mai aibă încredere în afirmaţiile pe care le făcea. Povestea despre o anumită femeie al cărei copil îl rănise într-un accident de automobil şi care jurase că o să se răzbune pe ea; ei bine, domnul Rhodes nici nu ţinuse cont de aceasta. Incidentul avusese loc înainte de căsătorie şi, deşi ea îi citise scrisori în care cineva se exprima în limbajul unui nebun, el bănuise că le compunea singură. Făcuse, într-adevăr, aşa ceva o dată sau de două ori mai înainte. Era o femeie cu tendinţe spre isterie, care visa neîncetat evenimente excitante.

Acum, la drept vorbind, asta mi se părea foarte firesc, şi noi avem o tânără în sat care făcea cam acelaşi lucru. Pericolul pentru asemenea oameni este că atunci când ceva cu totul extraordinar li se întâmplă, în realitate nimeni nu-i mai crede că spun adevărul. Mi se pare că exact asta se petrecuse şi în acest caz. Am înţeles că la poliţie s-a crezut că domnul Rhodes a inventat povestea sa neconvingătoare cu scopul de a îndepărta bănuielile ce planau asupra lui.

Am întrebat dacă erau femei singure care locuiau la hotel. Se pare csferau două: o doamnă, Granby, văduvă anglo-indianâ şi o domnişoară, Carruthers, o fată bătrână ca o iapă care-l înghiţea pe „g”. Domnul Petherick a mai adăugat că cercetările cele mai minuţioase au eşuat în a descoperi pe vreuna din ele care să fi fost văzută aproape de scena

crimei şi că nimic nu le lega în vreun fel de aceasta. L-am rugat să le descrie. Mi-a spus că doamna Grandy avea părul roşu, aranjat cam neîngrijit, era galbenă la faţă şi în jur de cincizeci de ani. Hainele sale cam pitoreşti erau făcute mai ales din mătase indiană, etc. Domnişoara Carruthers avea vreo patruzeci de ani, purta pince-nez, părul tuns scurt şi haine ca un bărbat.

— Doamne Sfinte, am exclamat, asta îngreunează foarte mult lucrurile.

Domnul Petherick mă privi iscoditor, dar n-am vrut să spun mai multe atunci, aşa că am întrebat ce sugerase Malcolm Olde!

Acesta era încredinţat că va putea pune totul pe seama unor stări medicale conflictuale şi a sugerat o modalitate de a eluda dificultatea cu amprentele. L-am întrebat pe domnul Rhodes ce părere avea şi mi-a spus că toţi doctorii erau la fel, dar că el nu credea câtuşi de puţin că soţia sa îşi putuse lua singură viaţă. „Nu era tipul ăla de femeie”, a subliniat el şi l-am crezut. De obicei, oamenii isterici nu se sinucid.

M-am gândit un minut şi apoi am întrebat dacă uşa de la camera doamnei Rhodes dădea direct în coridor. Domnul Rhodes a spus că nu, există un mic vestibul cu cameră de baie şi chiuvetă. Uşa de la dormitor spre vestibul era cea închisă pe dinăuntru.

— În acest caz, am zis eu, totul este remarcabil de simplu.

Şi zău, ştiţi, aşa era… Cel mai simplu lucru din lume. Şi totuşi nimeni nu părea să-şi fi dat seama. Atât domnul Petherick cât şi domnul Rhodes mă priveau ţintă încât m-am simţit cam încurcată.

— Poate Miss Marple n-a luat în considerare toate dificultăţile, vorbi atunci domnul Rhodes.

— Ba da, am zis, cred că am ţinut seama de ele. Există patru posibilităţi. Doamna Rhodes a fost omorâtă de soţul ei ori de cameristă, sau s-a sinucis, ori a fost omorâtă de

cineva din afară pe care nimeni nu l-a văzut intrând sau ieşind.

— Şi asta-i imposibil.-Izbucni domnul Rhodes. Nimeni nu putea să intre sau să iasă din camera mea fără să-l văd şi chiar dacă cineva reuşea să intre în odaia soţiei mele fără ca electricianul să-l vadă, cum dracu putea să iasă din nou lăsând uşa închisă pe dinăuntru?

— Ei, Miss Marple? Mă întrebă domnul Petherick, uitându-se la mine într-o manieră încurajatoare.

— Aş vrea să vă pun o întrebare, domnule Rhodes. Cum arăta camerista?

Afirmă că era sigur că aceasta părea înaltă, dar că nu-şi amintea dacă era blondă sau brunetă. M-am întors către domnul Petherick şi i-am pus aceeaşi întrebare. Mi-a zis că avea o înălţime mijlocie, părul blondin, ochii albaştri şi faţa cam roşie.

— Eşti un observator mai bun decât mine, Petherick, interveni domnul Rhodes.

Le-am mărturisit că nu sunt de acord. L-am întrebat apoi pe domnul Rhodes dacă ar putea-o descrie pe fata din casa mea. Nici el, nici domnul Petherick n-au reuşit.

— Înţelegeţi acum ce înseamnă asta? Amândoi aţi venit aici ocupaţi de propria dumneavoastră problemă şi persoana care v-a dat drumul înăuntru era numai o servitoare. Acelaşi lucru este valabil pentru domnul Rhodes la hotel. El a văzut halatul şi şorţul ei. Era adâncit în lucrarea sa. Dar domnul Petherick a stat de vorbă cu aceeaşi femeie într-o calitate diferită. El a privit-o ca o persoană. Pe aceasta s-a bazat femeia care a comis crima.

Cum ei încă nu înţelegeau, a trebuit să le explic:

— Cred că s-a întâmplat cam aşa. Camerista a intrat pe uşa A, a trecut prin camera domnului Rhodes în cea a soţiei sale cu sticla de apă fierbinte şi a ieşit prin vestibul în coridorul B; aş numit-o pe ucigaşa noastră X, a intrat pe uşa B în vestibul, s-a ascuns, ei bine, undeva şi a aşteptat până când a ieşit camerista. Atunci a intrat în camera doamnei

Rhodes, a luat stiletul de pe masa de toaletă, (cercetase, fără îndoială, camera mai devreme, în timpul zilei), s-a dus la pat, a înjunghiat-o pe femeia care dormea, a şters mânerul stiletului, a închis uşa pe care intrase şi, apoi, a ieşit prin camera unde lucra domnul Rhodes.

— Dar, aş fi văzut-o. Electicianul ar fi văzut-o intrând, strigă acesta.

— Nu. Aici greşiţi. N-o vedeaţi dacă era îmbrăcată ca o cameristă. I-am lăsat să i se întipărească în minte, după care am continuat: eraţi absorbit în munca dumneavoastră, cu coada ochiului aţi văzut o cameristă intrând, mergând în camera soţiei, întorcându-se şi ieşind. A fost acelaşi costum, dar nu aceeaşi femeie. Asta au văzut oamenii care stăteau la cafea: o cameristă intrând şi una ieşind. Cu electricianul s-a întâmplat la fel. Sigur, dacă ar fi fost drăguţă camerista, un domn i-ar fi observat faţa – aşa-i natura umană – dar cum ea era o femeie obişnuită, între două vârste, atunci nu-i vedeţi decât costumul de cameristă, nu şi femeia însăşi.

— Cine-a fost? Strigă domnul Rhodes.

— Ei bine, asta va fi puţin mai dificil. Trebuie să fie ori doamna Granby, ori domnişoara Carruthers. Doamna Granby pare ca şi cum ar fi putut purta o perucă de obicei, aşa că ar fi avut propriul său păr când şi-a pus hainele de cameristă. Pe de altă parte, domnişoara Carruthers, cu părul ei tuns scurt ca bărbaţii, şi-ar fi putut pune cu uşurinţă o perucă pentru a-şi interpreta rolul. O să găsiţi destul de uşor care dintre ele este. Personal înclin să cred c-a fost domnişoara Carruthers.

Şi, într-adevăr, dragii mei, acesta este sfârşitul povestirii. Carruthers era un nume fals, dar ea a fost făptaşa. Erau bolnavi mintali în familia ei. Doamna Rhodes, care era o şoferiţă cât se poate de nesăbuită şi periculoasă, îi călcase fetiţa şi asta o înnebunise pe biata femeie. Ea şi-a ascuns nebunia cu multă viclenie, în afara faptului că-i adresa scrisori clar de om nebun celei pe care o alesese ca victimă. O urmărea de câtva timp şi-şi făcuse planuri foarte

inteligente. Peruca şi halatul de cameristă le-a împachetat şi le-a trimis cu prima poştă în dimineaţa următoare. Când i s-a adus la cunoştinţă tot adevărul, ea a clacat şi a mărturisit de îndată. Biata de ea este acum la Broadmoor13. Complet dezechilibrată, dar o crimă foarte inteligent plănuită.

Domnul Petherick m-a vizitat după aceea şi mi-a adus o scrisoare foarte drăguţă de la domnul Rhodes ce m-a făcut chiar să roşesc.

— Numai un lucru, mă întrebă vechiul meu prieten, de ce ai crezut că era mai probabil să fie Carruthers decât Granby? Nu le-ai văzut niciodată pe vreuna dintre ele.

— Ei bine, din cauza literei „g”. Ai zis că-l înghiţea pe „g”. Ştii, lùcrul ăsta se întâmplă în romane la o mulţime de personaje urmărite, dar eu nu cunosc mulţi oameni care s-o facă în realitate şi în nici un caz cineva sub şaizeci de ani. Femeia aceea avea patruzeci. Faptul că îl înghiţea pe „g” m-a dus cu gândul că se prefăcea şi chiar prea mult.

N-am să vă povestesc ce a mai zis domnul Petherick şi despre asta, dar mi-a făcut foarte multe complimente şi zău că n-am putut să mă reţin să nu mă simt doar puţintel de tot încântat de mine însumi.

Şi, extraordinar ce turnură fericită iau lucrurile pe lumea asta! Domnul Rhodes s-a recăsătorit cu o fată aşa de drăguţă şi de bun simţ… au un copilaş aşa de drăgălaş… Şi ce credeţi? M-au rugat să fiu naşa lui. N-a fost frumos din partea lor? Acum, sper să nu credeţi că m-am lungit prea mult…

VIII. Drama unei moşteniri

— Atunci, e rândul doamnei B., spuse încurajator sir Henry Clithering.

Doamna Bantry, gazda, îl privi cu reproş.

— V-am mai spus că nu vreau să fiu azi doamna B. Sună prea impunător.

— Fiţi atunci Şeherezada.

— Chiar dacă aş fi Şehe… Cum aţi spus? Tot nu vă pot povesti nimic; întrebaţi-l pe Arthur, dacă nu mă credeţi.

— Tu te pricepi la relatarea faptelor concrete, dar nu ai imaginaţie, zise colonelul Bantry.

— Aşa este, adăugă doamna Bantry. Flutură catalogul de bulbi pe care-l păstra pe masa din faţa ei. V-am ascultat pe toţi şi nu pricep cum faceţi. „Unul spune ceva, altul răspunde, unii întreabă, unii gândesc, toată lumea este implicată” – eu n-aş putea aşa ceva! În plus, nu am nici un subiect în jurul căruia să ţes o poveste.

— Dă-mi voie să nu te cred, doamnă Bantry, zise dr. Lloyd. Clătină din capul cărunt a neîncredere.

Bătrâna Miss Marple spuse cu o voce blândă:

— Fireşte, dragă…

Doamna Bantry se scuză în continuare:

— Nu ştiţi ce viaţă banală duc eu. Necazurile cu servitoarele, cu bucătăresele, scurte vizite în oraş la târguieli, dentist, sau la cursele de cai de la Ascot pe care Arthur le urăşte aşa de mult, sau grădinăritul…

— Ah, zise dr. Llyod. Grădina. Ştim cu toţii că este marea dumneavoastră pasiune.

— Trebuie să fie o adevărată plăcere să ai o grădină, zise Jane Helier, tânăra şi frumoasa actriţă. Adică, atâta vreme cât nu trebuie să sapi sau să-ţi murdăreşti mâinile. Şi eu ador florile.

— Grădina, repetă sir Heniy. N-am putea-o lua drept punct de pornire? Încercaţi, doamnă B. Bulbii otrăviţi, narcisele, iarba morţii!

— E ciudat că spuneţi aceste lucruri, zise doamna Bantry. Îmi amintesc eu de ceva acum. Arthur, mai ţii minte afacerea de la Clodderham Court? Ştiţi doar, bătrânul sir Ambrose Bercy. Îţi aminteşti ce bătrân amabil şi curtenitor îl crezuserăm cu toţii?

— Desigur. Da, a fost o întâmplare tare ciudată. Continuă, Dolly.

— Spune-o tu mai bine, dragule.

— Nu vorbi copilării. Continuă tu. Dacă ai început, n-ai decât să termini singură. Eu mi-am terminat partea mea.

Doamna Bantry inspiră adânc. Îşi împreună mâinile şi pe faţa ei sè aşternu o umbră de îndurerare. Vorbi repede şi cursiv.

— Nu sunt prea multe de spus. Iarba morţii – de aici am pornit să fac legătura, deşi în mintea mea îi zic salvie şi ceapă.

— Salvie şi ceapă, se minimă dr. Lloyd.

Doamna Bantry confirmă.

— Iată cum s-a întâmplat, explică ea. Şedeam, eu şi Arthur, cu sir Ambrose Bercy la Clodderham Court, şi într-o zi, din greşeală (într-un mod de-a binelea prostesc), o dată cu salvia s-a cules şi un mănunchi de frunze de degeţelul-roşu. În seara respectivă, la cină, raţele au fost umplute cu ele şi toată lumea s-a îmbolnăvit, iar o tânără, sărmana.

— Pupila lui sir Ambrose Bercy – a şi murit.

Se opri.

— Doamne, doamne, ce tragic! Spuse Miss Marple.

— Nu-i aşa?

— Ei, şi ce-a mai urmat? Întrebă sir Henry.

— Nimic, zise doamna Bantry. Asta-i tot.

A urmat un suspin general. Deşi fuseseră avertizaţi de dinainte, nu se aşteptau ca povestea să fie chiar atât de scurtă.

— Dar, draga mea doamnă, protestă sir Henry, asta nu poate fi tot. Ceea ce ne-aţi relatat dumneavoastră este o întâmplare tragică, dar în nici un caz o enigmă.

— Ei, ar mai fi ceva, zise doamna Bantry. Dar dacă v-aş spune şi acest lucru, aţi ghici imediat ce-a fost.

Apoi privi sfidător la cei adunaţi şi le aminti:

— V-am spus că nu pot să creez din fapte o povestire care să pară verosimilă.

— Aha! Sir Henry se ridică din scaunul lui comod şi-şi potrivi lornionul. Să ştii, Şeherezada, că e cel mai reconfortant aşa: ne provoci ingeniozitatea. Încă nu simt

sigur dacă n-ai făcut-o deliberat pentru a ne stimula curiozitatea. Să încercăm să ghicim din „douăzeci de întrebări”. Miss Marple, aţi vrea să începeţi dumneavoastră?

— Eu aş vrea să ştiu ceva despre bucătăreasă, zise Miss Marple. Trebuie să fi fost o femeie proastă sau neexperimentată.

— Foarte proastă, zise doamna Bantry. A plâns mult după aceea zicând că frunzele i-au fost culese şi aduse drept salvie şi ea nu avea de unde să ştie acest lucru.

— A fost una care nu prea gândeşte, adăugă Miss Marple. Probabil o femeie mai în vârstă şi o bucătăreasă bună, mă gândesc, nu?

— O, una excelentă, zise doamna Bantry.

— E rândul dumneavoastră, domnişoară Helier, i se adresă sir Henry.

— Oh, vreţi să spuneţi că e rândul meu să pun o întrebare? Urmă o pauză în care Jane reflectă şi în final spuse neajutorată: De fapt, nici nu ştiu ce să întreb.

Ochii ei frumoşi îl priveau rugător pe sir Henry.

— De ce nu întrebaţi asupra „dramatis personae”, domnişoară Helier? Sugeră acesta zâmbind.

Jane îl privi cu nedumerire.

— Personajele în ordinea apariţiei lor, clarifică sir Henry cu amabilitate.

— O, da, într-adevăr, bună idee, acceptă Jane.

Doamna Bantry începu imediat să numere pe degete persoanele implicate.

— Sir Ambrose, Sylvia Keene (fata care a murit), o prietenă a ei care stătea tot acolo, Maud Wye, una din acele fete negricioase şi urâte, dar care totuşi impresionează – niciodată n-am înţeles cum de reuşesc să impresioneze. Apoi mai era domnul Curie, care venise să discute despfe cărţi cu sir Ambrose – niscaiva cărţi rare, ciudăţenii în latină, tot felul de pergamente învechite. Apoi mai era Jerry Lorimer, un fel de vecin. Reşedinţa sa, Fairlies, se învecina

cu proprietatea lui sir Ambrose. Şi-apoi mai era doamna Carpenter, un gen de femeie pisicuţă, între două vârste, răsfăţată; era un fel de dame de compagnie pentru Sylvia, mi se pare.

— Dacă acum e rândul meu, şi mi se pare că aşa este, zise sir Henry, pentru că stau lângă domnişoara Helier, aş dori foarte mult, doamnă Bantry, scurte portrete verbale ale tuturor celor care s-au perindat prin casă.

— Dar…, doamna Bantry ezită.

— Începeţi cu sir Ambrose, continuă sir Henry. Cum era el?

— Era un bătrân foarte distins, de fapt nici nu era chiar aşa de bătrân, nu cu mult peste şaizeci, cred. Era foarte delicat; avea inima slăbită, nu putea urca scările, îşi montase un lift în acest scop, aşa că părea mai bătrân decât era din cauza bolii. Avea maniere deosebit de elegante, rafinat – acesta era cuvântul care l-ar descrie cel mai exact. Nu-l puteai vedea niciodată iritat sau supărat. Avea un păr alb, frumos şi o voce nespus de plăcută.

— Bun, zise sir Henry. Mi-l imaginez deja pe sir Ambrose. Şi acum fata, Sylvia, sau cum spuneţi că se numea?

— Sylvia Keene. Era frumoasă, într-adevăr frumoasă. Blondă şi cu un ten splendid. Nu prea deşteaptă. De fapt, chiar proastă.

— Ei, lasă, lasă, Dolly, protestă soţul ei.

— Bineînţeles, Arthur nu e de aceeaşi părere, zise sec doamna Bantry. Dar era proastă, niciodată nu spunea un lucru demn de ascultat.

— Era una dintre fiinţele cele mai graţioase pe care le-am văzut vreodată, mărturisi colonelul Bantry cu duioşie. S-o fi văzut când juca tenis – era puy şi simplu încântătoare. Şi plină de umor, o fiinţă amuzantă. Şi cu maniere alese. Garantez. Că toţi tinerii o vedeau aşa.

— Aici greşeşti, interveni doamna Bantry. Juvenilitatea în sine nu mai are farmec pentru tinerii de azi. Numai

ageamiii de felul tău, Arthur, mai fabulează aşa în privinţa tinerilor.
— A fi tânăr nu-i suficient, zise Jane. Trebuie să ai şi S. A.
— Ce înseamnă S. A. Întrebă Miss Marple.
— Sex appeal, o lămuri Jane.
— Aha, adică ceea ce pe vremea mea se numea „a avea pe vino-ncoa”, se dumiri Miss Marple.
— Nu e rea treaba cu descrierile, zise sir Henry. Doamna de compagnie aţi descris-o, dacă nu mă-nşel, doamnă Bantry, drept pisicuţă, nu?
— Nu m-am referit la o felină, ci la un gen de persoană „torcătoare”, dacă mă-nţelegeţi, răspunse doamna Bantry. Întotdeauna amabilă. Aşa era Adelaide Carpenter.
— Cam câţi ani avea?
— În jur de patruzeci. Locuia acolo de mult, de când Sylvia avea unsprezece ani. O persoană plină de tact. Una din acele văduve nefericite cu multe neamuri aristocratice dar cu prea puţini bani. Personal, n-o agream; dar mie nu mi-au plăcut niciodată oamenii cu degete lungi şi albe. Şi nu mi-au plăcut nici pisicuţele.
— Dar domnul Curie?
— O, un bătrânel din aceia gârboviţi de ani, care seamănă atâta între ei că aproapé nu-i deosebeşti. Se înflăcăra numai când era vorba despre cărţile lui vechi, niciodată altcândva. Nu cred că sir Ambrose îl cunoştea mai îndeaproape.
— Dar vecinul Jerry?
— Un băiat foarte încântător. Era logodit cu Sylvia. De aceea toată povestea a fost atât de tristă.
— Mă întreb, începu Miss Marple dar se opri.
— Ce?
— Nimic, dragă.
Sir Henry o privi curios pe bătrânică. Apoi adăugă îngândurat:
— Deci tinerii erau logodiţi. De multă vreme?

— Cam de un an. Sir Ambrose se opusese logodnei pe motivul că Sylvia era prea tânără. Dar după un ande logodnă, cedă şi căsătoria urma să aibă loc curând.

— Dar, spuneţi, tânăra avea vreun venit?

— Unul foarte mic, o sută-două lire pe an.

— Nimic suspect până acum, Clithering, zise colonelul Bantry şi râse.

— E rândul doctorului să întrebe, zise sir Henry. Eu mă aşez:

— Curiozitatea mea este strict profesională, zise doctorul Lloyd. Mi-ar plăcea să ştiu ce diagnostic s-a stabilit la anchetă, adică vreau să spun dacă vă amintiţi sau ştiţi cumva.

— Ştiu cu aproximaţie, zise doamna Bantry. S-a vorbit de otrăvire cu digitalină, aşa se spune?

Dr. Lloyd aprobă din cap.

— Agentul activ al digitalinei are efect asupra inimii şi este, de fapt, un medicament bun în unele forme de tulburări cardiace. E un caz curios. N-aş crede, totuşi, că mâncând cineva un preparat din digitalină ar putea avea un efect fatal. Se cam exagerează cu otrăvirea prin ingerarea unor frunze sau fructe dăunătoare. Puţini oameni îşi dau seama că agentul vital, alcaloidul, trebuie extras cu grijă şi trebuie preparat.

— Doamna Macarthur i-a trimis, zilele trecute, nişte bulbi speciali doamnei Toomie, interveni Miss Marple. Iar bucătăreasa doamnei Toomie i-a luat drept cepe şi a reuşit să îmbolnăvească toată familia Toomie.

— Dar nimeni n-a murit din asta, zise dr. Lloyd.

— Nu, nu a murit nimeni, recunoscu Miss Marple.

— Eu am cunoscut o fată care a murit intoxicată cu ptomaină, îşi aminti Jane Helier.

— Să continuăm investigarea crimei, sugeră sir Henry.

— Crimă? Se minună Jane. Credeam că e vorba de un accident.

— Dacă ar fi fost un accident, spuse sir Henry, nu cred că doamna Bantry ne-ar fi relatat acest caz. Din cele spuse până acum, îmi dau seama că a fostrun accident doar în aparenţă; în esenţă a fost ceva mai cumplit. Îmi amintesc de un alt caz: diverşi musafiri discutau după cină la un party. Pereţii erau împodobiţi cu tot felul de arme vechi. Vrând să facă o glumă, unul dintre meseni apucă un pistol vechi şi ţinti spre un alt comesean amenințându-l că-I împuşcă. În acel moment, pistolul s-a descărcat şi l-a ucis pe cel ţintit. În acest caz, a trebuit, în primul rând, să constatăm cine a încărcat arma, şi mai apoi, cine a condus în aşa fel conversaţia, încă rezultatul a fost acest joc grotesc, pentru că omul care a ţintit era absolut inocent.

— Se pare că ne confruntăm cu aceeaşi problemă şi acum. Frunzele acelea de digitală au fost amestecate voit cu cele de salvie, ştiindu-se dinainte ce se poate întâmpla. Dacă o scoatem din discuţie pe bucătăreasă – şi o scoatem, nu?

— Rămâne următoarea întrebare: cine a cules frunzele cu pricina şi le-a dus la bucătărie?

— Foarte simplu de răspuns, zise doamna Bantry. Sylvia însăşi a dus frunzele în bucătărie. Era una din treburile ei să culeagă, pentru salate, diverse ierburi, morcovi, mă rog, tot soiul de verdeţuri pe care grădinarii nu le culeg cum trebuie. Ei îndeobşte se tem să-ţi dea ceva proaspăt şi crud; aşteaptă să fie bine coapte. Sylvia şi doamna Carpenter obişnuiau să se îndeletnicească cu aceste treburi. Iar în colţul cu salvie, într-adevăr creştea şi digitală, aşa că greşeala a fost firească.

— Dar Sylvia le-a cules ea însăşi?

— Asta nimeni nu mai ştie. Dar aşa s-a presupus.

— Presupunerile sunt întotdeauna periculoase, interveni sir Henry.

— Cert este că nu doamna Carpenter le-a cules, zise doamna Bantry. Pentru că, întâmplător, s-a plimbat cu mine pe terasă în acea dimineaţă. Am ieşit împreună după micul dejun. Era neobişnuit de cald şi senin pentru o zi de

primăvară timpurie. Sylvia a coborât singură în grădină, dar ceva mai târziu, am văzut-o la braţ cu Maud Wye.

— Erau prietene bune, nu-i aşa? Întrebă Miss Marple.

— Da, răspunse doamna Bantry. Păru că mai vrea să adauge ceva, dar se opri.

— De când se afla prietena ei acolo? Continuă Miss Marple.

— De vreo două săptămâni, zise doamna Bantry.

În vocea ei se strecură o uşoară tulburare.

— Nu vă place domnişoara Wye, sugeră sir Henry.

— O, cum să nu…

Tulburarea din vocea ei se accentuă.

— Ne ascundeţi ceva, doamnă Bantry, spuse sir Henry uşor acuzator.

— Mă gândeam la ceva, dar parcă n-aş mai vrea să insist, zise Miss Marple.

— La ce?

— La faptul că aţi spus că tinerii erau logodiţi şi că de aici provenea marea tristeţe. Dar vocea dumneavoastră nu suna prea convingător când aţi spus asta, înţelegeţi?

— Ce persoană chiţibuşară sunteţi! Zise doamna Bantry. Le ştiţi întotdeauna pe toate. Da, într-adevăr mă gândeam la ceva dar nu ştiu dacă ar trebui s-o spun sau nu.

— Trebuie s-o spuneţi, zise sir Henry. Oricâte scrupule aţi avea, nu trebuie să ne ascundeţi nimic.

— Atunci, iată despre ce e vorba: într-o seară,' de fapt chiar în seara premergătoare tragediei, m-am plimbat întâmplător pe terasă înainte de cină. Fereastra camerei de zi era deschisă. Şi i-am văzut pe Jerry Lorimer şi pe Maud Wye. El… El o săruta. Nu ştiam dacă e ceva întâmplător sau, mă rog, mai ştiu eu ce altceva. Ştiam că lui sir Ambrose nu ia plăcut niciodată Jerry Lorimer, deci îl cunoştea ce fel de tânăr era. Dar de un lucru sunt sigură: fata aceea, Maud Wye, îl iubea nespus de mult. De-aţi fi văzut-o cum îl privea când nu îi observa nimeni. Şi cred, de fapt, că erau mai potriviţi ei doi decât Sylvia cu el.

— Vreau să vă întreb ceva înainte ca Miss Marple să aibă cuvântul, zise sir Henry. Vreau să ştiu dacă, după tragedie, Jerry Lorimer s-a căsătorit cu Maud Wye?

— Da, după şase luni, confirmă doamna Bantry.

— Şeherezado, Şeherezado, şi când mă gândesc ce simplu ne-ai' spus această poveste la început! Şi uite ce palpitantă a devenit, zise sir Henry. Oase goale, şi când te gândeşti câtă carne găsim acum pe ele.

— Nu vorbi aşa, spuse doamna Bantry. Şi nu folosi cuvântul carne. Vegetarienii o fac. Ei obişnuiesc să spună: „eu nu mănânc niciodată carne”, o spun într-un fel de-ţi taie cheful să-ţi mai mănânci friptùra. Domnul Curie era vegetarian. El mânca ceva foarte special la micul dejun. Bătrânii aceştia cu bărbi sunt întotdeauna ciudaţi. Au şi un fel de lenjerie de corp…

— Ce naiba, Dolly, spuse soţul ei, ce ştii tu despre lenjeria de corp a domnului Curie?

— Nimic, zise doamria Bantry cu demnitate. Doar stăteam şi mă gândeam.

— Îmi schimb afirmaţia anterioară, spuse sir Henry. Prezentarea personajelor e foarte interesantă, parcă le şi văd aievea… Miss Marple, aveţi cuvântul.

— Firea omului e întotdeauna foarte curioasă, sir Henry. E ciudat să vezi cum anumite tipuri tind să acţioneze în acelaşi fel.

— Două femei şi un bărbat, vechiul şi eternul triunghi uman, continuă sir Henry. Îmi imaginez că aceasta este baza cazului nostru.

Dr: Loyd îşi drese vocea…

— Mă gândesc la ceva. Doamnă Bantry, spuneţi că şi dumneavoastră aţi fost bolnavă?

— Ba bine că nu! Şi Arthur! Şi toţi ceilalţi.

— Deci, toţi, zise doctorul. Înţelegeţi la ce mă gândesc? Cine a plănuit totul a acţionat ciudat: fie că a mers la marele risc, fie că n-a ţinut cont de viaţă nici unuia. E greu

de crezut că un om poate, în mod voit, să otrăvească opt oameni în scopul înlăturării unuia singur.

— Înţeleg unde bateţi, zise sir Henry meditativ. Mărturisesc că şi eu m-am gândit la acest aspect.

— Putea să se otrăvească şi pe sine, adaugă Jane Helier.

— A lipsit cineva de la masă în seara aceea? Întrebă Miss Marple.

Doamna Bantry clătină din cap:

— Toată lumea a fost acolo.

— În afară de domnul Lorimer, presupun, draga mea. El nu locuia în casă, nu?

— Nu, dar în seara aceea a cinat cu noi, zise doamna Bantry.

— Aha! Miss Marple îşi schimbă vocea: Asta-i cu totul altceva.

Se arătă încruntată şi uşor agitată.

— Ce proastă sunt, murmură ea, chiar proastă.

— Vă mărturisesc că acest aspect mă surprinde, Lloyd, zise sir Henry. Cum se putea asigura cineva că fata şi numai fata va primi doza fatală?

— Nu putea, zise doctorul. Asta mă face să cred altceva. Dar dacă presupun că nu fata a fost victima prevăzută?

— Cum?

— În toate cazurile de otrăvire cu mâncare rezultatul este nesigur. Câţiva oameni mănâncă aceeaşi mâncare. Ce se întâmplă? Unul sau doi sunt uşor bolnavi, doi sau mai mulţi sunt serios afectaţi, iar unul moare. Cam aşa e: nimic nu e Sigur. Dar există cazuri unde intervine un alt factor. Digitalina este un medicament care acţionează direct asupra inimii – după cum v-am mai spus, este şi prescris în unele cazuri. Acum, în casă exista o singură persoană care suferea de inimă. Deci el era victima aleasă? Doza, care pentru ceilalţi nu ar fi fost fatală, ar fi fost fatală pentru el – cam aşa trebuie să fi gândit ucigaşul. Că lucrurile s-au întâmplat altfel, este dovada a ceea ce tocmai vă spuneam –

nesiguranţa şi imprevizibilitatea efectului medicamentelor asupra omului.

— Deci, dumneavoastră credeţi că sir Ambrose a fost persoana vizată? Întrebă sir Henry. Da, da, şi fata să fi fost omorâtă din greşeală.

— Cui îi reveneau banii după moartea lui? Se interesă Jane.

— Iată o întrebare bună, domnişoară Helier. Una din primele care obişnuiam să le pun în vechea mea profesie, spuse sir Henry.

— Sir Ambrose avea un fiu, zise doamna Bantry. Dar se certaseră cu câţiva ani în urmă. Cred că băiatul era nebun. Totuşi, nu stătea în puterea lui sir Ambrose să-l desmoştenească. Clodderham Court era o moştenire inalienabilă. Martin Bercy urma să capete titlul de proprietar al întregii averi. Ar mai fi fost nişte bunuri pe care sir Ambrose se hotărâse să le lase drept moştenire Sylviei. Ştiu toate acestea, pentru că sir Ambrose a murit la mai puţin de un an de la tragica întâmplare de care vă povesteam şi nu şi-a reînnoit testamentul după dispariţia fetei. Cred că banii au fost transferaţi Coroanei sau probabil că i-a moştenit tot fiul său, în calitate de rudă cea mai apropiată, nu ştiu exact cum a fost.

— Deci moartea lui ar fi interesat doar un fiu care, oricum, nu era prezent şi fata care a murit, se gândi sir Henry cu voce tare. Asta nu lămureşte prea mult situaţia.

— Dar femeia cealaltă, pe care doamna Bantry a numit-o pisicuţă, ea nu se alegea cu nimic? Întrebă Jane.

— Ea nu a fost menţionată în testament, precizează doamna Bantry.

— Miss Marple, nici măcar nu ne ascultaţi, observă sir Henry. Sunteţi cu gândul departe de noi.

— Mă gândeam la bătrânul domn Badger, farmacistul, zise Miss Marple. Avea o menajeră foarte tânără, îndeajuns de tânără să-i poată fi nu numai fiică, ci chiar nepoată. N-a spus nimănui nici un cuvânt, familiei sau nepoţilor care

trăiau în aşteptarea unei moşteniri, iar când a murit, ce credeţi? Erau căsătoriţi de doi ani, fără ştirea nimănui. Fireşte, domnul Badger era farmacist şi un bătrân destul de necioplit, pe când sir Ambrose Bercy era un gentleman perfect, după cum spune doamna Bantry, dar, cu toate acestea, natura este aceeaşi peste tot.

Se lăsă un moment de linişte. Sir Henry aruncă o privire aspră către Miss Marple care îi răspunse cu blândeţea ochilor ei albaştri, uşor exoftalmici. Jane Helier sparse tăcerea.

— Spuneţi-mi, această doamnă Carpenter arăta bine?

— Da, în felul ei, dar… Nimic deosebit.

— Avea o voce plăcută, îşi aminti colonelul Bantry.

— De felină, că altfel nu-i pot spune. Era o pisicuţă, aprecie doamna Bantry.

— Şi ţie ţi se va spune aşa într-o bună zi, Dolly.

— Nu-mi displace să fiu o pisicuţă în cercul prietenilor mei, zise doamna Bantry. Dar, oricum, eu nu agreez femeile, ştii şi tu. Prefer bărbaţii şi florile.

— Aveţi excelente gusturi, n-am ce spune, interveni sir Henry. Mai ales, în a-i pune pe bărbaţi pe primul loc.

— O chestie de tact, lămuri doamna Bantry. Ei, dar să revenim la problema noastră. Cred că v-am relatat totul corect, nu, Arthur?

— Da, draga mea. Oricum, nu cred că cineva se îndoieşte de acest lucru.

— Şi acum, dumneavoastră. Domna Bantry arătă cu degetul înspre sir Henry.

— O s-o iau mai pe ocolite, pentru că, vedeţi dumneavoastră, nu am certitudinea cazului. Să-l luăm pe sir Ambrose. El n-ar fi apelat la această modalitate de sinucidere; pe de altă parte, nu ar fi câştigat nimic de pe urma morţii fetei. Deci, îl scoatem de pe lista suspecţilor. Domnul Curie. N-avea nici un motiv să dorească moartea fetei. Iar dacă ţinta otrăvii ar fi fost sir Ambrose, motivul ar fi fost că furase vreun manuscris rarisim. Nu stă în picioare, deci şi domnul Curie este scos de pe lista suspecţilor, în pofida suspiciunilor doamnei Bantry. Domnişoara Wye. N-ar fi avut nici un motiv să-l omoare pe sir Ambrose, în schim^-ar fi putut dori moartea Sylviei. Râvnea la inima şi mâna logodnicului acesteia, după cum am aflat şi din cele relatate de doamna Bantry. Ea a fost cu Sylvia dimineaţa în grădină, aşa că a avut posibilitatea să culeagă frunzele otrăvitoare. Domnişoara Wye rămâne pe listă. Tânărul Lorimer. Avea motive pentru ambele cazuri. Dacă scăpa de fată, putea să se însoare cu cealaltă. Deşi e cam drastic să ucizi pentru un asemenea motiv când o logodnă se desface atât de uşor în zilele noastre. Dacă ar fi murit sir Ambrose, s-ar fi însurat cu o fată bogată, nu cu una săracă. Acest aspect are importanţă sau nu, în funcţie de situaţia lui financiară. Dacă se descoperă că proprietatea lui era ipotecată şi doamna Bantry ne-a ascuns acest lucru, aş cere penalizarea ei pentru acţiune incorectă. Şi-acum, doamna Carpenter. Să ştiţi că o suspectez pe această doamnă. O dată pentru mâinile ei albe, mai apoi alibiul excelent avut pentru momentul când s-au cules ierburile. JM-am niciodată încredere în alibiuri. Şi mai am un motiv pentru care o suspectez, dar deocamdată îl păstrez pentru mine. Totuşi, pentru că trebuie să-mi exprim părerea, o consider pe

domnişoara Maud Wye autoarea crimei pentru că există mai multe probe împotriva ei decât a celorlalţi.

— Următorul. Doamna Bantry arătă spre doctorul Llyod.

— Cred că greşiţi, Clithering, în a susţine părerea că moartea fetei a fost premeditată. Sunt convins că ucigaşul voia să-l lichideze pe sir Ambrose. Pe tânărul Lorimer nu-l cred în stare de aşa ceva pentru că avea prea puţine cunoştinţe. Sunt înclinat să cred că vinovata este doamna Carpenter. Ea trăia de mulţi arii în familie, cunoştea starea sănătăţii lui sir Ambrose şi putea foarte bine să aranjeze astfel lucrurile ca Sylvia să fie cea care să culeagă frunzele (aţi spus şi dumneavoastră că fata nu era deşteaptă). Motivul, vă mărturisesc, nu-l văd; dar mă aventurez să presupun că sir Ambrose întocmise odată un testament în care şi ea figurase. Cam asta pot spune.

Doamna Bantry îşi îndreptă degetul arătător spre Jane Helier.

— Nu ştiu ce să spun, decât atât: de ce să nu fie chiar fata vinovată? Ea a dus frunzele în bucătărie, la urma urmei. Aţi spus că sir Ambrose se opusese căsătoriei ei. Dacă el murea, ea căpăta banii şi se putea mărita. Şi ştia la fel de bine care este starea sănătăţii lui sir Ambrose ca şi doamna Carpenter.

Degetul doamnei Bantry se îndreptă acum spre Miss Marple.

— Şi-acum, atoateştiutoarea noastră prietenă, zise ea.

— Sir Henry a explicat totul foarte clar, începu Miss Marple. Doctorul Lloyd a avut perfectă dreptate în tot ce a spus. Pentru el, totul este foarte limpede. Mă întreb însă dacă doctorul Lloyd a sesizat un aspect al spuselor sale. Vedeţi dumneavoastră, nefiind medicul curant al lui sir Ambrose, nu putea şti ce fel de boală a inimii avea acesta, nu-i aşa?

— Nu prea văd ce vreţi să spuneţi, Miss Marple, o întrerupse doctorul Lloyd.

— Dumneavoastră presupuneţi, nu-i aşa, că sir Ambrose avea o afecţiune în care digitalina era dăunătoare. Dar n-avem nici o dovadă că ar fi aşa. Ar putea la fel de bine să fie şi invers.

— Invers?

— Da, n-aţi spus dumneavoastră că este deseori prescrisă în bolile cardiace?

— Tot nu înţeleg. Miss Marple, unde vreţi să ajungeţi?

— S-ar fi putut foarte bine ca sir Ambrose să aibă digitalină în permanenţă, fără să trebuiască s-o justifice. Ceea ce încerc să spun (întodeauna mă exprim greoi) este aceasta: să presupunem că cineva vrea să otrăvească pe altcineva cu o doză fatală de digitalină. Cel mai simplu lucru nu e oare să aranjeze în aşa fel încât toată lumea să fie otrăvită cu frunze de digitalină? În niciunul din cazuri nu va fi fatală, firește; dar în acelaşi timp, nimeni nu va fi surprins să existe o victimă. După cum spunea şi doctorul Lloyd, aceste lucruri sunt incerte. Nimeni nu se va întreba dacă fata a mâncat o doză fatală de digitalină sau ceva de felul acesta. Putea foarte bine să-i fi fost amestecată într-un cocteil, sau în cafea, sau chiar să-i fi fost administrată sub forma unei băuturi tonice.

— Vreţi să spuneţi că sir Ambrose şi-a otrăvit pupila, pe fata încântătoare pe care o iubea?

— Exact, spuse Miss Marple. Vedeţi cazul domnului Badger şi al menajerei sale tinere. Să nu-mi spuneţi că-i un lucru absurd ca un bărbat de şaizeci de ani să se îndrăgostească de o fată de douăzeci de ani. Se întâmplă în fiecare zi. Îndrăznesc să spun că în cazul unui aristrocrat ca sir Ambrose este nebunie curată, cum deseori se întâmplă în asemenea împrejurări. El n-a putut suporta gândul de a o vedea măritată, s-a opus cât a putut – şi a cedat. Gelozia lui nebunească a luat asemenea proporţii încât a preferat s-o omoare decât s-o lase lângă tânărul Lorimer. Probabil că avea de mult în cap acest gând, devreme ce frunzele de degeţel creşteau printre salvii. Le-o fi cules chiar el, la un

moment dat, şi le-o fi trimis la bucătărie chiar prin ea. E groaznic să te gândeşti la asta, dar cred că trebuie să privim mai compătimitor această situaţie. Bărbaţii, onorabili chiar, la vârsta aceasta devin ciudaţi, mai ales când e vorba de tinere. Ultimul nostru organist… O, dar să nu mai bârfesc…

— Doamnă Bantry, ăsta-i adevărul? Întrebă sir Henry.

Doamna Bantry aprobă din cap.

— Da. Niciodată nu mi-aş fi imaginat această întâmplare altfel decât ca pe un accident. Pe urmă, după moartea lui sir Ambrose, am primit o scrisoare. Lăsase instrucţiuni să-mi fie trimisă. În ea mi-a dezvăluit tot adevărul. Nu ştiu de ce, dar noi doi întotdeauna ne-am înţeles foarte bine.

În tăcerea care se lăsă, simţi o obiecţiune mută şi se grăbi să adauge:

— Să nu credeţi că trădez secrete. Am schimbat toate numele personajelor. N-aţi observat ce uimit a fost Arthur când am rostit numele de sir Ambrose? N-a înţeles de la început. Am schimbat totul. Este ca în cărţi, când la început stă scris: „Toate personajele din această nuvelă sunt fictive”. Niciodată nu afli cine sunt de fapt.

IX. Bijuteriile rajahului.

Soţia vicarului dădu colţul bisericii cu braţele pline de crizanteme. De ghetele ei solide se prinsese mult pământ din grădină şi câteva urme, se aflau şi pe nasul ei, dar de asta ea nu avea câtuşi de puţin habar.

Se chinui să deschidă poarta de la biserică, ce atârna ruginită, pe jumătate prinsă în balamale. O boare de vânt îi agită pălăria ponosită, făcând-o să-i şadă şi mai aiurea decât până atunci. „Mai du-te la naiba!” spuse Bunch.

Botezată de părinţii săi optimişti Diana, doamna Harmon devenise Bunch la o vârstă timpurie pentru motive oarecum evidente şi numele îi rămase acesta încă de atunci. Strângând Îşi piept crizantemele, se îndreptă spre cimitir şi de-acolo spre uşa bisericii.

Aerul de noiembrie era blând şi umed. Norii acopereau cerul, lăsând pete albastre ici şi colo. Înăuntru, biserica era întunecoasă şi rece; era încălzită doar în timpul slujbelor.

— Brrr! Se înfrigură Bunch. Mai bine aş termina repede cu asta. Nu vreau să mor de frig.

Cu repeziciunea născută din obişnuinţă adună obiectele necesare; vaza, sticle, apă. „Aş fi vrut să fi avut crini" se gândi Bunch în sinea ei. „Mă obosesc crizantemele astea uscăţive". Mâinile ei durdulii aşezară florile în vase.

Nu era nimic original sau artistic în aranjamente, deoarece Bunch Harmon în persoană nu era nici originală, nici nu avea simţ artistic, dar era unul obişnuit de casă, plăcut. Ducând vasele cu grijă, Bunch păşi în mijlocul bisericii, îndreptându-se spre altar. În momentul acela soarele ieşi dintre nori.

Lumina pătrundea prin fereastra dinspre răsărit, prevăzută cu un geam uşor colorat, mai ales în albastru şi roşu – darul unui membru al parohiei din epoca victoriană. Efectul era aproape inspirat în neaşteptata,şa opulenţă. „Ca bijuteriile" se gândi Bunch. Deodată se opri, uitându-se uimită înainte. Pe treptele altarului se afla o formă întunecată, ghemuită.

Lăsând cu grijă florile jos, Bunch se apropie de ea şi se aplecă deasupră-i. Un bărbat zăcea acolo, chircit tot. Bunch îngenunche lângă el şi, încet, cu precauţie, îl întoarse cu faţa în sus. Îi luă pulsul – era slab, se pierdea, vorbind despre starea omului, aşa cum făcea şi paloarea aproape verzuie a feţei. Nu încăpea îndoială, se gândi Bunch, omul era pe moarte.

Era un bărbat de vreo 45 de ani, îmbrăcat într-un costum uzat. Dădu drumul mâinii lipsite de putere de la care luase pulsul şi se uită la cealaltă mână a omului. Aceasta părea încleştată pe inimă ca un pumn. Privindu-l mai îndeaproape observă că strângea în mână o compresă sau o batistă mare pe care o ţinea la piept. În jurul mâinii erau urmele unui

lichid maroniu ce se uscase şi pe care Bunch îl luă drept sânge închegat. Bunch se ridică, încruntându-se.

Până atunci ochii omului fuseseră închişi, dar, în momentul acela, îi deschise deodată şi se uită fix la faţa femeii. Nu era nici împăienjeniţi, nici tulburi. Păreau foarte vioi şi inteligenţi. Îşi mişcă buzele şi Bunch se aplecă să prindă cuvintele, sau mai bine zis, cuvântul. Rostise numai un singur cuvânt „Sanctuar”.

I se păru că vede un zâmbet foarte slab în timp ce pronunţa acest cuvânt. Nu era nici o îndoială în legătură cu el, pentru că, după o clipă, repetă „Sanctuar”…

Apoi, cu un oftat slab, prelung, îşi închise din nou ochii. Din nou Bunch încercă să-i ia pulsul. Mai avea, dar acum era mai slab şi tot mai rar. Se ridică în picioare hotărâtă.

— Nu te mişca, nici nu încerca să te mişti. Mă duc după ajutor.

Ochii bărbatului se redeschiseră şi acum părea să-şi fixeze atenţia asupra luminii colorate care pătrundea prin fereastra de la est. Murmură ceva ce Bunch nu prea înţelese. Se gândi, tresărind, că ar fi putut fi numele soţului ei.

— Julian? Întrebă ea. Ai venit aici după Julian?

Dar nu primi nici un răspuns. Omul zăcea cu ochii închişi, respirând încet, fără vlagă.

Bunch se întoarse şi ieşi repede din biserică. Se uită la ceas şi dădu din cap cu oarecare mulţumire. Doctorul Griffiths trebuia să fie încă chirurgie. Era numai la câteva minute depărtare de biserică. Intră, fără să aştepte să bată sau să sune, trecând prin camera de aşteptare, direct în cabinetul medicului.

— Trebuie să veniţi imediat, spuse Bunch. Un om moare în biserică.

Câteva minute mai târziu, doctorul Griffiths se ridica din genunchi, după o sumară examinare.

— Putem să-l ducem de aici în casa parohială? L-aş putea consulta mai bine acolo – nu că i-ar folosi la ceva!

— Bineînţeles, răspunse Bunch. Mă duc înainte să pregătesc lucrurile. Să-i aduc pe Harper şi Jones, da? Să vă ajute să-l căraţi.

— Mulţumesc. Pot să telefonez de la casa parohială după o ambulanţă, dar mă tem că până vine…

Nu-şi termină fraza. Bunch spuse:

— Hemoragie internă? 1

Doctorul Griffiths încuviinţă. Mai adăugă:

— Cum naiba de a ajuns aici?

— Cred că trebuie să fi fost aici toată noaptea, fu de părere Bunch, gândindu-se: Harper deschide biserica dimineaţa şi se duce la lucru, dar, de obicei, nu intră în ea.

După vreo cinci minute, doctorul Griffiths puse receptorul la loc şi se întoarse în cameră pentru micul dejun, unde rănitul zăcea pe nişte pături aşezate în grabă pe sofa. Bunch tocmai lua un lighean cu apă şi se pregătea să iasă cu el, după ce doctorul îl examinase.

— Deci, asta-i, o anunţă Griffiths. Am trimis după o ambulanţă şi am anunţat poliţia.

Stătea încruntat, uitându-se la pacientul întins pe jos, cu ochii închişi. Mâna stângă i se mişca într-un fel nervos, spasmodic, lângă coaste.

— A fost împuşcat, precizează Griffiths. Împuşcat foarte de aproape. Şi-a făcut batista ghemotoc şi şi-a băgat-o în rană ca să oprească sângerarea.

— După ce s-a întâmplat, ar fi putut să meargă mult? Întrebă Bunch.

— O, da, e foarte posibil. Se ştie că un om rănit mortal s-a ridicat şi a mers pe stradă, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat şi apoi, deodată, s-a prăbuşit, după cinci sau zece minute. Deci, se poate să nu fi fost împuşcat în biserică. O, nu! Trebuie să fi fost împuşcat la o oarecare depărtare. Desigur, s-ar fi putut sinucide, arunca revolverul şi s-ar fi împleticit, venind orbeşte către biserică. Nu prea înţeleg de ce s-a îndreptat spre biserică şi nu spre casa parohială.

— O, ştiu de ce, îl opri Bunch. A rostit: „Sanctuar”.

Doctorul se uită uimit la ea.

— Sanctuar?

— A venit Julian, anunţă Bunch, întorcându-şi capul, când auzi paşii soţului în hol. Julian! Vino aici!

Reverendul Julian Harmon intră în cameră. Purtarea sa rezervată, profesorală, îl făcuse să pară, întotdeauna, mai bătrân decât era în realitate.

— Vai de mine! Exclamă Julian Harmon, privind uimit şi îngrijorat trusa chirurgicală şi trupul întins pe sofa.

Bunch îi relată, ca de obicei, în puţine cuvinte:

— Era în biserică, pe moarte. A fost împuşcat. Îl cunoşti, Julian? Mi s-a părut că ţi-a pronunţat numele.

Vicarul se apropie de sofa şi se uită la muribund:

— Bietul de el, spuse şi dădu din cap. Nu, nu-l cunosc. Sunt aproape sigur că nu l-am mai văzut niciodată.

În momentul acela, ochii muribundului se deschiseră încă o dată. Trecură de la medic la Julian Harmon şi de la acesta la soţia lui. Ochii îi rămaseră aţintiţi pe faţa lui Bunch. Griffiths înaintă.

— Dacă ne-aţi putea spune, întrebă el precipitat.

Dar cu ochii pironiţi asupra lui Bunch, omul spuse pe un ton slab: „Vă rog… Vă rog…” Şi apoi, cu un uşor tremur, îşi dădu sufletul…

Sergentul de poliţie Hayes. Îşi băgă creionul în gură şi întoarse pagina carnetului.

— Deci, asta-i tot ceea ce-mi puteţi spune, doamnă Harmon?

— Asta-i tot! Confirmă Bunch. Acestea sunt lucrurile din buzunarul hainei sale.

Pe o masă, lângă cotul sergentului Hayes, se afla un portmoneu, un ceas vechi, cam uzat, cu iniţialele W. S. Şi un bilet de întors spre Londra. Nimic altceva.

— Aţi descoperit cine e? Întrebă Bunch.

— Un domn sau o doamnă Eccles a telefonat la poliţie. El este fratele ei, se pare. Pe nume Snadbourne. A fost de câtva timp într-o stare proastă cu sănătatea şi nervii. Îi

mergea şi mai rău de la o vreme. Alaltăieri a plecat şi nu s-a mai întors. A luat un pistol cu el.

— Şi a venit încoace să se împuşte cu el? Întrebă Bunch. De ce?

— Ştiţi, era deprimat…

Bunch îl întrerupse.

— Nu mă refer la asta. Ci la altceva, de ce aici?

Din moment ce sergentul Hayes, în mod evident, nu cunoştea răspunsul la asta, îi oferi unul colateral:

— A ajuns aici cu autobuzul 510.

— Bine, spuse Bunch din nou. Dar, de ce?

— Nu ştiu, doamnă Harmon, zise sergentul Hayes. Nu avem nici o mărturie. Dacă echilibrul său mental era afectat…

Bunch termină fraza în locul lui:

Putea s-o facă oriunde. Dar, totuşi mie mi se pare inutil să iei un autobuz până la o mică localitate din provincie ca aceasta. Nu cunoştea pe nimeni de pe aici? Chiar?

— Pe nimeni, după câte ştim până acum, zise sergentul Hayes. Tuşi ca un om stânjenit şi adăugă, în timp ce se ridica în picioare: S-ar putea ca un domn sau o doamnă Eccles să vină să vă viziteze, doamnă, dacă nu vă supără.

— Sigur că nu mă supără, îl asigură Bunch. E foarte firesc. Aş vrea numai să le pot spune ceva.

— De acum plec, o anunţă sergentul Hayes.

— Sunt atât de mulţumiată că n-a fost crimă, spuse Bunch, conducându-l la uşa din faţă.

O maşină se oprise la poarta casei parohiale. Uitându-se la ea, sergentul Hayes remarcă:

— Doamnă, se pare că domnul şi doamna Eccles vin chiar acum să stea de vorbă cu dumneavoastră.

Bunch se pregăti sufleteşte să reziste la ceea ce, simţea ea, părea să fie o încercare cam dificilă. „Totuşi, se gândi, pot să-l chem oricând pe Julian să mă ajute. Un preot este de mare ajutor când oamenii sunt în doliu”.

Bunch nu ar fi putut spune exact cum s-ar fi aşteptat să arate domnul şi doamna Eccles, dar era conştientă, când îi întâmpină, că ceva o surprindea la ei. Domnul Eccles era un bărbat solid, înfloritor, a cărui fire n-ar fi putut fi decât veselă şi glumeaţă. Doamna Eccles părea puţin plinuţă. Avea o gură mică, strânsă pungă, ca de om meschin; vocea ei era subţire, piţigăiată.

— A fost un şoc teribil, doamnă Harmon, dacă vă puteţi imagina, spuse aceasta.

— O, ştiu, recunoscu Bunch. Trebuie să fi fost. Vă rog luaţi loc. Pot să vă ofer, da, poate e puţin prea devreme pentru ceai…

Domnul Eccles refuză dând din mâna sa masivă.

— Nu, nu, nu vă deranjaţi pentru noi. Sunteţi foarte bună, vă mulţumesc. Vroiam doar să… Ei bine… Ce-a spus bietul William şi chestii de astea, ştiţi?

— A fost mult timp în străinătate, interveni doamna Eccles şi cred că trebuie să fi trăit nişte evenimente neplăcute. De când s-a întors acasă a fost foarte liniştit şi deprimat. Spunea că nu merită să trăieşti în lumea asta şi că nu mai avea nimic de aşteptat de la ea. Bietul Bill, întotdeauna a fost un om posomorât.

Bunch îi privi, pentru câteva clipe, fără să vorbească.

— A luat revolverul soţului meu, aşa a făcut, continuă doamna Eccles. Fără ca noi să ştim. Apoi, se pare c-a venit aici cu autobuzul. Mi se pare c-a fost foarte frumos din partea lui… Că n-a vrut s-o facă în casa noastră.

— Bietul băiat, bietul băiat, spuse domnul Eccles, oftând. Nu se face să-l judecăm.

Urmă o altă scurtă pauză, după care domnul Eccles întrebă:

— A lăsat vreun mesaj? Ultime cuvinte, ceva de genul acesta?

Ochii lui strălucitori şi mari o cercetau îndeaproape pe Bunch. Şi doamna Eccles se aplecă în faţă, nerăbdătoare după un răspuns.

— Nu, rosti Bunch calmă. A intrat în biserică, când era pe moarte, pentru sanct. Uar.

Doamna Eccles spuse pe un ton uimit:

— Sanctuar? Nu cred că…

Domnul Eccles o întrerupse.

— Locul sfânt, draga mea, zise el nerăbdător. Asta vrea să spună soţia vicarului. Este un păcat – sinuciderea, ştii. Cred că vroia să se spovedească.

— A încercat să spună ceva chiar înainte de a muri, le povesti Bunch. A început cu „vă rog”, dar n-a putut să mai continue.

Doamna Eccles şi-a dus batista la ochi şi a smiorcăit:

— O, doamne, e teribil de trist, nu-i aşa?

— Haide, haide, Pam, o potoli soţul. Nu pune la inimă. N-ai cum să împiedici lucrurile astea. Bietul Willie! Oricum, acum s-a liniştit. Bine, vă mulţumesc foarte mult, doamnă Harmon. Sper că nu v-am deranjat. Ştim că soţia unui vicar este o femeie ocupată.

Au dat mâna cu ea şi apoi familia Eccles s-a întors deodată, ca să întrebe:

— O, da, mai e un lucru. Credem că haina lui a rămas aici, nu-i aşa?

— Haina lui? Se încruntă Bunch.

Doamna Eccles spuse:

— Am dori toate lucrurile lui, ştiţi, din sentimentalism.

— A avut un ceas, un portmoneu şi un bilet de cale ferată în buzunar, zise Bunch. I le-am dat sergentului Hayes.

— Atunci, totul e în regulă, declară domnul Eccles. Ni le va da el, cred. Actele lui trebuie să fie în portmoneu.

— Era o bancnotă de o liră, preciză Bunch. Nimic mai

— Mult!

— Nici un fel de scrisori? Nimic de genul ăsta?

Bunch negă.

— Bine, vă mulţumim din nou, doamnă Harmon. Haina pe care o purta, poate că e tot la sergent, nu?

Bunch se încruntă, făcând un efort să-şi amintească.

— Nu, spuse ea. Nu cred… Ia să văd. Doctorul şi cu mine i-am scos haina ca să-i' examineze rana. Se uită, în trecere, prin cameră. Trebuie s-o fi dus sus cu prosoapele şi ligheanul.

— Doamnă'Harmon, dacă nu vă supăraţi, aţi putea… Am vrea haina lui, ştiţi, ultimul lucru pe care l-a purtat. Soţia mea e o fire foarte sentimentală!

— Desigur, încuviinţă Bunch. Aţi dori s-o curăţ mai întâi? Mă tem că e cam… Pătată.

— O, nu, nu, nu, asta nu contează.

Bunch se încruntă.

— Mă întreb unde… Scuzaţi-mă o clipă!

Se duse sus şi după câteva minute se reîntoarse.

— Îmi pare tare rău, spuse ea gâfâind, servitoarea trebuie s-o fi pus laolaltă cu alte lucruri pe care le-am dat la curăţat. Mi-a luat o mulţime de timp s-o găsesc. Poftiţi! Să vi-o împachetez?

Fără să ţină seama de protestele lor, ea o împachetă; apoi îşi luară, din nou, la revedere şi soţii Eccles plecară.

Bunch traversă încet holul şi intră în bibliotecă. Reverendul Julian Harmon îşi ridică privirea şi faţa i se lumină. Scria o predică şi se temea că se îndepărtase de la subiect din cauza interesului pentru relaţiile politice dintre Iudeea şi Persia, în timpul domniei lui Cirus14.

— Da, dragă, o întrebă el afectùos.

— Julian, ce e un sanctuar, în mod exact?

Julian Harmon, încântat, îşi puse deoparte hârtiile cu predica.

— Ei bine, începu el, în templele romane şi greceşti, sanctuar se folosea pentru „cella” unde era statuia zeului. Cuvântul latin pentru altar, „ara” înseamnă protecţie. Continuă în maniera asta doctă. În anul 399 e.n., dreptul la sanctuar în bisericile creştine a fost, în cele din urmă, recunoscut în mod definitiv. Prima menţiune a dreptului la un sanctuar în Anglia se afla în Codul de legi publicat de Ethelbert în anul şase sute…

Câtva timp vorbi tot astfel, în manieră de expozeu, dar era, adesea, încurcat de cum recepţiona soţia lui informaţiile sale de erudit.

— Dragă, îl opri ea. Eşti un scump.

Aplecându-se, îl sărută pe vârful nasului. Julian se simţi în pielea unui câine care fusese felicitat pentru că îi reuşise o figură de dresaj.

— Familia Eccles a fost aici, îl informă Bunch.

Vicarul se încruntă.

— Familia Eccles? Nu-mi prea amintesc.

— Nu-i cunoşti. Sunt sora şi cumnatul omului din biserică.

— Draga mea, trebuia să mă fi chemat.

— N-a fost nevoie, îl asigură Bunch. Nu căutau consolare. Acum stau şi mă întreb… Se încruntă. Dacă-ţi las mâine un vas de Jena cu mâncare în cuptor, crezi că o să te descurci, Julian? Cred că am să mă duc până la Londra după cumpărături.

— Cumpărături? Soţul se uită descumpănit la ea. Te gândeşti la vreo barcă, iaht sau ceva de genul ăsta? '

Bunch râse.

— Nu, dragă. E o zi în care se vând convenabil albituri la magazinul „Burrows and Portman”. Ştii, cearşafuri, feţe de masă, prosoape şi cârpe de bucătărie. Ce să mă fac cu cârpele astea de bucătărie care se rup întruna? După aceea, adăugă, pe gânduri, am să trec să o văd pe mătuşa Jane.

Acea doamnă în vârstă, blândă, Miss Jane Marple, tocmai se bucura de plăcerile oferite de metropolă, instalată de vreo două săptămâni, confortabil, în apartamentul nepotului ei.

— Ce drăguţ din partea lui Raymond, murmură ea. El şi cu Joan au plecat în America pentru 14 zile şi au insistat să vin aici şi să mă distrez. Şi acum, dragă Bunch, spune-mi, te rog, ce te preocupă.

Bunch era fina favorită a lui Miss Marple şi bătrâna doamnă o privi cu mare afecţiune cum ea îşi împinse mai pe

spate cea mai bună pălărie de fetru, începându-şi povestirea.

Relatarea lui Bunch a fost concisă şi clară. Miss Marple încuviinţă din cap când Bunch termină.

— Înţeleg, zise ea. Da, înţeleg.

— De aceea am simţit că trebuia să te văd, o asigură Bunch. După cum ştii, eu nefiind prea deşteaptă…

— Dar, draga mea, eşti deşteaptă.

— Nu, nu sunt. Nu la fel de inteligenţă ca Julian.

— Sigur că Julian are o inteligenţă foarte deosebită, spuse Miss Marple.

— Asta e, conchise Bunch. Julian are minte, dar, pe de altă parte, eu am simţurile mele.

— Ai foarte mult bun simţ, Bunch, şi eşti foarte inteligentă.

— Ştii, nu prea îmi dau seama ce ar trebui să fac. Nu pot să-i cer lui Julian pentru că, ei bine, mă înţelegi, Julian face-atâta caz de corectitudine…

Această afirmaţie păru să fie înţeleasă perfect de Miss Marple, care-i spuse:

— Dragă, ştiu ce vrei să spui. Noi, femeile… Suntem altfel. Şi continuă: mi-ai povestit ce s-a întâmplat, Bunch, dar aş vrea să cunosc întâi, exact, ceea ce crezi tu.

— Totul e de-a-ndoaselea, se plânse Bunch. Omul care era acolo, pe moarte, în biserică, ştia totul despre sanctuar. A spus-o întocmai ca Julian, mă refer la faptul că era unul citit, educat. Şi dacă se împuşcase, nu s-ar fi târât, apoi, până la biserică pentru a spune „sanctuar”. Sanctuar înseamnă că eşti urmărit şi când intri într-o biserică eşti în siguranţă. Urmăritorii tăi nu se mai pot atinge de tine. Într-o vreme, nici legea nu-ţi putea face nimic.

Se uita întrebătoare la Miss Marple. Aceasta îi dădu dreptate. Bunch continuă:

— Oamenii aceia, familia Eccles, erau alt soi: ignoranţi şi grosolani. Şi mai e un lucru. Ceasul acela – ceasul mortului. Purta iniţiale W. S. Dar înăuntru – l-am deschis – era scris foarte mic: „Lui Walter de la tatăl său” şi o dată. Walter. Dar

cei doi Eccles vorbeau despre el tot timpul ca despre William sau Bill.

Miss Marple părea pregătită să intervină, dar Bunch se repezi cu precizarea:

— O, ştiu că nu ţi se spune întotdeauna pe numele cu care ai fost botezat. Adică, înţeleg că ai fi putut fi botezat William şi numit „Porgy” sau „Carrots”. Sau altfel. Dar sora ta nu ţi-ar zice William ori Bill dacă numele tău e Walter.

— Vrei să zici că nu era sora lui?

— Sunt aproape sigură că nu era soră cu el. Erau oribili, amândoi. Au venit la casa parohială să-i ia lucrurile şi să afle dacă spusese ceva înainte de a muri. Când le-am confirmat că n-o făcuse, am observat o uşurare pe feţele lor. În sinea mea cred că Eccles l-a împuşcat, termină Bunch.

— Crimă? Întrebă Miss Marple.

— Da, zise Bunch. Crimă. De aceea am venit la tine, draga mea.

Afirmaţia lui Bunch ar fi putut părea nepotrivită unui ascultător neavizat, dar în anumite cercuri, Miss Marple avea reputaţia de a trata cazuri criminalistice.

— A spus „vă rog” către mine, înainte de a muri, adăugă Bunch. Dorea să fac ceva pehtru el. Partea proastă e că n-am idee ce anume!

Miss Marple rămase pe gânduri câteva clipe după care se concentră asupra aceluiaşi aspect ce o preocupase deja pe Bunch.

— Dar de ce a venit tocmai acolo? Întrebă ea.

— Te gândeşti, zise Bunch, că, dacă doreşti un sanctuar, ai putea intra într-o biserică de oriunde. Nu e nevoie să iei un autobuz, care merge numai de patru ori pe zi, pentru a ajunge într-un loc retras ca al nostru!

— Trebuie să fi venit acolo în mod special, se gândi Miss Marple. Trebuie să fi venit să vadă pe cineva. Chipping Clegghorn e o localitate micuţă, Bunch. Sunt sigură că ai idee pe cine venise să vadă!

Bunch îi trecu în revistă în gând pe locuitorii satului său, înainte de a da din cap, plină de îndoială, că nu era sigură.

— De fapt, spuse ea, putea fi oricine.

— N-a menţionat niciodată vreun nume?

— A spus Juljan, sau mi s-a părut că a spus Julian. Ar putea fi Julia, cred. După câte cunosc, nu trăieşte nimeni cu numele de Julia în Chipping Clegghorn.

Strânse puţin ochii în timp ce încerca să-şi rememoreze scena. Bărbatul zăcând acolo, pe treptele altarului. Razele soarelui pătrunzând prin fereastra cu bijuteriile ei de lumină roşie şi albastră.

— Bijuterii15, spuse Miss Marple, cufundată în gânduri…

— Acum ajung, o întrerupse Bunch din reverie, la cel mai important lucru din toate. Motivul pentru care am venit, de fapt, astăzi, aici. Ştii, familia Eccles a făcut mare caz să le dau haina lui. Am scos-o când doctorul l-a examinat. Era o haină veche, ponosită, nu exista nici o raţiune pentru care ei să fi vrut s-o aibă. Pretindeau că din sentimentalism, dar asta e o prostie. Oricum, m-am dus sus s-o caut şi, în timp ce urcam scările, mi-am reamintit cum el a făcut un fel de gest cu mâna, ca şi cum se căuta prin haină. Aşa că, atunci când am luat haina, am studiat-o cu foarte multă atenţie şi am observat că, într-un loc, căptuşeala fusese cusută la loc cu aţă de altă culoare. Am descusut-o şi am găsit înăuntru o bucăţică de hârtie. Am scos-o şi am cusut căptuşeala frumos, cu aţă potrivită. Am fost grijulie şi nu prea cred că familia Eccles o să-şi dea seama că eu am făcut-o. Eu nu cred, dar nu pot fi sigură. După aceea, am coborât cu haina şi mi-am cerut scuze pentru întârziere.

— Şi bucata de hârtie? Întrebă Miss Marple.

Bunch îşi deschise geanta.

— Nu i-am arătat-o lui Julian, spuse ea, pentru că el ar fi fost de părere că eu ar fi trebuit să le-o dau celor doi Eccles. Dar m-am gândit că ar fi mai bine să ţi-o aduc ţie.

— Un tichet de bagaje, anunţă Miss Marple, uitându-se la ea. Gara Paddington.

— El avea un bilet de întoarcere către Paddington, în buzunar, spuse Bunch.

Ochii celor două femei se întâlniră.

— Asta reclamă acţiune, spuse repezit Miss Marple. Dar cred c-ar fi necesară multă prudenţă. Ai observat cumva, dragă Bunch, dacă te urmărea cineva când ai venit azi la Londra?

— Să fiu urmărită! Exclamă Bunch. Doar nu crezi…

— Ba cred că e posibil, întări Miss Marple. Când orice este posibil, ar trebui să ne luăm măsuri de precauţie. Se ridică cu o mişcare rapidă. Ai venit cu pretextul de-a te duce după cumpărături. De aceea, cred că lucrul cel mai bun de făcut este să plecăm după ele. Dar înainte de a porni, trebuie să facem vreo două mici aranjamente. Nu cred, adăugă Miss Marple pe gânduri, că voi avea nevoie chiar acum de haina mea de stofă cu picăţele şi guler de castor.

După vreo oră şi jumătate cele două doamne, îmbrăcate în ce aveau mai prost şi mai ponosit, dar ţinând amândouă pachete cu albituri pentru casă abia cumpărate, se aşezară într-un mic restaurant retras, numit „The Apple Bough” pentru a-şi reface forţele cu o friptură şi un pudding cu rinichi, urmate de tartă cu mere şi cremă făcute din ouă şi lapte.

— Într-adevăr prosoape de faţă de calitatea celor dinainte de război, spuse gâfâind Miss Marple. Şi cu un „J” pe ele. Ce bine îmi pare că pe soţia lui Raymond o cheamă Joan. Am să le pun deoparte până -când o să aibă, cu adevărat, nevoie de ele şi atunci i le voi da ei, dacă mă ţin mai mult cele vechi.

— Aveam într-adevăr nevoie de cârpe de bucătărie, spuse Bunch. Şi-au fost foarte ieftine, deşi nu la fel ca acelea pe care femeia aia cu părul roşcat a reuşit să mi le smulgă.

O tânără elegantă, cu ruj aplicat din abundenţă pe buze, intră în momentul acela în „The Apple Bough”. După ce se uită vag~împrejur, pentru o clipă sau două, se îndreptă

grăbită spre masa lor. Aşează un plic lângă cotul lui Miss Marple.

— Poftim, domnişoară, spuse ea iute.

— O, mulţumesc, Gladys, spuse Miss Marple. Îţi mulţumesc foarte miâlt. Eşti aşa de drăguţă.

— Îmi face întotdeauna plăcere să vă servesc, o asigură Gladys. Ernie îmi spune mereu: „Tot ce ştii mai bine ai învăţat de la Miss Marple aceea a ta, cât ai fost în serviciul ei” şi-mi face întotdeauna plăcere să vă servesc.

— E o fată atât de bună, zise Miss Marple când Gladys se îndepărtă. Tot timpul aşa de bună şi îndatoritoare!

Se uită în plic şi apoi i-l dădu lui Bunch.

— Acum fi foarte prevăzătoare, dragă, o avertiză ea. Apropo, mai e încă inspectorul acela drăguţ la Melchester?

— Nu ştiu, cred că da.

— Bine, dacă nu, o asigură Miss Marple gânditoare, îl pot suna oricând pe inspectorul şef. Cred că-şi va aduce aminte de mine.

— Fii sigură de asta! Toţi îşi aduc aminte de tine. Eşti pur şi simplu unică! Exclamă Bunch.

Se ridică.

Ajunsă la Paddington, Bunch se duse la biroul de bagaje şi arătă tichetul. Câteva clipe mai târziu, un geamantan vechi şi cam uzat îi fu înmânat şi, luându-l cu ea, se îndreptă spre peron.

Călătoria spre casă a decurs normal. Bunch se ridică atunci când trenul se apropie de Chipping Clegghorn şi apucă valiza cea veche. Tocmai coborâse din vagon, când un bărbat alergând pe peron i-o smulse, deodată, din mână şi fugi cu ea.

— Opriţi-l! Strigă Bunch. Opriţi-l, opriţi-l! Mi-a furat valiza!

Controlorul de bilete care, la această gară rurală, era un om cam molâu, abia începuse să spună: „Hei, ascultă, nu poţi face asta…”, când o lovitură precisă aplicată în piept îl împinse într-o parte şi omul cu valiza ieşi din gară. Se îndreptă spre o maşină care-l aştepta. Aruncând valiza

înăuntru, era pe punctul de-a se urca şi el, dar înainte de-a putea face vreo mişcare, o mână îl apucă de umăr şi vocea inspectorului de poliţie. Abel răsună:

— Ia ascultă, ce înseamnă toate astea?

Bunch sosi gâfâind din gară.

— Mi-a smuls valiza. Tocmai coborâsem cu ea din tren.

— Prostii, spuse bătrânul. Nu ştiu ce vrea să zică doamna asta. E valiza mea. Eu tocmai îm coborât cu ea din tren.

Se uită la Bunch cu o privire bovină, inexpresivă. Nimeni n-ar fi ghicit că inspectorul de poliţie Abel şi doamna Harmon petrecuseră multe din orele libere ale inspectorului discutând despre binefacerile îngrăşămintelor şi chimicalelor pentru tufele de trandafir.

— Doamnă, spuneţi că aceasta este valiza dumneavoastră? Întrebă inspectorul de poliţie Abel.

— Da, categoric!

— Şi dumneavoastră, domnule?

— Eu zic că asta-i valiza mea.

Bărbatul era înalt, brunet şi bine îmbrăcat, cu o voce afectată, şi care-şi dădea aere. O voce feminină din maşină interveni:

— Dar, bineînţeles că-i valiza ta, Edwin. Nu ştiu ce vrea să zică femeia asta.

— Trebuie să clarificăm, stabili inspectorul de poliţie Abel. Dacă este valiza dumneavoastră, doamnă, spuneţi-mi ce conţine?

— Haine, răspunse Bunch: o haină lungă în picăţele cu un guler de castor, două jachete de lână şi o pereche de pantofi.

— Da, e destul de clar, constată inspectorul de poliţie Abel. Se întoarse către celălalt.

— Sunt costumier la teatru, spuse tipul cel brunet dându-şi importanţă. Această valiză conţine recuzita ce aparţine teatrului, pe care am adus-o aici pentru spectacolul unor amatori.

— E-n regulă, domnule, spuse inspectorul de poliţie Abel. Atunci să ne uităm înăuntru şi să vedem, nu-i aşa? Putem merge la poliţie sau, dacă vă grăbiţi, ducem valiza înapoi la gară şi-o deschidem acolo.

— Îmi convine, încuviinţă brunetul. Mă numesc Moss, de fapt Edwin Moss. Poliţistul, ţinând valiza, se întoarse la gară.

— O ducem la mesagerie, George, îi spuse impiegatului.

Inspectorul de poliţie Abel puse valiza pe tejgheaua oficiului de mesagerie şi apăsă pe încuietoare. Valiza se deschise. Bunch şi domnul Edwin Moss stăteau de o parte şi de alta a poliţistului, uitându-se răzbunător unul la altul.

— Ah! Exclamă Abel.

Înăuntru, îndoită cu grijă, se afla o haină lungă de stofă cam uzată cu un guler din blană de castor. Mai erau două pulovere din lână şi o pereche de pantofi fără toc.

— Exact cum aţi spus, doamnă, zise satisfăcut poliţistul, întorcându-se spre Bunch. Nimeni n-ar fi putut zice că domnul Edwin Moss a pus ceva la cale. Regretul şi scuzele sale au fost magnifice.

— Îmi cer scuze, zise el. Vă rog să primiţi scuzele mele. Credeţi-mă, doamnă dragă, când vă spun cât de rău îmi pare. Purtarea mea a fost lipsită de orice scuză, pur şi simplu de neiertat. Se uită la ceas. Acum trebuie să mă grăbesc.' Probabil valiza mea a rămas în tren. Ridicându-şi încă o dată pălăria, îi spuse mieros lui Bunch: mii de scuze, şi ieşi în grabă din mesagerie.

— Ai de gând să-l laşi să-ţi scape? Îl întrebă Bunch conspirativ pe inspectorul de poliţie Abel.

Acesta din urmă îi făcu încet cu ochiul.

— N-o să ajungă prea departe, doamnă, o asigură el. Adică, n-o să ajungă departe neobservat, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

— O! Făcu Bunch uşurată.

— Doamna aceea bătrână a telefonat, spuse Abel, cea care a fost aici acum câţiva ani. E deşteaptă, nu-i aşa? A fost o

întreagă vânzoleală toată ziua. Nu m-aş mira dacă sergentul sau inspecrtorul şef o să treacă pe la dumneavoastră mâine dimineaţă.

Inspectorul şef pe nume Craddock, de care Miss Marple îşi amintea, fu cel care veni. O salută pe Bunch cu un zâmbet, ca pe o veche prietenă.

— Din nou crimă în Chipping Clegghorn, spuse el vesel. Nu duceţi lipsă de senzaţie aici, nu-i aşa, doamnă Harmon?

— M-aş putea lipsi de aşa ceva, răspunse Bunch. Aţi venit să-mi puneţi întrebări sau îmi povestiţi altceva în schimb?

— Întâi, am să vă spun unele lucruri, îi explică inspectorul. Pentru început, domnul şi doamna Eccles sunt de câtva timp sub supravegherea noastră. Aveam motive să credem'că au avut legătură cu mai multe jafuri în partea asta a lumii. Apoi, deşi doamna Eccles are un frate pe nume Snadbourne, ce s-a întors recent din străinătate, bărbatul muribund, pe care l-aţi găsit ieri în biserică, nu era în mod sigur Snadbourne.

— Ştiam că nu e, spuse Bunch. De fapt numele lui era Walter nu William.

Inspectorul dădu aprobator din cap.

— El se numea Walter St. John şi a scăpat acum 48 de ore din închisoarea Charrington.

— Desigur, îşi spuse Bunch ca pentru ea, el era urmărit de justiţie şi s-a dus spre sanctuar. Apoi întrebă: Ce făcuse?

— Trebuie să mă întorc cu mult timp în urmă. E o poveste complicată. În urmă cu mulţi ani a existat o anume dansatoare care avea numere în muzic-hall-uri. Nu cred c-aţi auzit vreodată de ea, dar se specializase într-o poveste de sorginte arabă. „Aladin în peştera bijuteriilor”. Purta ştrasuri şi nimiç altceva. Nu era, cred, o dansatoare grozavă, în schimb era atractivă. Oricum, o anumită personalitate regalasiatică se îndrăgostise de ea nebuneşte. Printre alte lucruri, i-a dăruit un magnific colier din smaralde.

— Bijuteriile strămoşeşti ale unui rajah? Murmură Bunch uluită.

Inspectorul Craddock tuşi.

— Da, o versiune oarecum mai modernă, doamnă Harmon. Legătura n-a durat foarte mult, s-a terminat când atenţia nobilului nostru a fost atrasă de un anumit star de cinema ale cărei cereri nu erau atât de modeste. Zobeida, ca să-i spunem dansatoarei pe numele ei de scenă, îşi păstră colierul dar, cum era de aşteptat, acesta i-a fost furat. A dispărut din cabina ei de la teatru şi în mintea autorităţilor a domnit suspiciunea că ea însăşi ar fi pus la cale furtul acestuia. Asemenea lucruri s-au cunoscut din publicitatea care li s-a făcut sau din motive mai puţin cinstite. Colierul n-a fost niciodată recuperat, dar în timpul investigaţiei, atenţia poliţiei a fost atrasă de acest om, Walter St. John. Era un bărbat educat şi de familie bună care cam decăzuse, aşa că el se angajase ca bijutier la o firmă puţin cunoscută, suspectată de a juca rolul de paravan pentru flirturile de bijuterii. S-a dovedit că acest colier trecuse prin mâinile sale. Totuşi, el a fost, în cele din urmă, judecat, condamnat şi trimis la închisoare în legătură cu furtul altor bijuterii. Nu mai avea foarte mult timp de ispăşit pedeapsa, aşa încât evadarea lui a fost oarecum o surpriză.

— Dar de ce a venit aici? Întrebă Bunch.

— Şi noi am vrea foarte mult să ştim asta, doamnă Harmon. Luându-i urmele, se pare că s-a dus, mai întâi, la Londra. Nu a vizitat pe niciunul din vechii lui asociaţi, ci o femeie în vârstă, o doamnă Jacobs, care fusese mai înainte cabinieră la teatru. Ea nu a vrut să ne spună un cuvânt pentru ce motiv a venit el, dar, potrivit altor locatari din casă, a plecat cu o valiză.

— Înţeleg, spuse Bunch. A lăsat-o la oficiul' de bagaje din Paddington şi apoi a venit încoace.

— În timpul acesta, spuse inspectorul Craddock, familia Eccles şi omul care îşi zice Edwin Moss erau pe urmele sale. Ei vroiau valiza aceea. L-au văzut urcându-se în autobuz.

Trebuie să fi mers cu maşina înaintea lui şi să-l fi aşteptat când a coborât din autobuz.

— Şi a fost ucis? Întrebă Bunch.

— Da, spuse Craddock. A fost împuşcat. Cu revolverul lui Eccles, dar cred mai degrabă că Moss e ucigaşul. Acum, doamnă Harmon, ceea ce dorim noi să aflăm este unde se află valiza pe care Walter St. John a depus-o, de fapt, la gara Paddington?

Bunch zâmbi.

— Îmi închipui că mătuşa Jane a luat-o deja, zise ea. Vreau să spun Miss Marple. Iată care a fost planul ei: a trimis o fostă servitoare de-a ei cu o valiză în-care-şi pusese lucruri de-ale sale la mesageria din Paddington şi noi am schimbat între noi tichetele. Eu am luat valiza ei şi-am venit cu ea în tren. Ea părea să se aştepte ca cineva să încerce să mi-o fure.

Acum a fost rândul inspectorului Craddock să zâmbească.

— Aşa mi-a şi zis când a telefonat. Mă duc cu maşina la Londra s-o văd. Doriţi să veniţi, doamnă Harmon?

— Ei bine, zise Bunch, cântărind lucrurile. De fapt, este o ocazie foarte fericită. M-a durut un dinte noaptea trecută, aşa încât ar trebui să mă duc la Londra la un dentist, nu-i aşa?

— Absolut, spuse inspectorul Craddock.

Miss Marple se uită de la Craddock la faţa nerăbdătoare a lui Bunch Harmon. Valiza se afla pe masă.

— Sigur că n-am deschis-o, îi asigură bătrâna. Nu m-am gândit să fac aşa ceva până nu vine cineva oficial. Şi apoi, adăugă ea cu un zâmbet ce ascundea o modestie afectată de tip victorian: e încuiată!

— Aţi vrea să ghiciţi ce e înăuntru, Miss Marple? Întrebă inspectorul.

— Îmi imaginez, zise Miss Marple, că sunt costumele de teatru ale Zobeidei. Doriţi o daltă, inspectore?

Dalta dădu imediat rezultate. Amândouă femeile exclamară uimite când capacul fu ridicat. Lumina soarelui,

care pătrundea prin fereastră, făcea să strălucească ceea ce părea o comoară inestimabilă de bijuterii scânteietoare, roşii, albastre, verzi, portocalii.

— Peştera lui Aladin, spuse Miss Marple. Bijuteriile lucitoare pe care le purta fata când dansa.

— Ah, zise inspectorul Craddock. Bine, dar ce e aşa preţios la asta, când te gândeşti că un om a fost omorât pentru ca să i se ia valiza?

— Cred că a fost o fată şireată, spuse Miss Marple gânditoare. A murit,nu-i aşa, inspectore?

— Da, a murit acum trei ani.

— A avut acel colier din smaralde foarte preţioase, se gândi cu glas tare Miss Marple. A dat să i se scoată pietrele preţioase din montura lor şi le-a fixat pe ici, pe colo, pe costumul ei de teatru, unde toţi le considerau drept simple strasuri colorate. Apoi, a dat să i se facă o copie a colierului adevărat şi, bineînţeles, asta a fost furată. Nu e de mirare că nu a apărut niciodată pe piaţă. Curând, hoţul şi-a dat seama că pietrele erau false.

— Iată un plic, anunţă Bunch, dând la o parte unele pietre strălucitoare.

Inspectorul Craddock îl luă şi scoase din el două hârtii care păreau oficiale. Citi cu glas tare:

— Certificat de căsătorie între Walter Edmund St.” John şi Mary Moss.” Acesta era numele real al Zobeidei.

— Deci erau căsătoriţi, spuse Miss Marple. Înţeleg!

— Şi cealaltă hârtie? Întrebă Bunch.

— Un certificat de naştere a unei fetiţe Jewel.

— Jewel? Strigă Bunch. Deci, aşa! Jewel! Jill! Asta-i! Acum înţeleg de ce a venit la Chipping Clegghorn… E ceea ce a încercat să-mi spună: Jewel. Familia Mundy, îi ştiţi, de la Laburn Cottage. Îngrijeau de fetiţa cuiva. Ţin mult la ea. Le-a fost ca o nepoată. Da, îmi amintesc acum că numele ei e Jewel, numai că, bineînţeles, o strigă Jill. Doamna Mundy a făcut o congestie cerebrală acum o săptămână şi bătrânul e foarte bolnav de pneumonie. Urmau să fie amândoi

internaţi. Mi-am dat toată silinţa să găsesc undeva o familie pentru Jill. Nu vroiam să fie dusă la un cămin. Cred dă tatăl ei a auzit de astea în închisoare, a reuşit să evadeze, să ia valiza de la bătrâna cabinieră la care el sau soţia o lăsase. Presupun că dacă bijuteriile au aparţinut, cu adevărat, mamei, ele pot fi folosite acum pentru copil.

— Aşa cred şi eu, doamnă Harmon, dacă sunt aici.

— O, sigur că se află aici, spuse veselă Miss Marple.

— Slavă Domnului că te-ai întors, dragă, zise reverendul Julian Harmon, întâmpinându-şi soţia cu dragoste şi suflând uşurat. Doamna Burt încearcă întotdeauna să-şi dea osteneala, când eşti plecată, dar mi-a făcut pentru la prânz nişte plăcintă cu peşte cu totul deosebită. N-am vrut s-o jignesc şi i-am dat-o lui Tiglath Pileser, dar nici el n-a voit s-o înfulece, aşa că am aruncat-o pe fereastră.

— Tiglath Pileser, zise Bunch, mângâind motanul din casa parohială, care torcea pe genunchii ei, este foarte pretenţios în legătură cu peştele pe care-l mănâncă. Mereu îi spun că s-a boierit!

— Ce-i cu dintele tău, dragă? Te-a văzut stomatologul?

— Da, spuse Bunch. Nu m-a durut mai deloc şi i-am făcut iar o vizită mătuşii Jane…

— Bătrânica aia scumpă, spuse Julian, sper că nu-i slăbesc puterile.

— Câtuşi de puţin, zâmbi Bunch.

În dimineaţă următoare, Bunch duse un buchet de crizanteme proaspete la biserică. Soarele pătrundea din nou prin fereastra de est şi Bunch rămase în lumina sclipitoare, pe treptele altarului. Spuse foarte încet, în şoaptă: „Totul va fi bine cu fetiţa ta. Eu o să am grijă. Promit.”

Apoi aranjă prin biserică, luă loc în strană şi, pentru câteva clipe, se rugă, după care se întoarse la casa parohială să atace treburile gospodăreşti care se adunaseră în ultimele două zile.

X. Picăturile de sânge

— E curios, spuse Joyce Lemprière, dar nu-mi prea place să vă relatez povestea mea. S-a întâmplat demult, mai exact acum cinci ani, dar m-a obsedat tot timpul de atunci. Partea frumoasă, liniştită de deasupra, şi cea ascunsă, macabră de dedesubt. Şi lucru ciudat e că schiţa pe care am pictat-o atunci s-a îmbibat de aceeaşi atmosferă. Când te uiţi prima dată la ea, e doar o schiţă neterminată a unei străzi în pantă din Cornwall, luminată de razele soarelui. Dar, dacă te uiţi mult timp, ceva sinistru se strecoară în ea. N-am vândut-o, dar nici nu mă uit vreodată la ea. Se află în colţul studioului, cu faţa la perete.

Numele localităţiii este Rathole. E un mic sat pescăresc ciudat din Cornwall, foarte pitoresc, poate prea pitoresc. A conservat cam mult din atmosfera tipică pentru „La ceainăria voastră veche”. Are prăvălii cu fete tunse scurt, în bluze de pânză groasă, care decorează motouri pe pergament. Totul e drăguţ şi ciudat, dar şi plin de orgolii.

— Ce, nu ştiu eu? Remarcă, mormăind dezaprobator, Raymond West. Blestemul autocarului pentru excursii, îmi închipui. Indiferent cât de îngust e drumul ce duce la ele, nici un sat pitoresc nu e sigur.

Joyce îi dădu dreptate.

— Sunt drumuri foarte înguste care duc la Rathole, şi în pantă, ca acoperişul casei. Ei bine, dar să-mi continui povestirea. Mă dusesem în Cornwall pentru două săptămâni, ca să pictez. Există un han vechi la Rathole numit „The Polharwith Arms”. Se zice că fusese singura clădire care rămăsese în picioare, după ce spaniolii bombardaseră cu obuze localitatea, prin 1500 şi ceva.

— Nu cu obuze, observă Raymond West, încruntându-se. Te rog, încearcă să fii mai exactă cu istoria, Joyce.

— În orice caz, spaniolii au descărcat tunuri undeva, de-a lungul coastei, şi au tras în ele şi casele s-au făcut praf. Dar, oricum, nu despre asta e vorba. Hanul era un loc vechi, minunat, cu u fel de portal susţinut de patru stâlpi. Mă instalasem foarte bine şi tocmai m-apucasem de lucru, când

un automobil se zări târându-se şi răsucindu-se în jos pe deal. Sigur că avea să se oprească în faţa hanului, tocmai unde mă stânjenea cel mai mult. Coborâră un bărbat şi o femeie – nu le-am luat seama în mod deosebit. Ea purta un soi de rochie mov din pânză şi o pălărie de aceeaşi culoare.

Imediat, bărbatul ieşi din nou şi, spre marea mea satisfacţie, mută maşina jos, pe chei şi o lăsă acolo. Se întoarse la han, trecând pe lângă mine. Chiar în momentul acela, o altă maşină nenorocită sosi, coborând pe drumul răsucit, şi din ea ieşi o femeie îmbrăcată în rochie roşie de creton foarte extravagantă, de o culoare ţipătoare, roşie cu poinsettia16, ce purta o pălărie mare de pai cubaneză, nu-i aşa?

— De un roşu foarte aprins.

Femeia aceasta n-a oprit în faţa hanului ci a condus automobilul mai jos pe stradă, spre celălalt. Când bărbatul a văzut-o, a strigat uimit: „Carol, pe cinstea mea, nu-mi imaginam să te întâlnesc în locul ăsta uitat de lume! Nu te-am văzut de ani de zile. Hei, uite-o pe Margery, soţia mea. Trebuie să vii s-o cunoşti”.

Au urcat împreună spre han şi am zărit-o pe cealaltă femeie ieşind pe uşă şi îndreptându-se către ei. Am văzut-o în trecere pe cea cu numele de Carol. Suficient să observ o bărbie bine pudrată în alb şi o gură rujată în roşu aprins şi m-am întrebat, doar m-am întrebat, dacă Margery va fi prea încântată s-o cunoască. N-am putut să mă uit de aproape la Margery, dar, de la depărtare, părea să arate prost îmbrăcată şi cu o purtare nefiresc de stângace.

Bineînţeles că asta nu era treaba mea, dar, câteodată, observi frânturi foarte ciudate de viaţă şi, fără să vrei, le interpretezi. De unde stăteau ei n-am putut prinde decât momente din discuţia care ajungea până la mine. Se gândeau să facă baie. Soţul, al cărui nume părea să fie Denis, vroia să ia o barcă şi să vâslească de-a lungul coastei. Spunea că,era o peşteră faimoasă cam la o milă, care merita să fie vizitată. Carol dorea, şi ea să vadă peştera, dar

fu de părere să se plimbe pe stânci şi să ajungă la ea pe uscat. Zicea că nu poate suferi bărcile. În cele din urmă, rămaseră înţeleşi aşa. Carol avea s-o ia pe poteca de pe stânci şi să se întâlnească cu ei la peşteră, în timp ce Denis şi Margery luau o barcă şi ajungeau acolo vâslind.

Auzindu-i vorbind de baie, m-a apucat şi pe mine cheful să fac una. Era o dimineaţă foarte călduroasă şi nu prea aveam spor la tabloul meu. M-am gândit că lumina soarelui de după-amiază va avea un efect mai reuşit. Aşa că mi-am adunat lucrurile şi m-am dus spre o plajă micuţă, pe care o descoperisem, ce se afla în partea opusă peşterii. Am tras o baie grozavă, am mâncat de prânz – limbă conservată şi două roşii – şi m-am întors după-masă plină de încredere şi entuziasm să-mi continui schiţa.

Totul în Rathole părea să fie adormit. Avusesem dreptate în privinţa soarelui, umbrele erau mult mai pronunţate.

Hanul „The Polharwith Arms” era în centrul tabloului. O rază de soare coborî oblic, lumină trotuarul din faţă, având un efect destul de curios. Am ghicit că cei trei se întorseseră cu bine, deoarece două costume de baie – unul roşu şi altul bleumarin – atârnau pe balcon, uscându-se la soare.

Ceva se întâmplase cu un colţ al schiţei aşa că m-am aplecat câteva momente să-l îndrept. Când am ridicat din nou privirea, o siluetă se sprijinea de unul din stâlpii de la „The Polharwith Arms”, părând să fi aterizat acolo ca prin farmec. Era îmbrăcat ca pentru mers pe mare şi mi-am închipuit că e pescar. Dar purta o barbă lungă neagră şi dacă aş fi căutat un model pentru un căpitan spaniol rău, nu aş fi găsit unul mai potrivit. M-am apucat să lucrez febril, înainte ca el să se mişte din loc, deşi din atitudinea lui rezulta că era prea bine pregătit să sprijine stâlpii pe vecie.

Totuşi, s-a dezlipit din locul acela, dar, din fericire, nu înainte să prind ceea ce vroiam. Veni spre mine şi începu să vorbească. O, dar cum mai vorbea omul ăla!

— Rathole, spunea, a fost un loc foarte interesant.

Aflasem deja lucrul acesta şi, deşi l-am aprobat, nimic nu m-a salvat. Am înghiţit toată povestea cu bombardamentul, adică cu distrugerea satului, şi cum proprietarul de la „The Polharwith Arms” a fost ultimul om ucis, străpuns pe propriul său prag de sabia unui căpitan spaniol şi cum sângele său s-a împrăştiat pe trotuar şi pata n-a putut fi spălată timp de o sută de ani.

Totul se potrivea de minune cu atmosfera adormită, languroasă, a după-amiezei. Vocea omului era foarte blândă şi, totuşi, în acelaşi timp, se simţea în ea ceva cam înfricoşător. Deşi avea o purtare foarte plăcută, simţeam că din fire era crud. Mi-a povestit cu lux de amănunte despre Inchiziţie şi teroarea răspândită defaptele spaniolilor, făcându-mă să le înţeleg mai bine decât până atunci.

Tot timpul cât mi-a vorbit am continuat să pictez şi, deodată, mi-am dat seama că, ascultându-i cu emoţie povestirea, introdusesem ceva ce nu era acolo. Pe acel pătrat alb de trotuar pe care căzuseră mai înainte razele de soare, în faţa uşii de la „The Polharwith Arms”, pictasem nişte pete de sânge. Părea extraordinar că mintea putea juca asemenea festă mâinii, dar, când m-am uitat din nou în direcţia hanului, am simţit un al doilea şoc. Mâna trasase numai ceea ce ochii văzuseră: picături de sânge pe trotuar, M-am uitat încremenită câteva clipe. Apoi, am închis ochii şi mi-am zis în sinea mea: „Nu fii aşa de proastă, nu-i nimic acolo, cu adevărat”, după care i-am deschis, dar petele de sânge erau încă în locul acela.

Deodată, am simţit că nu mai puteam rezista. I-am întrerupt pescarului şuvoiul său de cuvinte.

— Spuneţi-mi, n-am vederea foarte bună. Acolo sunt pete de sânge pe trotuar?

Mă privi cu indulgenţă şi bunătate.

— Nu mai sunt pete de sânge în zilele noastre, doamnă. Ceea ce vă povestesc s-a întâmplat acum cinci sute de ani.

— Da, i-am răspuns, dar în momentul ăsta, pe trotuarul… Cuvintele îmi îngheţară pe buze. Ştiam, ştiam că el nu

vedea ceea ce eu vedeam. M-am ridicat şi, cu mâinile care-mi tremurau, am început să-mi adun lucrurile. În momentul acela, tânărul, care sosise cu maşina de dimineaţă, ieşi pe uşa hanului, privi în sus şi-n jos pe stradă, cu totul uluit. În balconul de deasupra, soţia lui ieşi şi strânse costumele de baie. O luă în jos, spre maşină, dar, brusc, se întoarse şi traversă drumul, îndreptându-se către pescar.

— Spune-mi, domnule, nu ştii dacă femeia care a venit cu a doua maşină nu s-a întors încă?

— Doamna în rochia înflorată? Nu, domnule, n-am văzut-o. A plecat pe stânci spre peşteră, de dimineaţă.

— Ştiu, ştiu. Am făcut toţi trei baie acolo şi, după aceea, a plecat pe jos încoace şi de atunci n-am mai văzut-o. Nu putea să-i ia atâta timp să ajungă. Stâncile de pe-aici nu sunt periculoase, nu-i aşa?

— Depinde, domnule, pe ce drum apuci. Cel mai bine e să iei un însoţitor care cunoaşte locurile.

Fără îndoială, se referea la el însuşi şi începu o întreagă dizertaţie pe această temă, dar tânărul i-o reteză nu prea politicos, se întoarse alergând spre han şi-i strigă soţiei sale din balcon.

— Auzi, Margery, Carol încă nu s-a întors. Ciudat, nu-i aşa?

Nu i-am auzit răspunsul lui Margery, dar soţul continuă:

— Ştii, nu mai putem aştepta. Trebuie să ne grăbim spre Penrithar. Eşti gata? Am să întorc maşina.

A făcut aşa cum a zis şi, imediat, cei doi au plecat, între timp, încercasem, în mod hotărât, să-mi dovedesc cât de ridicole erau închipurile mele. După ce maşina a plecat, m-am îndreptat spre han şi am examinat îndeaproape trotuarul. Bineînţeles că nu erau pete de sânge. Nu, absolut totul fusese rezultatul imaginaţiei mele care o luase razna. Totuşi, într-un fel, lucrul părea să fie şi mai înfricoşător. În timp ce stăteam acolo, auzii vocea pescarului.

Se uita la mine într-un mod curios.

— V-aţi gândit că aţi văzut picături de sânge aici, da, doamnă?

Am dat din cap afirmativ.

— Asta-i foarte curios, asta-i foarte curios! Există o superstiţie la noi, doamnă. Dacă cineva vede petele acelea de sânge…

Se opri.

— Da? L-am întrebat.

Continuă pe tonul acela moale, cu intonaţie de Cornwall, dar, fără să:şi dea seama, limpede, cu o pronunţie corectă, complet lipsit de întortochelile de vorbire regională.

— Doamnă, se spune că, dacă cineva vede petele acelea de sânge, va avea loc un deces în următoarele douăzeci şi patru de ore.

Înfiorător! Mă trecu un fior pe şira spinării.

Continuă cu convingere:

— Există o tăbliţă foarte interesantă în biserică despre moartea…

— Nu, mulţumesc, am spus hotărâtă, m-am întors rapid pe călcâie şi am luat-o în sus pe stradă spre căsuţa unde locuiam. Exact când am ajuns, am văzut în depărtare pe femeia pe care o chema Carol, coborând pe poteca dintre stânci. Se grăbea. Pe fundalul cenuşiului stâncilor, semăna cu o floare roşie, otrăvitoare. Pălăria ei era de culoarea sângelui.

M-am cutremurat. Într-adevăr, mi se urcase tot sângele la cap.

Mai târziu am auzit zgomotul făcut de maşina ei. M-am întrebat dacă şi ea se ducea la Penrithar; dar ea apucă drumul la stânga, în direcţie opusă. Am urmărit maşina cum a urcat dealul şi a dispărut, răsuflând parcă mai uşurată. Rathole apăru din nou în aerul său liniştit, somnoros.

— Dacă asta-i tot, sublinie Raymond West când Joyce se opri, îmi voi da imediat verdictul: indigestie, puncte în faţa ochilor după mese.

— Asta nu-i tot, reîncepu Joyce. Trebuie să ascultaţi urmarea. Am citit-o în ziar, două zile mai târziu, sub titlul ' „Fatalitatea unei băi în mare”. Se arăta cum doamna Dacre,

soţia căpitanului Denis Dacre, s-a înecat, din nenorocire, la Landeer Cove, puţin mai departe, pe coastă. Ea şi cu soţul locuiau atunci la hotelul de acolo şi-şi exprimaseră dorinţa de a face baie, dar un vânt rece se porni. Căpitanul Dacre apreciase că era prea frig, aşa încât el împreună cu alţii din hotel se duseseră pe terenul de golf din partea stângă. Totuşi, doamna Dacre spusese că nu era prea rece pentru ea şi se îndreptase singură spre golful mării. Când nu s-a întors, soţul ei s-a alarmat şi, însoţit de prietenii săi, s-a dus pe plajă. I-au găsit hainele lângă o stâncă, dar n-au dat de urma nefericitei doamne. Cadavrul ei s-a găsit abia după o săptămână, când a fost adus la mal, la o oarecare distanţă, mai jos pe coastă. Prezenta o lovitură puternică în cap, care-i precedase moartea şi se agrea teoria că ea trebuie să se fi aruncat în mare şi să se fi lovit cu capul de vreo stâncă. După câte am putut afla, moartea ei survenise exact la douăzeci şi patru de ore după ce văzusem petele de sânge.

— Protestez, zise sir Henry. Asta nu e o problemă, e o poveste cu fantome. Domnişoara Lemprière este, evident, un medium.

Domnul Petherick tuşi ca de obicei.

— Un lucru mă intrigă, interveni el, acea lovitură în cap. Cred că nu trebuie să excludem posibilitatea unei farse. Nu avem suficiente date la îndemână pentru asta. Halucinaţia sau viziunea domnişoarei Lemprière este, desigur, interesantă, dar nu-mi dau seama prea clar asupra cărui punct doreşte ea să ne pronunţăm.

— Indigestie şi coincidenţă, zise Raymond, şi oricum nu poţi fi sigură că erau aceiaşi oameni. Pe lângă aceasta, blestemul, sau orice o fi fost, se aplică numai locuitorilor din prezent de la Rathole.

— Presimt, spuse sir Henry, că sinistrul pescar are de-a face cu această povestire. Dar sunt de acord cu domnul Petherick că domnişoara Lemprière ne-a dat foarte puţine date… „r '

Joyce se întoarse spre dr. Pender care, zâmbind, dădu neştiutor. Din cap.

— E o poveste foarte interesantă, zise el, dar mă tem că sir Henry şi domnul Petherick au dreptate că există prea puţine date pe care să ne bazăm.

Joyce se uită curioasă la Miss Marple, care îi zâmbi.

— Şi eu cred, Joyce dragă, că eşti puţin şireată. Desigur, eu văd altfel lucrurile. Vreau să zic că noi, ca femei, apreciem amănuntul legat de haine. Dar nu cred că e o problemă cinstită să i-o pui unui bărbat. Trebuie să fi avut loc o mulţime de schimbări rapide. Ce femeie rea! Şi un bărbat încă şi mai rău.

Joyce se uită surprinsă la ea.

— Mătuşă Jane, şxclamă ea, vreau să zic Miss Marple, cred, sunt convinsă că ştii adevărul!

— Ei bine, dragă, recunoscu Miss Marple, e mult mai uşor pentru mine, care stau aici liniştită, decât a fost pentru tine, tu fiind şi o pictoriţă atât de sensibilă la atmosferă, nu-i aşa? Stând aici şi împletind vezi clar faptele. Picăturile de sânge cădeau pe trotuar din costumul de baie care atârna deasupra; acesta fiind roşu, bineînţeles, criminalii înşişi nu şi-au dat seama că era pătat de sânge. Biata fată, atât de tânără, biata de ea!

— Scuză-mă, Miss Marple, zise sir Henry, dar dumneata cunoşti totul în timp ce eu sunt încă complet nelămurit. Dumneata şi domnişoara Lemprière păreţi să ştiţi despre ceea ce vorbiţi, dar noi, bărbaţii, suntem în necunoştinţă de cauză.

— Am să vă spun acum sfârşitul povestirii, zise Joyce. Era un an mai târziu. Mă aflam într-o mică staţiune pe coasta de Est şi pictam, când, deodată, am avut acel puternic sentiment straniu pe care-l simţi când ţi se repetă ceva ce ţi s-a întâmplat mai înainte. Erau două persoane, un bărbat şi o femeie, pe trotuarul din faţa mea şi ei întâmpinau o a treia persoană, o femeie îmbrăcată într-o rochie roşie de creton cu poinsettia: „Carol, ce splendid! Ce întâmplare să te

întâlnesc după atâţia ani! O cunoşti pe soţia mea? Joan, aceasta este o veche prietenă, domnişoara Harding”.

L-am recunoscut de îndată pe bărbat. Era acelaşi Denis pe care-l văzusem la Rathole. Soţia era alta, adică era o Joan în loc de Margery; dar ea era de acelaşi tip, tânără, cam prost îmbrăcată şi foarte ştearsă. Am crezut pentru o clipă că înnebunesc. Au început să vorbească despre înot. Am să vă spun ce-am făcut. Atunci m-am dus ca din puşcă la poliţie. Îmi închipuiam că o să creadă că sunt, probabil, cam ţâcnită, dar nu-mi păsa. Şi totul s-a întâmplat să fie în regulă. Acolo era un om de la Scotland Yard, care venise exact pentru lucrul acesta. Se părea – o, e groaznic să vorbesc despre asta – că poliţia avea bănuieli în privinţa lui Denis Dacre. Acesta nu era numele său real, lua diferite nume pentru diferite ocazii. Făcea cunoştinţă cu fete, de obicei cât se poate de şterse, fără multe rude sau prieteni, se însura cu ele, le asigura viaţa pentru mari sume de bani şi apoi, o, e oribil! Femeia pe nume Carol era soţia lui adevărată şi puneau întotdeauna în aplicare acelaşi plan. De fapt, aşa au şi reuşit să-l prindă. Companiile de asigurare au devenit suspicioase. El venea într-o staţiune liniştită de la mare cu noua sa soţie, apoi apărea cealaltă femeie şi se duceau toţi trei să înoate. Soţia era ucisă, Carol se îmbrăca în hainele ei şi se întorcea în barcă cu el. Apoi, plecau din localitate, oricare ar fi fost, după ce întrebau despre presupusa Carol şi, când ajungeau în afara satului, Carol îşi punea în… Grabă, înapoi, rochia ei roşie ţipătoare, se machia strident, se întorcea în sat şi pleca cu propria ei maşină. Căutau să afle în ce direcţie o lua curentul apei şi presupusul deces se întâmpla în următorul loc de înot de-a lungul coastei, dar în direcţia curentului. Carol juca rolul soţiei, se ducea singură spre o plajă mai ferită, lăsa lucrurile soţiei lângă o stâncă şi pleca în rochia ei de creton înflorată aşteptând liniştită până când soţul ei putea s-o reîntâlnească.

Presupun că atunci când a ucis-o pe biata Margery, ceva sânge trebuie să fi pătat costumul de baie al lui Carol şi, acesta fiind roşu, ei n-au observat, aşa cum spune Miss Marple. Dar când l-au atârnat peste balcon, a început să picure. Ah! Se cutremură. Încă îl mai văd.

— Desigur, spuse sir Henry, acum îmi reamintesc foarte bine. Davis era numele adevărat al bărbatului. Am scăpat din vedere că unul din multele sale nume fictive fusese Dacre. Formau o pereche extraordinar de vicleană, întotdeauna mi s-a părut atât de uimitor că nimeni nu a sesizat schimbarea de identitate. De acord cu Miss Marple că hainele sunt mult mai uşor de descoperit decât feţele; dar a fost o schemă foarte inteligentă, deoarece, deşi îl suspectam pe Davis, nu ne-a fost uşor să-l acuzăm de crimă, întrucât, întotdeauna, părea să aibă un alibi ireproşabil.

— Mătuşă Jane, spuse Raymond, uitându-se la ea curios, cum de reuşeşti? Ai dus o viaţă atât de liniştită şi, totuşi, nimic nu pare să te surprindă.

— Întotdeauna mi se pare că un lucru seamănă foarte mult cu un altul, în lumea asta, sublinie Miss Marple. Ştiţi, a fost o doamnă Green care şi-a înmormântat cinci copii şi toţi asiguraţi pe viaţă. Natural, cineva a început să devină bănuitor.

Dădu din cap dezaprobator:

— Există extrem de multă răutate în viaţa de la ţară. Sper că voi, dragi tineri, să nu mai cunoaşteţi cât de rea este lumea!

XI. Presupuneri justificate.

Domnişoara Politt puse mâna pe ciocănel şi bătu uşurel în uşa casei. Lăsă să treacă ceva timp şi bătu din nou. Pachetul de sub braţul ei stâng se mişcă puţin în timpul acesta şi ea îl îndreptă. În pachet se afla noua rochie verde de iarnă, gata de probă, a doamnei Spenlow. În mâna stângă a domnişoarei Politt se bălăbănea o geantă de mătase neagră în care se găseau un metru de croitorie, o pernuţă cu bolduri şi o foarfecă mare, bună la lucru.

Domnişoara Politt era înaltă şi slăbănoagă, cu un nas ascuţit, buzele strânse pungă şi păr rărit, cărunt, făcut cu fierul. Ezită, înainte de a lovi a treia oară cu ciocànélul. Aruncând o privire pe stradă, zări o siluetă ce se apropia grăbită. Domnişoara Hartnell, veselă, cu pielea aspritä de vânt, 45 de ani, strigă ca de obicei tare cu vocea sa groasă: „Bună ziua, domnişoară Politt”.

Croitoreasa răspunse: Bună ziua, domnişoară Hartnell.”

Vocea sa era extrem de slabă şi moale. Începuse să lucreze ca fată în casă la o lady. „Scuzaţi-mă, continuă ea, nu ştiţi cumva dacă doamna Spenlow este acasă”?

— N-am nici cea mai mică idee, zise domnişoara Hartnell.

— Mi se pare ciudat. Trebuia să-i probez doamnei Spenlow. Noua sa rochie în după-amiaza asta. La ora 3 şi 30 de minute, mi-a zis.

Domnişoara Hartnell se uită la ceasul ei de mână:

— A trecut puţin de jumătate.

— Da, am bătut de trei ori şi n-am primit nici un răspuns, aşa că mă gândesc că poate doamna Spenlow ar fi putut să plece şi să uite. De obicei nu uită de întâlniri şi vrea să poarte rochia poimâine.

Domnişoara Hartnell intră pe poartă, străbătu poteca şi i se alătură domnişoarei Politt la uşa casei Laburnam.

— De ce nu deschide Gladys uşa? Întrebă ea. Oh, nu, desigur, e joi – ziua liberă a lui Gladys. Cred că doamna Spenlow a adormit. N-ai ciocănit destul de tare.

Apucând ciocănelul lovi – pac, pac, pac – de te asurzea şi, în plus, bătu în rama uşii. Şi mai strigă cu o voce de stentor: „Hei, nu-i nimeni pe-acasă”?

Nu răspunse nimeni.

Domnişoara Politt murmură:

— Oh, cred că doamna Spenlow trebuie să fi uitat şi să fi plecat. Mai trec altă dată. Începu să se îndepărteze pe potecă.

— Prostii, spuse ferm domnişoara Hartnell. Nu poate să fi plecat, aş fi întâlnit-o. Am să mă uit prin ferestre să văd

dacă pot zări vreun semn de viaţă.

Râse ca de obicei, din toată inima, ca să sugereze că era o glumă şi aruncă o privire de mântuială prin cea mai apropiată fereastră, deoarece ştia prea bine că uşa din faţă era rareori folosită, domnul, şi doamna Spenlow preferând salonaşul din spate.

De mântuială cum fusese, totuşi îşi atinse scopul. Domnişoara Hartnell nu văzu nici un semn de viaţă. Dimpotrivă, prin geam, o zări pe doamna Spenlow zăcând moartă pe covoraşul din faţa căminului.

— Desigur, zise domnişoara Hartnell, când povesti ulterior, am reuşit să-mi păstrez calmul. Biata aia de Politt n-ar fi ştiut, în ruptul capului ce să facă. „Trebuie să ne ţinem firea” – i-am spus. Stai aici şi eu mă duc la poliţistul Palk. A zis ceva că nu vrea să rămână singură, dar nu i-am dat nici o atenţie. Trebuie să fii ferm cu astfel de persoane. Am considerat întotdeauna că le place să facă tărăboi. Tocmai mă îndepărtam, când, în aceeaşi clipă, chiar domnul Spenlow dădu colţul casei.

Aici, domnişoara Hartnell făcu o pauză semnificativă. Asta le-a permis ascultătorilor săi să întrebe pe nerăsuflate: „Spune, cum arăta”? Domnişoara Hartnell continuă: Ca să fiu sinceră, am bănuit imediat ceva! Era prea din cale-afară de calm. Nu a părut câtuşi de puţin surprins. Şi puteţi spune ce voiţi, nu é firesc ca un bărbat să afle că nevasta i-a murit şi să nu dea nici un semn de emoţie.

Toată lumea era de acord cu această observaţie.

Şi poliţia a fost de acord. Atât de suspectă' s-a considerat detaşarea domnului Spenlow încât poliţiştii n-au pierdut timpul şi au stabilit ce-i revine domnului ca. Urmare a decesului soţiei sale. Când au descoperit că doamna Spenlow fusese bogată şi că banii îi ţeveneau soţului, potrivit unui testament întocmit imediat după căsătoria lor, au devenit şi mai suspicioşi.

Miss Marple, acea domnişoară bătrână cu faţa blândă (şi, după unii, cu limba ascuţită), care locuia în casa de lângă

cea a pastorului, a fost chestionată foarte rapid – după jumătate de oră de la descoperirea crimei. Ea a fost abordată de poliţistul Palk, care arăta, cu importanţă, cu degetul într-un carneţel.

— Dacă nu vă supăraţi, doamnă, am câteva întrebări să vă pun.

Miss Marple zise:

— În legătură cu uciderea doamnei Spenlow?

Palk tresări.

— Puteţi să-mi spuneţi, doamnă, de unde ştiţi?

— Peştele, spuse Miss Marple.

Răspunsul, era cu totul de neînţeles pentru poliţistul Palk. El a presupus corect că băiatul vânzătorului de peşte adusese ştirea împreună cu masa de seară pentru Miss Marple.

Miss Marple continuă blând:

— Să zacă pe duşumeaua din salon, strangulată – probabil cu un cordon foarte îngust. Dar ce-o fi fost, a fost luat.

Pe faţa lui Palk i se citea furia. Cum de reuşeşte tânărul Fred să le ştie pe toate…

Miss Marple i-o reteză scurt. Spuse:

— E un bold în tunica dumitale.

Poliţistul Palk se uită în jos, surprins. Spuse:

— Se zice: „Vezi un bold şi îl ridici, toată ziua bine-o duci”.

— Sper să se adeverească. Acum, ce doriţi să vă spun?

Poliţistul Palk tuşi, îşi luă un aer important şi-şi consultă carneţelul:

— Am declaraţia domnului Arthur Spenlow, soţul moartei. Domnul Spenlow spune că la două şi jumătate, după câte poate aprecia, a primit un telefon de la Miss Marple care l-a întrebat dacă ar putea veni la trei şi un sfert, deoarece dorea să-l consulte într-o problemă. Ei, doamnă, este adevărat?

— Bineînţeles că nu, spuse Miss Marple.

— Nu l-aţi sunat pe domnul Spenlow la două şi jumătate?

— Nici la două şi jumătate şi nici la vreo altă oră.

— Ah, făcu poliţistul. Palk şi-şi muşcă mustaţa, cu deosebită satisfacţie.

— Ce-a mai zis domnul Spenlow?

— Domnul Spenlow a declarat că a venit aici, cum i s-a cerut, plecând de-acasă la trei şi zece minute; că, sosind aici, a aflat de la servitoare că Miss Marple „nu-i acasă”.

— Până aici e adevărat, zise Miss Marple. A venit, dar eram la adunarea de la Institutul Femeilor.

— Ah, făcu din nou poliţistul Palk.

Miss Marple exclamă:

— Spune-mi, te rog, domnule, îl suspectezi pe domniil Spenlow?

— În acest stadiu nu vă pot spune, dar mi se pare că cineva, cumva, fără să spun nume, a încercat să fie şiret.

Miss Marple spuse gânditoare:

— Domnul Spenlow?

Îi plăcea de domnul Spenlow. Era mărunt, uscăţiv, rezervat şi preţios în vorbire, culmea respectabilităţii. Părea ciudat că venise să locuiască la ţară; se vedea că trăise toată viaţa la oraş. Îi mărturisise motivul domnişoarei Marple. Spusese: „întotdeauna mi-am dorit, încă din copilărie, să trăiesc într-o zi la ţară şi să am o grădină a mea. Mi-au plăcut, întotdeauna, foarte mult, florile. Ştiţi, soţia mea a avut o florărie. Acolo am văzut-o prima dată”.

O mărturisire clară, dar deschidea perspectiva unei poveşti de dragoste. O doamnă Spenlow mai tânără, mai drăguţă, pe un fundal de flori.

Totuşi, domnul Spenlow nu ştia mai nimic despre flori. N-avea idee de seminţe, de tăieri, de îmbobociri, de plante anuale sau perene. Avea doar un vis – visul unei căsuţe cu o grădină plină de flori frumos colorate şi parfumate. El ceruse, aproape patetic, instrucţiuni de la Miss Marple şi-şf notase răspunsurile sale într-un carneţel.

Era un om metodic. Poate din cauza acestei trăsături, poliţia s-a oprit asupra lui când soţia i-a fost găsită ucisă. Cu răbdare şi perseverenţă, poliţiştii au aflat o mulţime de

lucruri despre fosta doamnă Spenlow şi, curând, întreg satul St. Mary Mead ştiu totul.

Răposata doamnă Spenlow îşi începuse viaţa într-o casă mare ca fată bună la toate care trebuia s-o ajute şi pe cameristă şi pe bucătăreasă. Plecase de-acolo după ce se căsătorise cu ajutorul grădinarului şi, împreună, deschiseseră o florărie la Londra. Prăvălia prosperase. Nu tot astfel şi grădinarul, care, curând, se îmbolnăvi şi muri.

Văduva sa s-a îngrijit de florărie şi a dezvoltat-o cu njultă ambiţie. A continuat să se îmbogăţească. Apoi, a vândut-o la un preţ bun şi s-a căsătorit, a doua oară, cu domnul Spenlow, un giuvaergiu între două vârste care moştenise o afacere mică, nu prea strălucită. Nu mult timp după aceea au vândut-o şi s-au stabilit la St. Mary Mead.

Doamna Spenlow era o femeie înstărită. Profitul de pe florărie îl investise – „sub îndrumarea spiritelor”, cum explica tuturor fără excepţie. Spiritele o sfătuiseră cu o neaşteptată perspicacitate.

Toate investiţiile ei prosperaseră, unele într-o manieră destul de senzaţională. Totuşi, în loc ca aceasta să-i sporească încrederea în spiritism, doamna Spenlow, în mod nerecunoscător, se ţinea departe de medium-uri şi şedinţe de spiritism şi se afundase, din toată inima, pentru scurt timp, într-o religie necunoscută, cu afinităţi indiene, care se baza pe diferite forme de respiraţie adâncă17. Totuşi, când a sosit la St. Mary Mead recidivă într-o perioadă de aderare la biserica anglicană. Petrecea mult timp la casa parohială şi participa, cu asiduitate, la slujbele religioase. Ea patrona prăvăliile din sat, o interesau evenimentele locale şi juca bridge.

O viaţă monotonă, obişnuită. Şi, deodată, crima.

Colonelul Melchett, şeful poliţiei, îl chemase pe inspectorul Slack.

Slack era un tip care nu-şi făcea probleme. Când îi căşuna pe cineva o ţinea una şi bună. Acum, de pildă, era sigur: „Soţul a comis-o, sir”, zise el.

— Aşa crezi tu?

— Sunt sigur. E de-ajuns să te uiţi la el. N-a arătat niciodată vreun semn de amărăciune sau emoţie. S-a întors acasă ştiind că era moartă.

— N-ar fi încercat cel puţin să joace rolul soţului disperat?

— El nu, domnule. Prea plin de el. Unii bărbaţi nu se pot preface. Prea crispat. După câte cred eu, se cam săturase de nevastă-sa. Ea avea banii şi, aş zice, era o femeie dificilă, greu de trăit cu ea – mereu se apuca de un „ism” sau cam aşa ceva18. El a hotărât, cu sânge rece, să scape de ea şi să trăiască, confortabil, singur.

— Da, presupun că aşa ar putea deveni cazul.

— Depindea de ea, asta e. Şi-a făcut planurile cu grijă. A pretins că a primit un telefon…

Melchett l-a întrerupt:

— Telefonul n-a fost confirmat?

— Nu, domnule. Aceasta înseamnă ori că el a minţit, ori că s-a sunat de la o cabină telefonică publică. Singurele două telefoane publice din sat sunt la gară şi la poştă. De la poştă n-a dat în mod sigur. Doamna Blânde îi vede pe toţi cei care intră. De la gară s-ar putea. Trenul soseşte la două şi douăzeci şi şapte şi atunci e puţină agitaţie. Dar, lucru important e faptul că el spune că Miss Marple l-a sunat şi asta nu-i deloc adevărat. Nu s-a sunat din casa ei şi ea însăşi era plecată la Institut.

— Nu ai în vedere posibilitatea ca soţul să fie, în mod deliberat, scos din cauză de cineva care dorea s-o ucidă pe doamna Spenlow?

— Vă gândiţi la tânărul Ted Gerard, nu-i aşa, domnule? L-am anchetat şi ne-am lovit de lipsa de motivaţie. El nu ar fi avut nimic de câştigat.

— Are un caracter îndoielnic, totuşi. O dată şi-a însuşit, în mod fraudulos, o sumă considerabilă de bani ce-i fusese încredinţată.

— Nu spun că nu-i băiat rău. Totuşi s-a dus la şeful lui şi a mărturisit totul despre afacere. Şi şefii săi nu ştiau încă

nimic.

— Un membru al Grupului Oxford19, spuse Melchett.

— Da, domnule. A devenit membru şi s-a dus să facă ce trebuia mărturisind că furase banii. Nu zic, să ştiţi, că n-ar fi putut fi şi o doză de viclenie – el s-ar fi putut gândi că e suspectat şi s-a decis să facă pe pocăitul cinstit.

— Eşti un sceptic, Slack, zise colonelul Melchett. Apropo, ai vorbit cu Miss Marple?

— Ce are ea de-a face cu asta, domnule?

— Oh, nimic. Dar ea aude lucruri, ştii. De ce nu te duci să stai puţin de vorbă cu ea? E o bătrână foarte deşteaptă.

Slack schimbă subiectul:

— Un lucru vroiam să vă întreb, domnule. Slujba aia de servitoare cu care răposata şi-a început cariera – casa domnului Robert Abercrombie. Acolo s-a comis un furt de bijuterii – smaralde. Valorau o groază. Niciodată nu le-a mai recuperat. Am controlat, trebuie să se fi întâmplat când femeia aceea, Spenlow, era acolo, deşi s-ar fi putut să fie doar o fetiţă pe vremea aia. Nu credeţi că a fost implicată, domnule? Ştiţi, Spenlow a fost unul din bijuterii aceia mici – tocmai tipul potrivit ca paravan.

Melchett dădu neîncrezător din cap:

— Doar nu crezi că e ceva în asta. Ea nici nu-l cunoştea pe Spenlow pe vremea aceea. Îmi amintesc cazul. În cercurile poliţieneşti părerea era că un fiu era amestecat în treaba asta – Jim Abercrombie – un tânăr groaznic de cheltuitor. Avea o grămadă de datorii şi, abia după jaf, au fost toate plătite – de-o femeie bogată, se zicea, dar nu ştiu – bătrânul Abercrombie s-a eschivat puţin în legătură cu cazul – a încercat să îndepărteze poliţia.

— A fost doar o idee, domnule, zise Slack.

Miss Marple l-a primit pe inspectorul Slack cu satisfacţie, mai ales când a auzit că fusese trimis de colonelul Melchett.

— Da, e chiar foarte drăguţ din partea colonelului Melchett. Nu ştiam că-şi mai aminteşte de mine.

— Îşi aminteşte de dumneavoastră foarte bine. Mi-a zis că ceea ce nu cunoaşteţi că se întâmplă în St. Mary Mead nu merită cunoscut.

— Tare drăguţ din partea lui, dar, nu ştiu absolut nimic. Despre crimă, vreau să zic.

— Ştiţi ce se discută.

— Desigur, dar nu e cazul să repeţi vorbe goale, nu se face.

Slack zise, cu un efort de bună dispoziţie:

— Ştiţi, asta nu-i o conservaţie oficială. Este, aş zice, confidenţială.

— Chiar doriţi să ştiţi ce vorbesc oamenii? Dacă e vreun sâmbure de adevăr sau nu?

— Cam aşa ceva.

— Ei bine, se vorbeşte mult şi se fac tot felùl de speculaţii. Există deja două tabere distincte, dacă mă înţelegeţi. Primii sunt cei ce cred că soţul a făcut-o. Bărbatul sau nevasta sunt persoane uşor de suspectat, nu credeţi?

— Poate, spuse inspectorul reţinut.

— Parteneri atât de apropiaţi, ştiţi. Şi, apoi, aspectul acesta al banilor. Aud că doamna Spenlow era cea cu banii şi, deci, domnul Spenlow o moşteneşte după moarte. În această lume rea, mă tem că presupunerile cele mai nemiloase sunt adesea justificate.

— Moşteneşte o avere destul de mare, asta-i sigur.

— Exact. Ar părea destul de plauzibil, nu-i aşa, ca el s-o ştranguleze, să plece din casă prin uşa din spate, să traverseze câmpul până la casa mea şi să pretindă că a primit un telefon de la mine, apoi să se întoarcă şi să-şi găsească soţia ucisă în absenţa lui, sperând, desigur, că omorul va fi pus pe seama vreunui vagabond sau tâlhar.

Inspectorul încuviinţă:

— Dacă luaţi în considerare aspectul banilor… Şi dacă erau în relaţii proaste în ultimul timp…

Dar Miss Marple îl întrerupse:

— Oh, dar ei nu erau.

— Ştiţi precis?

— Toată lumea ar fi ştiut dacă ei s-ar fi certat! Servitoarea, Glady Brent, ar fi dus repede zvonul în sat.

Inspectorul spuse încet:

— Ea nu s-ar fi putut să nu ştie.

Dar i se zâmbi compătimitor în chip de răspuns. Miss Marple continuă:

— Şi, apoi, mai e cealaltă şcoală de gândire. Ted Gerard. Un tânăr arătos. Cred că ştiţi că o înfăţişare plăcută are darul de a influenţa mai mult decât trebuie. Penultimul nostru pastor exercita o influenţă magică! Toate fetele veneau la biserică – la vecernie, ca şi la slujba de dimineaţă. Şi multe femei mai în vârstă au devenit neobişnuit de des văzute la activităţile parohiale – şi ce papuci sau şaluri i se mai făceau! Foarte stânjenitor pentru bietul tânăr. Dar unde eram? Ah, da, la tânărul Ted Gerard. Bineînţeles, s-a vorbit pe seama lui. O vizita atât de des! Deşi însăşi doamna Spenlow mi-a mărturisit că era membru în ceea ce cred că se numeşte „Oxford Group”. O mişcare religioasă. Sunt sinceri şi serioşi, cred, şi doamna Spelow a fost impresionată de asta.

Miss Marple respiră adânc şi continuă:

— Nu cred că există vreun motiv să se bănuiască că ar fi altceva în plus în asta, dar ştiţi cum sunt oamenii. Foarte mulţi sunt convinşi că doamna Spenlow era îndrăgostită de tânăr, şi că îi împrumuta o mulţime de bani. Şi e absolut adevărat că a fost într-adevăr văzut la gară în ziua aceea. În trenul de ora două şi douăzeci şi şapte de minute. Dar, desigur, ar fi destul de uşor, nu-i aşa, să te strecori de partea cealaltă a trenului şi s-o iei pe scurtătură, peste gard, de-a lungul gardului viu şi să nu ieşi deloc pe uşa gării? Aşa că putea să nu fie văzut ducându-se spre casa aceea. Şi, sigur, oamenii consideră că doamna Spenlow era îmbrăcată într-un mod cu totul deosebit.

— Deosebit?

— Într-un kimonou. Nu într-o rochie.

Miss Marple se înroşi.

— Lucrul ăgta, ştiţi, e poate cam sugestiv pentru unii oameni.

— Credeţi că era sugestiv?

— Oh, nu, eu nu cred. Mi se pare absolut natural.

— Credeţi că era natural?

— În aceste împrejurări, da.

Privirea domnişoarei Marple era rece şi dusă departe. Inspectorul Slack zise:

— Ne-ar putea da încă un motiv în cazul soţului: gelozia.

— Oh, nu, domnul Spenlow nu e un tip gelos. Nu e omul care să vadă lucrurile. Dacă nevastă-sa l-ar fi părăsit şi ar fi lăsat un bilet pe pernuţa de ace, abia atunci el ar fi aflat prima dată de chestia asta.

Inspectorul Slack era uimit de intensitatea cu care ea îl privea. Avea impresia că toată povestirea ei tindea să-i sugereze ceva ce el nu înţelegea. Acum spuse cu oarecare emfază:

— N-aţi găsit clu-uri, inspectore, la faţa locului?

— În zilele noastre, oamenii nu mai lasă amprente şi mucuri de ţigări, Miss Marple.

— Dar cred că asta a fost o crimă în stil clasic, sugeră ea.

Slack zise repezit:

— Ce vreţi să spuneţi cu asta?

Miss Marple remarcă rar:

— Cred că ştiţi că poliţistul Palk v-ar putea ajuta. El a fost prima persoană la… la „locul crimei”, cum se spune.

Domnul Spenlow stătea jos. Arăta uluit. Spuse cu glasul său slab, precis:

— Pot, desigur, să-mi imaginez ce s-a întâmplat. Nu mai aud la fel de bine ca mai înainte. Dar sunt sigur că am auzit un băieţel strigând după mine: „Hei, cine-i Crippen?20„ Asta… Asta mi-a lăsat impresia că el credea că eu mi-am… Am omorât-o pe draga mea soţie.

Miss Marple, tăind grijuliu cu foarfeca. Floarea veştejită a unui trandafir, zise:

— Fără îndoială că asta-i impresia pe care a vrut s-o lase.

— Dar cum a putut să-i treacă aşa ceva unui copil prin cap?

Miss Marple tuşi:

— A auzit, fără îndoială, părerile părinţilor săi.

— Credeţi… Credeţi cu adevărat că şi alţi oameni gândesc acest lucru?

— Aproape jumătate din locuitorii din St. Mary Mead.

— Dar, draga mea doamnă, ce oare a putut să stârnească o asemenea părere? Eu am ţinut sincer la soţia mea. Din păcate, ei nu i-a plăcut să trăiască la ţară aşa cum am sperat, dar un acord perfect asupra tuturor lucrurilor este un ideal imposibil. Te asigur că-i simt foarte acut lipsa.

— Probabil. Dar scuză-mă când îţi zic că nu prea se simte din spusele dumitale.

Domnul Spenlow îşi ridică făptura subţire la întreaga sa statură.

— Doamnă dragă, cu mulţi ani în urmă, am citit despre un anume filosof chinez care, atunci când adorata sa soţie i-a fost luată, a continuat calm să bată gongul pe stradă – probabil o distracţie obişnuită chinezească – aşa cum făcea de obicei. Oamenii din oraş au fost foarte mult impresionaţi de tăria sa sufletească.

— Dar, observă Miss Marple, oamenii din St. Mary Mead reacţionează oarecum diferit. Ei nu cunosc filosofiâ chinezească.

— Dar înţelegeţi?

Miss Marple încuviinţă din cap.

— Unchiul meu, Henry, îi explică ea, era un om cu o stăpânire de sine neobişnuită. Motto-ul său era: „Niciodată nu da frâu emoţiei”. Şi el îndrăgea foarte mult florile.

— Mă gândeam, spuse domnul Spenlow cu o oarecare nerăbdare, că aş putea, poate, pune o „pergola” în partea de vest a casei. Trandafiri roz şi, poate, „Wisteria”. Şi mai e o floare albă, în formă de stea, al cărei nume îmi scapă pentru moment…

Pe tonul în care se adresa nepotului ei de trei ani, Miss Marple spuse:

— Am un catalog foarte frumos aici, cu poze. Poate vrei să te uiţi prin el… Eu mă duc în sat.

După ce l-a lăsat pe domnul Spenlow să stea fericit în grădină cu catalogul său, Miss Marple s-a urcat în camera ei, a împachetat în grabă o rochie într-o bucată de hârtie cafenie şi, părăsind casa, merse repede spre poştă. Domnişoara Politt, croitoreasa, locuia în camerele de deasupra oficiului poştal.

Dar Miss Marple nu intră pe dată pe uşă şi nu urcă scările. Era exact două şi jumătate şi după un minut autobuzul de Much Benham se opri la uşa poştei. Era unul din evenimentele zilei-la St. Mary Mead. Poştăriţa ieşi grăbită cu pachete; pachetele erau legate şi de obligaţiile ei de serviciu în magazin, deoarece poşta avea şi raioane de dulciuri, cărţi ieftine şi jucării pentru copii.

Timp de patru minute, Miss Marple s-a aflat singură în oficiul poştal.

Numai după ce poştăriţa s-a întors la locul său, Miss Marple a urcat şi i-a explicat domnişoarei Politt că dorea să-i modifice rochia gri de crep, să i-o facă mai modernă dacă se putea. Domnişoara Politt a promis să vadă ce poate face.

Şeful poliţiei a fost destul de mirat când i-a fost anunţat numele domnişoarei Marple. Intră, cerându-şi multe scuze:

— Îmi pare rău, îmi pare foarte rău că vă deranjez. Sunteţi atât de ocupat, ştiu, dar aţi fost întotdeauna atât de bun, colonele Melchett, încât mi-am zis că aş putea veni la dumneavoastră mai degrabă decât la inspectorul Slack. Ştiţi, n-aş vrea ca poliţistul Palk să aibă necazuri. Sincer vorbind, presupun că nu ar fi trebuit să se atingă de nimic.

Colonelul Melchett era uşor uimit. Spuse:

— Palk? E poliţistul din St. Mary Mead, nu-i aşa? Ce-a făcut?

— A luat un bold, ştiţi. Era în tunica lui. Şi mi-a trecut atunci prin minte că era foarte probabil ca el să-l fi luat de

pe jos din casa doamnei Spenlow.

— Probabil, probabil. Dar, de fapt, ce mare lucru credeţi că e un bold? De fapt l-a ridicat de pe jos, chiar de lângă cadavrul doamnei Spenlow. A venit şi i-a spus asta ieri lui Slack – dumneata l-ai determinat, după câte îmi dau seama. Nu se cuvenea să se atingă de nimic, desigur, dar, aşa cum am mai spus, ce-i un ac? Era unul obişnuit. Un ac din cele pe care le are orice femeie.

— Oh, nu, colonele Melchett, aici greşiţi. Pentru un bărbat, poate arăta ca un ac obişnuit, dar nu este aşa. E un bold special, unul foarte fin, din acelea pe care le cumperi cu cutia, de felul celor folosite, cel mai adesea, de croitorese.

Melchett făcu ochi mari, o licărire că a înţeles, îl străfulgeră un gând. Miss Marple clătină din cap de câteva ori, aprobator.

Da, desigur. Mi se pare clar. Ea era în kimonou pentru că urma să-şi probeze rochia cea nouă şi s-a dus în camera din faţă, iar domnişoara Politt a spus ceva despre luat măsura şi i-a pus metrul în jurul gâtului – şi, apoi, tot ce mai avea de făcut era să-l răsucească şi să tragă – foarte uşor, aşa am auzit. Şi apoi, bineînţeles, a ieşit, a tras uşa şi a rămas acolo, bătând, ca şi cum tocmai sosise. Dar acul arată că ea fusese deja în casă.

— Şi domnişoara Politt a fost cea care i-a telefonat lui Spenlow?

— Da. De la poştă, la două şi jumătate – chiar când vine autobuzul şi oficiul poştal e gol.

Colonelul Melchett zise:

— Dar, draga mea Miss Marple, de ce? În numele Domnului, de ce? Nu poţi comite o crimă fără motiv.

— Ei bine, cred că ştiţi, colonele Melchett, din ceea ce am auzit, crima datează de mult timp în urmă. Îmi reaminteşte, ştiţi, de cei doi veri ai mei. Anthony şi Gordon. De tot ce se apuca Anthony ieşea bine şi de ce se apuca bietul Gordon – mergea prost: caii de curse îşi rupeau piciorul, cursul

acţiunilor scădea, preţul proprietăţilor se deprecia… După mine, cele două femei erau amestecate.

— În ce?

— Jaful! De acum mult timp. Smaralde foarte valoroase, după câte am auzit. Camerista doamnei şi fata bună la toate în casă. Pentru că un lucru nu şi-a găsit explicaţia – cum, când fata bună la toate în casă s-a căsătorit cu grădi- „ narul, au avut destui bani să deschidă o florărie? Răspunsul este că a avut partea ei din… Din şterpeleală, cred că e cea mai potrivită expresie. De tot ce s-a apucat a mers bine.

Banii făceau bani. Dar cealaltă, camerista doamnei, trebuie să fi fost ghinionistă. A ajuns să fie doar o croitoreasă într-un sat. Apoi s-au reîntâlnit. La început, toate au mers bine, cred, până când a intrat în scenă domnul Ted Gerard. Ştiţi, doamna Spenlow avea deja mustrări de conştiinţă şi înclinaţii religioase. Fără îndoială că tânărul o îndemna „să mărturisească”, „să se elibereze” şi cred că era tentată s-o facă. Dar domnişoara Politt nu vedea lucrurile în felul ăsta. Tot ceea ce vedea era faptul că avea să meargă la închisoare pentru un furt pe care-l comisese cu mulţi ani în urmă. Aşa că s-a hotărât să oprească totul. Mă tem că ştiţi că a fost, întotdeauna, o femeie rea. Nu cred că i-ar fi păsat, nici cât negru sub unghie, dacă acel blând şi stupid domn Spenlow ar fi fost spânzurat.

Colonelul Melchett spuse încet:

— Putem.: verifica teoria dumneavoastră… Până la un punct. Identitatea femeii aceleia, Politt, cu a cameristei doamnei Abercrombie, dar…

Miss Marple îl asigură:

— Va fi destul de uşor. E tipul de femeie care se înmoaie de îndată ce e confruntată cu adevărul. Şi, apoi, vedeţi, i-am luat metrul. L-am, l-am şterpelit ieri, când m-am dus să fac o probă. Când îşi va da seama că nu-l mai are, se va gândi că e la poliţie… Ei bine, e o femeie destul de proastă şi va crede că va fi, într-un fel, o dovadă împotriva ei.

Ea îi zâmbi încurajator:

— N-o să aveţi probleme, vă asigur.

Era tonul cu care mătuşa sa favorită îl asigurase, odată, că va reuşi să treacă examenul de admitere la Royal Military Academy din Sandhurst.

Şi fusese admis.

XII. Mister şi soluţie.

Sir Henry Clithering, fost inspector la Scotland Yard, stătea la prietenii săi, familia Bantry, în locuinţa acestora, de lângă micul sat, St. Mary Mead.

Sâmbătă dimineaţă, coborând pentru micul dejun, la plăcuta oră pentru musafiri, zece şi un sfert, aproape se ciocni de gazda sa, doamna Bantry, în pragul uşii de la sufragerie. Ea ieşea în fugă, evident, într-o stare de mare agitaţie şi disperare.

Colonelul Bantry şedea la masă, cu faţa mai roşie decât de obicei.

— Mneaţa Clithering, zise el. Frumoasă zi. Serveşte-te.

Sir Henry se conformă. După ce se aşeză, cu o farfurie plină de rinichi şi şuncă în faţă, gazda sa continuă:

— Dolly este puţin supărată în dimineaţa asta.

— Da… Da… Aşa mi s-a părut, ziste sir Henry blând.

Se minună puţin. Soţia gazdei sale era o fire liniştită, puţin înclinată către stări zbuciumate sau agitate. După câte ştia sir Henry, se entuziasma în jurul uriui singur subiect – grădinăritul.

— Da, continuă colonelul Bantry. Nişte ştiri care ne-au parvenit în dimineaţa asta.au tulburat-o. O fată din sat, fiica lui Emmott, cel care este proprietarul de la „Blue Boar”.

— O, da, desigur.

— Da, da, zise colonelul Bantry dus pe gânduri. Drăguţă fată. A dat de bucluc. Povestea obişnuită. M-am contrazis cu Dolly în legătură cu asta. O prostie din partea mea. Femeile niciodată nu văd cu capul limpede. Dolly era trup şi suflet de partea fetei, ştii cum vorbesc femeile, că bărbaţii sunt nişte brute şi toate celelalte. Dar nu-i chiar atât de simplu,

nu în zilele noastre. Fetele ştiu cum sunt bărbaţii. Un individ care seduce o fată nu e neapărat un ticălos. Adesea e fifty-fifty. Mie chiar îmi place tânărul Sandford. Aş fi zis, mai degrabă, un tânăr dobitoc decât un Don Juan.

— Acest om, Sandford, i-a făcut fetei neplăceri?

— Aşa se pare. Desigur, eu personal nu ştiu nimic, spuse colonelul prudent. Totul nu-i decât bârfă şi palavre. Ştii cum e în locul ăsta! Cum îţi zic, eu nu ştiu nimic. Eu nu sunt ca Doly să sar la concluzii, să arunc cu acuzaţii în toate părţile. La naiba, fiecare trebuie să aibă grijă ce spune. Ştii – anchetă şi chestii de-astea.

— Anchetă?

Colonelul Bantry se uită uimit.

— Da. Nu ţi-am spus? Fata s-a înecat. Pentru asta-i toată zarva.

— E o treabă foarte urâtă, spuse sir Henry.

— Sigur că da. Nici nu vreau să mă mai gândesc. Biata fetiţă! Tatăl ei e un om aspru din toate punctele de vedere. Cred ca ea şi-a dat seama că nu putea să reziste scandalului.

Se opri.

— Asta a tulburat-o aşa de mult pe Dolly.

— Unde s-a înecat?

— În râu. Chiar mai jos de moară apa curge foarte repede. Acolo e o potecă şi un podeţ. Se zice că s-a aruncat de acolo. Vai, vai, nici nu suport să mă gândesc!

Şi, cu un gest supărat, colonelul Bantry îşi deschise ziarul începând să-şi mute gândurile de la incidentul dureros către cele mai recente iregularităţi guvernamentale care atrăgeau atenţia.

Sir Henry a fost doar neplăcut surprins de tragedia din sat. După micul dejun, se aşează într-un scaun confortabil pe peluză, îşi trase pălăria peste ochi şi contemplă viaţa dintr-un unghi de vedere paşnic.

Pe la unsprezece şi jumătate o cameristă îngrijită se ivi pe peluză.

— Vă rog, sir, Miss Marple a venit în vizită şi ar dori să vă vadă.

— Miss Marple?

Sir Henry se ridică în capul oaselor şi-şi îndreptă pălăria. Numele îl surprinse. Îşi amintea foarte bine de Miss Marple – de comportarea ei de fată bătrână, liniştită, gentilă, de perspicacitatea ei uimitoare. Îşi reamintea de o duzină de cazuri nerezolvate şi ipotetice… Şi cum, de fiecare dată, această tipică „fată bătrână de la ţară” găsise, mergând drept la ţintă, soluţia corectă a misterului. Sir Henry avea un respect foarte profund pentru Miss Marple. Se întrebă ce o determinase să-l caute.

Miss Marple stătea în sufragerie, dreaptă ca întotdeauna, cu un coş de piaţă vesel colorat, de origine străină, lângă ea. Obrajii îi erau îmbujoraţi şi părea tulburată.

— Sir Henry, mă bucur atât de mult! Ce noroc să vă găsesc! Dintr-o întâmplare am auzit că locuiţi aici… Sper că mă veţi scuza…

— E o mare plăcere, spuse sir Henry, luându-i mâna. Mă tem că doamna Bantry e plecată.

— Da, zise Miss Marple. Am văzut-o vorbind cu Footit, măcelarul, când am trecut. HeniT Footit a fost călcat ieri – adică câinele său. Unul dintre acei fox terrieri cu blana moale, destul de solid şi certăreţ pe care îi preferă, se pare, întotdeauna măcelarii.

— Da, o încurajă sir Henry să continue.

— Mă bucur c-am ajuns aici când ea nu este acasă, preciză Miss Marple. Deoarece cu dumneavoastră vroiam să vorbesc despre această afacere tristă.

— Henry Footit? Întrebă sir Henry uşor uluit.

Miss Marple îi aruncă o privire plină de reproş.

— Nu, nu. Rose Emmott, desigur. Aţi auzit?

Sir Henry dădu din cap afirmativ.

— Bantry mi-a povestit. Foarte trist.

Era uşor uluit. Nu înţelegea de ce Miss Marple vroia să discute cu el despre Rose Emmott.

Miss Marple se aşează din nou. Sir Henry îi urmă exemplul. Când bătrâna doamnă vorbi, purtarea sa se schimbase. Era gravă şi avea o anumită demnitate.

— S-ar putea să vă reamintiţi, sir Henry, că o dată sau de două ori, am jucat un gen cât se poate de plăcut de joc. Am avansat mistere şi am propus soluţii. Aţi fost atât de bun să spuneţi că eu… Că eu nu m-am descurcat prea rău.

— Ne-aţi bătut pe toţi, spuse sir Henry plin de căldură. Aţi dovedit un geniu absolut de a ajunge la adevăr. Şi aţi dat întotdeauna un exemplu, îmi amintesc, o paralelă cu viaţa din sat care vă oferea clu-ul. El zâmbea cât vorbi, dar Miss Marple nu a surâs defel. A rămas foarte sobră.

— Ceea ce aţi spus m-a îndemnat să vin acum la dumneavoastră. Simt că dacă vă spun ceva… Cel puţin nu o să râdeţi de mine.

El îşi dădu deodată seama că ea vorbea extrem de serios.

— Dar cum să râd? O încurajă el cu bunăvoinţă.

— Sir Henry, fata asta – Rose Emmott. Nu s-a înecat… Ea a fost ucisă… Şi eu ştiu cine a omorât-o.

Sir Henry tăcu cu adevărat uimit vreo trei secunde. Vocea domnişoarei Marple fusese perfect calmă şi lucidă. Ar fi putut face afirmaţia cea mai banală din lume, dacă nu ştiai câte emoţii se ascund în spatele cuvintelor.

— E o declaraţie foarte serioasă, Miss Marple, i se adresă sir Heniy, când îşi recăpătă suflul.

Ea dădu de câteva ori afirmativ din cap.

— Ştiu, ştiu, de aceea am venit la dumneavoastră.

— Dar, dragă doamnă, eu nu sunt persoana indicată. În prezent sunt doar o simplă persoană particulară. Dacă aveţi cunoştinţă despre ceea ce pretindeţi, trebuie să mergeţi la poliţie.

— Nu cred că pot s-o fac, zise Miss Marple.

— Dar de ce nu?

— Pentru că, vedeţi, eu nu posed… Ceea ce se numeşte „cunoaştere'.

— Vreţi să spuneţi că doar aţi ghicit singură?

— Puteţi să-i spuneţi aşa, dacă doriţi, dar nu e chiar aşa. Eu ştiu. Mă aflu în postura de a şti; dar dacă îi expun motivele mele inspectorului Drewitt… Ei bine, el o să râdă şi gata. Şi, pe cuvânt, nici nu ar trebui să-i găsesc vreo vină. E foarte dificil să înţelegi ceea ce s-ar putea numi cunoaşterea specializată.

— Ca de pildă? Întrebă sir Henry.

Miss Marple zâmbi uşor.

— Dacă v-aş spune că ştiu fiindcă un om numit Peasegood a lăsat napi în loc de morcovi, când a trecut cu căruţa să-i vândă legume nepoatei mele cu mulţi ani în urmă…

Se opri intenţionat.

— Un nume foarte nimerit pentru meseria lui, murmură sir Henry. Vreţi să spuneţi că judecaţi după faptele petrecute într-un caz paralel.

— Cunosc natura umană, sublinie Miss Marple. Este imposibil, să o ignori când trăieşti într-un sat atâţia ani. Întrebarea este dacă mă credeţi sau nu.

Se uită drept la el. Roşeaţa din obrajii ei se accentuă. Ochii ei îi întâlniră pe ai lui fără să clipească. Sir Henry era un bărbat cu o vastă experienţă de viaţă. Se hotărî rapid, fără să ezite. Improbabilă şi fantastică cum putea să pară declaraţia făcută de Miss Marple – el îşi dădu imediat seama că o accepta.

— Personal vă cred, Miss Marple. Dar nu înţeleg ce doriţi să fac eu în această problemă, sau de ce aţi venit la mine.

— Am meditat îndelung la asta, răspunse Miss Marple. Cum v-am spus, ar fi inutil să mă duc la poliţie fără fapte. Eu nu am dovezi. Ceea ce v-aş ruga e să vă interesaţi de chestiune, inspectorul Drewitt ar fi cât se poate de flatat, sunt sigură. Şi, bineînţeles, dacă problema va fi înaintată forurilor superioare, colonelul Melchett, inspectorul şef, va fi receptiv la părerile dumneavoastră.

Se uită la el rugătoare.

— Şi ce date aveţi de gând să-mi furnizaţi, ca bază de lucru?

— M-am gândit, zise Miss Marple, să scriu un nume – numele – pe o bucată de hârtie şi să vi-o dau. Apoi dacă, după investigaţii, hotărâţi că… Persoana nu este implicată în nici un fel, înseamnă că m-am înşelat. Se opri şi apoi adăugă cu un uşor fior: Ar fi atât de groaznic, atât de groaznic dacă o persoană nevinovată ar fi spânzurată!

— Ce naiba… Strigă sir Henry tresărind.

Ea se uită cu faţa tristă la el.

— S-ar putea să mă înşel, deşi nu prea cred. Inspectorul Drewitt, înţelegeţi, este într-adevăr un om inteligent. Dar o inteligenţă mediocră este câteodată cât se poate de periculoasă. Nu se duce suficient de departe.

Sir Henry se uită la ea curios.

Scotocind puţin, Miss Marple deschise o mică poşetă, scoase un carneţel de însemnări, rupse o pagină^ scrise cu grijă un nume pe ea, o îndoi şi o întinse lui sir Henry.

O deschise şi citi numele. Nu-i spunea nimic, dar sprâncenele i se ridicară puţin. O privi pe Miss Marple şi băgă hârtia în buzunar.

— Bine, bine, zise el. O afacere cu totul extraordinară. N-am mai făcut niciodată aşa ceva. Dar am de gând să-mi susţin aprecierea… Faţă de dumneavoastră, Miss Marple.

Sir Henry se afla într-o cameră cu colonelul Melchett, şeful poliţiei districtului, şi cu inspectorul Drewitt.

Şeful poliţiei era un om mic, cu o purtare cazonă, agresivă. Inspectorul era înalt, solid şi cu bun simţ.

— Serios, mă simt jenat că mă bag în treburile voastre, se scuză sir Henry cu zâmbetul său plăcut. Nici nu prea pot să vă spun de ce o fac. (Acesta era adevărul adevărat).

— Dragul meu, suntem încântaţi, este o mare favoare.

— Mă simt onorat, sir Henry, zise şi inspectorul.

Şeful poliţiei se gândea: „Bietul om s-a plictisit de moarte la familia Bantry. Bătrânul colonel înjură guvernul şi baba trăncăneşte tot timpul despre bulbi”

Inspectorul se gândea: „Păcat că nu ne aflăm în faţa unui adevărat mister. Am auzit spunându-se că e unul dintre cele

mai bune creiere din Anglia. Păcat că e un caz aşa de simplu”.

Cu glas tare, şeful poliţiei zise:

— Mă tem că totul este foarte sordid şi evident. Prima impresie a fost că fata s-a aruncat în apă. Era în spiritul familiei, înţelegeţi. Totuşi, doctorul nostru Haydock este un om scrupulos. El a observat vânătăi şi leziuni pe ambele braţe. Cauzate înainte de moarte. Exact ca şi cum un individ ar fi luat-o în braţe şi ar fi aruncat-o în apă.

— Ar reclama asta multă forţă?

— Nu cred. Nu-i nevoie de luptă, fata ar fi luată prin surprindere. E un podeţ din lemn alunecos. Cel mai uşor lucru din lume s-o răstorni; nu e nici o balustradă în partea aceea.

— Aveţi dovezi că tragedia s-a întâmplat acolo?

— Da. Am dat de un băiat, Jimmy Brown, de 12 ani. El s-a aflat în pădure în partea cealaltă. A auzit un fel de ţipăt de pe pod şi pe cineva căzând în apă. Era întuneric, ştiţi, greu de văzut. Imediat a zărit ceva alb plutind în jos pe apă, a alergat şi a adus ajutoare. Au scos-o, dar era prea târziu s-o mai aducă la viaţă.

Sir Henry încuviinţă.

— Băiatul n-a văzut pe nimeni pe pod?

— Nu. Dar, cum vă spuneam, era întuneric şi ceaţa persista mereu pe acolo. Am să-l întreb dacă n-a văzut pe cineva înainte sau imediat după aceea. Înţelegeţi, el a presupus, firește, că fata s-a aruncat singură. La început toată lumea a crezut aşa.

— Totuşi, avem biletul, spuse inspectorul Drewitt. Se întoarse către sir Henry. Biletul din buzunarul fetei, domnule. Scris parcă cu creionul unui pictor şi, deşi hârtia era toată udă, am reuşit să-l citim.

— Şi ce conţinea?

— Era de la tânărul Sandford. „în regulă, ne vom întâlni la pod, la opt şi jumătate. R. S.”, aşa scria. Ei bine, era înjur de opt şi jumătate, sau câteva minute mai târziu, când Jimmy

Brown auzi ţipătul şi căzătura în apă. Nu ştiu dacă îl cunoaşteţi pe Sandford? Continuă colonelul Melchett. E aici de vreo lună. Unul dintre aceşti tineri arhitecţi moderni care construiesc case deosebite. Îi face una lui Allington. Dumnezeu ştie cum o să arăte – îmi închipui ca plină de lucruri cubiste. O masă mare din sticlă şi scaune chirurgicale din oţel şi împletituri. N-ai cu cine să-l compari, dar asta îţi arată ce tip de individ e Sandford. Un bolşevic, cu idei subersive, ştiţi, fără morală.

— Seducţia, spuse sir Henry blând, este o crimă de mult stabilită deşi, desigur, nu datează de atâta vreme ca omorul propriu-zis.

Colonelul Melchett se uită mirat.

— O, da, zise el, exact. Exact.

— Sir Henry, interveni Drewitt, e o treabă urâtă dar simplă. Acest. Tânăr Sandford a băgat fata în bucluc. După care o şterge înapoi la Londra. Are fata lui acolo, o domnişoară drăguţă, cu care este logodit şi cu care vrea să se căsătorească. Normal că dacă ea aude de afacerea asta, el s-a dus pe copcă. Se întâlneşte cu Rose la pod – e o seară ceţoasă, nimeni în preajmă – o prinde de umeri şi-i face vânt. Un adevărat porc care merită ce-l aşteaptă. Asta-i părerea mea.

Sir Henry tăcu un minut, două. Îşi dădu seama de puternicul curent al prejudecăţilor locale. Un arhitect modernist nu avea cum să fie bine venit în satul conservator St. Mary Mead.

— Cred că nu e nici o îndoială că omul acesta Sandford era de fapt tatăl copilului? Întrebă el.

— Categoric, el este tatăl, spuse Drewitt. Rose Emmott i-a destăinuit totul tatălui său. Credea că el se va căsători oi ea. Să se căsătorească cu ea” Nici vorbă!

„Doamne sfinte, se gândi sir Heniy. Parcă m-aş trezi într-o melodramă de la mijlocul epocii victoriene. Fata naivă, ticălosul din Londra, tatăl sever, trădarea, ne mai trebuie

doar credinciosul îndrăgostit din sat. Da, cred că e momentul să întreb de el”.

Întrebă cu glas tare:

— Fata n-avea vreun prieten de-al ei de aici?

— Vă referiţi la Joe Ellis? Zise inspectorul. Bun băiat, Joe. Meseria lui e tâmplăria. Ah! Dacă ea ar fi ţinut la Joe…

Colonelul Melchett dădu aprobator din cap.

— Trebuie să rămâi la propria ta clasă, şuieră el.

— Cum a privit Joe Ellis toată întâmplarea? Întrebă sir Henry.

— Nimeni nu ştie cum o priveşte, spuse inspectorul. Joe este un băiat liniştit. Apropiat. Tot ce făcea Rose i se părea corect. Îl ţinea legat de ea. Spera că ea o să se întoarcă la el într-o zi, cred că asta era atitudinea lui.

— Aş vrea să-l văd, spuse sir Henry.

— O! O să ne ducem pe la el, îl aprobă colonelul Melchett. Nu neglijăm nici un fir. M-am gândit să-l vedem întâi pe Enunott, apoi pe Sandford, după care ne putem duce şi la Ellis. Sunteţi de acord, Clithering?

Sir Henry spuse că era admirabil.

L-au găsit pe Tom Emmott la „Blue Boar”. Era un bărbat înalt, voinic, între două vârste, cu ochi ageri şi maxilare puternice.

— Mă bucur să vă văd, domnilor, bună dimineaţa, colonele! Intraţi aici şi nu o să ne deranjeze nimeni. Pot să vă ofer ceva, domnilor? Mu? Cum doriţi. Aţi venit în legătură cu ce i s-a întâmplat bietei mele fete. Ah! Era o fată bună, Rose. Întotdeauna a fost o fată bună… Până când porcul ăsta neruşinat… Vă cer iertare, dar asta e… până a apărut el. I-a promis că o ia de nevastă, zău. Dar, am să-l dau în judecată. El a atras-o şi ea a dat de bucluc. Porc ucigaş. Ne-a umplut de ruşine pe toţi. Biata mea fată!

— Fiica dumneavoastră v-a spus clar că domnul Sandford era responsabil pentru situaţia ei? Întrebă Melchett iute.

— Mi-a zis. Chiar în camera asta mi-a zis.

— Şi dumneavoastră ce i-aţi spus? Îl întrebă sir Henry.

— Ce să-i spun? Omul părea pentru moment descumpănit.

— Adică, de exemplu, n-aţi ameninţat-o c-o daţi afară din casă?

— Am fost puţin supărat, dar e normal. Sunt sigur că vi se pare normal. Dar, nici vorbă s-o dau afară din casă. N-aş face aşa ceva. Îşi luă un aer de indignare orgolioasă. Nu. Pentru ce-i făcută legea – asta zic. La ce foloseşte legea? Trebuia să se poarte corect cu ea. Şi dacă n-a făcut-o, pe cinstea mea, o să plătească.

Lovi cu pumnul în masă.

— La ce oră v-aţi văzut ultima dată fata? Întrebă Melchett.

— Ieri, la ora ceaiului.

— Cum s-a purtat atunci?

— Bine, ca de obicei. N-am observat nimic. Dacă aş fi ştiut…

— Dar n-aţi ştiut, spuse inspectorul sec.

Plecară de la tatăl fetei.

— Emmott nu prea îţi creează o impresie favorabilă, spuse sir Henry gânditor.

— E puţin cam escroc, îl etichetă Melchett. L-ar fi umplut de sânge pe Sandford şi i-ar fi luat banii dacă i s-ar fi ivit ocazia.

Următoarea vizită au făcut-o arhitectului. Eex Sandford nu seamănă câtuşi de puţin cu imaginea pe care, în mod inconştient, sir Henry şi-o formase despre elera un tânăr înalt, foarte blond şi foarte subţire. Avea ochii albaştri, visători, iar părul cam învălmăşit şi cam prea lung. Vorbea puţin cam efeminat.

Colonelul Melchett făcu prezentările. Trecând direct la obiectul vizitei sale, îl invită pe arhitect să declare ce făcuse în seara precedentă.

— Înţelegeţi, îl preveni el, nu am împuternicirea să vă oblig la o declaraţie, dar orice veţi spune va fi folosit ca dovadă împotriva dumneavoastră. Aş vrea ca situaţia să fie clară.

— Nu… Nu înţeleg, zise Sandford.

— Înţelegeţi că Rose Emmott a fost înecată aseară?

— Ştiu. O! E aşa, aşa de îngrozitor? N-am putut să dorm o clipă. Am fost incapabil să lucrez astăzi. Mă simt vinovat… Teribil de vinovat.

Îşi trecu degetele prin păr, învălmăşindu-l şi mai mult.

— N-am vrut niciodată să-i fac vreun rău, spuse eu inima frântă. Nu m-am gândit niciodată. Nu mi-am închipuit că o să procedeze aşa.

Se aşeză la o masă şi-şi îngropă faţa în mâini.

— Trebuie să înţeleg, domnule Sandford, că refuzaţi să declaraţi unde v-aţi aflat aseară la opt şi jumătate?

— Nu, nu, cum să nu. Am fost pe afară. Am făcut o plimbare.

— V-aţi dus să vă întâlniţi cu domnişoara Emmott?

— Nu, m-am plimbat singur. Prin pădure. Mult timp.

— Atunci cum explicaţi biletul acesta, domnule, care a fost găsit în buzunarul fetei moarte?

JŞi inspectorul Drewitt citi cu glas tare, Iară emoţie.

— Ei, domnule? Negaţi că aţi scris asta?

— Nu, nu. Aveţi dreptate. Eu l-am scris. Rose mi-a cerut să ne întâlnim. A insistat. N-am ştiut ce să fac. Aşa că i-am scris biletul.

— Ah, aşa-i mai bine, spuse inspectorul.

— Dar nu m-am dus! Vocea lui Sandford se auzi tare şi excitată. Nu m-am dus! Simţeam că e mai bine să nu o fac, să nu ne întâlnim. Intenţionam să-i scriu de la Londra şi… Şi să aranjez ceva.

— Vă daţi seama, domnule, că această fată urma să aibă un copil şi că v-a indicat pe dumneavoastră drept tatăl acestuia?

Sandford gemu, dar nu răspunse.

— E adevărat acest lucru, domnule?

Sandford îşi îngropa şi mai mult faţa în mâini.

— Cred că da, spuse el pe un ton stins.

— Ah! Inspectorul Drewitt nu-şi putea ascunde satisx. Facţia. Acum, în legătură cu „plimbarea™ dumneavoastră.

V-a văzut cineva seara trecută?

— Nu ştiu. Nu cred. După câte îmi amintesc nu m-am întâlnit cu nimeni.

— Păcat.

— Ce vreţi să spuneţi? Sandford se holbă furios la el. Ce contează dacă în arii dus să mă plimb sau nu? Ce contează asta pentru faptul că Rose s-a înecat?

— Ah! Făcu inspectorul. Ştiţi, ea n-a făcut-o. Ea a fost înecată în mod deliberat, domnule Sandford.

— Ea a fost... I-au trebuit clipe bune ca să pătrundă tot înţelesul oribil al celor spuse. Dumnezeule! Atunci...

Se prăbuşi într-un scaun. Colonelul Melchett schiţă un gest de plecare.

— Înţelegi, Sandford, zise el. Sub nici un pretext nu trebuie să-părăseşti casa asta.

Cei trei bărbaţi plecară. Inspectorul şi şeful poliţiei schimbară nişte priviri...

— Cred că e suficient, sir, zise inspectorul.

— Da. Obţine un mandat de arestare pentru el şi închide-l.

— Scuzaţi-mă, îl întrerupse sir Henry. Mi-am uitat mănuşile.

Reveni repede în casă. Sandford se afla în aceeaşi poziţie în care-l lăsaseră, privind ameţit înainte.

— M-am întors, îi explică sir Henry, ca să vă spun că eu, personal, doresc să fac tot ce pot ca să vă ajut. Motivul interesului pe care-l manifest pentru dumneavoastră nu pot să vi-l destăinui deocamdată. Dar vreau să-mi spuneţi, pe scurt,! Dacă sunteţi de acord, cât se poate de exact ce s-a întâmplat între dumneavoastră şi fata aceea, Rose.

— Era foarte frumoasă, spuse Sandford. Foarte frumoasă şi atrăgătoare. Şi... Şi m-a terminat. Pe Dumnezeul meu că e adevărat. Nu-mi dădea pace. Şi eram complet singur aici – nimeni nu mă prea plăcea şi... Şi cum vă spuneam era uluitor de frumoasă şi părea să ştie cum e şi toate celelalte... Vocea i se stinse. Ridică privirea. Şi apoi s-a întâmplat asta. Dorea să mă însor cu ea. Nu ştiam ce să fac.

Sunt logodit cu o fată din Londra. Dacă aude vreodată de asta – şi va auzi, fireşte – ei bine, totul s-a terminat. Ea nu va înţelege. Cum ar putea? Sunt un depravat, bineînţeles. Cum să vă spun, nu ştiam ce să fac. Am evitat să mă mai întâlnesc cu Rose. M-am gândit să mă întorc la Londra, să-mi consult avocatul şi să aranjez treburile cu banii şi altele pentru ea. Doamne, totul e împotriva mea. Dar ei trebuie să fi greşit. Rose trebuie să se fi sinucis.

— A ameninţat vreodată c-o să-şi pună capăt vieţii?

Sandford dădu din cap.

— NiciodatăN-aş fi zis că e în stare de aşa ceva.

— Ce-i cu omul ăla pe nume Joe Ellis?

— Dulgherul? Un ţăran destoinic. Un tip greu de cap, dar nebun după Rose.

— Trebuie să fi fost gelos, sugeră sir Henry.

— Cred că era puţin, dar el e tipul bovin. Suferă în tăcere.

— Bine, spuse sir Henry, trebuie să plec.

Se alătură celorlalţi doi.

— Ştii, Melchett, îi propuse el, cred că ar fi cazul să dăm o raită şi pe la celălalt individ, Ellis, înainte de a lua vreo măsură drastică. E păcat să arestezi pe cineva ca după aceea să se dovedească o eroare. În fond, gelozia este un motiv foarte bun pentru crimă… Şi unul foarte comun.

— Cât se poate de adevărat, interveni şi inspectorul. Dar Joe Ellis, nu e tipul ăsta. N-ar omorî o muscă. Şi-apoi nimeni nu l-a văzut ieşindu-şi din fire. Totuşi, sunt de acord c-ar fi bine să-l întrebăm unde a fost seara trecută. Trebuie să fi ajuns acasă. Are o cameră închiriată la doamna Bartlett, o femeie foarte de treabă, văduvă, se ocupă puţin şi cu spălătoria.

Căsuţa la care s-au oprit era curată lună şi îngrijită. O femeie înaltă, voinică, între două vârste, le deschise uşa. Avea o faţă plăcută şi ochi albaştri.

— Bună dimineaţa, doamnă Bartlett, spuse inspectorul. Joe Ellis e aici?

— S-a întors acum zece minute, spuse doamna Bartlett. Poftiţi înăuntru, vă rog, domnilor.

Ştergându-şi mâinile de şorţ îi conduse într-un mic salonaş din faţă cu păsări împăiate, câini din porţelan, o sofa, şi alte câteva piese inutile de mobilă.

În grabă aranjă scaune pentru ei, deplasă un lucru mai încolo ca să facă spaţiu şi ieşi strigând:

— Joe, trei domni vor să vorbească cu tine.

O voce din bucătăria din spate răspunse:

— Vin după ce mă spăl.

Doamna Bartlett zâmbi.

— Poftiţi, doamnă, o îndemnă colonelul Melchett. Luaţi loc.

— O, nu, domnule, nici nu mă gândesc.

Doamna Barlett era şocată de idee.

— Joe Ellis e un chiriaş bun? Întrebă Melchett, pe un ton aparent dezinteresat.

— Nici nu se poate unul mai bun, sir. Un tânăr cu adevărat la locul lui. Nu se atinge niciodată de băutură. E mândru de munca sa. Şi întotdeauna e bun şi de ajutor în casă. El mi-a fixat rafturile acelea pentru mine şi un nou bufet în bucătărie. Şi orice fleac care trebuie reparat în casă… Joe îl face una-două. Şi nici nu aşteaptă să i se mulţumească. Ah, nu sunt mulţi tineri ca Joe! Sir.

— Într-o zi va da norocul peste vreo fată, zise Melchett într-o doară. Ţinea foarte mult la biata fată aia, Rose Emmot, nu-i aşa?

Doamna Bartlett oftă.

— Tare mă mai necăjea. El adora pământul pe care ea păşea şi ei nu-i păsa nici cât negru sub unghie de el.

— Unde îşi petrece serile Joe, doamnă Bartlett?

— Aici, domnule, de obicei. Câteodată face câte un lucru ciudat din lemn seara şi încearcă să înveţe contabilitate prin corespondenţă.

— Aha! Aşa deci. A fost acasă ieri seară?

— Da, domnule.

— Sunteţi sigură, doamnă Bartlett? Întrebă sir Henry aspru.

Ea se întoarse spre el.

Foarte sigură, sir.

— N-a ieşit, de pildă, până undeva între opt şi opt jumătate?

— O, nu. Doamna Bartlett râse. A lucrat la bufetul meu de bucătărie aproape toată seara şi eu l-am ajutat.

Sir Henry se uită la faţa ei sigură, zâmbitoare şi simţi prima undă de îndoială.

O clipă mai târziu intră şi Ellis în cameră. Era un tânăr înalt, lat în umeri, un foarte frumos ţăran. Avea ochi albaştri, timizi, şi un zâmbet modest. În general, un tânăr uriaş amabil.

Melchett începu discuţia. Doamna Bartlett se retrase în bucătărie.

— Investigăm moartea lui Rose Emmott. O cunoşteai, Ellis?

— Da. Ezită, apoi murmură: Speram să mă însor cu ea într-o zi. Biata fată.

— Ai aflat în ce situaţie era?

— Da. O scânteie de furie i se aprinse în ochi. El a părăsit-o. Dar era spre binele ei. N-ar fi fost fericită căsătorită cu el. Aşteptam să vină la mine când i se va întâmpla asta. Aş fi avut grijă de ea.

— În ciuda…

— N-a fost vina ei. El a amăgit-o cu tot felul de promisiuni. O! Ea mi-a povestit. Ea n-avea de gând să se înece. El nu merita.

— Unde-ai fost, Ellis, seara trecută la opt şi-jumătate?

I s-a părut lui sir Henry, sau a fost într-adevăr o undă de crispare în răspunsul prompt…, aproape prea prompt.

— Am fost aici. Lucram la un dulap nou de bucătărie pentru doamna B. Întrebaţi-o. Ea o să vă spună.

„A dat prea repede răspunsul, se gândi sir Henry. E un om cam greu de cap. A spus-o aşa la ţanc încât bănuiesc că

avea răspunsul pregătit dinainte”.

Apoi, îşi spuse că asta era în imaginaţia lui. Îşi imagina lucruri, da, îşi imagina chiar o licărire de teamă în ochii aceia albaştri.

Alte câteva întrebări şi răspunsuri şi plecară. Sir Henry găsi un pretext ca să se ducă în bucătărie. Doamna Bartlett era ocupată la soba de gătit. Ridică privirea cu un zâmbet plăcut. Un nou bufet era fixat lângă perete. Nu era chiar terminat. Câteva unelte zăceau în preajmă, ca şi nişte bucăţi de lemn.

— La asta a lucrat Ellis seara trecută? O întrebă sir Henry.

— Da, sir, este o mobilă frumoasă, nu-i aşa? Joe este un dulgher foarte deştept.

Nu era nici o urmă de teamă în ochii ei, nici nu părea încurcată.

Dar Ellis… Îşi imaginase doar? Nu, cu el fusese ceva. „Trebuie să-l atac cumva”, se gândi sir Henry.

Întorcându-se să iasă din bucătărie se ciocni de un cărucior de copil.

— Sper că n-am trezit copilaşul, se scuză el.

Doamna Bartlett izbucni în râs.

— O, nu, sir. N-am nici un copil. Şi-mi pare rău. În ăsta iau rufele la spălat, sir.

— O! Înţeleg…

Se opri şi apoi întrebă sub presiunea unui impuls:

— Doamnă Bartlett, o cunoaşteţi pe Rose Emmott. Spuneţi-mi ce părere aveţi, de fapt, despre ea.

Ea îl privi curioasă.

— Ei bine, sir, mi se pare uşuratică. Dar ea e moartă şi mie nu-mi place să-i vorbesc de rău pe morţi.

— Dar am un motiv, un motiv foarte serios pentru care vă întreb.

Vorbea foarte convingător.

Ea părea să se gândească, studiindu-l cu atenţie. În cele din urmă se hotărî.

— Era soi rău, sir, spuse ea liniştită. Asta nu i-am spus-o lui Joe. Il juca pe degete cum vroia. Tipele astea pot, şi asta-i rău. Dar ştiţi cum sunt ele, sir.

Da, sir Henry ştia. Toţi oamenii din lume ca Joe Ellis sunt deosebit de vulnerabili. Ei credeau orbeşte. Dar exact din această cauză şocul descoperirii putea fi mai mare.

Părăsi căsuţa derutat şi perplex. Se lovea de un zid infailibil. Joe Ellis lucrase în casă toată seara de ieri. Doamna Bartlett fusese acolo urmărindu-l. Ce mai putea rezulta din asta? Nu putea găsi nici o fisură, probabil cu excepţia acelui răspuns dinainte care-i trezea suspiciuni, din partea lui Joe Ellis – acea impresie că avea o poveste pe care s-o spună la ţanc.

— Ei bine, conchise Melchett, asta pare să clarifice de tot chestiunea, nu?

— Aşa e, sir, îl aprobă inspectorul. Sandford este omul nostru. N-are nici un punct de sprijin. Treaba-i simplă ca lumina zilei. După părerea mea, fata şi tatăl ei erau puşi, ei bine, erau puşi pe fapte – să-l şantajeze. El nu dispunea de bani… Nu vroia nici ea afacerea să ajungă la urechile logodnicei sale. Era disperat şi a acţionat ca atare. Ce părere aveţi, sir? Se adresă el special şi lui sir Henry.

— Aşa se pare, recunoscu sir Henry. Şi totuşi mi-e cam greu să mi-l imaginez pe Sandford comiţând vreo acţiune violentă.

Dar ştia, în timp ce vorbea, că această obiecţie nu prea era valabilă. Şi cel mai blând animal, când este încolţit, este capabil de acţiuni uimitoare.

— Totuşi aş vrea să vă văd băiatul, cel care a auzii ţipătul, zise el deodată.

Jimmy Brown se dovedi a fi un flăcău inteligent, cam mic pentru vârsta lui, cu o faţă prelungă, şireată. Era nerăbdător să fie anchetat şi a fost cam dezamăgit când i-au cerut să repete povestea sa dramatică şi ceea ce auzise în noaptea fatală.

— Înţeleg că te aflai de partea cealaltă a podului, preciza sir Henry. Pe malul râului, vizavi de sat. Ai văzut pe, cineva pe partea aceea când ai trecut podul?

— Era cineva care se plimba în pădure. Cred că domnul Sandford, gentlemanul arhitect care construieşte casa ciudată.

Cei trei bărbaţi schimbară nişte priviri.

— Asta s-a întâmplat cam cu vreo zece minute înainte de a auzi ţipătul?

Băiatul încuviinţă dând din cap.

— Ai mai văzut pe altcineva pe malul râului dinspre sat?

— Un bărbat venea pe poteca din partea accea. Mergea încet şi fluiera. Trebuie să fi fost Joe Ellis.

— N-ai fi putut să vezi cine era, îl repezi inspectorul. Cu toată ceaţa şi întunericul.

— Din cauza fluieratului, spuse băiatul. Joe Ellis fluieră întotdeauna aceeaşi melodie – „Vreau ca ea să fie fericită” – e singura melodie pe care o ştie.

Vorbea cu dispreţul unui modern faţă de unul demodat.

— Oricine poate fluiera o melodie, zise Melchett. Se îndrepta spre pod?

— Nu. În cealaltă direcţie, spre sat.

— Nu cred că trebuie să ne preocupam de acest necunoscut, spuse Melchett. Ai auzit ţipătul şi căderea în apă şi câteva minute mai târziu ai văzut trupul plutind pe apă, ai alergat după ajutor, te-aijntors la pod, traversându-l şi te-ai dus drept în sat. N-ai zărit pe nimeni în apropierea podului în timp ce alergai după ajutor?

— Cred că erau doi bărbaţi cu o roabă pe poteca de la râu; dar se aflau la o oarecare distanţă şi n-aş putea spune dacă veneau sau plecau şi casa domnului Giles fiind cea mai apropiată, eu am alergat acolo.

— Ai făcut foarte bine, băiete, îl lăudă Melchett. Ai procedat cu seriozitate şi cu prezenţă de spirit. Eşti un scout21, nu-i aşa?

— Da, sir.

— Foarte bine. Bravo ţie?

Sir Henry tăcea dus pe gânduri. Scoase o bucată de hârtie din buzunar, se uită la ea şi clătină din cap. Nu părea posibil… Şi totuşi…

Se decise să-i facă o vizită lui Miss Marple.

Ea îl primi în sufrageria sa drăguţă, uşor supraaglomerată, în stil vechi.

— Am venit să vă raportez progresele, zise sir Henry. Mă tem că din punctul nostru de vedere, lucrurile nu merg bine. Îi vor aresta pe Sandford. Şi trebuie să spun că mi se pare justificată acţiunea.

— Nu aţi găsit nimic care… Cum să zic… Să sprijine deci teoria mea? Ea arăta perplexă, îngrijorată. Poate am greşit… Am greşit. Aveţi o experienţă atât de mare… cu siguranţă v-aţi fi dat seama dacă-ar fi fost aşa.

— Cu o rezervă, adăugă sir Henry, nu prea cred. Şi mai există un aspect – ne lovim de un alibi de nezdruncinat. Joe Ellis a fixat rafturi în bucătărie toată seara şi doamna Bartlett a urmărit ce făcea.

Miss Marple se aplecă înainte, inspirând rapid.

— Dar nu poate fi aşa, zise ea. A fost vineri seara.

— Vineri seara?

— Da, vineri seara. În serile de vineri, doamna Bartlett duce rufăria pe care a spălat-o la diferiţi clienţi.

Sir Henry se rezemă în scaun. Îşi reaminti povestea lui Jimmy despre bărbatul care fluiera şi… Da… Acum totul se potrivea.

Se ridică strângându-i călduros mâna lui Miss Marple.

— Cred că acum văd soluţia, conchise el. Cel puţin pot încerca,.

Cinci minute mai târziu, s-a întors la căsuţa doamnei Bartlett şi vorbea cu Joe Ellis în salonaş, printre câinii de porţelan.

— Ne-ai minţit, Ellis, în legătură cu seara trecută, începu el aspru. N-ai fost aici în bucătărie ca să fixezi bufetul între opt şi opt şi jumătate. Ai fost văzut mergând pe cărarea de

lângă râu, înspre pod, cu câteva minute înainte ca Rose Emmott să fie ucisă.

Bărbatul rămase cu gura căscată.

— Ea n-a fost omorâtă… N-a fost. N-am nimic de-a face cu asta. S-a aruncat, asta a făcut. Era disperată. Nu m-aş fi atins de un fir din părul ei, nu!

— Atunci de ce ne-ai minţit în legătură cu locul unde ai fost? Îl întrebă sobru sir Henry.

Ochii omului clipiră şi se aplecară stingheriţi.

— Eram speriat. Doamna B. M-a văzut pe acolo şi când am auzit chiar după aceea ce se întâmplase, ei bine, ea s-a gândit că s-ar putea să-mi dăuneze. Am hotărât să spun că lucram aici şi ea a fost de acord să mă susţină. Este deosebită. A fost întotdeauna bună cu mine.

Fără o vorbă, sir Henry părăsi încăperea şi intră în bucătărie. Doamna Bartlett spăla în chiuvetă.

— Doamnă Bartlett, i se adresă el, ştiu totul. Cred c-ar fi mai bine să mărturisiţi, asta dacă nu cumva doriţi ca Joe Ellis să fie spânzurat pentru ceva ce n-a făcut. Nu. Văd că nu vreţi asta. Am să vă spun ce s-a întâmplat. Aţi ieşit să duceţi rufăria la clienţi. V-aţi întâlnit cu Rose Emmott. V-aţi gândit că-i dăduse lui Joe cu piciorul şi se încurcase cu acest străin. Acum ea se afla în încurcătură, Joe era gata să-i sară în ajutor, să se căsătorească cu ea dacă trebuia şi dacă ea îl vroia. El locuieşte în casa dumneavoastră. O uraţi pe fată, nu puteaţi suporta ca stricata asta mică, la nimic bună, să vă ia bărbatul. Sunteţi o femeie puternică, doamnă Bartlett. Aţi prins-o pe fată de umeri şi-aţi aruncat-o în apă. Câteva minute mai târziu l-aţi întâlnit pe Joe Ellis. Băiatul Jimmy v-a văzut împreună de la distanţă, dar în întuneric şi ceaţă el a confundat căruciorul de copil cu o roabă la care împingeau doi oameni. L-aţi convins pe Joe c-ar putea fi suspectat şi-aţi inventat un aşa-zis alibi pentru el, dar care, în realitate, era un alibi pentru dumneavoastră. Acum spuneţi-mi, am dreptate sau nu?

Îşi ţinea respiraţia. Mizase totul pe această înfruntare.

Ea stătea în faţa lui, ştergându-se încet.

— Este exact cum spuneţi, sir, vorbi ea, în cele din urmă, pe tonul acela liniştit, supus. (O voce periculoasă, i se păru, deodată, lui sir Henry). Nu ştiu ce m-a apucat. Neruşinată – asta era. Mi-a venit aşa… ca ea să nu mi-l ia pe Joe. N-am dus o viaţă fericită, sir. Soţul meu era un amărât – invalid şi arţăgos. L-am îngrijit şi l-am oblojit cu credinţă. Apoi Joe a venit aici să închirieze o cameră. Nu sunt o femeie aşa bătrână, sir, în ciuda părului meu albit: Am numai 40 de ani, sir. Joe e un om pe care-l întâlneşti la o mie. Aş fi făcut orice pentru el, absolut orice. E ca un copil mic, sir, atât de blând şi încrezător* Era al meu, sir, să-l îngrijesc şi să văd de el. Şi asta… Asta… Îşi stăpânea, îşi controla emoţia. Chiar şi în clipa asta era o femeie puternică. Se îndreptă din şale şi se uită curioasă la sir Henry. Sunt gata să vin, sir. Nu m-am gândit niciodată că cineva va descoperi. Nu ştiu cum aţi aflat, sir… Sunt sigură că nu ştiu.

Sir Henry clătină din cap cu blândeţe.

— Nu eu am fost acela care a ştiut, zise el, şi se gândi la bucata de hârtie care se afla încă în buzunarul său cu cuvintele acelea scrise cu o caligrafie îngrijită, de modă veche.

„Dna. Bartlett, la care e chiriaş Joe Ellis, de la Mill Cottages, nr. 2”.

Miss Marple avusese din nou dreptate.

XIII. Substituire de persoane

— Acum, doctore Llyod, zise domnişoara Helier, nu ştiţi vreo poveste de aia de groază?

Ea îi zâmbi cu zâmbetul acela care seara vrăjea publicul la teatru. Jane Helier era câteodată desemnată ca cea mai frumoasă femeie din Anglia şi femei geloase de aceeaşi profesie cu a ei aveau obiceiul să-şi spună una alteia: „Bineînţeles, Jane nu este o actriţă. Nu ştie să joace, dacă înţelegi ce vreau să spun. Are însă ochii aceia!”

Şi „ochii aceia” erau în această clipă fixaţi rugători asupra doctorului celibatar, grizonat şi mai în vârstă care, de cinci

ani, îngrijise suferinţele celor din satul St. Mary Mead.

Cu un tic, doctorul îşi trase vesta (care începuse de la o vreme să-i fie neplăcut de strâmtă) şi-şi revizui amintirile ca să n-o dezamăgească pe fiinţa frumoasă care i se adresa cu atâta încredere.

— Cred, zise Jane visătoare, că mi-ar plăcea să mă desfăt cu o crimă în seara-asta.

— Splendid, exclamă colonelul Bantry, gazda ei. Splendid, splendid. Şi râse din toată inima ca un adevărat militar. Ei, Dolly?

Soţia sa, rechemată brusc la obligaţiile vieţii sociale, (ea se gândea cu ce flori să facă o bordură la primăvară) îl aprobă cu entuziasm.

— Sigur că e splendid, zise ea din toată inima, dar fără să priceapă. Întotdeauna mi s-a părut că-i aşa.

— Chiar, dragă? O întrebă bătrâna Miss Marple şi ochii ei sclipiră puţin.

— Nu prea avem poveşti care să te înfioare şi cu atât mai puţin crime în St. Mary Mead, ştiţi, domnişoară Helier, zise doctorul Llyod.

— Mă surprindeţi, interveni sir Henry Clithering. Fostul inspector de la Scotland Yard se întoarse către Miss Marple. Am înţeles de la prietena noastră de aici că St. Mary Mead e un adevărat cuib de crimă şi vicii.

— O, sir Henry! Protestă Miss Marple, căreia începură să i se îmbujoreze obrajii. Sunt sigură că n-am spus niciodată aşa ceva. Singurul lucru pe care l-am spus e că natura umană este într-un sat la fel ca cea din oricare altă parte, numai că ai prilejul şi liniştea s-o analizezi mai îndeaproape.

— Dar, dumneata n-ai locuit mereu aici, insistă Jane Helier, adresându-se în continuare doctorului. Ai fost în tot felul de locuri exotice din lume, locuri unde se întâmplă atâtea lucruri!

— Aşa e, desigur, aprobă doctorul Lloyd, gândindu-se disperat. Da, desigur… Da… Ah! Am găsit!

Se rezemă în scaun cu un aer de uşurare.

— S-a întâmplat acum câţiva ani, aproape uitasem. Dar faptele au fost, într-adevăr, foarte stranii, deosebit de stranii. Şi coincidenţa din final, care m-a pus în posesia cluului, a fost la fel de ciudată.

Domnişoara Helier îşi apropie scaunul de al lui, se rujă şi aşteptă nerăbdătoare. Ceilalţi se întoarseră interesaţi spre doctor.

— Nu ştiu dacă vreunul dintre dumneavoastră cunoaşteţi Insulele Canare, începu doctorul.

— Trebuie să fie minunate, opină Jane Helier. Sunt în Mările Sudului, nu-i aşa? Sau în Mediterana?

— M-am oprit acolo în drumul meu spre Africa de Sud, interveni colonelul. De pe Tenerife ai o privelişte frumoasă a apusului de soare.

— Incidentul despre care am să vă povestesc s-a întâmplat în insula Grand Canare, nu Tenerife. Au trecut mulţi ani de atunci. Fusesem bolnav şi am fost obligat să renunţ de a mai practica medicina în Anglia şi să plec în străinătate. Am practicat-o, în schimb, în Las Pălmaş, care este principalul oraş din Grand Canare. Din multe puncte de vedere mi-a plăcut foarte mult viaţa acolo. Clima e blândă şi însorită, e un loc excelent pentru înot (eu sunt un înotător înrăit) şi activitatea portuară mă atrăgea. Vase din întreaga lume acostează în Las Pălmaş. Obişnuiam să mă plimb de-a lungul digului în fiecare dimineaţă mult mai entuziasmat decât ar face-o o femeie pe o stradă cu buticuri de pălării.

Cum vă spuneam, vapoare din toată lumea trag în Las Pălmaş. Uneori rămân câteva ore, alteori o zi sau două. În principalul hotel de acolo, „Metropole”, întâlneşti oameni de toate rasele şi naţionalităţile – păsări călătoare. Chiar şi cei care se duc la Tenerife vin de obicei aici şi locuiesc câteva zile, înainte de a traversa spre cealaltă insulă.

Povestea naea începe aici la hotelul „Metropole”, într-o joi seară de ianuarie. Se dansa, şi eu împreuna oi una prieten stăteam la o măsuţă privind în jur. Erau câţiva englezi şi die alte naţionalităţi, dar majoritatea dansatorilor erau spanioli;

când orchestra a atacat im tangou, numai vreo şase cupluri de spanioli s-au dus pe ring. Toţi dansau Mme şi moi îi priveam cu admiraţie. Cu deosebire o femeie me-a atras privirile. Înaltă, frumoasă şi suplă, se mişca cu graţia urnei tigrese pe jumătate îmblânzită. Avea um aer periculos. I-am spus asta prietemului meu şi el a fost de acord.

— Femei ca astea sumt sortite să li se întâmple ceva. Viaţa nu trece fără să le atingă.

— Frumuseţea este, poate, o calitate periculoasă, am spus eu.

Nu e vorba aimai de frumuseţe, insistă el. Mai e şi altceva. Priveşte-o din mou. O să. I se întâmple mişte lucruri femeii aceleia, sau altele provocate de ea. Aşa cum am zis, viaţa mu o va ignora. Evemimemfe stranii şi tulburătoare o vor înconjura. E de ajuns să te uiţi la ea ca să-ţi dai seama.

Se opri şi apoi adăugă, zâmbind:

— Aşa cum este suficient să le priveşti pe cele două femei de acolo şi să înţelegi că mimic ieşit dim coimum mu li ^ar putea întâmpla vreodată vreuneia dintre ele! Sumt făcute pentru o existenţă sigură şi momotomă.

I-am urmărit privirea. Cele două femei la care făcea referire erau călătoare ce tocmai sosiseră; um vas „Holland Ilyod” tocmai acostase în port seara aceea şi pasagerii începuseră să se arate.

Câmd le-am văzut, am înţeles imediat ce woia să insinueze prietenul meu. Eram două călătoare drăguţe, tipie englezoaice, pe care le găseşti îm străimătate. Vârsta lor, aş zice, era în jur de 40 de ami. Urna era blondă şi puţim, doar puţim, cam uscăţivă. Guam se spume, se ţimeam Mme, îmbrăcate decent şi sobru în taioare bine croite, în nici un fel machiate. Aveau aerul acela de siguranţă liniştită care le-am recunoscut pe cele două femei. Silueta pliniiţă în costumul ei negre dim material elastic şi cu casca de baie din cauciuc verde strânsă de cap mu-mi trezi mici ram semn de recunoaştere că nd se imită în sus speriată. Ingenundbiiase lângă corpul prietenei sale făcând mişte

încercări de amatorism de respiraţie artificială. Când i-am spus că sunt doctor, a răsuflat uşurată, i-am ordomat să se ducă imediat la o căsuţă să i se facă masaj şi să i se dea haime uscate. Una dim doamnele dim grupul meu a plecat împreuna cu ea. Eu însumi mi-am dat osteneala s-o readuc la viaţă pe femeia înecată, dar în van. Se vedea cât se poate de clar că mu mai exista nici o pâlpâire şi, în cele dăm urmă, a trebuit, cu regret, să mă dau bătut.

I-am regăsit pe ceilalţi îm căsuţa pescarului şi le-am adus la cunoştinţă trista veste. Supravieţuitoarea era acum îmbrăcată îm propriile ei haine şi am recunoscut-o imediat ca urna dintre cele două călătoare sosite În seara precedentă. Primi trista veste destul de calmă şi era evident că oroarea întregii întâmplări, o şocase mai mult decât vreun smtimemt puternic personal.

— Biata. Amy, spuse ea. Biata, Mata Amy! Dorea atât de mult să înoate aici. Şi era o înotătoare foarte bună. Nu înţeleg. Ce credeţi că ar fi putut fi, doctore?

— Poate vreun cârcel. Vreţi să-mi spuneţi exact ce s-a întâmplat?

— Înotam amândouă de câtva timp, de douăzeci de minute, cred. Apoi, m-am gândit să mă întorc acasă, dar Amy a spus că vrea să se ducă să. Mai Imoate încă o dată. S-a avântat şi, deodată, am auzit-o strigând şi mi-sam dat seama că cerea ajutor. Am înotat cât am putut de repede. Era încă la suprafaţă când am ajuns la ea, dar s-a agăţat de mime disperată şi amândouă melam dus la fumd. Dacă n-ar fi venit omul acela cu banca, m-aş fi înecat şi eu.

— Asta se întâmplă destul de des, am spus eu. Nu e o treabă uşoară să salvezi un om de la înec.

— Mi se pare atât de îngrozitor, continuă domnişoara Barton. Am sosit abia ieri, ne bucuram atât de mult de soare şi de mica noastră vacanţă. Şi acum să se întâmple… Tragedia asta.

I-am cerut, apoi, amănunte despre femeia noastră, explicându-i că am să fac totul pentru ea, dar că autorităţile

spaniole vor cere toate informaţiile. Mi le-a dat pe loc.

Moarta, Amy Durrant, era dama de companie şi venise la ea cu cinci luni în urmă. Se împăcaseră foarte bine, dar domnişoara Durrant povestise puţin despre rudele sale. Rămăsese orfană de mică, fusese crescută de un unchi şi îşi câştiga propria sa existenţă de la vârsta de 21 de ani.

— Şi aşa s-a întâmplat, continuă doctorul. Se opri şi spuse din nou, dar, de data asta, pe un ton de încheiere: Şi aşa s-a întâmplat.

— Nu înţeleg, zise nedumerită Jane Helier. Asta-i tot? Adică, e foarte tragic, cred, dar nu e… mă rog, nu e ce numesc „de groază”.

— Cred că mai urmează ceva, spuse sir Henry.

— Da, recunoscu doctorul Llyod, mai urmează. Vedeţi, chiar atunci, era un lucru ciudat. Sigur că i-am chestionat pe pescari în legătură cu ceea ce văzuseră. Ei au fost martori.

Şi o ţărancă povesti ceva cu totul aiurea. Nu i-am acordat atenţie atunci, dar mi-a revenit, mai târziu, în memorie. Ea insista, ştiţi, că domnişoara Durrant nu s-a aflat în dificultate când a strigat. Cealaltă a înotat spre ea şi, potrivit acestei martore, i-a ţinut în mod intenţionat capul domnişoarei Durrant în apă. După cum spuneam, nu i-am dat atenţie. Era o poveste atât de fantastică şi lucrurile astea par atât de deosebite dinspre ţărm. Domnişoara Barton s-ar fi putut să încerce s-o facă pe prietena sa să-şi piardă cunoştinţa, dându-şi seama că aceasta din urmă, agăţânduse cuprinsă de panică, ar fi provocat înecul amândurora. Vedeţi, după spaniola aceea, părea ca şi cum, ei bine, ca şi cum domnişoara Barton încercase, în mod intenţionat, să-şi înece însoţitoarea.

Cum vă spuneam, am acordat foarte puţină atenţie acestei poveşti la vremea respectivă. Mi-am amintit de ea mai târziu. Marea noastră dificultate a fost să găsim ceva în legătură cu femeia aceasta, Amy Durrant. Părea să nu aibă nici un fel de rude. Domnişoara Barton şi cu mine ne-am

uitat împreună prin lucrurile ei. Am descoperit o adresă şi am scris acolo, dar s-a dovedit a fi doar o cameră pe care o închinase pentru a-şi ţine lucrurile. Proprietăreasa nu ştia nimic, o văzuse doar când venise după cameră. Atunci, domnişoara Durrant remarcase că-i plăcuse întotdeauna să aibă un loc care să spună că-i al ei şi la care să se întoarcă în orice clipă. Erau vreo două piese de mobilă veche, câteva numere legate de reproduceri şi un geamantan plin de cupoane de materiale, dar nici un obiect personal. Îi spusese proprietăresei că tatăl şi mama îi muriseră în India când era mică şi că fusese crescută de un unchi reverend, dar nu menţionase cu care dintre părinţi era frate, aşa că numele nu ne putea ghida nicăieri.

Nu era propriu zis un mister, ci pur şi simplu insuficient. Trebuie să existe multe femei singure, mândre şi reţinute, în aceeaşi situaţie. Erau vreo două fotografii printre lucrurile ei din Las Pălmaş – destul de vechi şi fanate şi acestea fuseseră tăiate ca să intre în ranie, aşa că nu era numele nici unui fotograf pe ele şi mai era o fotografie veche făcută prin daghereotepie22 care ar fi putut aparţine mamei sau, mai probabil, bunicii ei.

Domnişoara Barton primise două referinţe despre ea. Una o uitase, celălalt nume şi-l reaminti cu greu. Se dovedi a fi cel al unei doamne, acum în străinătate, plecată în Australia. I s-a scris. Desigur, a durat foarte mult timp până a venit răspunsul ei şi pot spune că atunci când a sosit nu ne-a fost de prea mare ajutor. Scria că domnişoara Durrant fusese dama ei de companie, cât se poate de eficientă, că era o femeie foarte încântătoare, dar că nu ştia nimic despre afacerile sau relaţiile sale particulare.

Deci, nu era, ca să zic aşa, de fapt, nimic neobişnuit. Erau doar două lucruri care nu-mi dădeau pace. Această Amy Durrant, despre care nu se ştia nimic, şi povestea ciudată a spaniolei. Da, şi-am să adaug un al treilea lucra: când m-am aplecat pentru prima dată asupra trupului înecatei, iar domnişoara Barton se îndrepta spre căsuţe, ea întoarse

capul. Expresia de pe faţa ei nu pot s-o descriudecât ca fiind de adâncă îngrijorare – un fel de nesiguranţă speriată care s-a întipărit în memoria mea.

Atunci nu m-a izbit ca fiind ceva neobişnuit. Am pus-o pe seama teribilei amărăciuni în legătură cu prietena sa. Dar, ştiţi, mai târziu mi-am dat seama că ele nu se aflau în asemenea relaţii. Nu exista un ataşament deviat între ele, nici jale profundă. Domnişoara Barton ţinuse la Amy Durrant şi a fost şocată de moartea ei – asta era tot.

Dar, atunci, de ce acea teribilă îngrijorare? Întrebarea asta îmi revenea mereu. Nu mă înşelasem în legătură cu acea privire. Şi, aproape împotriva voinţei mele, un răspuns începu să se înfiripe în mintea mea. Să presupunem că povestea martorei spaniole era adevărată; să presupunem că Mary Barton, cu bună ştiinţă şi cu sânge rece, încercase s-o înece pe Amy Durrant. Reuşeşte s-o ţină sub apă în timp ce se preface c-o salvează. La rândul ei este salvată de o barcă. Se află pe o plajă goală foarte îndepărtată. Şi atunci apar eu – ultimul lucru la care se aştepta. Un doctor! Şi un doctor englez! Ştie prea bine că oamenii care au stat în apă mult mai mult decât Amy Durrant au fost readuşi la viaţă prin respiraţie artificială. Dar ea trebuie să-şi joace rolul, să plece şi să mă lase singur cu victima sa. Şi când se întoarce, ca să arunce ultima privire, o adâncă îngrijorare apare pe faţa sa. Îşi va reveni Amy Durrant şi va povesti ceea ce ştie?

— O! Exclamă Jane Helier. Acum mă înfior.

— Văzută din acest unghi, întreaga afacere părea mai sinistră şi personalitatea damei de companie devenea mai misterioasă. Cine era Amy Durrant? De ce ea, o damă de companie plătită, neînsemnată, să fie ucisă de stăpâna ei? Ce se ascundea în spatele acelui înot fatal? Fusese angajată de Maiy Barton numai cu câteva luni înainte. Mary Barton o dusese în străinătate şi chiar în ziua după acostarea vasului tragedia avusese loc. Şi amândouă erau englezoaice drăguţe, obişnuite, rafinate! Totul mi se părea fantastic şi mi-am spus că-mi lăsasem imaginaţia s-o ia razna.

— N-aţi făcut nimic, atunci? Întrebă domnişoara Helier.

— Dragă domnişoară, ce puteam face? Nu aveam nici o dovadă. Majoritatea martorilor susţineau varianta domnişoarei Barton. Îmi construisem propriile mele bănuieli pe o expresie pasageră pe care mi-aş fi putut-o doar imagina. Singurul lucru pe care l-am putut face, şi l-am dus la îndeplinire, a fost acela de a avea grijă ca să se întreprindă cele mai amănunţite cercetări privitoare la rudele damei de companie. Cu următorul prilej, când m-am aflat în Anglia, m-am dus chiar să-i fac o vizită proprietăresei camerei ei, cu rezultatele pe care vi le-am relatat.

— Dar simţeaţi că ceva nu era în regulă, zise Miss Marple.

Doctorul Llyod dădu din cap aprobând-o.

— Mi-era cam jenă că puteam gândi astfel. Cine eram eu ca s-o suspectez pe această englezoaică drăguţă, cu maniere plăcute, de o crimă feroce comisă cu sânge rece? Mi-am dat osteneala să fiu cât se poate de cordial cu ea în timpul scurtului său sejur pe insulă. Am ajutat-o la autorităţile spaniole. Am făcut tot ce-am putut ca britanic să-mi ajut un compatriot aflat într-o ţară străină; şi totuşi, sunt convins că ştia că o suspectez şi că nu-mi plăcea de ea.

— Cât timp a rămas acolo? Întrebă Miss Marple.

— Cred că vreo două săptămâni. Domnişoara Durrant a fost îngropată acolo şi, cam după vreo zece zile, stăpâna ei s-a întors cu un vas în Anglia. Şocul o supărase atât de mult încât simţea că mia mai putea petrecé iama acolo aşa cum plănuise. Asta a spus.

— Părea să fie supărată? Întrebă Miss Marple.

Doritorul ezită.

— Ei bine, mu ştiu ca asta să-i fi afectat cumva mfiţişaiea, ase el prudent.

— Nu s-a îngrăşat, de pildă? Întrebă Miss Marple.

— Ştiţi, e curios faptul că spuneţi asta. Acum când stau şi mă gândesc la ce-a fost, cred că aveţi dreptate. Eâ… Da, ea părea să se îngraşe.

— Ce oribil, exclamă Jane Helier tresărind. E ca şi cum… E ca şi cum te-ai îngraşă din sângele victimei tale.

— Şi totuşi, pe de altă parte, s-ar putea s-o nedreptăţesc, continuă doctorul Llybd. Ea a spus cu siguranţă ceva înainte de a pleca, ce se referea la cu totul altceva. Ar putea fi, cred că sunt, conştiinţe care se dezvoltă foarte încet, cărora le trebuie ceva timp ca să se trezească şi să-şi dea seama de enormitatea faptei comise.

Era în seara dinaintea plecării ei din Canare. M-a invitat să mă duc s-o văd şi mi-a mulţumit foarte călduros pentru tot făcusem ca s-o ajut. Eu, bineînţeles, am bagatelizat totul, spunând că fusese cât se poate de firesc în acele împrejurări şi aşa mai departe. Urmă o pauză, după care îmi puse brusc o întrebare.

— Credeţi că are uneori cineva vreo justificare să-şi facă dreptate de unul singur?

I-am răspuns că era o întrebare dificilă, dar, că, în general, credeam că nu. Legea este lege şi trebuie să ne lăsăm ghidaţi de ea.

— Chiar când legea e neputincioasă?

— Nu prea pot să înţeleg.

— E greu de explicat, dar un om ar putea face ceva care este considerat absolut greşit… Care este considerat chiar o crimă pentru un motiv bun şi raţional.

I-am răspuns cu răceală că, probabil, şi alţi criminali gândiseră aşa la vremea lor şi ea a dat înapoi.

— Dar e oribil, murmura ea. Oribil.

Şi apoi, schimbându-şi tonul, na-a mrngat să-i dan ceva să doarmă.

Mu fusese în stare să se «eiiljmeaseă bine die când, ezita, de la şocul acela teribil.

— Sunteţi sigură că ăsta este motivul? Nu-i nimic care să vă îngrijoreze? Ceva care să vă obsedeze?

— Sa mă obsedeze? Ce-ar putea sa ml obsedeze?

Vorbea supărată şi bămuiteare.

— Grija este o cauză a insomniei câteodată, i-am spus într-o doară.

Păru să mediteze puţin.

— Vă referiţi la grija în privinţa viitorului sau la neliniştea alimentată de trecut, cel care nu poate fi schimbat?

— La amândouă.

— Numai că m-ar avea nidi, em rost să-ţi faci griji în privinţa trecutului. Nu-l poţi aduce înapoi. O? Ce rost are? Nu trebuie să te gândeşti. Nu trebuie să te gândeşti.

I-am prescris nişte somnifere uşoare şi mi-am luat la revedere… Am plecat tot gândindu-mă la cuvintele care le pronunţasem: „Nu-l poţi aduce înapoi…” Ce? Sau pe cine?

Cred că ultima întrevedere mn-a pregătit într-um fel pentru ceea ce avea să urmeze. Nu m-am aşteptat, bineînţeles, dar când s-a întâmplat, îmi m-a surprins. Deoarece, înţelegeţi, Mary Barton hm s-a păruit tot timpul ca o femeie cu o conştiinţă, nu o păcătoasă slabă, ci o femeie cu convingeri, care acţiona potrivit lor şi care nu ceda atât timp cât încă mai credea în ele. Mi-am imagjiaat că la ultima noastră comvorbâre ea începuse să se mdraâaiscă de propriile sale convingeri. Ştiu că vorbele sale mi-au sugerat că ea simţea primele nmpumsături slabe ale celei care pustieşte sufletul teribil – remuşcarea.

Lucrul s-a întâmplat în Cornwall, într-o mică staţiune balneară, cam lipsită de vizitatori în acea parte a anului.

Trebuie să fi fost, ia să văd, în martie trecut. Am citit în ziare. O doamnă pe nume Barton locuia la un mic hotel de acolo. Era foarte ciudată şi avea o purtare cu totul deosebită. Toată lumea observase asta. Toată noaptea umbla prin cameră, vorbind de una singură, nelăsându-i pe vecinii săi să doarmă. Într-o zi fşcuse o vizită vicarului şi-i spusese că are de împărtăşit o comunicare de cea mai mare importanţă. Spunea c-ar fi comis o crimă. Apoi în loc să continue, s-a ridicat brusc şi a promis că va reveni într-o altă zi. Vicarul a considerat că era uşor slabă de înger şi nu a luat în serios autoacuzarea ei.

Chiar a doua zi dimineaţă s-a descoperit că lipseşte din cameră. S-a găsit bilet adresat anchetatorului deceselor suspecte. Scria aşa: „Am îmœrcat să vorbesc ieri cu vicarul să-i mărturisesc totul, dar nu mi s-a permis. Ea nu mă lasă. Pot să îndrept lucrurile numai într-un singur fel – o viaţă pentru, o viaţă; şi viaţa mea trebuie să se termine la fel ca a ei. Şi eu trebuie să mă înec în mare. Credeam că am vreo justificare. Acum văd că n-a fast aşa. Dar doresc ca Amy să mă ierte, trebuie să mă duc la ea. Nimeni să nu fie învinuit de moartea mea.”

Mary Barton.

Hainele ei au fost găsite pe plajă într-un loc retras şi părea clar că se dezbrăcase acolo şi că înnotase hotărâtă în largul mării, unde se ştie cât de periculos e curentul care mătură coasta.

Cadavrul nu a fost găsit, dar după un interval de timp s-a presupus oficial ca a decedat. Era o femeie bogată, averea ei ridicându-se la o suta de mii de lire. Pentru că murise iară să lase vreun testament, totul a revenit rudelor celor mai apropiate – o familie de veri din Australia. Ziarele au Scut referinţe discrete la tragedia 'din insulele Canare, lăsând teoria că moartea domnişoarei Durant îi afectase creierul prietenei sale. La anchetă s-a dat verdictul obişnuit de „sinucidere din nebunie temporară”.

Şi aşa cortina cade peste tragedia domnişoarelor Amy Durant şi Mary Barton.

Urmă o lungă pauză şi Jane Helier se revoltă spunând:

— O, dar nu trebuie să vă opriţi aici, tocmai în punctai cel mai interesant. Continuaţi.

— Vedeţi, domnişoară Helier, ăsta nu e un serial. Asta-i viaţă adevărată. Şi viaţa adevărată se opreşte acolo unde vrea.

— Dar nu vreau să… Zise Jane, weau să ştiu.

— De acum trebuie să ne folosim minţile noastre, domnişoară Helier, îi explică sir Henry. De ce Mary Barton

şi-a ucis dama de companie? Asta-i problema pe care ne-o dă de rezolvat doctorul Llyod.

— O, bine, zise domnişoara Helier, ar fi putut s-o omoare dintr-o mulţime de motive. Adică… O, mu ştiu. Ar fi putut-o călca pe nervi, sau ar fi devenit geloasă, deşi doctotul Llyod nu menţionează nici um bărbat, dar, totuşi» plecarea cu vasul acela… Ei bine, ştiţi ce spune toată lumea despre vapoare şi călătorii pe mare.

Domnişoara Helier se opri, răsuflâmd dim greu şi celor prezenţi fi se păru că exteriorul încântătorului cap al Jamei era în mod clar superior interiorului.

— Mi-ar plăcea să expun o mulţime de motive, începu doamna Bantry. Dar cred c-am să mă rezum la unul. Ei bime, cred că tatăl domnişoarei Barton îşi însuşise toată averea ruinându-l pe tatăl fetei Amy Durant, aşa că Amy Durant s-a hotărât să se răzbune. O, nu, totul e invers. Ce plicticos! De ce stăpâna bogată să-şi omoare biata sa damă de companie? Am greşit. Domnişoara Barton avea um frate mai tânăr care s-a împuşcat din dragoste pentru Amy Duramt. Domnişoara Barton aşteaptă momentul potrivit. Amy îşi caută o slujbă. Domnişoara Barton o angajează ca damă de companie şi o duce în Canare unde se răzbună. Cum vi se pare?

— Excelent, zise sir Henry. Numai că noi nu ştim ca domnişoara Barton să fi avut vreodată un frate mai mic.

— Deducem asta, îl contră doamna Bantry. Dacă nu a avut un frate mai mic, atunci nu există nici un motiv. Aşa că trebuie să fi avut un frate. Înţelegi, Watson?

— Totu-i foarte bine, Dolly, o linişti soţul ei, dar e numai o variantă.

— Bineînţeles că da, îl aprobă doamna Bantry. Tot ce putem face e să ghicim. N-avem nici un clu. Continuă, dragă, ghiceşte şi tu.

— Pe cuvântul meu, nu ştiu ce să zic. Dar cred că e ceva în părerea domnişoarei Helier că s-ar fi dondănit pentru un bărbat. Uite ce e, Dolly, era probabil vreun înalt prelat.

Amândouă trebuie să-i fi brodat vreun veşmânt de preot sau cam aşa ceva şi el l-a purtat întâi pe cel făcut de femeia Durant. Mă bazez pe asta, a fost ceva de soiul ăsta. Vedeţi cum la sfârşit s-a dus la un reverend. Femeile astea îşi pierd toate capul când văd un preot frumos. Auzi de astea tot timpul.

— Cred că ar trebui să-mi prezint explicaţia puţin mai subtil, zise sir Henry, deşi admit că este numai o supoziţie. Presupun că domnişoara Barton a fost întotdeauna bolnavă mental. Există mai multe cazuri ca acesta decât v-aţi imagina. Mania ei s-a întărit tot mai mult şi-a început să creadă că e de datoria ei să elimine din lume anumite persoane – probabil ceea ce se numeşte femei nefericite. Nu prea multe se ştiu despre trecutul domnişoarei Durant. Aşa că este foarte posibil ca ea să fi avut un trecut – unul „nefericit”. Domnişoara Barton află de asta şi hotărăşte exterminarea. Mai târziu, justificarea actului ei începe s-o urmărească şi ea este copleşită de remuşcare. Sfârşitul ei dovedeşte că e complet trăsnită. Acum, spuneţi-mi dacă sunteţi de acord cu mine, Miss Marple.

— Nici un cadavru, zise Miss Marple ferm. Asta-i lucrul care vă sare în faţă, dacă n-ar fi atâtea fleacuri care să vă ducă în eroare, inclusiv sugestia cu făcutul pe nebuna şi remuşcarea. Nici un cadavru. Acesta este adevăratul fapt semnificatv.

— Vreţi să spuneţi… Interveni doamna Bantry, vreţi să spuneţi că n-a avut nici o remuşcare? Că nu a fost, că nu s-a înecat?

— Ea, nu! Zise Miss Marple. Iar aduc vorba despre doamna Trout. Doamna Trout era foarte bună la inventat lucruri, dar eu i-am venit de hac. Şi eu nu pot să văd în domnişoara Barton a dumneavoastră o femeie roasă de remuşcări. Să se înece? A plecat în Australia, dacă mă mai pricep la ghicit.

— Vă pricepeţi, Miss Marple, declară admirativ doctorul Lloyd. Fără îndoială că vă pricepeţi. Din nou m-a luat prin

surprindere. M-aţi fi putut doborî cu o pană, în ziua aceea la Melbourne.

— La aceasta v-aţi referit când aţi vorbit despre o coincidenţă finală?

Doctorul Lloyd dădu afirmativ din cap.

— Da, a fost chiar un ghinion pentru domnişoara Barton… Sau domnişoara Amy Durrant, ori cum vreţi să-i spuneţi. M-am îmbarcat pentru o vreme ca doctor pe o navă şi, acostând în Melbourne, prima persoană pe care am văzut-o, când mă plimbam pe stradă, a fost doamna care crezusem că s-a înecat în Cornwall. Şi-a dat seama că jocul se sfârşise, în ceea ce mă priveşte, aşa că a făcut un lucru îndrăzneţ – mi-a mărturisit totul. O femeie curioasă căreia îi lipsea complet, cred, simţul moral. Era cea mai mare dintr-o familie de nouă persoane, îngrozitor de săracă. Ceruseră o dată ajutor verişoarei lor bogate din Anglia, dar fuseseră respinşi deoarece domnişoara Barton se certase cu tatăl lor. Aveau nevoie disperată de bani, pentru că cei trei fraţi mai mici erau fragili şi necesitau tratament medical costisitor. Atunci Amy Barton se părea că se hotărâse să pună în aplicare planul ei de a ucide cu sânge rece. A plecat spre Anglia, plătindu-şi drumul cu banii pe care-i câştiga ca guvernantă a unor copii. A obţinut slujba de damă de companie a domnişoarei Barton, pretinzând că se numeşte Amy Durrant. A închiriat o cameră şi a pus nişte mobilă în ea, ca să-şi creeze un fel de personalitate a ei. Planul cu înecul a fost o inspiraţie de moment. Aştepta un anumit prilej să se prezinte. Apoi, a însemnat finalul dramei, s-a întors în Australia şi, la timpul potrivit, ea, fraţii şi surorile ei i-au moştenit banii domnişoarei Barton ca cele mai apropiate rude.

— O crimă foarte îndrăzneaţă şi chiar perfectă, zise sir Henry. Aproape crimă perfectă, dacă ar fi fost domnişoara Barton care ar fi murit în Canare. Bănuiala ar fi căzut asupra fetei Amy Durrant şi legătura ei cu familia Barton ar fi putut fi descoperită; dar schimbarea de identitate şi dubla

crimă, cum aţi putea-o numi, au îndepărtat orice urmă. Da, aproape crimă perfectă.

— Ce s-a întâmplat cu ea? Întrebă doamna Bantry. Ce aţi făcut în această problemă doctore Lloyd?

— M-am trezit într-o situaţie foarte curioasă, doamnă Bantry. Ca dovezi, aşa cum le presupune legea, aveam foarte puţine. În acelaşi timp, erau anumite semne clare, pentru mine ca medic, că oricât de tare şi viguroasă în aparenţă, doamna nu era destinată să trăiască mult pe lumea aceasta.

— Mă tem că nu, sir Henry, îi zâmbi, scuzându-se, Miss Marple. Cred că sfârşitul ei dovedeşte că a fost o femeie foarte inteligentă şi responsabilă.

Jane Helier îl întrerupse cu un uşor ţipăt.

— O! Am fost aşa de proastă. Pot să mai ghicesc o dată? Sigur că trebuie să fi fost asta. Şantaj! Dama de companie o şantaja. Numai că nu văd de ce Miss Marple spune c-a fost inteligent din partea ei să se sinucidă. Nu înţeleg deloc.

— Ah! Glumi sir Henry. Vedeţi, Miss Marple a cunoscut un caz similar în St. Mary Mead.

— Întotdeauna râdeţi de mine, sir Henry, îi reproşă Miss Marple. Trebuie să mărturisesc că-mi reaminteşte doar puţin de bătrâna doamnă. Ea lua pensia de bătrâneţe pentru trei bătrâne moarte în diferite parohii.

— Mi se pare o crimă cât se poate de complicată şi inventivă, mărturisi sir Henry. Dar mi se pare că nu aruncă nici o lumină asupra problemei noastre actuale.

— Sigur că nu, îl aprobă Miss Marple. Dumneavoastră nu vi se pare. Dar unele familii erau foarte sărace şi pensia de bătrâneţe era o mare binefacere pentru copii. Ştiu ce dificil e pentru cineva de afară să înţeleagă. Dar ceea ce vroiam să spun, de fapt, este că totul i s-a întâmplat unei bătrâne care era asemenea tuturor bătrânelor.

— Poftim? Întrebă sir Henry încurcat.

— Întotdeauna explic lucrurile aşa de prost! Ceea ce vreau să spun e că atunci când doctorul Lloyd le-a descris prima

dată pe cele două femei, el n-a ştiut ce e fiecare şi cred că nimeni din hotel nu şi-a dat seama. Ar fi remarcat, desigur, după vreo zi sau două, dar exact în ziua următoare una din cele două s-a înecat, şi dacă cea care a rămas a spus că-i domnişoara Barton, cred că nu i-ar fi trecut niciodată prin cap cuiva că ea s-ar fi putut să nu fie.

— Vă gândiţi… O înţeleg, zise sir Henry încet.

— Este chiar firesc să te gândeşti la asta. Draga doamnă Bantry a început în felul acesta chiar adineauri. De ce stăpâna bogată şi-ar fi ucis brava ei doamnă de companie. E mult mai probabil ca să së fi întâmplat invers. Vreau să zic… Că aşa se întâmplă lucrurile.

— Chiar? Întrebă sir Henry. Mă şocaţi.

— Dar, desigur, continuă Miss Marple, ea trebuia să poarte hainele domnişoarei Barton şi acestea îi erau probabil puţin cam strâmte, aşa încât, după înfăţişarea ei generală, părea ca şi cum se îngrăşase puţin. De aceea am pus întrebarea. Un bărbat se gândeşte cu siguranţă că doamna s-a îngrăşat şi nu că hainele s-au strâmtat, deşi nu prea mă exprim foarte clar.

— Dar dacă Amy Durrant a ucis-o pe domnişoara Barton, ce a câştigat ea prin asta? Întrebă doamna Bantry. Nu putea să ţină secretul o veşnicie.

— L-a ţinut încă vreo lună sau cam aşa ceva, sublinie Miss Marple. Şi în timpul ăsta cred că a călătorit, ţinându-se la distanţă de oricare ar fi putut s-o recunoască. Asta am vrut să înţelegeţi când am spus că o doamnă de anumită vârstă seamănă cu cele asemenea ei. Îmi închipui că fotografia de pe paşaportul ei nu a fost niciodată luată în seamăştiţi cum sunt paşapoartele. Şi apoi, în martie, s-a dus în locul acela din Cornwall şi a început să se poarte ciudat, să atragă atenţia asupra sa, pentru ca atunci când oamenii i-au găsit hainele pe plajă şi i-au citit ultima scrisoare, ei să se gândească la concluzia obişnuită.

— Care anume? Întrebă Henry.

— M-am dus acasă la ea şi am văzut restul familiei, o familie încântătoare, devotată surorii mai mari şi fără să aibă nici cea mai mică idee că ea ar fi putut fi condamnată de comiterea unei crime. De ce să le aduc nenorocire când nu puteam dovedi nimic? Mărturisirea, pe care mi-o făcuse doamna, n-a fost auzită de altcineva. Am lăsat natura să-şi urmeze cursul. Domnişoara Amy Barton a murit şase luni mâi târziu după ce m-am întâlnit cu ea. M-am întrebat adesea dacă a fost fericită şi lipsită de remuşcări până la sfârşit.

— Sigur că nu, spuse doamna Bantry.

— Aşa cred, întări Miss Marple. Doamna Trout a fost.

Jane Helier se cutremură puţin.

— Vai, zise ea. E foarte, foarte palpitant. Nu prea înţeleg acum cine pe cine a înecat. Şi cum de a ajuns doamna Trout în povestea asta.

— N-a ajuns, dragă, o linişti Miss Marple. Ea a fost doar o persoană, o persoană nu prea drăguţă din sat.

— O! Se lămuri Jane. În sat. Dar niciodată nu se întâmplă nimic în sat, nu-i aşa? Oftă. Sunt sigură că n-aş avea minte deloc dacă aş trăi într-un sat.

SFÂRŞIT

1 Plantă din familia crinului, cu frunze late, ascuţite în vârf, frecvent cultivată ca ornament de interior şi considerată adesea ca simbol al respectabilităţii aristocratice şi al înaltei burghezii.

2 Peşte (Gaudus acglifinus) din familia codului dar mai mic, întâlnit în apfele Atlanticului de Nord şi folosit mult ca hrană.

3 „Peerage of England, Scotland and Ireland”, volum referitor la-nobilime, publicat de John Debrett, în 1802,

tipărit anual.

4 Camorra – organizaţie teroristă secretă italiană. Îşi are originile în Neapole, în anii 1830. Operaţiunile sale au inclus activităţi criminale de diferite feluri, ca jafuri, şantaje, tâlhării la drumul mare. La sfârşitul anilor 1840, Camorra a cucerit o mare putere politică, dar apoi a pierdut terenul, în 1911, guvernul italian i-a aplicat o lovitură puternică. Totuşi, organizaţia nu este încă lichidată.

5 onestitate în engleză, clar şi dalie.

6 death, în engleză.

7 (În anglo-indiană) un fel uşor de mâncare pentru dimineaţa devreme.

8 e o plantă.

9 (engl.) slack -moale, neglijent, inactiv.

10 o substanţă închisă la culoare obişnuită din nişte plante din Irak şi vestul Indiei şi folosită în medicină ca antispasmodic.

11 Sir Lawrence Alma-Tadema (1836-1912), pictor de subiecte clasice, născut în Olanda şi naturalizat ca englez.

12 Frederic, baron Leighton de Stretton (1830-1896), pictor englez şi preşedinte al Academiei Regale.

13 Azil în Berkshire pentru nebuni-criminali.

14 Cirus II cel Mare, rege persan (559-530 î.e.n.) din dinastia Ahemenizilor; fondatorul Imp.persan; a cucerit Media (550 î.e.n.), Lidia (547 î.e.n.) şi Babilonul (539 î.e.n.); Iudeea, stat constituit în c. 926 î.e.n. Fusese” ocupat în 587 î.e.n. De babilonieni.

15 Există o oarecare asemănare între pronunţia cuvintelor Julian şi jewels (bijuterii, pietre preţioase, rubine la un ceas).

16 specie mexicană cu frunze mari roşii care înconjoară flori mici galbene (bot. Euphorbia pulcherrima); denumire de la J. R. Poinsett, ambasador american în Mexic, care a descoperit-o.

17 referire la yoga.

18 referire la yogism, anglicanism şi, mai departe, la Buchananism.

19 o mişcare religioasă, fondată de evanghelistul american Frank Buchanan la Universitatea Oxford în 1921, care propăvăduia: „cinste, puritate, dragoste şi altruism absolute”.

20 referire la Hawley Harvey Crippen (1862-1920); arestat pentru că şi-a otrăvit soţia, a fost spânzurat, după unul dintre cele mai senzaţionale procese ale secolului.

21 Cercetaş.

22 Cel mai vechi procedeu de fotografiere, astăzi abandonat, care fixa imaginile pe plăci de cupru argintate, sensibilizate cu vapori de iod şi de brom; se developau prin expunere, la vapori de mercur; de la numele inventatorului, Louis Daguerre (1789-1851).